

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**ANAOKULUNA DEVAM EDEN 5-6 YAŞ GRUBU
ÇOCUKLARIN ANNE BABALARINI ALGILAMALARI İLE
ANNE BABALARIN KENDİ TUTUMLARINI ALGILAMALARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

MASTER TEZİ

92917

Hazırlayan

Mine Canan ŞENDOĞDU

Tez Danışmanı
Prof.Dr.Fulya TEMEL

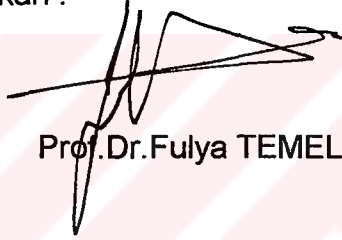
Ankara-2000

**TC. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Mine Canan Şendoğdu'ya ait "Anaokuluna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Anne-Babalarını Algılamaları İle Anne-Babaların Kendi Tutumlarını Algılamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı çalışma, jürimiz tarafından Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Prof. Dr. Fulya TEMEL

ye :

Doç. Dr. Gelengl HAKTANIR

ye :

Doç. Dr. Fatma ALİSİNANOğLU

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi olarak yürütülen bu çalışmada; anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların anne-babalarının tutumlarını algılayışları ile anne-babalarının kendi tutumlarını algılayışları arasında fark olup olmadığının saptanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemi ;alt,orta ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki anasınıfı, anaokulu ve özel yuvada kayıtlı olan 5-6 yaş grubu çocuklardan random tekniğiyle seçilen 80 kız 70 erkek toplam 150 çocuktan oluşmaktadır. Örneklemin alt sosyo-ekonomik düzeyinde M.E.B. Şehit Nesrin Ünügör İlköğretim Okulu Anasınıfı'nda iki eğitim yılında kayıtlı olan sabahçı ve öğlenci olmak üzere 50 çocuk yer almaktadır. Örneklemin orta sosyo-ekonomik düzeyinde; Hacettepe Üniversitesi Gülveren Uygulama Anaokulu'nda iki eğitim yılında kayıtlı olan 50 çocuk bulunmaktadır. Örneklemin üst sosyo-ekonomik düzeyinde Yuva Erken Başarı'da iki eğitim yılında kayıtlı olan ,50 çocuk yer almaktadır.

Örnekleme seçilen çocukların, ailelerine "Bilgi Formu" ile "Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği-(PARI-Parental Attitude Research Instrument)" uygulanmıştır. Örnekleme seçilen çocuklara "Aile Tutumları Testi-(Family Attitude Test)" uygulanmıştır. Okulöncesi kuruma devam eden 5-6 yaş grubu çocukların ebeveynlerini algılayışları ile ebeveynlerin kendi tutumlarını algılayışları arasında fark olup olmadığı araştırılmıştır.

5-6 yaş grubundaki çocukların,ebeveynlerinin tutumlarını algılayışları ile, ebeveynlerinin kendi tutumlarını algılayışlarında; çocuğun özelliklerinden,yaş,cinsiyet,doğum sırası ve okulöncesi kuruma devam etme süresinin etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca çocukların ebeveynlerinin tutumlarını algılayışları ile,ebeveynlerinin kendi tutumlarını algılayışlarında ailenin özelliklerinden anne-babanın yaşları,eğitim durumları,meslekleri,ailedeki birey sayısı ve çocuk sayısının etkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Verilerin

analizinde khi –kare testi kullanılmıştır. Bu özelliklerin çocuğun anne baba tutumunu algılayışında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Çocukların yetiştirilmesinde ailenin etkisinin önemli olduğu bilinmektedir. Bu nedenle anne-babaların çocuklarına demokratik ortam yaratarak onların tüm gelişimlerini olumlu yönde katkı sağlayabilecekleri belirtilerek bu konuda toplum bilincinin oluşturulabilmesi için çeşitli önlemler alınmalıdır. Yapılacak araştırmalarda farklı örneklem grupları üzerinde ve başka değişkenler kullanılarak konunun farklı yönlerinin incelenmesi bu çalışmaya yeni boyutlar katacaktır.

SUMMARY

This thesis aims to investigate if there is any difference between the way of 5-6 year old children is perception of their parent' attitudes and the way of their parents' perception about themselves.

The sampling group of the research includes 150 children randomly selected whom are in the 5-6 age groups registered at pre-primary class. At the low socio-economic level,there are 50 children of the sampling group who are registered at the pre-primary school class of M.E.B.Şehit Nesrin Ünügör Primary.School for two academic years. At the middle socio-economic level there are 50 children registered at the Gülveren preschool of Hacettepe University for two academic years. At the high socio-economic level there are 50 children who are registered at Yuva Erken Başarı for two academic years.

"The Parental Attitude Research Instrument" and "Information Questionnaire"have been applied to the families of the children selected for the sampling."The Family Attitudes Test" have been applied to the children selected for the sampling. It has been investigated whether there is difference between parent's perception of their own attitudes and the 5-6 year old children's perception of their parents.

The effect of the child's features like age,gender,order of bird and the duration of attending preschool institution on the children's perception of their parents and the parent's perception of their own attitudes has also been examined. It has also been investigated whether there is an effect of the family features like the parent's age,education,occupation and the number of the family members and the number of children in the family on the children's perception of their parents and the parent's perception of their own attitudes. It is established that the children's perception of their parents is affected from

these characteristics. The research findings were analyzed through chi-square test.

It's known that family is important to bring children up well. Therefore, various measures should be taken in order to create social consciousness via explaining that establishing democratic conditions for children, parents who can positively contribute to child's whole progress. In further researches, to study other aspects of the subject by using different specimen groups and other variables will add new dimensions to this study.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET.....	i
SUMMARY.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Aile.....	2
1.2. Anne-Baba Tutumları.....	4
1.2.1. Otoriter Tutum.....	8
1.2.2. Demokratik Tutum.....	8
1.2.3. Hoşgörölü Tutum.....	11
1.2.3. İlgisiz Tutum.....	11
1.2.4. Aşırı Koruyucu Tutum.....	13
1.3. Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Çocuk Üzerindeki Etkileri.....	15
1.4. Aile Kontrol Çeşitleri ve Çocuk Davranışları.....	16
1.5. Ebeveynlerin Tutumlarını Etkileyen Faktörler.....	18
1.5.1. Demografik Özelliklerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisi.....	20
1.5.1.1. Çocuğun Cinsiyeti.....	20
1.5.1.2. Çocuk Yaşı ve Doğuş Sırası.....	20
1.5.1.3. Ailedeki Çocuk Sayısı.....	21
1.5.1.4. Sosyo-Ekonomik Düzey, Sosyal Sınıf ve Kültürel Farklar.....	21
1.5.1.5. Anne-Babanın Eğitim Düzeyi ve Mesleği.....	26
1.5.1.6. Anne-Babanın Yaşı.....	27
1.5.1.7. Aile İçi İlişkiler ve Ebeveynlerin Sosyal İlişkileri.....	27
1.5.2. Anne-Babaların Kendi Yetiştiriliş Tarzlarının Etkisi.....	30
1.5.3. Anne-Babaların Çocuk Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri.....	30
1.5.4. Çocuğun Mizacının Etkisi.....	32
1.6. Algı ve Algısal Gelişim.....	34

1.7.Çocukların Yetişkinleri Algılamaları.....	35
1.8.Konu İle İlgili Araştırmalar.....	39
1.9.Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	45
1.10.Varsayımlar ve Sınırlılıklar.....	47
2-YÖNTEM.....	48
2.1.Evren ve Örneklem.....	48
2.2.Verİ Toplama Araçları.....	48
2.3.Verİ Toplama Tekniğı.....	52
2.4.Verilerin İstatistiksel Analizi.....	52
3-BULGULAR VE TARTIŞMA.....	54
4-SONUÇ VE ÖNERİLER.....	294
4.1.Sonuç.....	299
4.1.1.Tablo 1'de Araştırmaya Alınan Çocukların Demografik Özellikleri İle İlgili Sonuçlar.....	299
4.1.2.Tablo 2'de Çocuğun Ailesine Ait Özellikler İle İlgili Sonuçlar.....	300
4.1.3.Tablo 3-37 Arasında Aile Tutumları Testinde Anlattıkları Hikayelerin PARI'nin 5 Boyutuyla İlgili Sonuçları.....	301
4.1.4.Tablo 38-66'da Çocukların Cinsiyetlerinin,Yaşlarının, Doğum Sıralarının ve Anaokuluna Devam Sürelerinin Aile Tutumları Testinde Anlattıkları Hikayelere Göre Dağılımları İle İlgili Sonuçları.....	313
4.1.5.Tablo 52-56'da Araştırmaya Alınan Ailelerin Özelliklerinin PARI'nin 5 Boyutuna Göre Dağılımları İle İlgili Sonuçlar.....	316
4.2.Öneriler.....	319
KAYNAKÇA.....	323
EK I.....	337

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
Ç.	: Çocuk
A.B.Ç.	: Anne-Baba-Çocuk
A-B	: Anne-Baba
A.K.	: Aşırı Koruyucu
Ç.Y.D.A.K.	: Çok Yüksek Düzeyde Aşırı Koruyucu
Y.D.A.K.	: Yüksek Düzeyde Aşırı Koruyucu
O.D.A.K.	: Orta Düzeyde Aşırı Koruyucu
D.D.A.K.	: Düşük Düzeyde Aşırı Koruyucu
D.T.	: Demokratik Tutum
Ç.Y.D.D.	: Çok Yüksek Düzeyde Demokratik
Y.D.D.	: Yüksek Düzeyde Demokratik
O.D.D.	: Orta Düzeyde Demokratik
D.D.D.	: Düşük Düzeyde Demokratik
E.K.R.	: Ev Kadınlığını Reddetme
Ç.Y.D.E.K.R.	: Çok Yüksek Düzeyde Ev Kadınlığını Reddetme
Y.D.E.K.R.	: Yüksek Düzeyde Ev Kadınlığını Reddetme
O.D.E.K.R.	: Orta Düzeyde Ev Kadınlığını Reddetme
D.D.E.K.R.	: Düşük Düzeyde Ev Kadınlığını Reddetme
K.K.G.	: Karı-Koca Geçimsizliği
Ç.Y.D.K.K.G.	: Çok Yüksek Düzeyde Karı Koca Geçimsizliği
Y.D.K.K.G.	: Yüksek Düzeyde Karı Koca Geçimsizliği
O.D.K.K.G.	: Orta Düzeyde Karı Koca Geçimsizliği
D.D.K.K.G.	: Düşük Düzeyde Karı Koca Geçimsizliği
B.D.	: Baskı Disiplin
Ç.Y.D.B.D.	: Çok Yüksek Düzeyde Baskı Disiplin
Y.D.B.D.	: Yüksek Düzeyde Baskı Disiplin
O.D.B.D.	: Orta Düzeyde Baskı Disiplin

D.D.B.D.	:Düşük Düzeyde Baskı Disiplin
SED.	:Sosyo-Ekonomik Düzey
FAT	:Family Attitude Test
PARI	:Parental Attitude Research Instrument
K.Esnaf	:Küçük Esnaf
İlk	:İlkokul
Orta	:Ortaokul

TABLOLAR LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1 :Araştırmaya Alınan Çocukların Demografik Özelliklerine55 Göre Dağılımları	
Tablo 2 :Araştırmaya Alınan Ailelerin Demografik Özelliklerine56 Göre Dağılımları	
Tablo 3:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....60	
Tablo 4:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....63	
Tablo 5: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....67	
Tablo 6: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....70	
Tablo 7: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....74	
Tablo 8: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6’da Anlattıkları Hikayelerin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....78	
Tablo 9: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....81	

Tablo 10: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	84
Tablo 11: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	87
Tablo 12: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	91
Tablo 13: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	94
Tablo 14: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	98
Tablo 15: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6'da Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	102
Tablo 16: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	106
Tablo 17: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	109
Tablo 18: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	111

Tablo 19: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	115
Tablo 20: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	118
Tablo 21: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	121
Tablo 22: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6’da Anlattıkları Hikayelerin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	124
Tablo 23: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	127
Tablo 24: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	130
Tablo 25: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	133
Tablo 26: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	137
Tablo 27: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	140

Tablo 28: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	144
Tablo 29: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6’da Anlattıkları Hikayelerin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	148
Tablo 30: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	151
Tablo 31: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	154
Tablo 32: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı	157
Tablo 33: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	161
Tablo 34: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı	164
Tablo 35: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5’de Anlattıkları Hikayelerin Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	168
Tablo 36: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6’da Anlattıkları Hikayelerin Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı.....	171

Tablo 37: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7'de Anlattıkları Hikayelerin	
Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre	
Dağılımı.....	174
Tablo 38: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin	
Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	177
Tablo 39: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin	
Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	181
Tablo 40: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3' de Anlattıkları Hikayelerin	
Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	183
Tablo 41: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlattıkları Hikayelerin	
Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	186
Tablo 42: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlattıkları Hikayelerin	
Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	190
Tablo 43: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6' da Anlattıkları Hikayelerin	
Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	194
Tablo 44: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerin	
Cinsiyetlerine Göre Dağılımları.....	199
Tablo 45: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin	
Yaşlarına Göre Dağılımları.....	202
Tablo 46: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin	
Yaşlarına Göre Dağılımları.....	205
Tablo 47: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3' de Anlattıkları Hikayelerin	
Yaşlarına Göre Dağılımları.....	210
Tablo 48: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlattıkları Hikayelerin	
Yaşlarına Göre Dağılımları.....	213
Tablo 49: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlattıkları Hikayelerin	
Yaşlarına Göre Dağılımları.....	217
Tablo 50: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6' da Anlattıkları Hikayelerin	
Yaşlarına Göre Dağılımları.....	221

Tablo 51: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları.....	224
Tablo 52: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları.....	227
Tablo 53: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları.....	230
Tablo 54: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları.....	234
Tablo 55: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları.....	237
Tablo 56: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları.....	240
Tablo 57: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6' da Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları.....	244
Tablo 58: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları.....	247
Tablo 59: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Etme Süresine Göre Dağılımları	250
Tablo 60: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Etme Süresine Göre Dağılımları	253
Tablo 61: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Etme Süresine Göre Dağılımları	257
Tablo 62: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Etme Süresine Göre Dağılımları	261
Tablo 63: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Etme Süresine Göre Dağılımları	265
Tablo 64: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6' da Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Etme Süresine Göre Dağılımları	269

Tablo 65: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Etme Süresine Göre Dağılımları.....	272
Tablo 66: Ailenin Özelliklerinin Pari Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımları.....	276
Tablo 67: Ailenin Özelliklerinin Pari Demokratik Tutum-Eşitlik-Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımları	280
Tablo 68: Ailenin Özelliklerinin Pari Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımları	285
Tablo 69: Ailenin Özelliklerinin Pari Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımları	291
Tablo 70: Ailenin Özelliklerinin Pari Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımları.....	294

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Sekil</u>	<u>Sayfa</u>
1.1 . Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İki Boyutlu Sınıflandırılması.....	5
1.2 . Maccoby ve Martin 'in Aileleri Sınıflandırması.....	6
1.3 . Ebeveyn Olma Süreç Modeli.....	18

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Okulöncesi dönemi kapsayan doğumdan yedi yaşa kadar olan dönem;çocuğun sosyal –duygusal-zihinsel-fiziksel ve öz bakım becerilerinin gelişiminin hızlı olduğu ve çocuğun kişilik yapısının şekillendiği dönemdir. Bu dönemde ebeveynlerin ,çocuğu her gelişim alanında en iyi şekilde yetiştirmesi en önemli görevlerindendir. Çocuğun tüm gelişim alanlarında en iyi şekilde yetişmesi ;ebeveynlerin olumlu kişilik özelliklerine ve çocuk yetiştirmeye yönelik olumlu tutumlar geliştirmesine bağlıdır.

Ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken sergiledikleri tutumların olumlu ya da olumsuz olmasına neden olan bazı etkenler vardır. Ebeveynlerin sahip oldukları çocukların sayı,cinsiyet ve bireysel özellikler açısından beklentilerine uygun olup olmaması ,ebeveynlerin üstlendikleri ebeveynlik rolünden zevk alıp almaması,toplumun kültürel değerlerinin ebeveyn üzerindeki baskıları ve ebeveynlerin mizaçları onların çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etkenlerdendir. Anne-babaların çocuğunu yetiştirirken sergiledikleri tutumların şekillenmesinde bu etkenlerin büyük payı vardır.

Çocuklarının yaşlılarıyla ve diğer bireylerle iyi ilişkiler kurabilmeleri için fırsatlar yaratarak,bunların geliştirilmesini sağlamak ,anne- babaların en önemli görevlerindendir. Toplum içinde yaşarken çocuk karşılaştığı güçlükleri nasıl çözümleyeceğini,başkalarına karşı nasıl davranacağını öğrenmek zorundadır. Bunun için de çocuğa örnek olarak,toplum içindeki davranışlarını şekillendirmede en büyük sorumluluk aileye düşer. Toplumun kalkınması ve gelişmesi için ;aile sisteminin iyi çalışarak,bireyler arasında dengeli-sağlıklı ilişkiler kurulması,üretken,yaratıcı,başarılı,kendini gerçekleştirebilen,sosyal bireylerin yetiştirilmesi gerekmektedir.

Çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirmesi için ,anne-baba –çocuk arasındaki iletişimin iyi ve dengeli bir şekilde geliştirilerek sürdürülmesi gerekmektedir. Aile ile çocuk arasındaki iletişimde ,anne-babanın çocuğa gösterdikleri ilgi ve sevgi, uyguladıkları disiplin teknikleri, sergiledikleri çocuk yetiştirme tutumları,çocuğun ebeveynlerini algılayışını doğru orantılı olarak etkilemektedir. Ebeveynler çocuğa karşı olumlu tutum geliştirip, yeterli ilgi ve sevgi gösteriyorlarsa, çocuk da ebeveynlerini o ölçüde olumlu algılamaktadır. Ebeveynler çocuğa karşı olumsuz tutum geliştirip yeterli ilgi ve sevgi göstermiyorlarsa , çocuk da ebeveynlerini o ölçüde olumsuz algılamaktadır.

1.1.AİLE

Aile sisteminin ,Çocuğun gelişiminde önemli bir etkisi olduğu oldukça açıktır. Bir çocuğun; aile bireyleriyle ilişkileri ve deneyimleri ömür boyu sürecekle olan sosyalleşme sürecinin temellerini oluşturmaktadır(Alen ,1994:47).

Aile toplumsal normların ilk öğrenildiği yerdir. Toplumda varolan normlar,aile aracılığı ile toplumsal faktörlere aktarılır. Aile aynı zamanda toplumsal normların aile üyeleri tarafından uygulanıp uygulanmadığını denetler. Bazı düşünürlere göre ,toplum,aile denen hücrelerden oluşmuştur. Hücredeki bozulmalar,tüm toplumu olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle toplum,ailenin sağlıklı olup,olmadığını denetler. Böylece toplum,aileyi ve o da,bireyi denetleyerek merkezi toplumsal bir mekanizma oluşturur(Sayın,1990:148).

Genel anlamda aile,toplum ile kişi arasındaki bağı ilk planda sağlama görevini yerine getiren ve toplumun devamını sağlayan sosyal bir kurumdur. Ailenin en önemli fonksiyonları arasında nesli devam ettirmek,çocuğun bakımı,eğitim ve sosyalleştirilmesi görevleri gelmektedir. Bunların yanında koruyuculuk,çocuğa güven duygusu kazandırma ve topluma uyumlu bir kişilik geliştirme görevleri de ön plandadır. Çocuğun fiziki ve ruhi gelişiminin bütünüyle sağlanması ailenin çok önemli görevlerindendir(Maccoby ,1984:317-328).

Kişiliğin gelişmesinde en önemli çevresel etken ailedir. Aile içinde, anne-baba ile çocuk arasındaki ilişkinin özünü oluşturan çocuk yetiştirme yöntemleri bu etkiyi belirlemektedir. Çocuk yetiştirme yöntemleri, anne-baba ile çocuklar arasındaki tüm etkileşimleri kapsamaktadır. Bu etkileşimler ebeveynin tutum ve eğitim davranışlarını içine almaktadır. Çocuk yetiştirme yöntemlerinin iki yönlü bir işleve sahip olduğu söylenebilir. Anne-baba-çocuk arasındaki etkileşim; çocuğun davranışlarını biçimlendirmeyi gerçekleştirirken, gelecekteki davranışları üzerinde de etkili olur. Bu nedenle; ebeveyn çocuk ilişkileri kişiliği belirleyen etkenlerden en önemlisi olarak görülmektedir. Kişiliğin oluşumunda, anne-baba tutumlarının etkisi, özellikle çocuğa uygulanan ödül ve cezalar yoluyla somutlaşmaktadır (Hildebrand, 1997:78).

En küçük toplum birimi olarak tanımlanan aile, insan yaşantısı üzerinde daha doğumdan önce başlayan ve doğumdan sonra ilk gelişim yıllarından yaşamın sonuna dek etkinliğini sürdüren bir kuruluştur (Koptagel, 1981:37).

Aile sisteminin ,Çocuğun gelişiminde önemli bir etkisi olduğu oldukça açıktır. Bir çocuğun; aile bireyleriyle ilişkileri ve deneyimleri ömür boyu sürececek olan sosyalleşme sürecinin temellerini oluşturmaktadır (Alen , 1994:47).

Ailenin çocuğun gelişimindeki en etkili yardımları şöyle sıralanabilir:

Aile, grup içinde dengeli bir birey olabilmesi için çocuğa güven duygusunu aşılar, çocuğun sosyal kabul görmesi için gerekli ortamı hazırlar, çocuğun sosyalleşmesi için gerekli adımı hazırlar ve kabul edilmiş uygun davranış biçimlerini kapsayan bir model oluşturur, çocuğun uyum sorunlarının giderilmesine yardım eder, çocuğun okul ve çevredeki başarısı için yeteneklerini geliştirir (Anonimus, 1989:38-40).

1.2.ANNE – BABA TUTUMLARI

Tutum, yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu nesne ve durumlara karşı bireyin, davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkiye sahip ruhsal ve sinirsel hazırlık durumudur. Çok sayıda kanıt tutumların davranışları etkilediği görüşünü desteklemektedir. Tutumların her zaman onlarla tutarlı davranma yönünde baskı yaptıklarını söylemek doğru görünmektedir. Ancak dış baskı ve ilişkisiz nedenler insanların tutumlarıyla tutarsız bir şekilde davranmalarına yol açabilmektedir (Freadman, Sears and Carlsmith, 1989:267,288).

Belirli bir olaya veya kişilere karşı geliştirilen tutum, bilişsel ve duygusal öğeleri bulunan ve davranışsal bir eğilim içeren oldukça kalıcı bir sistemdir. Şüphesiz buradaki duygusal öğeler, bireyin sahip olduğu kişiliğin temel özellikleridir. Bu açıdan kişilik ile tutumlar arasında yakın ilişkiler bulunmaktadır. Bir insanın herhangi bir olaya veya bireye karşı geliştirdiği tutumlar onun kişiliği doğrultusunda şekillenmektedir (Savran, 1994:171).

Anne- baba- çocuk üçgenindeki iletişimi belirleyen en önemli öge, anne-babanın çocuk yetiştirme biçimini belirleyen tutumlarıdır. Anne- babanın birey olarak kişilik özellikleriyle karışmış biçimde aile biriminin yapısı, ailenin çocuk yetiştirme yaklaşımını kısmen belirler. Anne- baba, bazen çocuğa çok şey vererek ona gerekli desteği sağlayamaz ve uygunsuz tepki örüntülerinin gelişimine neden olurlar. Bu tutumlar, çocuğun gelişme yıllarında oldukça değişmez biçimde sürdürülmektedir (Güngör, 1995:47).

Anne- baba tutumlarının tarihine bakıldığında; 16.Yy.da anne-babaların çocuklarına karşı çok izin verici, hoşgörülü oldukları oysa 16. Yy.'ın ortasından 17. Yy' ın ortalarına kadar hoşgörülü tutumlarından vazgeçerek çocuklarını daha ciddi şekilde sınırlamaya başladıkları görülmüştür. 18.yüzyılda burjuva ailelerin etkisi ile yeniden izin verici duruma girmişler fakat 19.yüzyılda ailenin büyük çoğunluğunun çocuklarına daha sert disiplin teknikleri uyguladığı görülmektedir. Kısaca çocuk gelişiminde ailenin tutumu konusu, zaman zaman ileri; zaman zaman da tutucu görüşlerden etkilenmeye devam ederek zamanımızda hala arayışlarını sürdürmektedir (Ekşi, 1990:11,12,13).

Baumrind; uygun ebeveynlik tarzının, ne çok fazla, ne de az kontrol içeren davranışlar olmaması gerektiğini savunur. Araştırmalar ebeveynlerin çocuklarına karşı çok cezalandırıcı ya da çok gevşek olmaları gerektiğini, bunun yerine çocuklar için kurallar geliştirerek bu kurallara uymalarını sağlamak gerektiğini desteklemektedir(Akt; Alen, 1994: 47).

Baumrind ,bir dizi önemli çalışmasında, ailelerin evde ve laboratuvarında okul öncesi çocuklarıyla olan ilişkilerini gözlemleyerek ,çocuk yetiştirme yöntemleri hakkında bilgi toplamıştır. Bu gözlemlerden anne-baba olmanın iki geniş boyutu ortaya çıkmıştır. Birincisi istekte bulunmadır. Bazı aileler çocukları için yüksek olan standartlar koyup çocuklarının bunlara uyması için ısrar etmektedirler. Diğer aileler çok az istekte bulunup nadiren çocuklarının davranışlarını etkilemeye çalışmaktadırlar. Anne-baba olmanın İkinci boyutu duyarlılıktır. Bazı anne-babalar kabul edicidir ve çocuklarına cevap verirler. Bunlar sık sık açık uçlu araştırmalarda ve sözlü alış-verişlerde bulunmaktadır. Diğerleri ise reddedici, çocuğun sorularına cevap vermezler ve duyarlı davranmazlar(Akt; Berk, 1994: 563).

Şekil 1.1 de gösterildiği gibi istekte bulunma ve duyarlılığın değişik şekillerde birleşmeleri dört çeşit çocuk yetiştirme tutumunu oluşturmaktadır. Baumrind'in araştırması bunlardan üçünün üzerinde durmuştur: demokratik, otoriter ve hoşgörülü aile tutumudur. Dördüncü tutum olan ilgisiz (ihmalci) tutum başka araştırmacılar tarafından çalışılmıştır(Akt; Berk, 1994: 563).

Şekil 1.1: Çocuk Yetiştirme Tutumlarının İki Boyutlu Sınıflandırması

	Cevap Veren(Duyarlı)	Cevap Vermeyen(Duyarsız)
İstekte Bulunan	Demokratik Aile	Otoriter Aile
İstekte Bulunmayan	Hoşgörülü Aile	İlgisiz Aile

Maccoby ve Martin(1983), Şekil 1.1'de gösterilen ,Baumrind'in

sınıflandırma sisteminin bir çeşidini önererek aileleri iki boyutta sınıflandırmaktadır. Bunlar; istek ya da kontrolün derecesi ve kabul-reddin miktarı boyutlarıdır (Şekil 1.2). Bu iki boyutun kesişmesi dört çeşit çocuk yetiştirme tutumu ortaya çıkarmaktadır. Bunların üçü Baumrind'in otoriter, demokratik ve hoşgörülü tutumlarıyla oldukça yakın ilişkilidir. Maccoby ve Martin'in önerdikleri sistem dördüncü çocuk yetiştirme tutumunu eklemektedir, bu tip "ihmalci ya da ilgisiz tutum"dur. Yakın zamanda yapılan araştırmalar bize, belirtilen dört çocuk yetiştirme tutumu içinde en zararlısının ilgisiz ya da ihmalci tutum olabileceğini belirtmektedirler (Akt; Lamanna and Riedman, 1994:247).

Şekil 1.2: Maccoby ve Martin'in Aileleri Sınıflandırması

KABUL DÜZEYİ İSTEK VE KONTROL DÜZEYİ	Kabul Eden Duygulu	Reddeden Duygusuz)
	Demokratik (Karşılıklı)	Otoriter (Güç Kullanan)
İstekte Bulunan Kontrolcü		
İstekte Bulunmayan Az Kontrolcü	Hoşgörülü (İsteklere Boyun Eğen)	İlgisiz (İhmalci)

Baumrind'in çalışmasındaki her çocuk, anaokulunda ve evde çeşitli durumlarda gözlenmiştir. Bu bilgiler çocuğun sosyal olabilme, kendine güven, başarı, huysuzluk ve kendini kontrol etme gibi davranış boyutlarını ölçmekte kullanılmıştır. Çocukların evlerindeki ilişkiler hakkında ailelerle de görüşülmüştür. Baumrind'in aileyle ilgili bilgileri incelerken, bulduğu üç çeşit çocuk yetiştirme tutumu şöyle özetlenmektedir: (Akt; Shaffer, 1994:454 and Newcombe, 1996:208-209).

Son yıllarda Darling ve Steinberg(1993) tarafından öne sürülen Birleştirilmiş Model'de ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının çocuklarının gelişimine olan etkisinde hangi süreçlerin rol oynadığını daha iyi anlamak için, ana-baba uygulamaları(parenting practices) ile ana baba stili arasında bir ayırım yapılması gerektiği belirtilmiştir. Anababalık stillerinin çocuk yetiştirmede genel bağlamı oluşturduğu ve bu nedenle kültürel farklılıklara daha duyarlı olduğu vurgulanmaktadır. Anababa uygulamaları ise çocuk yetiştirmede başvurulan belirli davranışlara karşılık gelmektedir. Anababa uygulamaları (davranışları), belirli içerik ve sosyalleşme içerikleri bakımından tanımlanan davranışlardır. Örneğin çocuğun okul faaliyetlerine katılmak, arkadaşları hakkında sorular sormak, çocuğuyla sanat galerisine gitmek gibi durumlar anababa uygulamalarıdır(Akt;Yılmaz,1999:109).

Darling ve Steinberg (1993) öne sürdükleri modelde, anababa stili ile anababa uygulamalarının birbirinden farklı olduğunu belirtmektedirler. Anababa stili çok geniş alanda ,farklı durumlarda ebeveyn-çocuk etkileşimini tanımlarken, ebeveyn uygulamaları belirli alanlara özgü uygulamalardır. Birleştirilmiş modelde hem anababa stilinin hem de anababa uygulamalarının çocuğun gelişimini farklı süreçler yoluyla etkilediği belirtilmektedir. Anababa uygulamaları çocuğun belirli davranışlarının (akademik başarı gibi) ve özelliklerinin (yüksek benlik değeri) gelişimini etkilemekte, çocuğun sosyalleşme hedeflerini yakalamasına doğrudan yardım etmektedir. Buna karşılık, anababa stili çocuğun gelişimini etkileyen dolaylı bir süreçtir (Akt;Yılmaz,1999:110).

Darling ve Steinberg'e (1993) göre, yapılan araştırmalarda anne-babaların kullandıkları çeşitli sosyalleştirme tekniklerinin çocuklar üzerindeki etkileri hem anababa stili hem de anababa uygulamaları açısından ele alınmalıdır. Örneğin akademik başarıyı vurgulayan demokratik ebeveynlerin çocuklarının, aynı akademik başarıyı vurgulayan fakat demokratik olmayan ebeveynin çocuklarından daha başarılı olacağı söylenebilir (Akt;Yılmaz,1999:110).

Anne-baba tutumlarını beş başlık altında toplayabiliriz. Bunlar; otoriter, demokratik, hoşgörülü, ilgisiz ve aşırı koruyucu anne-baba tutumlarıdır.

1.2.1-Otoriter Tutum (Authoritarian Parenting)

Çok sınırlayıcı olmaktadır. Yetişkinler çocuklara birçok kuralı zorla yaptırıp,kendilerine karşı saygılı olmalarını beklerler, bütün kurallara neden uyulması gerektiğini çok nadir olarak açıklayıp, sık sık ceza uygulamaktadırlar. Uysal olmalarını sağlamak için güç kullanma ya da sevgiyi geri çekme gibi etkili taktikleri vardır. Otoriter aileler ,bir çocuğun kendilerinininkiyile çatışan görüşlerine karşı duyarlı değildirler. Bunun yerine kendi sözlerinin kanun gibi kabul edilmesini ve onların otoritesine itaat edilmesini beklemektedirler(Shaffer,1994:454).

Otoriter ailelerin , istekleri vardır,şefkatli olmayan,acımasız ve duyarsız ailelerdir. İtaati erdem olarak görürler ve çocuklarının düşünceleri ya da davranışları kendi ölçütleriyle çatıştığında,ceza uygulamaktan yanadırlar. Bu aileler karşılıklı fedakarlıkta çocukların cesaretini kırarlar,övgüde cimridirler ve çocukların ihtiyaçlarına duyarlı değildirler,onların isteklerine gem vurmaya çalışırlar,özgürlüklerini desteklemezler. Kuralların uygulanma zamanı gelince ,bunların üzerinde konuşulmadan ve tartışılmadan çocuğun bu kurallara uyması istenmektedir.(Smetana,1994:22 ; Steward and Friedman,1987:361).

Otoriter ailelerin tutumu "Bunu yap çünkü ben öyle diyorum"şeklindeydir. Sonuç olarak çocuklarla çok az alış-verişte bulunurlar. Çocuklardan,yetişkinlerin doğru dediği bir sözü hiç sorgulamadan kabul etmeleri beklenir,eğer çocuk yapmazsa otoriter aileler güç ve ceza uygularlar. Otoriter tutum açıkça anne-babanın tarafını tutmakta,çocukların kendini ifade etmesine fırsat vermemekte ve özgürlüklerini kısıtlamaktadır(Berk,1994: 564).

1.2.2-Demokratik Tutum(Authoritative Parenting)

Daha esnek bir çocuk yetiştirme tutumudur. Yetişkinler çocuklarına önemli derecede bir özgürlük vermektedirler; koydukları kısıtlamalara mantıklı açıklamalarda bulunmakta,cesaret vermekte ve onlardan cesaret almaktadırlar,itirazlarını da dinlemekte ve böylece çocukların öğütlere uymalarını garantiye almaktadırlar. Bu tip aileler çocukların ihtiyaçlarına görüşlerine cevap verirler ve sık sık aile kararlarında çocukların fikirlerini de

almaktadırlar. Ebeveynler çocuklarıyla çatışma seviyesini düşük tutmaktadırlar. Sağlam ,sevecen ve anlayışlıdırlar. İsteklerinde mantıklı olmaya çalışırlar,mantıklı ve tutarlıdırlar. Çocuklarına kendilerinin sevildiklerini bilmelerine izin vermekte ,onlardan da ne bekledikleri hakkında açıklamalarda bulunmaktadırlar. Çocuğa kısıtlamalar koymaktadırlar fakat özgürlüğü de teşvik etmektedirler. Bununla beraber ,kendilerinin gerekli gördüğü kısıtlamalara çocukların uymalarını beklemektedirler,onların kısıtlamalara uymalarını garantilemek için de gerektiğinde güç ve disiplin kullanmaktadırlar(Shaffer,1994:454-455 ;Friedman,1987:361-362).

Demokratik aileler;ılımlıdır, hem duygusaldır,hem de istekleri vardır. Sabit ve sıkı kontrol uygularlar fakat bu standartlarına düzgün açıklamalar getirirler. Bunlar seven ,destek olan ve aldığı kararlarla kendi kendini yönetmeyi teşvik eden ailelerdir(Smetana,1994:21;Santrock,1998:478).

Demokratik yetiştirmenin ,orta derecede aile kontrolü ile birleşen olumlu gelişme sonuçlarıyla en yakından ilişkili olan yetiştirme tutumu olduğu ortaya çıkmaktadır. Çocuklar sevgiye ve davranışlarını şekillendirmeye ve değerlendirmeye yardım edecek kuralları olan kısıtlamalara ihtiyaç duymaktadırlar. Böyle bir yönlendirme olmadan,kendilerini kontrol etmeyi öğrenemeyebilirler ve oldukça bencil ,ele avuca sığmaz ve belirli başarı hedeflerinden yoksun kimseler olabilirler. Fakat, çok fazla yönlendirme alırlarsa ve kısıtlamalarla kuşatılırlarsa kendine güvenen kişiler olmaları için çok az fırsata sahip olabilirler ve kendi kararlarını kendi başlarına verme yeteneğinden ve kendilerine güvenden yoksun kalabilmektedirler (Shaffer,1994,457).

En tutarlı pozitif sonuçlar,ailelerin çocukla ilişkilerinin sıcak ve kontrollü olduğu ,açık kısıtlamalar koyduğu fakat aynı zamanda çocuğun kişisel ihtiyaçlarına da cevap verdiği demokratik tutumla ilişkilidir. Bu tür ailelerde yetiştirilen çocuklar ,yüksek düzeyde saygı gösterirler,daha bağımsızdırlar fakat aynı zamanda ailenin isteklerine de razı olurlar ve daha çok başkalarını düşünen davranışlar da gösterebilirler. Kendilerine güvenleri vardır,okulda başarıyı hedefler ve daha iyi notlar alırlar(Santrock,1998:478; Lamanna and Riedmann,1994:247).

Kısaca,demokratik çocuk yetiştirme tutumu mantıklı ve hem anne-babanın hem de çocukların

haklarını tanımlayan ve onlara saygı duyan demokratik bir yaklaşımdır(Berk,1994: 563).

1.2.3-Hoşgörülü Tutum (Permissive Parenting)

Hoşgörülü aileler çocuğa karşı duyarlıdırlar,sıcaktırlar ve çocuğun kendi hareketlerini düzenlemesine önemli ölçüde izin verirler. Çocuklara çok fazla özgürlük,az sorumluluk ve yetişkinlerinkine benzer haklar verilir. Çocukların ailenin belirlediği ölçüleri takip etmesi için ısrarda bulunmaz ,kural koymaktan,otorite uygulamaktan ya da kısıtlamalardan kaçınırlar. Çocukların düşüncesizce yaptıkları şeyleri (bunlara saldırganca davranışlar ve cinsellikle ilgili olanlar dahil),hoş görürler ve kabul ederler. Çocuklardan kendi davranışlarını kendilerinin düzenlemeleri ve kararlarını kendilerinin vermeleri beklenmektedir. Ne zaman ne yiyeceği,televizyonda ne seyredeceği,ne okuyacağı,ne zaman uyuyacağı kararı çocuklara bırakılmıştır (Smetana,1994:23).

Çocukla yetişkin arasındaki ilişki sıcak fakat esnektir. Yetişkinler oldukça az istekte bulunurlar,çocuklarının duygularını ve isteklerini özgürce ifade edebilmelerine izin vermektedirler ,çocuklarının yaptığı şeyleri yakından takip etmekte ve çok nadir sıkı kontrol uygulamaktadırlar(Shaffer,1994:456).

Hoşgörülü çocuk yetiştirme tutumuyla büyütülen çocuklar, iyi davranışlar öğrenmek zorunda değildirler ya da evde bir iş yapmakla yükümlü değildirler ve hiçbir aile kısıtlaması olmaksızın ,başkalarına karışıp onları kızdırabilmektedirler(Berk,1994: 565).

1.2.4.İlgisiz Tutum (İhmalci Tip Aile):

İstekte bulunmayan çocuk yetiştirme tutumu ilgisiz ve reddeden davranışlarla birleştiğinde " ilgisiz çocuk yetiştirme " tutumunu oluşturur. Bu tür aileler çocuklarının beslenme ve giyim ihtiyaçları için gerekli olan çabanın ,çok az üzerinde çaba harcarlar. İlgisiz çocuk yetiştirme tutumunu benimseyen ebeveynlerin yaşamları stres ve baskı doludur. Çocuklarına harcayacak çok az zaman ve enerjileri vardır. Sonuç olarak zahmetten kaçınmak için ne

yapabilirlerse ,çocuk yetiştirmeye ilgili olarak onu yaparlar. Çocukların isteklerine en kolay erişebilecekleri şeyler için cevap verebilirler,fakat kabul edilebilir sosyal davranış ve ev ödevi gibi konularda kural koymak ve uygulamak gibi uzun vadeli hedefleri gerektiren çabaları zayıf ve geçici olmaktadır(Berk,1994: 565).

Uç noktada ,ilgisiz çocuk yetiştirme “ihmal” diye adlandırılan yanlış çocuk yetiştirme şeklidir. Özellikle erken başladığında,kendiliğinden gelişimi yönlerini zorla ayırır. Duygusal olarak yalnız,ağlayan bebeklerine çok az ilgi gösteren annelerin çocukları bağıllık,bilinç,oyun,duygusal ve sosyal yetenekleri içine alan birçok alanda eksiklikler göstermektedir. Üç yaşına kadar,ailesel depresyondan kaynaklanan ,ilişkilerdeki sıcaklık ve kontrolün düşük seviyede olması ,dışa karşı saldırgan davranışlarla bağlantılıdır. Uzun süren bir araştırmada ,anneleri ilk birkaç yıl boyunca ilgilenenlerin (cevap veren) tersine ,ilgisiz davranan annelerin okulöncesi çocuklarının ,uysal olmadıkları ve istekte bulundukları bulunmuştur. Anne bir anket doldururken beklmeleri istenen çocukların, şiddetle annenin elbisesini çekme,kalemini zorla alma ve bazen de tekmeleyip ,vurma gibi olumsuz davranışları sergiledikleri görülmüştür(Berk,1994: 565).

İlgisiz çocuk yetiştirme ilerdeki yaşlarda da zayıf olarak etkili olur. Finlandiya ve Birleşik Devletler’de yapılan araştırma ;gençlerle nadiren konuşan ,onların okuldaki hayatlarıyla çok az ilgilenen ve onların nerelerde dolaştıklarının nadiren farkında olan ailelerin ,engellendiklerinde çok az hoşgörölü ve duygusal olarak ,kendini çok az kontrol edebilen,okulda başarısız uzun vadeli hedefleri olmayan ve suçlu davranışlara açık gençlere sahip olduklarını göstermiştir(Berk,1994: 565).

Ailenin kontrolü hakkında Baumrind, şunları tespit etmiştir. İlk olarak otoriter tutumun,hoşgörölü tutuma göre daha çok tercih edilir olduğunu ortaya koyar. Ailelerin kısıtlamaları çocuklara sunma ve uygulama yöntemleri de önemlidir. Demokratik ve otoriter ailelerin çocukları için koydukları standartlar oldukça kontrollüdür fakat kontrolün ,uygulanma yöntemiyle arasında büyük bir fark vardır. Otoriter aile çocuğa egemendir ve çocuğun özgürlüğüne çok az izin verir. Öte yandan demokratik aile çocuğun kişisel girişimlerini ,kendine

güvenini ve kendi başarılarıyla güven duymasının gelişimi için,çocuğa yeteri kadar kendi kendini yönetme yetkisine izin verirken dikkatli davranır. Baumrind'in araştırma sonuçları şunu gösterir ki;çocuk üzerinde sıkı bir kontrol kurma çok faydalı bir çocuk yetiştirme tutumu olabilir. Sadece ,denetleyen aile çocuğun kendi kendini yönetme yetkisini şiddetle kısıtladığında ve mantıksız kontrol yöntemleri kullandığında çocuk sosyal ortamlarda hırçın ya da somurtkan olabilir ve kişisel girişimlerden ,başarıdan yoksun kalır(Akt;Shaffer,1994:456).

Baumrind yaptığı çalışmadaki çocuklar 8-9 yaşına geldiklerinde,aileleriyle birlikte bir kez daha gözlemlemiştir. Demokratik ailelerin çocukları hala zihinsel yeteneklerde ve sosyal yeteneklerde (mesela,sosyal,arkadaş canlısı,aktif olarak katılımcı ve grup aktivitelerinde liderlik özellikleri vs.) oldukça yüksek performans göstermişlerdir. Öte yandan otoriter ailelerin çocukları genellikle zihinsel ve sosyal yeteneklerde ortalamanın altında ve hoşgörülü ailelerin çocukları her iki alanda da oldukça başarısız bulunmuştur. Baumrind'in araştırmasıyla bağdaştıracak olursak ,diğer araştırmacılar,demokratik ailelerin çocuklarının ,otoriter ya da hoşgörülü aileler tarafından yetiştirilen çocuklara göre,genç olduklarında çok daha fazla kendi kendini yönetme ,kendine güveni olma ve akademik başarılardan çok daha iyi sonuçlar elde etme becerilerinde çok daha fazla başarılı olduklarını bulmuşlardır (Akt;Shaffer,1994:456-457).

Baumrind 'in araştırmasının bir kısıtlaması,hemen hemen bütün ailelerin ılımlı ve hoşgörülü olmasıdır. Otoriter aileler bile ki; onlar çocuk merkezli ve duygusal olanlara göre, daha bencil ve duygusuzdur,açıkça çocuklarını reddetmemişlerdir. Baumrind'e göre en az başarılı yetiştirme tarzı,ilgisiz tavır olarak tanımlanabilir. Çok fazla gevşek ve kontrolsüz bir yöntemdir. Bu yöntem, çocuklarını reddeden ailelerde ya da kendi stres ve problemleriyle çok fazla meşgul olup çocuk yetiştirmeye enerjisi kalmayanlarda görülür. Bu tür ihmalcı ailelerin çocukları,sadece sosyal ve akademik yönden yetersiz kalmayıp insanlara karşı düşmanca ve asi olan gençler olmaya eğilimlidirler. Topluma karşı ,ya da alkol ,uyuşturucu,çarpık cinsellik ,okula gitmeme ve çok çeşitli tipte suç davranışlarına

eğilimlidirler(Akt;Shaffer,1994,457).

1.2.5.Aşırı Koruyucu Tutum:

Anne-babanın aşırı koruması ve gereğinden fazla kontrol ve özen göstermesi anlamına gelen aşırı koruyucu tutumda anne-baba körü körüne bir kaygı içindedir. Çocuk hakkında verecekleri kararlarda çocuğun düşüncesini almayı düşünmediklerinden çocuğun sorunlarına ve çocuğa karşı mantıklı olamamaktadırlar. Çok korunan, aşırı şekilde istenmedik davranışlar sergileyen çocuklar yaşamları boyunca başkalarına bağımlı olabilirler. Böyle yetiştirilen çocukların kendi kendilerine iş yapmaları çok zordur. Ayrıca sosyal çevrelerinden hep yardım istedikleri görülmektedir. Çocuk deneme yanılma yoluyla birçok şeyi öğrenecek ve böylece kendini gerçekleştirecektir. Eğer çocuğa fırsatlar tanınmazsa ve sürekli kısıtlanarak onun yerine anne ve baba belirli işlerini yaparsa çocuk ,sahip olduğu zihinsel potansiyelini sergileme fırsatı bulamadığından yeteneklerinin altında performans gösterebilir. Bu tür olumsuz durumlara meydan vermemek için ,her anne-baba çocuklarına ilişkin tutumlarını zaman zaman gözden geçirmelidir. Anne-babanın aşırı koruyucu tutumu sonucunda çocuğun geliştirdiği bağımlılığın yaşam boyu sürdüğü ve aynı tutumu gelecekte eşinden bekleyebileceği ileri sürülmektedir (Çakmaklı,1989: 12 :Başar, 1992: 49-50).

Anne-baba,çocuk üzerinde o kadar aşırı koruyucu ve kollayıcı olabilir ki; onun kendi başına araştırma ve inceleme yapma gereksinimini engelleyebilir. Böyle bir engelleme çocuğun özerkleşmesini ve kendine güven kazanmasını zorlaştırmaktadır. Sürekli bir korku içinde olan çocuk savunma mekanizması olarak ,kaçmayı kullanır ve insanlarla karşı karşıya gelme yaşantısını yaşayamaz. Bu da önemli birtakım problemleri çözebilme yeteneğinin gelişmesini önler (Karacan,Şenol ve Şener,1996:30).

Anne-babanın ve çocukların gerçek dünyasında ,disiplin şekilleri arasındaki farklar belirsizdir. Bazı aileler hiçbir zaman dövmez,bazıları da çok döver,bazı aileler sık sık sebep öne sürerken,bazıları bunu hiç yapmaz,en kesin konuşanlar bile bazen hoşgörülü olabilir ve en hoşgörülü olan da bazen kısıtlama koyabilir. Bütün bunların gerçek olmasına rağmen,sakin oldukları

zaman (anne-babanın disiplini nasıl uygulaması gerektiği hakkında bir kitap okurken ya da başka bir yetişkinle konuşurken) birçok insan çocuklara sıkı kısıtlamalar koymaktan ve bunlarla beraber açıklamalarının yapılmasından yanadır. En iyi düzenlenmiş en güvenli ve sevgi dolu ortamlardaki normal çocukların yaşamında bile, kızgın ve çok öfkeli oldukları zamanlarda ebeveynler mantık- dışı davranabilmektedirler. Örneğin alçak sesle konuşan ebeveynler bile,farklı zamanlarda ve farklı ortamlarda yüksek sesle konuşarak tepki gösterebilmektedirler(Smetana,1994:23).

Aile özelliklerinden her biri kendi içinde önemli olsa da aslında hiçbiri soyutlanmış halde gerçekleşmez. Birleşmiş halde ve şekillerde gerçekleşir (Lamanna ve Riedmann,1994:247).Demokratik yetiştirmenin ,orta derecede aile kontrolü ile birleşen olumlu gelişme sonuçlarıyla en yakından ilişkili olan yetiştirme tutumu olduğu ortaya çıkmaktadır. Çocuklar sevgiye ve davranışlarını şekillendirmeye ve değerlendirmeye yardım edecek kurallar olan kısıtlamalara ihtiyaç duymaktadırlar. Böyle bir yönlendirme olmadan,kendilerini kontrol etmeyi öğrenemeyebilirler ve oldukça bencil ,ele avuca sığmaz ve belirli başarı hedeflerinden yoksun kimseler olabilirler. Fakat, çok fazla yönlendirme alırlarsa ve kısıtlamalarla kuşatılırlarsa kendine güvenen kişiler olmaları için çok az fırsata sahip olabilirler ve kendi kararlarını kendi başlarına verme yeteneğinden ve kendilerine güvenden yoksun kalabilmektedirler (Shaffer,1994,457).

1.3.ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARININ ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Baumrind 1967'de hoşgörülü aile tutumuyla yetiştirilen çocukların olgunluk düzeylerinin düşük olduğunu bulmuştur. Çocuklar ani hareketlerini kontrol etmekte zorlanır,kendilerinin o anki istekleriyle çatışan bir şey yapmaları istendiğinde itaat etmez ve istenileni yapmazlar. Bu çocuklar çok fazla istekte bulunan ve yetişkine bağlı olan tiplerdir(Akt;Berk,1994: 565).

Hoşgörüyle yetiştirilmiş gençler,okuldaki öğrenme ortamında daha az katılımcıdırlar ve davranış için açık ölçüler koyan ailelerin yetiştirdiği gençlere göre daha sık uyuşturucu kullandıkları görülmektedir (Berk,1994: 565).

Anaokulundaki gözlemlerini temel alarak Baumrind okulöncesi çocukları ;enerjik,uyumsuz-öfkeli ve atılgan-saldırgan(kavgacı)olarak üç gruba bölmüştür. Bu çocuk davranış şekillerinin her biri belirli bir yetiştirme tarzına yakından bağlıdır. Demokratik aileler genellikle enerjik-sıcakkanlı,cana yakın,neşeli,sosyal,kendine güveni olan,başarıya yönlendirilmiş,büyükleriyle ve yaşıtlarıyla işbirliği içinde olan çocuklara sahiptir. Otoriter ailelerin çocukları bu çocukların tam tersi olan,uyumsuz-öfkeli,huysuz,çoğu zaman mutsuz görünümünde,kolay kızdırılabilen,çoğunlukla amaçsız ve ortalıkta olmaktan pek hoşlanmayan tipteki çocuklardır. Son olarak izin veren,hoşgörülü ailelerin çocukları,saldırgan ve kavgacı çocuklardır. Bu çocuklar özellikle erkekler,zorba,ben-merkezci,asi,saldırgan,amaçsız,özgürlük ve başarıda seviyeleri düşük olan çocuklardır(Akt;Shaffer,1994:456; Gardner,1982:313-314)

1.4. AİLE KONTROL ÇEŞİTLERİ VE ÇOCUKLARIN DAVRANIŞLARI

Ailelerin kontrol çeşitleri ve bu aile davranışları karşısında çocukların davranış görüntüleri aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

Demokratik Davranış: Enerjik-sıcak kanlı, kendine güveni olan, kendini kontrol edebilen, neşeli, arkadaş canlısı, stresle kolay başa çıkabilen, yetişkinlerle işbirliği yapan, meraklı, amaçlı, başarıya yönlendirilmiş

Otoriter Davranış: Uyumsuz, öfkeli, korkak, endişeli, huysuz, mutsuz, kolay kızan, pasif düşman, stresten kolay zarar görür, amaçsız, somurtkan-soğuk(arkadaşça olmayan).

Hoşgörülü Davranış: Atılgan-saldırgan, itaat etmeyen, kendine güveni az olan, kendini düşük düzeyde kontrol edebilen, baskıcı, amaçsız, başarısız olan çocukların yetişmesine neden olmaktadır.

Onur, ana-baba tutumları boyutunun demokratik ucunda yer alan çocuklardaki özgüvenin, anne-baba tutumları boyutunun baskıcı ucunda yer alanlarıkinden daha yüksek olduğunu, benimseyici tutumla özgüven arasında da olumlu ve yüksek bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır(Onur, 1985:85-97).

Kuzgun 1972'de, sevgi yokluğu ve sıkı disiplin ile nitelenen otoriter tutumun ,kendini gerçekleştirme için en olumsuz ortam olduğunu, sevgi-anlayış ve serbest seçme ile karakterize edilen demokratik ortamın ise, kendini gerçekleştirmede en olumlu ortam olduğunu vurgulamaktadır(Akt;Demiriz veTuran, 1997:532).

Hoşgörülü ve demokratik evlerde büyüyen çocukların arkadaşlarıyla ilişkilerinde daha etkin, daha girişken, yaratıcı fikirler öne sürebilen , atılganlığa yatkın, fikirlerini rahatça söyleme eğiliminde ve kurallara daha az uyan çocuklar oldukları ifade edilmektedir. Buna karşılık sert ve sıkı denetim altında tutulan çocuklar ise, rol yapma, saldırganlık gibi davranışlar göstermektedirler. Evlerinde sıcak bir kabul ile demokrasinin birleştiğini gören çocuklar en etkili ve arkadaş ilişkilerinde başarılı ve etkili olmaktadır(Jersild, 1983:255-256, Santrock, 1998:478).

Yapılan çalışmalar, demokratik anne-babalara sahip çocukların, gevşek

ve otoriter ebeveyn tutumlarıyla karşı karşıya bulunan çocuklara oranla daha yüksek düzeyde bir içsel motivasyona,daha az dikkat ve davranış sorunlarına ve okulda daha fazla başarıya sahip olduklarını ortaya koymuştur(Healy,1997:244).

Baumrind'in bulguları demokratik ailelerin çocuklarının özellikle çok iyi geliştiklerini ortaya çıkarmıştır. Psikologların yaptığı oranlamalar ,onların neşeli,mutlu bir yapıda olduklarını,yeni görevlerde kendilerine güvendiklerini göstermiştir. Bu çocuklar daha az geleneksel cinsiyet rolü davranışı göstermiştir. Kızlar , özellikle özgürlükte ve yeni görevler üstlenmeye istekli olmakta yüksek,erkekler de arkadaşlıkta ve işbirliğinde yüksek puanlar toplamıştır. Yakın kanıt, demokratik anne-baba olma ile duygusallık ve okulöncesi yıllarda sosyal yetenekler arasında olumlu bir ilişkinin olduğunu destekler. Demokratik yetiştirmenin daha ilerdeki yaşlardaki etkisini inceleyen araştırmacılar,yeteneğin birçok yönüyle okulöncesi yıllardaki sosyal yeteneklere bağlı olduğunu söylemektedirler. Bunlar;yüksek derecede kendine saygı,sosyal ve ahlaki olgunluk ,okulda öğrenmeye katılım,yüksek okulda akademik başarıyı kapsamaktadır (Akt; Berk,1994: 563).

Baumrind otoriter ailelerin çocuklarının kaygılı,çekingen ve mutsuz olduğunu bulmuştur. Yaşlılarıyla ilişki kurarken, engellendikleri zaman düşmanca davranma eğilimi göstermişlerdir. Özellikle erkekler öfke ve meydan okumada yüksek çıkmıştır. Kızlar araştırmalarda eksik ve bağımlı çıkmış,teşvik edici görevlerden kaçınmışlardır (Akt; Berk,1994: 564).

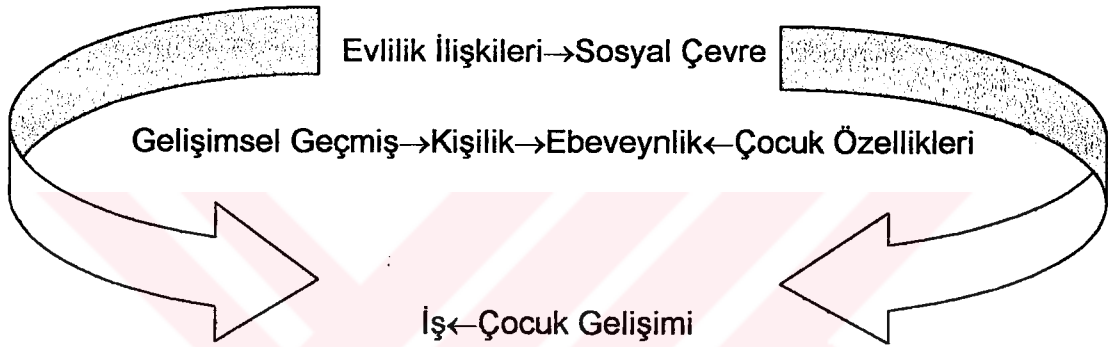
Gençlik döneminde ,otoriter ailelerin çocukları demokratik ailelerde yetişen çocuklara göre daha az uyumludurlar. Bununla beraber,otoriter çocuk yetiştirme şekli kullanılarak büyütülen gençler ,istekte bulunmayan ailelerine göre okulda daha başarılı ve topluma karşı olan hareketlere katılmaya daha az eğilimlidirler(Berk,1994: 564).

1.5.EBEVEYNLERİN TUTUMLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Belsky (1984)'de kişinin ebeveynliği üzerinde etkili olan üç faktörü incelemiştir. Bunlar ;ebeveynlerin kişisel ve psikolojik yapısı ,çocuğun özellikleri stres ve destek faktörleridir.

Belsky,ebeveyn olma süreç modelini Şekil 1.3'de şöyle açıklamıştır(Belsky,1984:84).

Şekil 1.3:Ebeveyn Olma Süreç Modeli

Belsky'e göre ebeveyn olma süreci;ebeveynin gelişimsel geçmişi,kişiliği,iş,evlilik ilişkileri,sosyal çevresiyle ilişkileri ve çocuk gelişimi hakkındaki bilgileriyle yakından ilintilidir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının şekillenmesinde çocukların özellikleri dışında bu faktörlerin de çok önemli etkileri olmaktadır.

Pardeck'e göre ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen başlıca faktörler şöyle sıralanmaktadır:

a)Anne-babaların zihinlerinde,çocukları daha doğmadan önce nasıl bir çocuk istedikleri doğrultusunda hayali bir çocuk kavramı oluşmaktadır. Dünyaya gelen çocuk,beklentilere uygun olmadığı takdirde,oluşan hayal kırıklığı sonucu ,anne-babada kabullenmeme ve reddetme tavrı gelişebilmektedir.

b)Toplumun kültürel değerleri,ebeveynlerin çocuklarını yetiştirmeleri üzerindeki,tutumlarını etkilemektedir.

c)Üstlendikleri ebeveyn rolünden haz duyan ve görevlerini gereğince yaptıklarına inanan anne ve babaların ,çocuklarına karşı takındıkları

tavırlar;çocuklarını nasıl yetiştireceklerini bilmeyen ve kendilerini güvensiz hisseden anne-babaya oranla daha başarılı ve olumlu olmaktadır.

d)Çocuklarının sayı, cinsiyet ve karakteristik özelliklerinden memnun olan anne-babalar;memnun olmayanlara göre, daha uygun tavırlara sahip olmaktadır (Pardeck,1989:107).

Genel olarak ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarını etki eden faktörler dört alt bölümde incelenebilir. Bunlar;

1-Demografik özellikler

2-Anne-babaların kendi yetiştiriliş tarzları

3-Çocuk gelişimine ilişkin bilgi düzeyleri

4-Çocukların mizaç özelliklerini ,kapsamaktadır(Mızrakçı,1994:51).

Hurlock ebeveynlerin tutumlarını etkileyen faktörlere aşağıdaki faktörleri de eklemiştir;

I-Çocuk Sahibi Olma Arzusu:Bazı insanlar çocuk sahibi olmayı ;çok isterken,bazıları az ister,bazıları da hiç istemeyebilir. Bazıları çocuksuz bir evliliği eksik olarak nitelerken,diğerleri çocukların meslekteki başarılarını engelleyeceğini veya hareketlerini kısıtlayacağını düşünürler.

II-Gebelik Süresince Fiziksel Durum:Gebelik süresince daha az rahatsız olan anneler,çok rahatsız olan annelere göre çocuklarına karşı da olumlu ve istenen bir tutum geliştirirler.

III-Gebelik Süresince Duygusal Durum:Bir çok anne için gebelik bir depresyon ve kaygı dönemidir. Bu anneler çocuk doğana kadar rahat etmezler,anormal bir çocuğa sahip olacaklarını veya annelikte başarısız olacaklarını düşünürler diğerleri ise bu dönemi zevkli bir dönem olarak ele alırlar.

IV-Arkadaşların Tutum ve Deneyimleri :Kendi ebeveyn rollerinde mutsuz olan ve evlerinde olumsuz deneyimlere sahip olan yakın arkadaşlar yeni çocuk sahibi olacakların tutumlarını istenmeyen yönde etkileyebilirler.

V-Kitle İletişim:Kitap, magazin,sinema radyo ve televizyon gibi çeşitli iletişim araçları genellikle çocuklar ve ebeveynlerle ilgili olarak oldukça romantize edilmiş bilgiler verirler. Genellikle de kadınlar erkeklere nazaran bunlardan daha çok etkilenirler(Akt;Mangır ve Haktanır,1990:6-8).

1.5.1.Demografik Özelliklerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etkisi

1.5.1.1.Çocuğun Cinsiyeti ve Ailenin Çocuk Yetiştirme Tutumları

Bazı araştırmacılar;annelerin bebeklerini emzirirken,kız çocuklarıyla daha çok konuştukları ve onlara güldüklerini saptamışlardır. Yapılan bir araştırmada da annelerin erkek bebeklere daha çok fiziksel temas kurarken kızlarıyla daha çok konuştuklarını belirtmişlerdir. Bir diğer çalışmada annelerin erkek çocukları ile daha çok fiziksel temas kurduklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak annelerin doğuştan itibaren kız ve erkek çocuklara farklı davranış içinde oldukları belirlenmiştir.(Akt;Mızrakçı,1994:65).

Rothbart ve Maccoby,ana babaların karşı cinsten olan çocuklarına daha yumuşak ve sevecen davrandıklarını bulmuşlardır. Gözlemlerinde annelerin kız,babaların ise erkek çocuklarının isteklerini daha çok reddettiklerini fark etmişlerdir. Aynı şekilde yapılan bir araştırmada anne babaların karşı cinsten olan çocuklarının istenmedik ve aşırı davranışlarını daha hoşgörüyle karşıladıklarını ve çocuklarının bir yabancıyla tartıştığı veya kavga ettiği durumda karşı cinsten olan çocuklarını savunurken,aynı cinsten olan çocuklarına müdahale etmediklerini gözlemişlerdir(Akt;Maccoby ve Martin,1983: 1-5).

1.5.1.2.Çocuk Yaşı ve Doğuş Sırası

Yapılan araştırmalar doğum sırasının ailenin çocuklarına yaklaşım şeklini etkilediğini ortaya çıkarmışlardır. Araştırmacılar çocuk sayısı arttıkça ailelerin daha çok tecrübe kazandığını ancak çocuklarına karşı ilgilerinin azaldığını ve çocuklarına daha sert davrandıklarını belirtmişlerdir. (Mızrakçı 1994:67-68).

Altus 'da ailelerin ilk çocuklarını, beklentilerinin yüksek düzeyde olmasından ötürü daha olgun yetiştirdiklerini, onlara yetişkinmiş gibi davrandıklarını, aile genişledikçe kontrolün arttığını, çocuklara verilen özerkliğin azaldığını ve küçük çocuklara daha az sorumluluk verildiğini gözlemiştir. Hilton , 4 yaş çocuklarını ve annelerini, çocukların bulmaca

çözdüğü bir ortamda gözlemiş ve annelerin ilk çocuklarına daha çok dikkat ettiği ve onları yönlendirdiğini belirtmiştir. Annelerin ilk ve tek çocuklara daha fazla karışmasının yanı sıra, bu çocukların da annelerinden daha fazla yardım bekledikleri kaydedilmiştir. Stolz (1967), ise ailelerin küçük çocuklarda bağımlılık, büyük çocukların da saldırgan davranışlara daha çok ve daha sert tepki verdiklerini belirlemiştir. (Akt;Mızrakçı, 1994:68).

1.5.1.3.Ailedeki Çocuk Sayısı

Bazı araştırmacılar ,1976 yılında yaptıkları araştırmaları sonucu bazı ortak bulgular elde etmişlerdir. Araştırmalarda çok çocuklu ailelerin çocuk yetiştirme yöntemlerinin farklılaştığı , bu ailelerin daha otoriter oldukları ve diğer ailelere kıyasla esnek olmadıkları belirlenmiştir(Ambert, 1992:49).

Blake 1989 'da çok çocuklu ailelerin çocuklarına zaman ayıramadıklarını belirlemiş ve kalabalık ailelerden gelen çocukların okul başarılarının diğer çocuklardan düşük olmasını bu nedene bağlamıştır. Yapılan bir araştırma sonucu kalabalık ailelerdeki çocukların ,ana-babalarından çok birbirlerinden etkilendikleri belirlenmiştir. Ana-babaların daha otoriter davranmalarının bir nedenin de evde kendi etkilerini artırma çabasından kaynaklandığı düşünülmektedir. (Akt;Ambert,1992,49).

1.5.1.4.Sosyo-Ekonomik Düzey ,Sosyal Sınıf ve Kültürel Farklar

Ailelerin sosyo-ekonomik durumu çocukların yaşadıkları aile çevresinin,bu çevredeki uyarıcı çeşitliliğinin,niteliğinin çocukların gelişimi üzerinde büyük etkiler yaptığı belirtilmektedir. Örneğin ailenin büyüklüğü çocuğun kardeşleri arasındaki yeri,anne-baba arasındaki ilişkiler ailedeki ölümler,boşanmalar,çocuğun öz veya üvey oluşu,anne ve babanın genel ve mesleki durumu ,ailenin aylık geliri, oturduğu ev,tüketim imkanları,evde bulunan kitle iletişim araçları vb. çocuğun gelişimi üzerinde önemli etkilerde bulunmaktadır(Dunn,1986: 73).

Araştırma sonuçları;alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerde aşırı kontrol ve baskının olduğunu,üst ve orta gelir düzeyinde ise çocuğa karşı daha

olumlu davranışların gösterildiğini ve demokratik tutumun benimsendiğini ortaya koyar niteliktedir. Yavuzer, evlerinde yakın bir ilgiyle demokrasinin birleştiğini gören çocukların, en etkin, özgür, arkadaşları ile ilişkilerinde en başarılı çocuklar olduğunu söylemektedir. Ayrıca bu çocukların ilişkilerinde daha girişken davrandıkları, yaratıcı fikirler öne sürdükleri ve fikirlerini serbestçe söyleme eğiliminde oldukları görülmektedir. Katı bir denetim altında tutulan çocuklar, boyun eğmememe ve saldırganlık gibi yollarla kendilerini kabul ettirmeye çalışmakta ve kendi iç dünyalarını açıklamada güçlük çekmektedirler (Akt, Güngör, 1994:96).

Kağıtçıbaşı'nın (1989)da değindiği gibi, sosyal sınıf, kültür ve etnik açıdan farklı ailelerin, çocuk yetiştirme konusundaki inanç ve tutumlarında farklılık görüldüğü bilinmektedir. Bir araştırmacı, ailelerin çocuk yetiştirme konusunda inançları olduğunu savunurken bu inançlara anne-baba modeli teorisi adını vermiştir. Bu teori "Amerikan Testing Service" tarafından yapılan bir araştırmada ele alınmış ve inançların etnik gruplar arası olduğu kadar, aynı gruba mensup farklı gelir düzeyinden aileler arasında da farklılıklar gösterdiği sonucuna varılmıştır. Başka bir araştırmacı 1988 yılında yaptığı araştırma sonuçlarına dayanarak, bu farklılıkların grup içinde, gruplar arasında olduğu kadar belirginleşmediğini ifade etmiştir (Akt, Mızrakçı, 1994:53).

Anne-babanın sosyal- sınıf durumu, çocuklarını yetiştirme yöntemlerini çok fazla etkiler. Orta sınıf ve işçi sınıfı ailelerinin, çocuklarının davranışları hakkında çok farklı amaçları olduğuna ilişkin pek çok kanıt vardır. Orta sınıf aileleri, hem anneler hem de babalar, çocuklarını mutlu, meraklı, dünyayla alakası olan ve özellikle de kızlarını diğerlerine karşı saygılı olarak yetiştirme eğilimindedirler. İşçi sınıfı aileleri ise, çocuklarından itaatkar olmalarını (özellikle erkeklerden), düzenli ve temiz olmalarını isterler. İşçi sınıfı aileleri, orta sınıf ailelerine göre, daha fazla çocuklarına okulda iyi notlar almaları için baskı yaparlar. (Buna rağmen orta sınıf ailelerin çocukları, daha yüksek notlar almaya eğilimlidir). Buna benzer sınıf farklılıkları Kanada, Avrupa ve Japonya'da bulunmuştur. Bütün bu yerlerde, işçi sınıfı aileleri çocukların kendi kendilerini yönetmelerini ve rahatlarını kısıtlarken, suçlarını ve istenmedik davranışlarını daha çok eleştirirler ve iyi davranışlarda bulunmaları için daha çok ısrar

ederler(Collins ve. Coltrane,1991 :586).

Toplumların ideal çocuk yetiştirme tutum ve davranışları konusundaki inançları,ailelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkilemektedir. Rohnier'in 1984 yılında başlattığı ana babaların kabul ve red davranışlarının çocuk ve ergenler tarafından değerlendirilmesine ilişkin araştırması,bu konuya açıklık getirmiştir. Amerika'da 1985 'te yapılan araştırmada,çocuk ve ergenlerden,ana babalarının tutum ve davranışlarına kabul ve red boyutunda yorum getirmeleri istenmiştir. Her iki ülkede de katı disiplin(yüksek düzeyde kontrol)kullanan ailelerin çocukları,durumu ana babaları tarafından red edildikleri şeklinde yorumlamışlardır. Çünkü bu toplumlarda müsamahakar özgürlükçü yaklaşımlar norm olarak benimsenmiştir ve çocuklar katı disiplin ile sevgisizliği eşit olarak değerlendirmektedirler. Aynı yıl araştırmacılar Kore'de, Trommsdorf Japonya'da bu araştırmayı tekrarladıklarında tam tersi yorumlarla karşılaşmışlardır. Aynı düzeydeki kontrol çocuklar tarafından ana babalarının kendilerine duyduğu sevgi ve onları kabul davranışının bir göstergesi olarak yorumlanmıştır. Çünkü bu toplumlarda otoritenin azlığı çocuklara karşı ilgisizlik anlamına gelmektedir. Hatta Japon çocukların, kontrolün az olduğu durumlarda ana babalarından şikayetçi olduklarını,onların kendilerini reddettikleri duygusuna kapıldıklarını ifade ettiklerini kaydetmiştir (Ak;Kağıtçıbaşı,1992:24-25).

Toplum normlarından kaymalar sosyal çevre ve çocuklar tarafından anormal olarak nitelenmektedir ve bunun doğal sonucu olarak aileler de toplum normlarının dışına fazla çıkmamaktadırlar. Bu durum göçler sırasında yeni topluma ayak uydurmada problem olarak yaşanmaktadır. Vassaf Almanya'ya göç eden Türk işçi ailelerinin çocuklarını ,Türk normları ve gelenekleri çerçevesinde yetiştirme çabalarının çocuklarıyla aralarında çatışmalara ve hatta kopmalara neden olduğunu gözlemiştir. Aynı şekilde araştırmacılar da,Amerika 'da yaşayan Kore'li ailelerin çocuklarını kendi normları çerçevesinde yetiştirme çabalarının,çocukları tarafından Amerikaı çocuklar gibi algılandığını ve Koreli çocukların ana baba kontrolünü sevgisizlikle eşdeğer tuttuklarını belirlemişlerdir (Akt;Kağıtçıbaşı,1992:25).

Ambert (1992),çocukların aile üzerindeki etkilerine değindiği kitabında,bu konuda yapılan araştırmaları şöyle özetlemiştir.Yapılan

araştırmalarda,olanakların kısıtlı olduğu çevrelerde,çocukların aileye olumsuz etkilerinin arttığı ve bunun karşılığında ailelerin de çocuklarına karşı daha olumsuz yaklaştığını gözlemişlerdir. Bir grup araştırmacı 1989 'da,olanakların yüksek olduğu ailelerde,ana babaların çocuklarına daha tahammüllü olduğu,daha olumlu yaklaştığı ve çocukların gereksinimlerine cevap verdiklerini belirtmişlerdir. Başka bir araştırma bulguları da,ekonomik zorlukların evlilik ilişkisini,ana babaların çocuklara davranış ve disiplin şeklini kötü etkilediği yönündedir. Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki annelerin çocuklarına karşı daha sert davranmalarının bir nedeni ,ellerindeki olanakların kısıtlılığı nedeniyle psikolojik olarak daha çok yıpranmaları ve stres yaşamaları olabilir. Seitz ve arkadaşlarının 1985 yılında sonuçlandırdıkları boylamsal araştırma bu varsayımı doğrular niteliktedir. Araştırmada örneklem olarak düşük sosyo-ekonomik düzeydeki anneler seçilmiş ve bir grup anneye toplumsal destek (sağlık hizmetleri,sosyal hizmetler)sağlanmışır. Bu grupta annelerin çocuklarından olumsuz etkilenmeleri azalmış,başlangıçta katı tutum içinde olan annelerin çocuklarına karşı tutum ve davranışlarında olumlu gelişmeler gözlenmiştir. Araştırmalarda genel olarak ortaya çıkan bir olgu,sosyal desteğin daha çok çocukları ile problem yaşayan ailelerde etkili olduğudur. Koeske ve Koeske 1990'daki gözlemlerine dayanarak ,özürlü veya zor çocuğa sahip ailelerin sosyal desteğe daha çok ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir(Akt:Mızrakçı,1994:57).

Gürkaynak'ın 1979 yılında gerçekleştirdiği,yüksek ve düşük sosyo-ekonomik düzeyden gelen aileler ve çocuklarını karşılaştırdığı araştırmasında,yüksek sosyo-ekonomik düzeyden gelen ailelerin diğerlerine oranla daha sık olumlu değerlendirme ve ödül kullandıklarını belirlemiştir. Araştırmacı ayrıca ,batıda yapılan araştırmalar sonucu üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarını eğitirken övgü ödül ve sevgi kısıtlaması yöntemlerini kullandıklarının,alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin ise daha çok fiziksel ceza kullandıklarının belirlendiğini ifade etmiştir(Gürkaynak,1979:15).

Anne-babaların çocuk yetiştirme tutumları, meslekleri,ile de ilgili görünmektedir. Alt sosyo-ekonomik düzeyde anne-babaların işleri,yaratıcılığa

yer vermeyen,dış otoriteye uymanın ödüllendirdiği ve sıkı denetimin söz konusu olduğu bir çalışma biçimini gerektirir,anne-baba da bu değerleri genelleyerek çocuklarına aktarır. Orta sosyo-ekonomik düzeydeki anne-babalar ise,görevlerinde daha bağımsız ve özerk olmaları nedeniyle,bu özelliklerin çocuklarında da gelişmelerine önem vermektedirler. Yüksek gelir düzeyindeki anne-babalar,genellikle sorumluluğu çok olan işlerde yoğun olarak çalışırlar. Yaşam tempoları çok hızlıdır. Bu ailelerde eğitime ,başarıya ve toplumda yükselmeye çok önem verilir. Aile içindeki ilişkiler genellikle demokratiktir. Çocuklara değer verilir,çocuklar ayrı ayrı kişilikleri olan bireyler olarak görülür,kız erkek ayrımı yapılmaz(Güngör,1994:96).

Toplumumuzda çocuk yetiştirme tutumları,sosyo-ekonomik düzeye göre farklılaşsa da,çocuğun itaat etmesi ve anne-babaya uymasının bütün tutumlarda temel ve ortak bir istek olduğu görülmektedir. Ancak itaatin sağlanması için uygulanan yöntemler sosyo-ekonomik düzeye göre farklılık göstermektedir. Genelde üst sosyo-ekonomik düzeyde ödül ya da sevginin kısıtlanması,alt sosyo-ekonomik düzeyde ise hakların ve fiziksel ceza ile uyma sağlanmaktadır. Üst sosyo-ekonomik düzeydeki annelerin çocuk yetiştirme yöntemleri incelendiğinde;annelerin çocuklarını kendini ortaya koyma ve girişimden çok ,uymaya ve kurallara bağlılığa yönelttikleri görülmektedir(Kurç,1989:21).

Ailelerin çocuk yetiştirme şekillerinin ,belirli bir toplum içindeki ailelerde benzerlik gösterdiği gözlenmiştir. Karışık kültürlerin iç içe yaşadığı Amerikan toplumunda dahi,komşu ailelerin ,diğer ailelere kıyasla benzer yetiştirme yöntemleri kullandıkları belirtilmiştir. Komşu ailelerde gözlenen benzerliklerin,hem sosyal çevreye uyum sonucu hem de aynı çevrede yaşayan kişilerin yaşam koşullarının birbirine benzemesi sonucu olabileceği düşünülmektedir. Yaşam koşulları derken genel olarak kişilerin barınma şartları,kendi aldıkları ve çocuklarına sunabilecekleri eğitim ve sağlık hizmetlerinden yararlanma olanakları,okulöncesi çocuklarını güvenle gönderebilecekleri kurumların varlığı,sağlıklı ve güvenli bir çevre ve komşuluk ilişkisi yaşayıp yaşamadıkları,spor,eğlence ve dinlence yerlerinden yararlanıp yararlanamadıkları kastedilmektedir. Yaşam koşulları kişilerin yaşamdan

duyacakları tatmini ve doğal olarak birlikte yaşadıkları kişilerle kuracakları ilişkileri etkilemektedir (Mızrakçı,1994: 55-56).

1.5.1.5.Ane-Babanın Eğitim Düzeyi ve Mesleği

Güneysu da (1982) yaptığı çalışmada,çocuğa karşı sevgi gösterme ve cezalandırmanın ana-babanın eğitim düzeyi ile ilişkili olduğunu ve annelerin hangi yaşta olursa olsun çocuklarına karşı tutumlarında farklılık olmadığını bulmuştur. Eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklar anneleri tarafından daha az sevildiklerini algılamaktadır .Babalarda ise eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğa karşı sevgi gösterme artmakta,cezalendirme ise azalmaktadır (Güneysu,1982: 94).

Ülkemizde aile tutumları üzerine yapılan araştırmaların bir analizini yapan Öner,ailenin eğitim düzeyi yükseldikçe,çocuk yetiştirmeye,ilgili otoriter tutumların yerlerini daha demokratik tutumlara bıraktığını tespit etmiştir(Öner,1983:142).

Korkmazlar 1980 'de ,Öner 1983'de Boğaziçi Üniversitesi kreşinde çocukları olan toplam 50, Kozacıoğlu 1982'de ,İstanbul'da gelir düzeyleri farklı kişilerin bulunduğu 3 liseden toplam 150 , Le Compte ve Le Compte 1983 'de Hollanda da yaşayan Türk aileleri ve onlarla aynı kökenden gelen ve Türkiye de yaşayan toplam 200 kişi ile çalışmışlardır.(Akt; Mızrakçı,1994:63).

Araştırmalardan elde edilen ortak bulgulardan biri eğitim ve sosyo ekonomik düzeyi yüksek olan annelerde koruyucu annelik ve otoriter annelik tutumlarına dikkat çekici düzeyde az rastlanmasıdır. Hollanda 'da yaşayan işçi ailelerin hem üst sosyo ekonomik düzeydeki annelere hem de Türkiye'de yaşayan ve onlarla aynı kökenden gelen kişilere kıyasla bu tutumlara daha çok eğilim gösterdikleri belirlenmiştir. Eğitim düzeyi yüksek olan annelerin çocuklarına daha demokratik yaklaştıkları, ancak grup ortalamalarının ciddi bir fark yaratmadığı gözlenmiştir. Araştırmacılar bu konuya eğitim düzeyi yüksek kişilerin otoriter ve koruyucu tutumu benimsedikleri , demokratik yaklaşımdan yana oldukları ancak kendi yetiştiriliş tarzlarının etkisinden henüz kurtulamamış olabilecekleri şeklinde bir yorum getirmektedirler. Eğitim düzeyi düşük olan

annelerin otoriter ve koruyucu tutumları ise geleneksel çocuk yetiştirme tutumlarına bağlı kaldıkları şeklinde yorumlanmaktadır. Eğitim düzeyi ile sosyo ekonomik düzeyin araştırmalarda temel alınmasının fark yaratıp yaratmayacağı konusuna açıklık getirmek üzere Öner (Eğitim) ve Kozacıoğlu'nun (sosyo ekonomik düzey) grup ortalamaları kıyaslanmış ve eğitimin sosyo ekonomik düzeyden daha belirleyici olduğu sonucuna varılmıştır(Öner,1984-1985:43)

1.5.1.6.Anne-Babanın Yaşı

Araştırmacılar yaptıkları açıklamalarda ,annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına yaşlarından çok olgunluk düzeyleri ve kişiliklerinin etkili olduğunu belirtmektedirler. Aynı zamanda küçük yaşta anne olmanın olgunluk düzeyi ile ilişkisine dikkat çekmektedirler(Mızrakçı,1994:66).

Parke ve Tinsley 1987'de,genç özellikle de ergenlik çağındaki annelerin çocuklarına karşı ilgisiz davrandıklarını ,çocukların gereksinmelerine yeterli düzeyde cevap veremediklerini ve çocuğuna karşı ilgili olan annelerin dahi çocuklarına yeterli düzeyde sözel ve entelektüel uyarım veremediklerini saptamışlardır. Bunun nedenleri konusunda ,Ambert genç annelerin eğitimlerinin ve ekonomik durumlarının düşük,yaşam tecrübelerinin az olmasını göstermektedir(Akt;Mızrakçı,1994:66).

Yapılan bir araştırmada,ergenlik dönemindeki genç annelerin çocuk yetiştirme konusunda daha isteksiz olduklarını ve çocuklarından aşırı beklentilerinin olduğu saptanmıştır. Aynı yıl yapılan başka bir çalışmada genç annelerin doğuştan itibaren bebeklerine daha az tepki verdikleri ve daha az sözel iletişim kurduklarını belirtmişlerdir(Akt;Belsky,1984: 85).

1.5.1.7.Aile İçi İlişkiler ve Ebeveynlerin Sosyal İlişkileri

Bandura ve Walters 1959'da,çocuklarına karşı otoriter davrandığını gözledikleri annelerin ,eşleri ile ilişkilerinin problemli olduğunu,eşlerinden sevgi ve yakınlık görmediklerini ifade etmişlerdir. Yapılan bir diğer çalışmada araştırmacılar ,eşlerinden yakınlık gören annelerin,çocuklarından övgü ile söz ettiklerini, ilkökul ve ergenlik çağında çocuğu olan kişilerle yapılan

çalışmalarda,eşine karşı düşmanlık duyan annelerin çocuklarına karşı da fiziksel ceza kullandıklarını ,çocuğun davranışlarını yönlendirmek amacıyla açıklama veya mantığa vurma gibi disiplin yöntemlerini benimsediklerini gözlemişlerdir(Akt;Belsky,1984:83).

Rohner (1975),Farklı kültürlerde ana-babanın çocuğu kabul ve red düzeyi ile buna etki eden faktörleri incelerken konuyla ilgili bazı bulgular elde etmiştir. Araştırmada yer alan zengin örneklem seçiminde kriter olarak dünya üzerinde 6 coğrafi bölgede 10 farklı kesim,her kesimde 10 kültürel alan,her alanda 4 topluluk en çok 18 aile alınmıştır. Toplam 101 topluluğun birbirine en az 200 mil uzaklıkta olmasına dikkat edilmiştir.2-6 yaş arası çocukları olan ailelerde yapılandırılmış gözlem yöntemi ile araştırılan değişkenler,ana-babanın kabul ve reddetme davranışı ,duygusal tepkiselliği,dünya görüşü,çocuğa karşı düşmanca tavırları(hostility) ve çocuğun ana-babaya karşı asi tavırlarıdır. Genel olarak,duygusal çalkantıların yaşandığı ailelerde ve toplumlarda çocuğu kabul davranışının azaldığı,duygusal olarak düzenlilik gösteren ailelerde çocuğu kabul davranışının yüksek olduğu belirlenmiştir($r=62$) .Çocuklarını reddeden ailelerin çocuklarında ,ana-babaya düşmanlık gözlenmiştir(Akt;Mızrakçı,1994:54).

Evlilik ilişkisinin dışında,sosyal ilişkiler de annelerin çocuk yetiştirme tutumlarına yansımaktadır. Araştırmacılar çocuk istismarı konusundaki çalışmalarda,izole yaşayan kişilerin çocuklarıyla ilişkilerinin problemli olduğunun ortaya koyduğunu belirtmektedirler(Ambert,1992:18).

Evlilik yaşamında ve çocukla ilişkilerde görülen paralellik gibi,bu konuda da sorunun iç içe olduğu düşünülmektedir. (Mızrakçı,1994:60-61).

Yapılan araştırmalarda, sosyal ilişkileri güçlü annelerin çocukları ile daha olumlu ilişkiler içinde oldukları, haftada en az bir kez arkadaşları ile olan annelerin çocuklarına karşı sözel ve duygusal tepkiselliklerinin diğerlerinden daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Annelerle yapılan bir çalışmada ;bu kadınların güçlü ve düzeyli sosyal ilişkiler yaşayan anneliğin gereklerini başarı ile yerine getirdikleri, çocuklarındaki bireysel farklılığı ve gelişimsel kapasiteyi göz önüne alarak davranışlarını çocuklarıyla uyumlu ilişkiler kurabilecek düzeye getirdikleri saptanmıştır. Başka araştırmacılar da, araştırmalarında

benzer sonuçlar elde ederek sosyal desteğe sahip annelerin çocuklarının fiziksel ve duygusal gereksinimlerine daha çok cevap verebildiklerini ve ilişkilerinde kısıtlama ve cezayı çok az düzeyde kullandıklarını belirtmişlerdir. Bazı araştırmacıların da değindiği gibi, sosyal desteğin sağlıklı bir evlilik ilişkisinde olduğu gibi anneleri psikolojik destek sağladığı ve annelerin kendilerini iyi hissetmesine, benlik saygılarının güçlenmesine katkıda bulunduğu ve bunun sonucunda annelerin diğer ilişkilerinde olacağı gibi çocuklarıyla ilişkilerinde de daha hassas ve duyarlı olabilmelerini sağladığı düşünülmektedir (Mızrakçı,1994:62).

Açık uçlu sorular kullanılarak yapılan bir araştırmada , üç grup anne ile çalışılmıştır. Gruplar , yalnız yaşayan düşük ve orta sosyo-ekonomik düzeydeki anneler ve eşi ile birlikte yaşayan orta sosyo-ekonomik düzeydeki annelerden oluşmaktadır. Araştırma sonuçları arkadaş, akraba veya eşinden destek gören annelerin çocuklarına daha ılımlı ve yumuşak davrandığını göstermiştir. En az destek alan annelerin evde en katı kuralları uyguladıkları otoriter yaklaşım içinde oldukları ve çocuklarına fiziksel ceza verdikleri belirlenmiştir (Belsky,1984:90).

Evlilik ilişkisi ve sosyal ilişkilerin dışında annelerin iş yaşamı da çocuklarına karşı tutumlarında farklılık yaratmaktadır.1981 de gerçekleştirdiği araştırmalar anne ve babanın işsiz olduğu durumda çocuklara olumsuz yaklaşılması hatta çocuk istismarlarının görülebilmesi dışında annelerin çalışmasının da bazı durumlarda ilişkileri aksattığını ortaya koymaktadır. Örneğin bazı araştırmacılar,düşük sosyo-ekonomik düzeydeki annelerin işe başlamasının baba oğul arasındaki ilişkileri kötü etkilediğini ortaya koymuşlar ve bu olayı, babanın annenin çalışması durumunda kendini yetersiz görmesi şeklinde yorumlamışlardır. Bazı araştırmacıların da belirttikleri gibi,Türkiye’de bu konuda yapılan bir araştırma yoktur ama yapılması durumunda benzer sonuçlar elde edilebileceği beklenebilir, çünkü özellikle düşük eğitim düzeyindeki kişilerin aynı inanç içinde oldukları gözlenmektedir. Bir diğer çalışmada annelerin işlerinden tatmin olmadıkları ve iş yerinde stres yaşadıkları durumlarda iş yaşamının çocuklarıyla ilişkilerini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Aynı şekilde yapılan başka bir çalışmada da,iş yerinde stres

yaşayan annelerin çocuklarına katı disiplin ve ceza uyguladıkları , huzurlu bir iş yaşamı olan annelerin ise çocuklarına karşı sevecen yaklaşıtları belirtilmiştir. Çocuk yetiştirme tutumlarına etkisi açısından iş yaşamı, evlilik ilişkisi ve sosyal ilişkiler gibi, annenin kişiliğine ve psikolojik sağlığına etkileri ile değerlendirilmelidir (Mızrakçı,1994:62).

1.5.2.Ane – Babaların Kendi Yetiştiriliş Tarzları

1960'lı yıllarda çocuk yetiştirme tutumlarının iki tip araştırma metodu ile incelendiğı dikkat çekmektedir. Birincisi, sosyolog ve sosyal psikologların yürüttüğü, geniş çapta anketlere dayanan ve çocuk yetiştirme tutumlarının türlerini ve çocuğa etkilerini araştıran çalışmalardır. İkincisi ise psikiyatrist ve klinik psikologların yürüttüğü , vaka çalışmalarıdır. Bu araştırmacılar daha çok ana-babanın benlik kavramı ve duygularının çocuğa etkileri gibi kişisel konularla ilgilenmişlerdir (Mızrakçı,1994:68).

Parke ve Collmer ve Belsky,çocuk istismarına yol açan en önemli faktörlerden birinin,kişilerin çocuklarında ana-babalarından gördükleri yaklaşım şekli olduğunu savunurlar. Araştırma sonuçları ilgi ve sevginin az olduğu ortamlardan gelen ve istismar edilen kişilerin,yetişkin olduklarında,çocuklarına benzer şekilde davrandıklarını göstermiştir. Bazı araştırmacılar,bebeklikten itibaren sağlıklı bilişsel,sosyal ve duygusal gelişimin,bakıcının sıcak,ilgili,yumuşak davranışı,çocuğa tepki ve uyarım vermesi ile ilişkisini vurgulayarak,istismara uğrayan çocukların,yetişkinlikte benzer davranışlar göstermelerinin ana-babayla özdeşim kurma kadar,sağlıklı bir kişilik yapısı geliştirememelerinden de kaynaklanabileceğini savunurlar(Akt;Belsky,1984: 83).

1.5.3.Ane-Babaların Çocuk Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri

İki yaşındaki çocuklar ve anneleriyle yapılan bir araştırmada araştırmacılar,anne-çocuk ilişkisinin ,anne-çocuk ilişkisinde daha önce yaşanan deneyimlerden etkilendiğini ve başlangıçtaki aşırı beklentilerin sonraki ilişkilere de yansıdığını göstermişlerdir. Çocuğun bilişsel gelişim düzeyinin üstündeki

talepler ,çocuğun bu taleplere cevap verememesine ,bu durum annenin ısrarcı ve zorlayıcı davranışına neden olmaktadır. Başlangıçta bu tür deneyimlerin yaşanması anne ve çocuğun birbirlerinden beklentilerini etkileyerek ,çocuğun yaşı büyüdükçe de paralel ilişkilerin yaşanmasına yol açmaktadır. Örneğin;bir çocuğun bilişsel gelişim düzeyi annenin emir cümlesi kullandığını algılayacak düzeyde değilse ve anne bunu çocuğun isteneni yerine getirmemesi ve uyum eksikliği olarak nitelerse çocuğa karşı yanlış bir yargı geliştirmesine ve bu tür yargıların birikimi annenin çocuğun kişiliğini yanlış yorumlamasına ve daha sonra da çocuğa yanlış yaklaşmasına neden olabileceği belirtilmiştir(Maccoby ve Martin,1983:85).

Anne-babaların çocuk gelişimi ve çocukla sağlıklı iletişim kurma konusundaki bilgileri nasıl edindikleri,hangi kaynaklardan edinilen bilgilere güvendikleri de bazı araştırmacıların ilgi alanına girmiştir. Araştırma sonuçları babaların daha çok gördükleri, bildikleri,varolan inançları doğrultusunda çocuklara yaklaştıkları ,annelerin ise bu konuda daha çok okuduğu ,yenilikleri izlediği ve bunları uygulamaya çalıştığı şeklindedir(Mızrakçı,1994:73).

Örneğin;Littman,orta sınıf Amerikan aileler üzerinde yaptığı bir çalışmada ,anne-babaların %25'inin kitle iletişim araçlarından yararlandıklarını ifade ederken ,Stolz bu oranın; kadınlarda %95 ,erkeklerde ise %82 olduğunu belirlemiştir. Stolz'un araştırmasına katılan kadınlardan %95'i,erkeklerden %82'si çocuk gelişimine ilişkin en az bir kitap okuduklarını belirtmişlerdir. Kadınların %92'si ,erkeklerin %74'ü magazinlerde ,kadınların %56,erkeklerin ise %54'ü gazetelerde çocuklara ilişkin yazıları okuduklarını ifade etmişlerdir. Aynı çalışmada kadınların %85,5'i erkeklerin %68,5'i,akraba,arkadaş veya komşularından bilgi alma veya nasihat şeklinde yardım gördüklerini belirtmişlerdir. Ohio'da kırsal kesimde yapılan bir incelemede ,annelerin %37'sinin akraba ve arkadaşlarından ,%25,5'inin yazılı basından,%9'unun profesyonel yardımdan etkilendikleri belirlenmiştir. Araştırmalarda ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile çocuk yetiştirmede dış kaynaklardan etkilenmeleri arasında farklılık olmadığı kaydedilmiştir(Akt;Mızrakçı,1994:73).

1.5.4.Çocuğun Mizacının Etkisi

Belsky 1980'deki araştırma sonuçlarına dayanarak,yatıştırılmayan çok ağlayan bebeklerin,uslu ve sakin bebeklere oranla istismara uğrama risklerinin daha çok olduğunu belirtmiştir. Rutter da 1982 yılında aynı konuya değinmiş ve aynı evde yaşayan farklı mizaçtaki çocukların annelerinden farklı tepkiler aldığını ortaya koymuştur. Patterson,normal ve zor olarak nitelenen erkek çocuklar ve anneleriyle 1982'de yaptığı çalışmada ,zor çocukların zamanın %75'inde anneye problem çıkardığını,bu oranın normal çocuklarda %31 olduğunu gözlemiştir. Problem olarak nitelendirilen davranışlar,ağlama,tutturma bağırma,mızızlanma,istenmedik davranış sergileme,yok farz etme,söz dinlememe ,olumsuzluk ve bağımlı davranmadır. Annelerin de bu çocuklara karşı farklı tutum içinde oldukları gözlenmiştir. Bazı araştırmacıların gerçekleştirdikleri çalışmalardan da benzer sonuçlar elde edilmiş ve araştırmacılar aşırı derecede zor çocukların genelde aile kontrolünü ele geçirdiklerini belirtmişlerdir. Araştırmacılar,çocukta davranış problemleri ne kadar erken yaşta başlarsa ve ne kadar güçlüyse ana-babanın problemle başa çıkma şansının o kadar zayıf olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca araştırmacıların elde ettiği ilginç bir bulgu da problemli ve normal çocukların annelerine,problem davranışları kaydetmeleri söylendiğinde ,problemli çocuğa sahip anneler büyük olasılıkla bu davranış biçimine alışmış olmalarından ötürü problem davranış episodlarının bir çoğunu normal olarak nitelemişlerdir(Akt;Ambert,1992:21).

1980'lerde feminist dalgalanmalardan etkilenen araştırmacılar,çocuk yetiştirme tutumlarına ilişkin klinik literatürü eleştirmişlerdir. Çünkü klinik literatürde ,çocuğun tüm duygusal ve uyum problemleri ana-babayı suçlar niteliktedir. Bu araştırmacılar gibi kadın yazarlar,problemlerinde annelerinin kendi üzerlerindeki sonsuz gücü vurgulamalarından ötürü eleştirilmişlerdir. Araştırmacılar,kuşkusuz bu eleştirileri getirirken anne-babanın çocuk üzerindeki etkisini göz ardı etmeden,ilişkilere tek yönlü bakmanın araştırmaları yanlış yargılara yönlendireceğini belirtmeye çalışarak ,ana-baba çocuk ilişkilerinde etkileşimi vurgulamayı amaçlamışlardır. Segal ve Yahreas da 1978 yılında basılan "Bringing Up Mother "adlı kitaplarında ,annelerin çocukları

tarafından şekillendirildiklerini ifade ederlerken,aslında annelik davranışının çocuk göz önüne alınmadan yargılanamayacağını vurgulamak istemişlerdir. Başka bir araştırmacı da tüm toplumların normal bir çocuğun nasıl davranması gerektiğine ilişkin değer yargıları ve beklentilerinin olduğunu ve anne-babaların daha çocuk doğmadan bu beklentilerini paylaştığını belirterek ,çocuğun mizaç itibarıyla bu beklentilerden sapması ile ana-babanın çocuğa karşı sert tavır almaları arasındaki ilişkiyi vurgulamaktadırlar(Akt;Ambert,1992:21).

Yapılan bir araştırmada araştırmacılar;3 yaşında zor çocuğu olan annelerin anksiyete ve sinirlilik testlerinden yüksek puan aldıklarını belirterek,araştırmanın sonucunu ,otoriter annenin çocuğu etkilemesinden çok çocuğun mizacı anneyi etkiler ve otoriter davranmasına neden olur şeklinde yorumlamışlardır. Aynı şekilde farklı araştırmacılar da ,annelerin,annelik rolünden tatmin olmaları ile çocuğun uyum davranışı arasında korelasyon olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Araştırmacılar uyumsuz çocukların annelerinin otoriter olabileceği gibi,çocukla baş edemeyeceği duygusuna kapılan pek çok annenin de çocuğu disipline etmekten vazgeçerek ,ilgisiz anne kategorisine girebileceği fikrini savunurlar. Uç noktalarda sayılan,ağladığı zaman katılan nefessiz kalan çocukların ise aileleri tarafından hiçbir şekilde disipline edilmediği ,ailelerin bu tür çocuklara karşı müsamahakar davrandıkları belirlenmiştir (Ambert,1992:22).

Moss 1967 yılında cinsiyet ve anne tepkilerini incelediği araştırmasında,bebekleri 3 haftalık ve 3 aylıkken incelemiş ve erkek bebeklerin kızlara oranla daha az uyuduklarını ve daha sinirli olduklarını gözlemiştir. Bunun sonucunda annelerin az uyuyan ve sinirli olan bebeklerini daha çok kucaklarına alıp,onlara daha çok uyarım sağladıklarını belirtmiştir. Çocukların sakinleştiği durumda anne tepkilerinde farkın kalmadığı ve sonuçta farklı davranışa cinsiyetten çok mizaç özelliğinin neden olduğu sonucuna varılmıştır. Fark mizaç özelliğinden kaynaklanıyor da olsa ,Moss'un araştırmasına dayanarak genel olarak kız ve erkeklerde mizaç özelliklerinin farklılaştığı ve annelerin buna bağlı olarak kız ve erkek çocuklara farklı davrandıkları söylenebilir(Akt;Mızrakçı,1994:65).

1.6.ALGI VE ALGISAL GELİŞİM

İnsanlar, dünyayı tüm duyu organları yoluyla algırlar. Algı organizmanın o andaki yaşantısı sırasında edinilen duysal bilginin beyin tarafından örgütlenip yorumlanması olup ,görme ,işitme, dokunma vb. duylara ait algılamalar söz konusudur. Algılama işlevleri,farkında olma,tanırma,ayırırdetme, bilgiyi diğeriyle ilişkilendirme ve yönelim gibi etkinlikleri içeri (Morgan,1991:166,265).

Algı;bir olayı ya da bir nesnenin varlığını duyum yoluyla yalın bir biçimde bilinç alanına almak şeklinde tanımlanmaktadır. İnsan doğumundan itibaren bütün yaşamı boyunca duylarını kullanarak,çevresinde olup bitenleri anlamak yorumlamak ve yeni durumlara kendini uydurmak için algıyı kullanır. Algının insan yaşamında en önemli olduğu ve duylarını en yoğun olarak kullandığı dönem çocukluk yıllarıdır(Dönmez,Dinçer,Dereobalı,Gümüştü ve Pişkin, 1993:39) .

Werner'e göre gelişimde üç dönem vardır. İlk dönemde çocuk kendisini çevresinden ayıramazken,daha sonra bu ayrımlaşmanın gerçekleşmesi ile çocukta amaca yönelik davranışlar görölmeye başlar. Daha sonraki aşamada çocuk kendi etkinliklerini belirleyebilir. En son aşamada ise kendi bakış açısının diğeriinkinden farklı olduğunu görür ve başka kişilerin görüşlerini de dikkate alır(Altunbaş,1983:1).

Görsel algılama ,çocukta üç yaştan sonra daha fazla gelişme göstermektedir. Çocuğun bu dönemde görsel,işitsel ve devinimsel yetenekleri en gelişmiş ve en yetkin ,aynı zamanda da en işlevsel düzeyde olduğunu belirten Barkan (1988),bu devrede çocuğun çevresini çok ayrıntılı olarak algılayabildiğini ,görsel ve işitsel algılama açısından ise birçok uyararı aynı anda duyma ,değerlendirme yeteneğini de kazandığını ifade etmektedir. Bu dönemden sonra görsel algılama ,bilinçli olarak bilme eylemine dönüşmektedir. Algılanacak objenin ,olayın yalınlığı da öğrenmenin hız niteliği açısından önemli olmaktadır(Akt:Tuna,1999:39).

1.7.ÇOCUKLARIN YETİŞKİNLERİ ALGILAMALARI

Piaget(1967),sosyal duyarlılığın yaş ile birlikte geliştiğini öne sürmektedir. Bu görüşe göre,başkalarının özelliklerinin farkına varma yaşa bağlı olarak gelişmekte ve bu durum kişiler arası ilişkilere yansımaktadır (Altunbaş,1983:2).

Birçok yazar ,bir çocuğun ailesinin davranışından çok onu nasıl algıladığının daha etkili olabileceğini söylemişlerdir. Çünkü çocuğun algılamaları bir dereceye kadar ,ailenin davranışını belirlemede etkili olur. Bir araştırmacı ,aile içinde hem çocuğun hem de anne-babanın davranışlarının temelinde kişi algılaması olduğunu kabul etmiştir. Deneysel çalışmalar,çocuğun aile çocuk ilişkilerini algılamasının çocuğun, psiko-sosyal yeterliliğine bağlı olduğunu göstermektedir(Michaels,Messe and Stollak,1983,1-6).

Piaget'nin görüşleri çerçevesinde yapılan araştırmalardan bir kısmı sosyal algıda ben merkeziliği incelerken ,diğer araştırmalarda başkalarını algılarken kullanılan kategorilerdeki değişim incelenmektedir. Bu araştırmalar,yaşın artması ile birlikte ,başkasının bakış açısını dikkate alma ve başkalarını algılarken dışsal özelliklerin yanı sıra kişinin niyetleri,amaçları,duygu ve düşünceleri gibi psikolojik özelliklerine de dikkat etme becerisinin arttığını göstermektedir(Altunbaş,1983:1).

Ebeveyn rollerinin algılanması ile ilgili araştırmalar (Dubin ve Dubin 1965)çocukların okulöncesi dönemde kadın ve erkeğin işlevsel rollerini algılayabildiklerine işaret etmektedir. Kadınlar ve anneler ev işleri ve çocuk bakımı gibi işlevlere göre ,erkekler ve babalar ise ekonomik etkinlikler ya da para kazanma işlevlerine göre betimlenmektedir. Kagan'a(1956) göre,anneler daha koruyucu,daha iyi,daha çok hediye veren kişi olarak betimlenirken, Emerich'e(1961) göre,babalar daha güçlü olarak algılanmaktadır. Ebeveyn davranışlarının algılanmasında çocuğun yaşının rolüne değinen bir araştırmada 6 yaş grubu küçük çocukların babayı aile içinde daha çok güce sahip olan kişi olarak betimledikleri,büyük çocukların ise anne ve babalarına eşit ağırlıkta roller verdikleri bulunmuştur. Dubin ve Dubin (1965)yaşın artması ile birlikte çocukların yetişkinleri algılamalarının daha gerçekçi ve daha farklılaşmış

olacağını öne sürmektedirler. Bu araştırmacılara göre çocuklar kavram gelişimlerine bağlı olarak önce davranışları değerlendirmekte ,daha sonra rollerin işlevsel özelliklerini değerlendirmelere katmakta ve son olarak rolleri daha genel kavramlar ile ifade etmektedirler(Akt;Altunbaş,1983:9-10).

Smetana,adölesanların ve anne-babaların anne-baba otoritesi konusundaki düşünceleri konulu çalışmasında,5,.ve 12. Sınıflardaki 102 çocuk ve ebeveynlerinden aldığı verilere göre yaş büyüdükçe hem ailelerin hem de çocukların anne-baba otoritesini daha az haklı bulduklarını saptamıştır(Smetana,1988:321-335).

Çocuklar,kendi açılarından yapılan kısıtlamaların sebebini açıklayan mantıklı ve ara sıra fiziksel ceza uygulayan aileleri tercih etmektedirler. Araştırmacıların ,ailelerin çocuklarına nasıl disiplin uygulayabileceği hakkında okudukları küçük hikayelerde çocuklar genelde,hoşgörülü dispiinden hoşlanmadıklarını ve ailelerden sınırlamalar koymalarını istediklerini söylemişlerdir. Diğer bir deyişle çocuklar kendileri,anne-babanın duyarlılığı ve kontrolü üzerine kurulmuş demokratik bir disiplin şeklinden yana olmaktadırlar (Smetana,1994:23).

Uyarıcı kişi ile algılayan arasındaki benzerlik arttıkça betimlemelerde kişilik özelliklerini dikkate alma da artmaktadır. Livesley ve Bromley'e göre çocuklar aynı cinsiyetten olan kişileri betimlerken,genel bilgiler,kimlik,sosyal roller,aile ve akrabalık ilişkileri gibi kategorileri kullanmaktadırlar. Livesley ve Bromley soyut cümlelerdeki bu görelî artışın çocuğun betimlediği kişi ile olan benzerliğinden etkilendiğini ileri sürmektedirler. Özetlenecek olursa,çocuklar küçük yaşlardan başlayarak algıladıkları kişilerin yaş ve cinsiyetlerini algılarında dikkate almaktadır,diyebiliriz .(Livesley ve Bromley,1973:56)..

Serot ve Teevon çocuğun ve ailenin ideal aile-çocuk ilişkisini algılayışını karşılaştırmışlar,aile ve çocuğun algıları arasında çok az benzerlik bulabilmişlerdir. Aile ile çocuğun aile ilişkilerini algılayışları arasındaki bu farklılıkların nedenlerinden biri ailenin ve çocuğun sosyal algılama gelişiminden kaynaklanan zihinsel işlev ve algısal organizasyondur. İkinci bir neden de iki sosyal rolün ,ebeveyn ve çocuk ihtiyaçlarının ,yargılarının ve savunmalarının farklı olmasıdır. Farklı algılayışlarla ilgili iki olası karşılaştırma bulunmaktadır.

Bunlar:

a)Çocuğun algılayışı ve ailenin sonuç çıkarması arasındaki,ailenin çocuğun dünyasını doğru bir şekilde görebilmesini yansıtan karşılaştırma ve

b) Ailenin kendilerini değerlendirmesi ve çocuğun algılaması üzerine sonuç çıkarması arasındaki,çocuğun kendi davranışlarını farklı yönlerden değerlendirmesini belirten karşılaştırmadır (Michaels,Messe and Stollak,1983:6-7).

Çocuk ve aile bireyleri arasındaki ilişkiler ve çocuğun ebeveynleri algılama biçimi çocuğun davranışlarını ve uyumunu etkilemektedir. Michaels,Messe ve Stollak(1983)tarafından yedi yaşında seksen çocuk üzerinde yapılan bir çalışmada,sevgi ve ceza konusunda ebeveynlerin kendilerini algılayış biçimi ile çocukların ebeveynleri algılama biçimi arasında fark bulunduğu saptanmış,ebeveynin davranışlarını algılama biçiminin çocuğun uyumu üzerinde de etkili olduğu bulunmuştur (Michaels,Messe and Stollak,1983:8).

Kagan ve Lemkin(1960)'e göre de,çocuklar anneyi daha sevecen,hoşgörülü,daha çok ödül veren bir yetişkin olarak algılamaktadırlar(Akt.Torun,1986:5).

Bir araştırmacı da başkalarını betimlerken erkek çocukların daha çok saldırganlık ve uyguya(conformity) ilişkin kelimeler kullandığından ,kız çocukların ise koruyuculuk ,mutluluk ve sosyal beceri ile ilgili özellikleri vurguladıklarından söz eder. Ebeveynlerini algılarken kız çocuklar ,erkek çocuklara göre daha çok doyum sağlayıcı ebeveyn rollerini vurgulamaktadırlar(Dubin ve Dubin ,1965).Yarrow ve Champell (1963) algısal karmaşıklık açısından cinsiyet farkı olmadığını fakat kullanılan kategorilerde bir farklılık olduğuna işaret etmektedirler. Bu araştırmacılara göre kız çocuklar,erkek çocuklarla karşılaştırıldığında daha çok koruyuculuk ile ilgili kategorileri kullanmaktadır (Akt;Altunbaş,1983:7).

Altunbaş yaptığı araştırmada ,çocukların anne ve baba betimlemeleri karşılaştırıldığında ,anne betimlemelerinde daha fazla soyut kategoriye rastlandığını belirlemiştir. Kız çocuklar anne-babalarını betimlerken daha fazla oranda soyut cümle kullanmaktadırlar(Altuntaş,1983:13-14).

Cox (1966); a)Ailenin geçmişinin ve sosyal yapısının,
b)Ana-babanın ocuk yetiştirme tutumunun,
c)ocuğun karakteristiklerinin arasındaki ilişkiyi incelediği
alışmasında benlik kavramının çocuğun her ebeveynini sevgi dolu olarak
algılamasıyla ilişkili olduğunu bulmuştur(Akt:Güngörmüş,1986:18).

1.8.KONU İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Kendine güven duygusunun(self-esteem) incelendiği bir. araştırmada,ebeveynin tutumlarının ,sosyo-ekonomik düzeyin,cinsiyetin,doğum sırasının ve çalışan anne olmanın,kendine güveni etkileyen faktörler olduğu saptanmıştır. Bu araştırmada ebeveynlerin tutumları;benimseyici-itici,demokratik –baskıcı,bağımsızlığı geliştirici –ket vurucu olmak üzere üç boyutta,E.S.Schaefer ve R.D.Bell'in Aile Tutum Ölçeğinden (Parent Attitude Research Instrument –PARI)Cooper Smith tarafından seçilmiş 8 soruyla saptanmıştır. Ölçek annelere bireysel olarak uygulanmıştır.60 üst-orta sınıf ve 40 çalışan anne,çocuğu ve okul öğretmenleriyle yapılan araştırmada,kendine güvenin gelişmesindeki en önemli etkenin benimseyici tutum olduğu ,kız ve erkeklerde kendine güvenin farklı olmadığı ,ilk ve tek çocuklarda güven duygusunun daha fazla olduğu ve annenin çalışmasının çocuğun kendine güvenini etkilemediği bulunmuştur(Kozacıoğlu,1986,32).

Le Compte (1978) annelerin çocuk yetiştirme tutumları ve sosyo-ekonomik düzeyleri arasındaki ilişkiyi sorguladığı araştırmasında Ankara'da yaşayan düşük,orta ve yüksek sosyo-ekonomik düzeylerden toplam 179 anneye çalışmıştır. Annelere mevcut araştırmada da kullanılan PARI (Parental Attitude Research Instrument) Tutum Ölçeği verilmiştir. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan annelerin diğer iki gruba oranla ölçeğin demokratik (yetkin) yaklaşım alt boyutundan yüksek ,katı disiplin (otoriter yaklaşım) ve koruyucu annelik alt boyutundan düşük puan aldıkları gözlenmiştir. Çocuk bakımını da içeren ev işlerini reddetme boyutundan düşük puan alırken ,diğer iki grupta yer alan anneler bu konuda farklılaşma göstermemiştir(Le Compte,1978:5-8).

Korkmazlar (1980) yaptığı bir çalışmada "Çocuklar İçin Şekilleri Yerleştirme Testi" ile Wechsler 'in testini (Wechsler Analytic Triad (WAT) birlikte kullanmış ve aynı çocukların ailelerine "Aile Tutum Ölçeği"ni uygulamıştır. Deneklerini 20 erkek 20 kız olmak üzere 40 okulöncesi çocuğuyla,bunların anne babaları teşkil etmektedir. Araştırmanın sonucu,çocukların kognitif(cognitive)düşünce tarzları ile ailenin çocuk yetiştirme tarzları, ailenin çocuk yetiştirme tutumu arasındaki ilişkiyi kısmen

desteklemiştir. Aile Tutumu Ölçeğindeki "Aşırı Koruyucu Annelik" boyutunun çocuğun cognitif(bilişsel) sitilini etkilediğini belirten çalışma,bu boyutu destekleyen ailelerin çocuklarının,diğerlerine kıyasla çevreye daha bağımlı olduklarını göstermiştir. Ayrıca,değişik eğitim ve meslek düzeylerinden gelen ailelerin rolünün önemli olduğunu vurgulayan bu çalışmada,üniversite mezunu anne-baba çocuklarının,ilkokul mezunu anne-babaların çocuklarına kıyasla çevreye daha bağımsız oldukları görülmüştür. Cinsiyetle bilişsel stil arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır(Korkmazlar,1980:34).

Yapılan bir diğer araştırma Razon'un(1980),annesi çalışan ve çalışmayan ilkokul çağı dokuz yaş grubu 176 çocuğun aile ilişkilerini algılamaları ile ilgilidir. Bu araştırma sonucunda annesi çalışan çocukların çalışmayanlara göre,aile ilişkilerini,özellikle anne figürünü algılama biçimi ve duygusal gelişimleri açısından olumsuz yönde etkilendikleri görülmüştür(Razon,1980;177-190).

Hazzard ve Margolin,çocukların anne-baba davranışlarını algılamaları ile ilgili çalışmalarında, çocukların anne-babalarının pozitif negatif tavırlarını algılamalarını "Anne-Baba Algılama Envanteri'ni(PPI)" kullanılarak belirlenmiştir. Çalışma, yaşları 5-13 arasında olan 32 kız,43 erkek olmak üzere toplam 75 çocuk ve onların ebeveynleri ile yürütülmüştür. Çocukların yaşı etkili bir faktör olarak görülmemiştir fakat çocukların ve anne-babanın cinsiyeti etkili faktör olarak bulunmuştur. Erkek çocuklar özellikle babalar olmak üzere ebeveynler hakkında kız çocuklarına göre daha fazla olumlu algılama belirtmektedir ki buna karşılık tüm çocuklar anneleri için babalarına göre daha negatif algılama belirtmişlerdir(Hazzard ve Margolin,1983:49-60).

Razon'un 1983'de yaptığı bir çalışmada annenin çalışmasının 9 yaş çocuklarının okul başarısı,aile ilişkileri,kişilik özellikleri ve psiko-sosyal gelişimi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma sırasında annesi çalışan 88 çocuk ile annesi çalışmayan 88 çocuktan oluşan 176 denekle çalışılmıştır. İncelenen 9 yaş çocukları,sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyleri düşük olan,2-4 çocuklu parçalanmamış ailelerden gelen ,anne-babaları ile birlikte yaşayan çocuklardan seçilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçüm araçları testler ve sorgu cetvellerinden oluşmaktadır. Uygulanan testler;Jackson'un Family Attitudes

Testi,C.A.T./Bellak'ın Projektif Testi) ve Psikososyal Gelişim Testi'dir. Sorgu Cetvelleri ise;çocuğun kimliğini belirlemek için soru listesi,çalışan ve çalışmayan annelere verilen sorgu cetveli,annesi çalışan çocuklara verilen soru listesidir. Araştırma sonucunda annesi çalışan çocukların okulda,annesi çalışmayanlardan daha başarısız oldukları saptanmıştır. Kişilik özellikleri,otonomi ve alakaların gelişmesi yönünden annesi çalışan deneklerle annesi çalışmayan denekler arasında farklılık bulunmamıştır. Ancak yetişkinlerle ilişki kurma ve aile ilişkilerini algılama açısından annesi çalışan deneklerle annesi çalışmayan denekler arasında belirgin farklar saptanmış,annenin çalışmasının çocuğun aile ilişkilerini,özellikle anne figürünü algılama biçimini ve duygusal gelişimini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Annesi çalışan çocukların,annenin bakım ve ilgisinden yoksun oldukları saptanmıştır. Çalışan annelerin güç koşullar altında işlerini yürüttükleri ve çocukları ile yeterince ilgilenmedikleri belirlenmiştir(Razon,1983:213-235). Bu araştırma sonucunda ,annesi çalışan çocukların ,çalışmayanlara göre,aile ilişkilerini farklı algıladıkları saptanmıştır. Annenin çoğunlukla iyi ve olumlu bir anne olarak yorumlandığı ,bir başka resimde ,yalnız annesi çalışan kızların % 18,2'si ,annenin çocuğa karşı tutumunun kötü davranışlarının da olumsuz olduğunu söylemişlerdir. Bu tür cevaplara annesi çalışmayanlarda rastlanması annesi çalışan erkeklerde ,kızlara oranla daha az rastlanması ,anne imajının algılanmasındaki olumsuz duygunun ,kızlarda daha belirgin olduğunu ve annenin çalışmasının kızları daha çok etkilediğini ortaya koymaktadır. Çalışan annelerin çocuk yetiştirme işini bir başkasıyla paylaşmaları ve çocuğun ihtiyaç duyduğu her an onun yanında olamamaları ,çocuklarında anne imajı hakkında olumsuz bir algının yer etmesine yol açmaktadır(Razon,1984:177-190).

Michaels,Messe ve Stollak'ın yapmış oldukları bir araştırmada ebeveynlerin çocuklarını algılayışı ve çocukların ebeveynlerini algılayışlarının değerlendirilmesi incelenmiştir. Araştırmada yedi yaşındaki 100 çocuk ve aileleri denekleri oluşturmaktadır. Çalışmaya katılanların büyük çoğunluğu orta sınıf ailelerden oluşmaktadır. Yedi yaşındaki çocuklardan her biri bir üniversite öğrencisiyle oyuncakların olduğu bir oyun odasında etkileşim halinde bulunurlar. İlk on dakika çocuk serbest oyun oynar,daha sonra üniversite

öğrencisi çocuğa bazı anlamlı atasözlerini öğretir. Daha sonra, her çocuğa kendi anne babasının ilgisel davranışlarının sorgulandığı ,ebeveyn davranış anketleri soruları sorulur ve cevapları gözlemci tarafından doldurulur. Görüşmelerden sonra ailelerle bağlantı kurulur ve kendilerinden ailelerin sonuç değerlendirilmesi ve kendi algı ölçümlerini belirtmesi istenir. Çocukların ebeveyn davranışlarını değerlendirmesi "Bronfenbrenner Ebeveyn Davranış Anketi" ile ölçülmüştür. Anne babalara, çocuklarına karşı davranışlarını algılamaları için bir anket verilmiştir. Ayrıca bu ebeveynlerin çocuklarının, kendi anne-babalarını algılamalarının değerlendirilmesi için de, anne babalara bir anket uygulanmıştır. Ailenin ilgi davranışını değerlendirmesinin çocuk büyüdükçe değiştiği bulunmuştur. Çocuğun algılayışı ile anne babanın kendini algılayışı arasında fark bulunmuştur. Birinci etken (sevgi) için analiz sonuçları ailenin öz-değerlendirmesi ve sonuç çıkarması arasında belirgin bir farklılık olduğunu göstermiştir. Araştırma sonucunda aileler çocukların algıladığı ilgiden daha fazlasını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca aileler çocuklarını kendilerini asıl algıladıklarından da cezalandırıcı bulduklarını ve kendilerinin, çocuklarının algıladığından daha cezalandırıcı olduğu sonucuna varmaya eğilimli görülmüştür. Analiz sonuçları , çocukların algılaması ve ailelerin öz-değerlendirmesi arasında sistematik farklılıklar olduğunu göstermiştir. Özellikle orta sınıf aileler anne-baba olmalarındaki başarılarına çok fazla güvenemedikleri ve çocuklarına etkili olarak yardımcı olamadıkları için daha az olumlu değerlendirme yapmışlardır. Araştırma sonucunda etken 1(sevgi), etken 2(cezalandırma) ve etken 3(talep)'ün çocuğun ebeveynlerini algılamasında ve değerlendirmesinde etkili olduğu saptanmıştır (Michaels, Messe and Stollak, 1983:3-60).

Bilal (1984), yaptığı doktora çalışmasında demokratik ve otoriter ana-baba tutumunu ölçmek için Kuzgun tarafından geliştirilmiş olan ölçekteki maddelerden yararlanarak "Anababa Tutum Ölçeğini" geliştirmiş ve otoriter ve demokratik olarak algılanan ana-baba tutumlarının lise öğrencilerinin uyum düzeylerine olan etkisini incelemiştir. Sonuçta anne-babalarını demokratik olarak algılayan çocukların uyum düzeylerinin , otoriter olarak algılayanlara göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Bilal ,1984:54).

Karadayı (1994) Türk üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmada ,üniversite öğrencilerinin algılanan ana-baba tutumları ,ana-babayla ilişkileri ve bunların bazı kişilik özellikleri ile olan ilişkisini incelemiştir. Bu çalışmada araştırmacı tarafından anababa tutumu,disiplin,şımartma,ilgi ve demokratiklik gibi boyutları kapsayan çeşitli sorularla ölçülmüştür. Anababa ilişkileri ise 12 yaştan önce ve sonraki dönemde en yakın olan ve günlük sorunlarda danıştığı kişilerle olan ilişkilerini yansıtan sorularla ölçülmüştür. Sonuçta anne-babayla iyi ve yakın ilişkiler ile iyimserlik ,neşelilik ,mücadelecilik rahatlık,kendine güven ,özsaygı ve anne-babaya bağımlılık arasında olumlu yönde bir ilişki bulunmuştur. Katı anne-baba disiplininin ise kötümserlik,utangaçlık ve arkadaşla bağımlılık ile ilişkili olduğu saptanmıştır(Karadayı,1994:15-25).

Mc Nally,Eisenberg ve Harris (1991) yaptıkları bir çalışmada,annelerin çocuk yetiştirme deneyimleri ile değerlerinde tutarlılık ve değişim gösterip göstermediklerini incelemiştir. Uzun dönemde yapılması amaçlanan bu çalışmada toplam 32 anneye ,annelerin özgürlük ve kontrol,olumlu ve olumsuz etkileşimlerin ifadesi disiplin deneyimleri ile ilgili bilgileri içeren Çocuk Yetiştirme Deneyimleri Raporu 8 yıllık bir zaman dilimi içerisinde,çocukları yedi-sekiz yaşından onbeş-onaltı yaşına gelene kadar beş kez uygulanmıştır. Davranış ve değerlerde özellikle sekiz yaş döneminde önemli derecede bir denge gözlenmiştir. Aynı zamanda annelerin deneyimlerinde yaşla ilgili bazı değişiklikler de bulunmuştur. Örneğin;orta ergenlik çağında anne kontrolünün yaşla birlikte arttığı saptanmıştır. Olumlu etkileşimlerin dışavurumunun çocuğun yaşıyla birlikte azaldığı görülmüştür. Ayrıca anneler ,oğullarının yaşı büyüdükçe,olumsuz etkileşimlerinin arttığını belirtmişlerdir(Mc Nally,Eisenberg ve Harris ,1991;190-191).

Yapılan bir çalışmada çocukların ilerideki akademik başarılarının,ebeveynlerin ne kadar sevgi ve ilgi gösterdiklerine ve ne oranda koruyucu davrandıklarına bağlı olduğunu belirtmektedirler. Araştırmada ana-baba stili,sosyo-ekonomik düzey(SED),çocuğun yaşı ve cinsiyetinin eğitim kariyeri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Bu amaçla ilk olarak 1987/88 yılında üç ayrı kuşak üzerinde çalışmalar sürdürülmüştür. Aynı çalışma 1991-

1992yıllarında tekrarlanmış ve sonuçta ebeveynini sıcak ve sevgi dolu olarak algılayan gençlerin,ebeveynini çok koruyucu olarak algılayan gençlere oranla okulda daha başarılı oldukları ve eğitimlerini kesintisiz tamamladıkları bulunmuştur. Sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan çocukların üniversiteye devamının,SED'i düşük olan çocuklardan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Genel olarak yüksek düzeyde ebeveyn ilgisi görerek büyüyen çocuklar kendilerini,yeterince ebeveyn ilgisi görmeyen çocuklardan daha yeterli hissetmekte ve daha çok özerk olmaya güdülenmekte,bu da sonuçta onların okul başarısını artırmaktadır (Taris ve Bok,1996:223-244).

Can,1986'da lise öğrencilerinin 1986'da lise öğrencilerinin benlik tasarım düzeylerini etkileyen etmenleri incelediği araştırmasını,1094 lise ikinci sınıf öğrencisi üzerinde yapmıştır. Araştırma sonunda elde edilen bulgulara göre ;ana-babalarıyla olan ilişkilerinde onların tutum ve davranışlarını hoşgörülü olarak algılayan öğrencilerin benlik tasarım düzeylerinin ,katı olarak algılayanlara göre daha yüksek olduğu ,aileleri ile ilişkileri iyi olan öğrencilerin benlik tasarım düzeylerinin de iyi olmayanlara göre oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sosyo-ekonomik ve kültürel bakımdan üst düzeyde olan ailelerin çocuklarının benlik tasarım düzeylerinin,alt düzeydeki ailelerin çocuklarıkinden daha yüksek olduğu görülmektedir(Can,1990:81-84).

1.9.ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Çocuğun gelişiminde anne-baba tutumları,çok etkili ve önemli bir yere sahiptir. Aile üyeleriyle olan ilişkileri,çocuğun diğer kişilere,nesnelere ve bütünüyle hayata olan tutumlarının temelini oluşturur. Anne-baba tutumları ,çocuğun aile üyeleri ile olan ilişkileri, ebeveynlerini algılama biçimi; çocuğun davranışlarını ve uyumunu da etkiler. Bu da çocuğun diğer kişilere ,nesnelere ve bütünüyle hayata karşı olan tutumlarının şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Çalışmamın amacı;anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların anne-babalarını algılayışları ile ,bu çocukların anne-babalarının,kendi çocuk yetiştirme tutumlarını algılayışları arasında fark olup olmadığını saptamaktır.

Anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların anne-babalarını algılayışları ile ,bu çocukların anne-babalarının,kendi çocuk yetiştirme tutumlarını algılayışları arasındaki ilişkinin bulunmasıyla;eğitimci ve araştırmacıların çalışmalarına yön vererek katkı sağlanabileceği ayrıca ebeveynlerin bilgilendirilerek ,bilinçlendirilebileceği düşünülmüştür. Bu sayede aile ve toplumun,çocuk yetiştirme konusunda çıkan sorunlarla ilgili gereken önlemleri almalarına yardımcı olunacaktır.

Problem Cümlesi

Anaokuluna Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların Anne-Babalarını Algılamaları İle Anne-Babaların Kendi Tutumlarını Algılamaları Arasında İlişki var mıdır?

Alt Problemler:

-Çocukların anne-babalarını algılamaları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları okulöncesi kuruma devam etme sürelerine göre farklılık göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları doğum sıralarına göre farklılık

göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları anne-babalarının öğrenim durumlarına göre farklılık göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları anne-babalarının mesleklerine göre farklılık göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları anne-babalarının yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları ailedeki çocuk sayısına göre farklılık göstermekte midir?

-Çocukların anne-babalarını algılamaları ailedeki birey sayısına göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Önemi

Anne-baba tutumunun çocuğun gelişimi üzerindeki etkisini ölçebilmek hem çok ilginç hem de zordur. Bu gelişim çocuğa ,anne-babaya ve çok çeşitli etkenlere bağlı olmak üzere çok farklı nedenlerden kaynağını alır(Baumrind,1978:239).

Okulöncesi dönemde çocuk duygu ve düşüncelerini,"Aile Tutumları Testi"sırasında gösterilen resimleri açıklarken yansıtmaktadır. Bu sayede eğitimciler anne-baba tutumları hakkında fikir sahibi olabilirler. Eğitimciler tarafından doğru anne-baba tutumları pekiştirilerek desteklenebilir,yanlış ya da eksik anne-baba tutumları karşılıklı görüşmelerle düzeltilmeye çalışılabilir. Araştırma sonucunda, çocuğun anne babasını algılaması ile anne-babasının kendi tutumlarını algılaması arasındaki ilişkinin bulunması, hem araştırmacıların ve eğitimcilerin hem de ebeveynlerin bilgilerine katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Ayrıca bu araştırmanın sonucunda Türk toplumundaki ebeveynlerin çocuk yetiştirme tarzlarının yansıtılmasının hem çocuk gözüyle hem de ebeveynlerin gözüyle aile tutumlarının nasıl algılandığının tespiti açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

1.10.VARSAYIMLAR VE SINIRLILIKLAR

Varsayımlar:

-“Aile Yaşamı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği,(PARI)’nin” ebeveynlerin tutumlarını ölçtüğü varsayılmaktadır.

-“Aile Tutumları Testinin” çocuğun kendi anne-babasının tutumlarını yansıttığı varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırma,Ankara il merkezindeki anasınıfı,yuva ve anaokullarında bulunan normal gelişim gösteren 5-6 yaş grubundaki okulöncesi çocuklarla sınırlandırılmıştır.

II.BÖLÜM

2.ARAŞTIRMA YÖNTEMİ VE ARAÇLARI

Bu araştırmada okulöncesi kuruma devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların anne-babalarının tutumlarını algılayışları ile,anne-babaların kendi tutumlarını algılayışları arasındaki ilişki;çocuğun yaşı,cinsiyeti,ailedeki çocuk sayısı,birey sayısı,anne-babanın yaşı ve eğitim durumları,mesleği,çocuğun doğum sırası ve okulöncesi kuruma devam etme süresine göre incelenmiştir.

2.1.ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini;1997-1998 öğretim yılında Ankara şehir merkezinde bulunan anaokulu ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubundaki kız ve erkek çocuklar oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini; Ankara il merkezinde bulunan anaokulu ve anasınıflarından random yoluyla seçilen 5-6 yaş grubu 80 kız,70 erkek olmak üzere,toplam 150 çocuk oluşturmaktadır.

Örneklemin alt sosyo-ekonomik düzeyinde;M.E.B. Şehit Nesrin Ünügör İlköğretim Okulu Anasınıfı'nda iki eğitim yılında kayıtlı olan ,sabahçı ve öğlenci olmak üzere 50 çocuk yer almaktadır. Örneklemin orta sosyo-ekonomik düzeyinde;Hacettepe Üniversitesi Gülveren Uygulama Anaokulu'nda iki eğitim yılında kayıtlı olan ,50 çocuk bulunmaktadır. Örneklemin üst sosyo-ekonomik düzeyinde;Yuva Erken Başarı'da iki eğitim yılında kayıtlı olan ,50 çocuk yer almaktadır.

2.2.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplama aracı olarak;bir bilgi formu,bir aile tutumları testi ve bir tutum ölçeği kullanılmıştır. Bu araçlar aşağıda belirtilmiştir.;

I-Bilgi Formu (Ek I)

II-Aile Tutumları Testi(Family Attitudes Test)

III-Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği(Parental Attitude Research Instrument-PARI)

I-Bilgi Formu

Bu form ;okulöncesi kuruma devam eden çocuğa ve ailesine ait demografik bilgileri,elde edebilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan ve iki bölümden oluşan toplam 11 maddeli bir bilgi formudur.

Formda;çocuğun yaşı,cinsiyeti,devam ettiği okulöncesi kurumun adı ve kuruma devam etme süresinin bulunduğu çocukla ilgili özellikler birinci bölümü oluştururken,ailedeki birey sayısı,çocuk sayısı,çocuğun doğuş sırası,ebeveynlerin öğrenim durumu,yaşları ve meslekleri de ailenin özellikleri ile ilgili ikinci bölümü oluşturmaktadır(Ek I).

II-Family Attitudes Test(Aile Tutumları Testi)

Lynda Jackson tarafından hazırlanan bu test çocuğun aile içindeki yerini belirleyen,ailesi ile kurmuş olduğu ilişkiler hakkında bilgi veren,bu ilişkilerin çocuk tarafından nasıl algılandığını açığa vuran bir testtir. Psikolojik araştırma,teşhis ve tedavide kullanılan pratik ve kültürden arınmış olduğu kabul edilen bu test,deneğin ailevi ve duygusal sorunları hakkında ipuçları veren,projektif(yansıtıcı) bir testtir(Razon,1980:140).

Bu test 6-12 yaş çocukları için hazırlanmıştır. Aile durumlarını canlandıran yedi resimden oluşmaktadır. Yetişkinlerle,çocuklar arasında geçen olayları canlandıran bu resimler çocuktaki temel duygu ve düşünceleri,heyecanları uyarmak üzere hazırlanmıştır. Bu nedenle resimlerin her birinde deneğin kendini özdeşleştirebileceği bir çocuk resmi vardır. Resimler deneğin farklı aile bireyleri ile kurduğu ilişkileri yansıtacak şekilde çizilmiştir(Razon,1980:140).

Sırayla gösterilen yedi resimde işlenen temalar şu şekilde belirtilebilir:

Resim 1:Annenin koruyuculuğu ve çocuğun anneye bağımlılığı

Resim 2:Çocuğun anne-baba beraberliğinden atılması ve güvenliğinin tehlikeye düşmesi

Resim 3:Kardeşler arası rekabet-kıskançlık-sevgi ilişkileri

Resim 4:Yalnızlık duygusu (yalnız kalmış bir çocuğun öyküsü)

Resim 5:Anne-babadan çocuğa gelebilecek bir saldırganlık ve ihanet

Resim 6:Yasak olanın çekiciliği ve cezalandırma korkusu

Resim 7:Anne-baba arasında çatışma çıktığı hallerde deneğe tepkileri.

Resimlerin hepsi cinsiyet gözetilmeksizin tüm deneklere gösterilebilmektedir. Ancak Resim üçte,deneğin yapacağı projeksiyonu kolaylaştırmak amacıyla ,kız deneklere gösterilen resimdeki çocuk kız,erkek deneklere gösterilen resimdeki çocuk ise erkektir. Test sonuçlarının değerlendirilmesinde farklı yöntemler kullanılmıştır. Bunların içinde en objektif yöntem olarak deneklerin anlatmış oldukları hikayeleri veya sorulara verdikleri cevapları,bölümler halinde incelemektir(Akt;Razon,1980:141),(Ek II).

III-Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumu Ölçeği(Parental Attitude Research Instrument-PARI)

Araştırmada;seçilen deneklerin ebeveynlerinin çocuklarıyla olan iletişimlerinin boyutlarını ve onlara karşı tutumlarını tespit etmek amacıyla PARI ölçeği verilmiştir. Schaefer ile Bell'in,Aile Ölçeği(Parental Attitude Research Instrument-PARI)diye adlandırdıkları ölçek,1978 yılında Doç.Dr.Güney Le Compte ,Ayhan Le Compte ve Serap Özer tarafından Türkçe'ye adapte edilmiştir(Kozacıoğlu,1986:40-41).

Tüm aile bireylerine uygulanabilen bir testtir. Ölçeğin kapsamı 60 madde ve beş faktör boyutunu kapsayan bu ölçekte maddeler deneklere Schaefer. Ve Bell tarafından belirlenmiş olan ve boyutları karmaşık olarak takdim edilen bir sırayla verilmektedir. Böylece denekler ölçeği doldururken bu değişik boyutlar hakkında bir tahminde bulunamamaktadırlar. Ölçekte deneklerden dört basamaklı bir değerlendirme sistemi içinde seçim yapmaları istenir. Her ifade için denekler görüşlerini "çok uygun buluyorum"(4 puan)'dan,"oldukça uygun buluyorum"(3 puan),"biraz uygun buluyorum"(2 puan) ve "hiç uygun bulmuyorum"(1 puan)'a kadar uzanan seçeneklerden bir tanesini daire içine alarak belirtirler. PARI'nin her boyutu içindeki çok yüksek,yüksek,orta ve düşük düzeyde boyutu benimsemiş kolonları yukarıdaki puanlandırma sistemi dikkate alınarak oluşturulmuştur. PARI boyutlarında

verilen cevaplara göre;"çok uygun buluyorum"(4 puan) seçeneğini işaretleyenler boyutu çok yüksek düzeyde benimserken, "oldukça uygun buluyorum"(3 puan) seçeneğini işaretleyenler boyutu yüksek düzeyde benimsemekte,"biraz uygun buluyorum"(2 puan) seçeneğini işaretleyenler boyutu orta düzeyde benimsemekte ve "hiç uygun bulmuyorum"(1 puan) seçeneğini işaretleyenler de o boyutu çok yüksek düzeyde benimsemektedirler. Faktör analizi sonucu PARI ölçeğinde ortaya çıktığı kabul edilen boyutlar aşağıda belirtilmiştir:(Mangır ve Haktanır,1990:45, Kozacıoğlu,1986:51).

- 1.Aşırı Koruyucu Annelik(16 Madde)
- 2-Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma(9 Madde)
- 3-Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme(13 Madde)
- 4-Karı-Koca Geçimsizliği(6 Madde)
- 5-Baskı ve Disiplin(16 Madde)

1-Aşırı Koruyucu Annelik Boyutu:Bu boyuttaki alt ölçekler;aşırı kontrol,müdahalecilik ,çocuktan bağımlı,aktif,çalışkan olmasını isteme,annenin son derece fedakar olması ve çocuğun da bunu anlaması gereğine inanma gibi konuları kapsamaktadır.16 maddeden oluşan bu boyutun madde numaraları:1,3,4,7,11,12,14,26,27,28,32,34,36,46,51,57'dir.

2-Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Boyutu:Çocuğa eşit haklar tanımak,fikirlerini açıkça belirtmesini desteklemek,onunla arkadaşlık etmek ve birçok şeyi paylaşma gibi konuları kapsayan 9 maddeden oluşur. Boyutun madde numaraları şunlardır:2,13,18,22,29,37,44,45,59.

3-Ev Kadınlığını Reddetme Boyutu:Kadının kendi annesi ya da başkalarına bağımlılığını desteklemek ,sinirlilik,çocuklarla uzun süre bir arada kalmaktan hoşlanmamak,yeni doğan bakımından ürkmek gibi konuları kapsayan ve 13 maddeden oluşan 3. boyutun madde numaraları ise:6,9,16,17,21,23,31,38,41,42,49,52,55'dir.

4-Karı-Koca Geçimsizliği Boyutu:Eşler arasında geçimsizliğin çocuk yetiştirmedeki rolü,kocanın düşüncesizliği,anneye yardımcı olamayışı gibi konuları kapsayan ve 6 maddeden oluşan boyut 8,19,33,40,48,54 numaralı maddeleri içermektedir.

5-Baskı ve Disiplin Boyutu: Daha çok olumsuz bir çocuk yetiştirme tutumuna işaret eden,saldırganlığı bastırma,sıkı disipline inanma çocuğu zorlama,anne-babanın mutlak hakimiyetine inanma gibi konuları içeren 16 maddeden oluşan boyutun maddeleri :10,15,20,24,25,30,35,39,43,47,50,53,56, 58 ve 60 numaralı maddelerdir (Mangır ve Haktanır,1990:45).

2.3.VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ

Denekler teste tek tek alınmıştır. Testin uygulanması sırasında ortamda görüşmeci ve denek dışında başka bir kimsenin bulunmamasına mümkün olduğu kadar dikkat edilmiştir.

Uygulama sırasında,denekten testi oluşturan resimlerin her biri hakkında bir hikaye anlatması istenmiştir. Deneklerin kendiliğinden öykü anlatmaması durumunda ya da resimler hiçbir bağlantısı olmayan öyküler anlattıklarında Jackson tarafından hazırlanan sorularla öykü yönlendirilmiştir(Ek IV).

Araştırmadaki deneklerin annelerine,Bilgi Formu ve PARI (Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği) öğretmenler tarafından iletilmiştir. Annelerin bilgi formu ile ölçeği bir haftalık süre zarfında doldurmaları ve öğretmenlere teslim etmeleri istenmiştir.

2.4.VERİLERİN İSTATİSTİK ANALİZİ

Araştırma sırasında verilerin toplanması için,bilgi toplama araçları uygulandıktan sonra S.P.S.S. for Windows 7.5 paket istatistik programı kullanılarak bilgisayarda veri tabanı oluşturulup,istatistiksel analizler yapılmıştır.

Araştırma sonucunda toplanan veriler,aşağıdaki istatistiksel analizlerle değerlendirilmeye alınmışlardır.

Araştırmaya alınan çocuklar ve aileleri ile ilgili demografik bilgiler sayısal ve yüzde dağılımlarına göre değerlendirmeye alınmıştır.

PARI-Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği 'nin beş boyutu ile

Aile Tutumları Testi arasında $p=0,05$ düzeyinde bir ilişki olup olmadığı khi-kare testi ile analiz edilmiştir.

Araştırmaya alınan çocukların özellikleri ile anlatmış oldukları öykülerin seçenekler halinde ifade edilmiş şekilleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak khi kare testi ile analiz edilmiştir.

Araştırmadaki deneklerin ailelerinin özellikleri ile Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeğindeki(PARİ) beş boyut arasında $p= 0,05$ düzeyinde fark olup olmadığı istatistiksel olarak khi-kare testi ile kontrol edilmiştir.

3-BULGULAR VE TARTIŞMA

Okulöncesi kuruma devam eden 5-6 yaş grubundaki kız ve erkek çocukların anne ve babalarını algılamaları ile anne-babaların kendi tutumlarını algılamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla, bu çalışma yapılmıştır.

Çocukların kendilerine ve ailelerine ait demografik bilgileri içeren yüzdeler Tablo 1 ve 2 'de verilmiştir.

Araştırma grubundaki çocukların Aile Tutumları Testinde Anlattıkları Hikayelerin PARI'nin Aşırı Koruyucu Annelik, Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin boyutlarına göre dağılımları Tablo 3-37 arasında gösterilmiştir.

Araştırmaya alınan çocukların cinsiyetlerinin, Aile Tutumları Testinde anlattıkları hikayelere göre dağılımları Tablo 38-44 arasında gösterilmiştir.

Araştırmaya alınan çocukların yaşlarının, Aile Tutumları Testinde anlattıkları hikayelere göre dağılımları Tablo 45-51 arasında gösterilmiştir.

Araştırmaya alınan çocukların doğum sıralarının, Aile Tutumları Testinde anlattıkları hikayelere göre dağılımları Tablo 52-58 arasında gösterilmiştir.

Araştırmaya alınan çocukların anaokuluna devam sürelerinin, Aile Tutumları Testinde anlattıkları hikayelere göre dağılımları Tablo 59-65 arasında gösterilmiştir.

Araştırmaya alınan ailelerin özelliklerinin PARI'nin Aşırı Koruyucu Annelik, Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma, Ev Kadınlığı Rolünü Reddetme, Karı-Koca Geçimsizliği ve Baskı-Disiplin boyutlarına göre dağılımları Tablo 66-70 arasında gösterilmiştir.

Örneklem oluşturan çocukların cinsiyet, yaş, okula devam etme süreleri, araştırmaya alınan çocuğun kaçınıcı çocuk olduğu konusundaki frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

TABLO 1:Araştırmaya Alınan Çocukların Anketten Elde Edilen Özelliklerine Göre Dağılımları

ÇOCUK İLE İLGİLİ ÖZELLİKLER		SAYI	%
CİNSİYET	Kız	80	53,3
	Erkek	70	46,7
YAŞ	5	28	18,7
	6	122	81,3
OKULA DEVAM SÜRESİ	1 Yıl	64	42,7
	2 Yıl	51	34
	3 Yıl	33	22
	4 Yıl	3	1,3
DOĞUM SIRASI	1. Çocuk	65	43,3
	2. Çocuk	6	4
	3. Çocuk	52	34,7
	4. Çocuk	27	18

Araştırma kapsamına alınan çocuklarla ilgili bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

TABLO 1’de;çocukların cinsiyetlerine göre dağılımı incelendiğinde;%53,3’ünün erkek ve %46,7’sinin kız çocuğu olduğu görülmüştür. Araştırmaya alınan çocukların yaş dağılımı incelendiğinde;%18,7’sinin beş yaşında,%81,4’ünün 6 yaşında olduğu görülmüştür. Araştırmaya alınan çocukların okul öncesi kuruma devam etme süreleri incelendiğinde;%42,7’sinin bir yıl,%34’ünün iki yıl,%22’sinin üç yıl ve %1,3’ünün dört yıl süreyle okul öncesi kuruma devam ettiği görülmüştür. Araştırmaya alınan çocuğun,ailedeki kaçınıcı çocuk olduğu incelendiğinde;%43,3’ünün ilk çocuk ,%34,7’sinin üçüncü çocuk ve %18’inin dördüncü çocuk olduğu görülmüştür.

Tablo 2’de ailelerin demografik özellikleri ile ilgili yüzdeler verilmiştir:

TABLO 2:Araştırmaya Alınan Ailelerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

AİLE İLE İLGİLİ ÖZELLİKLER		SAYI	%
ANNE ÖĞRENİMİ	İlkokul	32	21,3
	Orta-lise	48	32
	Ön lisans	20	13,3
	Lisans	27	18
	Lisansüstü	23	15,4
BABA ÖĞRENİMİ	İlkokul	13	8,7
	Orta-lise	71	47,3
	Ön lisans	9	6
	Lisans	33	22
	Yüksek lisans	24	16
ANNE YAŞI	20-25 yaş	3	2
	26-30 yaş	34	22,7
	31-35 yaş	72	48
	36-40 yaş	31	20,6
	41 ve üstü yaş	10	6,7
BABA YAŞI	20-25 yaş	1	0,7
	26-30 yaş	17	11,3
	31-35 yaş	43	28,7
	36-40 yaş	58	38,7
	41 ve üstü yaş	31	20,6
ANNE MESLEĞİ	Emekli	1	0,7
	Ev Hanımı	41	27,4
	İşçi	2	1,3
	Memur	83	55,3
	Öğretim Elemanı	17	11,3
	Öğretmen	6	4
BABA MESLEĞİ	Küçük Esnaf	25	16,8
	İşçi	9	6
	Memur	39	26,2
	Öğretim Elemanı	18	12,1
	Öğretmen	6	4
	Serbest	49	32,9
	Subay	3	2
BİREY SAYISI	2	1	0,7
	3	66	44
	4	66	44
	5	15	10
	6	2	1,3
ÇOCUK SAYISI	1	69	46
	2	71	47,3
	3	9	6
	4	1	0,7

Tablo 2'de araştırmaya kapsamına alınan annelerin eğitim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde; %21,3'ünün ilkokul, %32'sinin ortaokul-lise, %13,3'ünün ön lisans, %18'inin lisans ve %15,4 'ünün lisansüstü düzeyden mezun oldukları görülmüştür.

Araştırmaya alınan babaların eğitim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde; %8,7'sinin ilkokul, %47,3'ünün ortaokul-lise, %6'sının ön lisans, %22'sinin lisans ve %16'sının lisansüstü düzeyden mezun oldukları görülmüştür.

Araştırmaya alınan annelerin yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde; %2'sinin 20-25 yaş grubundan, %22,7'sinin 26-30 yaş grubundan, %48'inin 31-35 yaş grubundan, %20,6'sının 36-40 yaş grubundan ve %6,7'sinin, 41 ve üstü yaş grubundan oldukları görülmüştür.

Araştırmaya alınan babaların yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde; %0,7'sinin 20-25 yaş grubundan, %11,3 'ünün 26-30 yaş grubundan, %28,7'sinin 31-35 yaş grubundan, %38,7'sinin 36-40 yaş grubundan ve %20,6'sının 41 ve üstü yaş grubundan oldukları görülmüştür.

Araştırma kapsamındaki annelerin mesleklerine göre dağılımı incelendiğinde; %0,7'sinin emekli, %27,4'ünün ev hanımı, %1,3'ünün işçi, %55,3'ünün memur, %11,3'ünün öğretim elemanı, %4'ünün öğretmen olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamındaki babaların mesleklerine göre dağılımı incelendiğinde; %16,8'inin küçük esnaf, %6'sının işçi, %26,2 sinin memur, %12,1'inin öğretim elemanı, %4'ünün öğretmen, %32,9'unun iş yeri sahibi ve %2'sinin subay olduğu görülmüştür.

Araştırmaya alınan ailedeki birey sayısı incelendiğinde %0,7'inin iki kişi, %44'ünün üç kişi, %44'ünün dört kişi, %10'unun beş kişi ve %1,3'ünün altı kişi olduğu görülmüştür.

Ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı incelendiğinde ; %46'sının tek çocuğa, %47,3'ünün iki çocuğa %6'sının üç çocuğa ve %0,7'sinin dört çocuğa sahip oldukları görülmüştür.

Aile Tutumları Testi ile PARI'nin boyutları arasındaki dağılımları gösteren tablolardaki veriler; çok gözlü düzende khi-kare analizi ile

değerlendirmeye alındığında, toplam göze sayısının %20'sinin beklenen frekansı beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare analizi uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar ve kolonlar birleştirilmiştir, bazı satırlar da atılmıştır.

Tablo 3,10,17,24 ve 31'de aşağıdaki işlemler uygulanmıştır. Resimdeki kadın ve resimdeki bebek ile ilgili bölümde Ç.Y.D.A.K. ve Y.D.A.K.A. Boyutları birleştirilmiştir. Annenin bebeğe karşı tutumu ile ilgili bölümde ;"koruyucu" ve "ağlayınca döven anne" satırları ,annenin bebeğe karşı sevgisi ile ilgili bölümde "pek sevmez" ve "usluysa sever" satırları birleştirilmiştir.

Tablo 4,11,18,25 ve 32'de aşağıdaki işlemler uygulanmıştır. Resimdeki sahne, anne-babanın çocuğa karşı sevgisi ,çocuğun anne-babaya karşı sevgisi, kapıdaki adam ve kapıdaki adamla çocuğun ilişkisi ile ilgili bölümlerde Ç.Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. annelik kolonları birleştirilmiştir. Resimdeki sahne bölümünde;"Aile(çocuk)mutsuz" ve" orijinal" satırları ,anne-babanın çocuğa karşı sevgisi bölümünde;"pek sevmezler" ve "bazen severler" satırları atılmıştır. Çocuğun anne-babaya karşı sevgisi bölümünde ;"pek sevmez" ve "anne-babadan birini sever "satırları birleştirilmiştir., kapıdaki adam bölümünde;"kötü bir yabancı" satırı atılmıştır. Kapıdaki adamla çocuğun ilişkisi bölümünde ; ilişkinin niteliğinin belirtilmediği "müphem" satırı atılmıştır.

Tablo 5 ,12,19,26 ve 33'de aşağıdaki işlemler uygulanmıştır Resimdeki çocuk ile ilgili bölümde Ç,Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. annelik boyutları birleştirilmiştir. "kötü", satırı atılmıştır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi ile ilgili bölümde Ç.Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. Annelik kolonları, birleştirilmiştir .Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi bölümünde "bebeği daha çok severler" ile "bebeği küçük olduğu için daha çok severler" satırları birleştirilmiştir. Ayrıca "eşit severler, baba bebeğe daha çok ilgi gösterir" ile "anne bebeği; baba çocuğu daha çok sever" satırları atılmıştır. "Çocuğun bebeğe karşı sevgisi" ile ilgili bölümde Ç.Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. Annelik kolonları birleştirilmiştir. "Müphem","bebeği sevmez kıskanır" ile "bebeği sever, ilgilenir" satırları atılmıştır. "Çocuk bebeği sever, kıskanır, üzülür o da küçük olmak ister" satırı ile "çocuk sevilmediğini düşünür, üzülür, kıskanır" satırı birleştirilmiştir.

Tablo 6,13,20,27 ve 34'de aşağıdaki işlemler uygulanmıştır Çocuğun

düşüncesi, anne-babanın nerede olduğu, kapının kapalı ya da kilitli olma durumu ve hikayenin sonu ile ilgili bölümlerde Ç.Y.D.A.K. Annelik ve Y.D.A.K. Annelik kolonları birleştirilmiştir. Çocuğun niye yalnız olduğunun sorulduğu bölümde, “onu evde bıraktılar” ve “yaramazlık yapmayı düşünüyor” . satırları birleştirilmiştir. “Çocuk yalnız kalmak istedi”,“orijinal”ve “anne-baba doktorda” satırları atılmıştır. Anne-babanın nerede olduğu ile ilgili bölümde; “doktorda” satırı,kapının durumunda “bilmiyorum” satırı atılmıştır.”Hikayenin sonu ile ilgili bölümde ise “kötü; çocuk yine cezalandırılıyor” ve “belli değil” satırları atılmıştır.

Tablo 7,14,21,28 ve 35’de aşağıdaki işlemler uygulanmıştır Resimdeki erkekle çocuğun ilişkisi bölümünde, Ç.Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. Annelik kolonları birleştirilmiştir,“baba çocuğu öldürecek”,“baba çocuğu dövüyor” ve “müphem” satırları atılmıştır. Resimdeki erkekle ilgili bölümde Ç,Y.D.A.K. ve Y.D.A.K.’luk kolonları ve “iyi bir yabancı” ile “kötü bir yabancı” satırları atılmıştır. Resimdeki kadınla ilgili bölümde “abla-akraba” ile “kötü bir yabancı” satırı atılmıştır. Kadın-erkek ilişkisi ve hikayenin sonu ile ilgili bölümlerde; Ç,Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. Annelik kolonları birleştirilmiştir. Anne-çocuk ilişkileri ile ilgili bölümde, Ç,Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. Annelik kolonları birleştirilmiştir.

Tablo 8,15,22,29 ve 36’da aşağıdaki işlemler uygulanmıştır resimdeki çocuk, resimdeki erkek ve annenin çocuğa karşı tutumu ile ilgili bölümlerde Ç.Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. Annelik kolonları birleştirilmiştir. Annenin çocuğa karşı tutumu ile ilgili bölümde “tasvip etmeyen anne” ve “ceza veren anne” satırları ve hikayenin sonu ile ilgili bölümde “belli değil” satırı atılmıştır.

Tablo 9,16,23,30 ve 37’de aşağıdaki işlemler uygulanmıştır Resimdeki anne-babanın ne hakkında tartıştıkları ile ilgili bölümde “genel” ve “maddi durum” satırları birleştirilmiştir. Çocuğun konuşulan anlayıp, anlamadığı ile ilgili bölümde Ç,Y.D.A.K. ve Y.D.A.K. annelik kolonları birleştirilmiştir. Çocuğun ne yaptığının belirtildiği bölümde; “çocuğun endişeli, üzgün bir şekilde anne-babayı düşündüğünü ve çare aradığı”nın belirtildiği satırlar birleştirilmiştir. Ayrıca bu bölümde “çocuğun konuşulanları dinlediği, düşündüğü ve tepki göstermediği”ni belirten satır ile “konuşulanları anlamadığı ve merak ettiğini” belirten satırlar da birleştirilmiştir. Hikayenin sonu ile ilgili bölümde ise, hikayenin sonunun “belli olmadığını” belirten satır atılmıştır.

Tablo 3:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1’de Anlattıkları Hikayelerin PARI Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 1	AŞIRI KORUYUCU ANNELİK BOYUTU													
	Ç.Y.D.A.K.		Y.D.A.K.		O.D.A.K.		D.D.A.K.		TOPLAM					
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P
Resimdeki Kadın	28	21,1	53	39,8	38	28,6	14	10,5	133	88,7	2,49	0,29		
	1	5,9	7	41,2	8	47,1	1	5,9	17	11,3				
Resimdeki Bebek	13	21	18	29	21	33,9	10	16,1	62	41,3	7,97	0,09		
	4	18,2	9	40,9	6	27,3	3	13,6	22	14,7				
	12	18,2	33	50	19	28,8	2	3	66	44				
Annenin Bebeğe Karşı Tutumu	11	22	16	32	19	38	4	8	50	33,3	12,1	0,05		
	0	0	7	58,3	3	25	2	16,7	12	8				
	15	25	29	48,3	13	21,7	3	5	60	40				
	3	10,7	8	28,6	11	39,3	6	21,4	28	18,7				
Annenin Bebeğe Karşı Sevgisi	24	29,6	32	39,5	23	28,4	2	2,5	81	54	13,13	0,01		
	3	6,8	12	27,3	19	43,2	10	22,7	44	29,3				
	2	8	16	64	4	16	3	12	25	16,7				

Resimdeki kadına bakıldığında ;resimdeki kadını anne olarak algılayanların % 39,8'lik çoğunluğu Y.D.A.K.'luğu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki kadının anne olmadığını belirtenlerin %10,5'i O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Kısaca resimdeki çocuğu anne olarak algılayanların %88,7'lik çoğunluğu A.K. anneliği benimseyen annelere sahiptir. Resimdeki kadının algılanışı ile A.K.A. boyutunu benimseyen annelere sahip olma arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki bebeğe bakıldığında;resimdeki bebeği uslu olarak algılayanların %33,9'luk çoğunluğu O.D.A.K. annelere sahipken ,yaramaz olarak algılayanların %40,9'luk çoğunluğu Y.D.A.K. ve bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %50'lik çoğunluğu Y.D.A.K.'luk tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Bu sonuca göre ilk sırada %44 ile resimdeki bebeği bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayan ve ikinci sırada %41,3 ile resimdeki bebeği uslu olarak algılayan aşırı koruyucu annelere sahip çocuklar bulunmaktadır. Bebeğin algılanışı ile A.K.A. boyutunu benimseyen annelere sahip olma arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında,anneyi koruyucu anne olarak algılayanların %38'i ve anneyi döven anne olarak algılayanların %39,3'lük çoğunluğu O.D.A.K. annelere sahiptirler. Anneyi, bebek ağladığı zaman döven anne olarak algılayanların %58,3'ü ve hafif ceza veren anne olarak algılayanların %48,3'ü Y.D.A.K.'luk tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kısaca çocukların %40'ı hafif ceza veren ,%33,3'ü koruyucu,%18,7'si döven A.K. annelere sahiptirler. Çocukların annenin bebeğe karşı tutumunu algılayışlarıyla A.K.A. boyutunu benimseyen annelere sahip olmaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).Bu sonuca göre A.K. annelere sahip olan çocukların, annenin koruyuculuğu nedeniyle çoğunlukla hafif ceza aldıkları düşünülebilir.

Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında ;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin %39,5'i ve çocuk usluysa sevdiğini belirtenlerin %64'ü Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Annenin bebeği pek sevmediğini belirtenlerin %43,2'si O.D.A.K. anneliği benimseyen annelerin çocuklarıdır. Bu sonuca göre çocuğu çok seven annelerin sevgilerinden dolayı,koruyuculuklarının da yüksek

olduğu saptanmaktadır. Koşula bağı sevginin ,Y.D.A.K. annelerde daha fazla olduğu gözlenmektedir. Annenin bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin %54'ü,pek sevmediğini belirtenlerin %29,33'ü ve usluysa bebeği sevdiğini belirtenlerin %16,67'si aşırı koruyucu annelerden oluşmaktadır. Çocukların annenin bebeğe karşı sevgisini algılayışlarıyla annenin A.K. annelik. boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Buradan A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin koruyuculukları nedeniyle bebeklerini de çok sevdikleri sonucu çıkarılabilir.

Tablo 4:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2'de Anlatıldıkları Hikayelerin PARI Aşırı Korumacı Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

AŞIRI KORUYUCU ANNELİK BOYUTU

RESİM 2	Ç.Y.D.A.K.A. S	Y.D.A.K. S	O.D.A.K. S	D.D.A.K. S	TOPLAM S	X ²	P
Resimdeki Sahne	25	23,1	37	34,3	9	8,3	108 72 2,93 0,23
Aile(Çocuk-Mutlu)	3	7,5	22	55	9	15	40 26,7
Aile(Çocuk-Mutsuz)	1	50	1	50	0	0	2 1,3
Resimdeki Çocuk	11	22	20	40	14	10	50 33,3 1,39 0,97
Uslu	5	16,1	14	45,2	10	6,5	31 20,7
Yaramaz	13	18,8	26	37,7	22	11,6	69 46
Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	12	25	18	37,5	14	8,3	48 32 5,82 0,44
Uslu	13	22,4	24	41,4	17	6,9	58 38,7
Yaramazlık,Hafif Ceza	4	9,8	17	41,5	13	17,1	41 27,3
Yaramazlık,Ağır Ceza(Dayak)	0	0	1	33,3	2	0	3 2
Yaramazlık,var ceza belli değil	28	24,3	43	37,4	36	7	115 76,7 5,11 0,08
Daima severler	0	0	7	50	3	28,6	14 9,3
Pek sevmeyenler	1	4,8	10	47,6	7	14,3	21 14
Bazen severler	23	20,7	43	37,8	35	9	111 74 0,125 0,77
Daima sever	1	9,1	6	54,5	3	9,1	11 7,3
Pek sevmeyen	5	20	10	40	7	12	25 16,7
Bazen sever	0	0	1	33,3	1	33,3	3 2
A-B'dan birini sever	23	21,9	42	40	32	7,6	105 70 2,37 0,30
Arkadaş,akraba,komşu,misafir	5	15,6	14	43,8	9	12,5	32 21,3
İyi bir yabancı	1	7,7	4	30,8	5	23,1	13 8,7
Kötü bir yabancı	21	20,8	40	39,6	31	8,9	101 67,3 0,426 0,81
Ç.adamı,adam Ç'u sever	2	11,8	6	35,3	8	5,9	17 11,3
Ç.adamı sevmeyen,adam Ç'u sever	6	20	13	43,3	6	16,7	30 20
Ç.adamı ,adam Ç'u sevmeyen	0	0	1	50	1	0	2 1,3
Müphem							

Resimdeki sahneye bakıldığında;resimdeki aileyi(çocuğu)mutlu olarak algılayanların %34,3'ü Y.D.A.K. ve %34,3'ü O.D.A.K. annelere sahiptir. Aileyi(çocuğu) mutsuz olarak algılayanların %55'i Y.D.A.K. anne tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Orijinal cevap verenlerin %50'si ise Ç.Y.D.A.K. ve aynı oranda Y.D.A.K. annelere sahiptir. Çocuğun resimdeki sahneyi algılaması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında;resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %40'ı,yaramaz olarak algılayanların %45,2'si ve bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %37,7'si Y.D.A.K. annelere sahiptir. Resimdeki çocuk incelendiğinde;ilk sırayı %46 ile çocuğu bazen uslu,bazen yaramaz olarak algılayan,ikinci sırayı %33,3 ile uslu olarak algılayan ve son sırayı da %20,7 ile yaramaz olarak algılayan çocuklar oluşturmaktadır. Çocuğun resimdeki çocuğu algılaması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Resimdeki çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde;çocuğu uslu olarak algılayanların %37,5'i,çocuğun hafif ceza aldığını belirtenlerin %41,4'ü ve çocuğun ağır ceza aldığını belirtenlerin %41,5'i Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptir. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını fakat cezasının belli olmadığını belirtenlerin %66,7'si O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk ve aldığı cezalar incelendiğinde;ilk sırayı %38,67 ile çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirten,ikinci sırayı % 32 ile uslu olduğunu belirten,üçüncü sırayı %27,3 ile yaramazlık yaptığı için ağır ceza(dayak)aldığını belirten ve son sırayı %2 ile yaramazlık yaptığı fakat cezasının belli olmadığını belirten çocuklar oluşturmaktadır. Çocuğun resimdeki çocuğu ve aldığı cezaları algılaması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde; anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirtenlerin %37,4'ü ve pek sevmediklerini belirtenlerin %50'si ve anne-babanın çocuğu bazen sevdiğini belirtenlerin %47,6'sı Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptir. Çocukların anne-babanın

çocuk sevgisini algılayışları incelendiğinde;ilk sırada %76,7 ile anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirten,ikinci sırada %14 ile bazen sevdiğini belirten ve son sırada %9,33 ile pek sevmediklerini belirten çocuklar bulunmaktadır. Bu tabloda annelerin koruyuculukları azaldıkça,çocukların algılayışlarına göre sevgilerinde de azalma olduğu görülmektedir. Çocuğun,anne-babanın çocuğa karşı sevgisini algılaması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;çocukların anne-babayı daima sevdiklerini belirtenlerin %37,8'i,anne-babayı pek sevmediği belirtenlerin %54,5'i ve bazen sevdiğini belirtenlerin % 40'ı Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Anne-babadan birini sevdiğini söyleyenlerin %33,3'ü Y.D.A.K. ve yine aynı oranla O.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %74 ile çocuğun anne-babayı daima sevdiğini belirten,ikinci sırayı %16,7 ile bazen sevdiğini belirtenler,üçüncü sırayı %7,33 ile pek sevmediğini belirten ve son sırayı %2 ile çocuğun anne-babadan birini sevdiğini belirten demokratik annelere sahip çocuklar oluşturmaktadır. Çocuğun ,resimdeki çocuğun anne-babaya karşı sevgisini algılaması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Kapıdaki adama bakıldığında;kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanların %40'ı ve iyi bir yabancı olarak algılayanların %43,8'i Y.D.A.K. annelere ,kötü bir yabancı olarak algılayanların %38,5'i O.D.A.K. annelere sahiptir. Kapıdaki adam incelendiğinde;ilk sırayı %70 ile kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanlar,ikinci sırayı % 21,3 ile iyi bir yabancı olarak algılayanlar ve son sırayı %8,7 ile kötü bir yabancı olarak algılayan aşırı koruyucu annelerin çocukları oluşturmaktadır. Çocuğun kapıdaki adamı algılaması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirtenlerin %39,6'sı ve çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini belirtenlerin %43,3'ü Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu

sevdiğini belirtenlerin % 47,1'i O.D.A.K. annelere sahiptirler. Çocukla adam arasındaki ilişkiden hiç söz etmeyip cevapsız(müphem) bırakanların %50'si Y.D.A.K. ve O.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptir. Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişki incelendiğinde;ilk sırayı %67,3 ile çocuğun adamı,adamın da çocuğu sevdiğini belirten,ikinci sırayı %20 ile çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirten,üçüncü sırayı %11,3 ile çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirten ve son sırayı da %1,3 ile çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini belirten demokratik annelere sahip çocuklar almaktadır. Çocuğun kapıdaki adamla-çocuğun arasındaki ilişkiyi algılaması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

TABLO 5:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Aşırı Korumacı Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılım

AŞIRI KORUYUCU ANNELİK BOYUTU

RESİM 3		Ç.Y.D.A.K.		Y.D.A.K.		O.D.A.K.		D.D.A.K.		TOPLAM		χ^2	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Resimdeki Çocuk	Uslu	19	27,5	28	40,6	19	27,5	3	4,3	69	46	8,49	0,07
	Yaramaz	4	17,4	8	34,8	6	26,1	5	21,7	23	15,3		
	Bazen Uslu,bazen yaramaz	6	10,5	23	40,4	21	36,8	7	12,3	57	38		
	Kötü	0	0	1	100	0	0	0	0	1	0,7		
A-B'nin Ç.lara Karşı Sevgisi	Bebeği daha çok severler	5	13,5	9	24,3	14	37,8	9	24,3	37	24,7	5,83	0,21
	Bebeği daha çok severler ama o küçük	3	20	9	60	3	20	0	0	15	10		
	Eşit severler	19	22,4	35	41,2	26	30,6	5	5,9	85	56,7		
	Eşit severler,baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	0	0	1	50	1	50	0	0	2	1,3		
	Anne bebeği,baba çocuğu daha çok sever	2	18,2	6	54,5	2	18,2	1	9,1	11	7,3		
Ç.'un Bebeğe Karşı Sevgisi	Çocuk bebeği sever	14	26,4	21	39,6	16	30,2	2	3,8	53	35,3	2,47	0,65
	Çocuk bebeği sevmez,kıskanır	2	14,3	4	28,6	5	35,7	3	21,4	14	9,3		
	Müphem	2	8,7	11	47,8	8	34,8	2	8,7	23	15,3		
	Çocuk bebeği sever,kıskanır,üzülür o da Küçük olmak ister	4	16	9	36	9	36	3	12	25	16,7		
	Çocuk sevmediğini düşünür,üzülür,kıskanır	4	15,4	13	50	5	19,2	4	15,4	26	17,3		
	Bebeği sever,ilgilendir	3	33,3	2	22,2	3	33,3	1	11,1	9	6		

Resimdeki çocuğa bakıldığında; resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %40,6'sı çocuğu yaramaz olarak algılayanların %34,8'i çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayanların %40,4'ü ve resimdeki çocuğu kötü olarak algılayanların tamamı (%100) Y.D.A.K. annelere sahiptir. İlk sırada, %46 ile çocuğu uslu olarak, ikinci sırada %38 ile bazen uslu bazen yaramaz olarak, üçüncü sırada %15,3 ile yaramaz olarak algılayan aşırı koruyucu annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde; anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirtenlerin %37,8'i, O.D.A.K. anneliği benimseyen annelerin çocuklarıdır. Bebek küçük olduğu için ebeveynlerin onu daha çok sevdiklerini belirtenlerin %60'ı Y.D.A.K. ,anne-babanın çocukları eşit sevdiğini belirtenlerin %41,2'si ve annenin bebeği, babanın çocuğu daha çok sevdiğini belirtenlerin %54,5'i Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Anne-babanın çocukları eşit sevdiğini fakat babanın bebekle daha çok ilgilendiğini belirten çocuklar aynı oranda (%50) Y.D.A.K. ve O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Sonuç olarak anne-babanın çocuklara karşı sevgisine, baktığımızda; ilk sırayı %56,7 ile anne-babanın çocukları eşit sevdiğini belirten, ikinci sırayı %24,7 ile anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirten, üçüncü sırayı %10 ile anne-babanın bebek küçük olduğu için onu daha çok sevdiğini belirten ve son sırayı %1,3 ile eşit sevdiğini ama babanın bebekle daha çok ilgilendiğini belirten aşırı koruyucu annelere sahip çocuklar oluşturmaktadır. Çocukların anne-babanın çocuklara karşı sevgisinin algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde, çocuğun bebeği sevdiğini belirtenlerin %39,6'sı Y.D.A.K. ve çocuğun bebeği sevmediğini, kıskandığını belirtenlerin %35,7'si O.D.A.K. annelere sahiptirler. Çocuğun bebeğe karşı sevgisinin niteliğini belirtmeyenlerin (müphem) %47,8'i ve çocuğun bebeği sevdiğini, kıskandığını, üzülüp küçük olmak istediğini belirtenlerin %36'sı Y.D.A.K. ve aynı oranda O.D.A.K. annelere sahiptirler. Çocuğun sevilmediğini düşünüp üzülüp kıskandığını belirtenlerin %50'si Y.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini

düşünenlerin %33,3'ü aynı oranda, Ç.Y.D.A.K. ve O.D.A.K. annelere sahip çocuklardan oluşmaktadır. Sonuç olarak çocuğun bebeğe karşı sevgisine bakıldığında; ilk sırayı %35,3 ile çocuğun bebeği sevdiğini belirtenler, ikinci sırayı %17,3'le çocuğun sevilmediğini düşünüp, üzüldüğünü belirtenler, üçüncü sırayı %16,7 ile çocuğun bebeği sevdiğini, kıskanıp üzüldüğünü ve küçük olmak istediğini belirtenler, dördüncü sırayı %15,3 ile müphem cevap verenler, beşinci sırayı %9,3'le çocuğun bebeği sevmediğini, kıskandığını belirtenler ve son sırayı %6 ile çocuğun bebeği sevdiği-ilgilendiğini belirten aşırı koruyucu annelere sahip çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun, bebeğe karşı sevgisinin algılanması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 6: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4'de Anlattıkları Hikayelerinin Annelerinin PARI Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılım

AŞIRI KORUYUCU ANNELİK BOYUTU

RESİM 4	Ç.Y.D.A.K. S %	Y.D.A.K. S %	O.D.A.K. S %	D.D.A.K. S %	TOPLAM S %	χ ²	P						
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı, cezalı	16	17,8	38	42,2	28	31,1	8	8,9	90	60	0,07	0,95
	Onu evde bıraktılar	6	22,2	9	33,3	9	33,3	3	11,1	27	18		
	Evde kimse yok,çocuk kapıda	3	30	5	50	0	0	2	20	10	6,6		
	Çocuk yalnız kalmak istedi	2	15,4	5	38,5	4	30,8	2	15,4	13	8,7		
	Anne-baba doktorda	1	25	1	25	2	50	0	0	4	2,7		
	Orijinal	1	16,7	2	33,3	3	50	0	0	6	4		
Çocuk Ne Düşünüyor?	Yaramazlık yaptı, pişman	8	12,3	31	47,7	21	32,3	5	7,7	65	43,3	0,72	0,69
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	2	25	2	25	3	37,5	1	12,5	8	5,3		
	Arkadaşına kızmış	3	30	4	40	2	20	1	10	10	6,7		
	Ağlıyor,üzgün,düşünüyor	1	6,7	7	46,7	5	33,3	2	13,3	15	10		
	Anne-babayı bekliyor	7	23,3	11	36,7	7	23,3	5	16,7	30	20		
	Anne-babaya kızgın	4	28,6	3	21,4	6	42,9	1	7,1	14	9,4		
Anne-Baba Nerede?	Orijinal	4	50	2	25	2	25	0	0	8	5,3		
	Evde	15	18,3	37	45,1	26	31,7	4	4,9	82	54,7	5,22	0,15
	Evde değil(işte-gezmede)	12	19	23	36,5	18	28,6	10	15,9	63	42		
	Doktorda	2	40	0	0	2	40	1	20	5	3,3		
	Kapalı	11	23,9	42	30,4	16	34,8	5	10,9	46	30,7	3,62	0,3
	Kilitli	17	17,9	1	44,2	28	29,5	8	8,4	95	63,3		
Kapı	Çocuk dışarıda	1	20	3	20	2	40	1	20	5	3,3		
	Bilmiyorum	0	0	15	75	0	0	1	25	4	2,7		
	Kısa	13	26,5	33	30,6	14	28,6	7	14,3	49	32,7	2,8	0,59
	Uzun	8	11,1	12	45,8	25	34,7	6	8,3	72	48		
	Belli değil	8	27,6	48	41,4	7	24,1	2	6,9	29	19,3		
	Hikayenin Sonu	16	21,3	11	39,3	37	30,3	11	9	122	81,3	4,298	0,12
Çocuğun Yalnızlık Süresi	İyi,barışıyorlar	1	5,6	11	61,1	5	27,8	1	5,6	18	12		
	Kötü:Çocuk yine cezalandırılıyor	2	20	1	10	4	40	3	30	10	6,7		
	Belli değil												

Resimdeki çocuğun yalnız olma nedeni incelendiğinde; yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirtenlerin %42,2'si, çocuğun kapıda olduğunu, evde kimsenin olmadığını belirtenlerin %50'si, çocuğun yalnız kalmak istediğini belirtenlerin %38,5'i Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Çocuğu evde bıraktıklarını belirtenlerin aynı oranlarda (%33,3) Y.D.A.K. ve O.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocukları olduğu görülmektedir. Anne-babanın doktorda olduğunu belirtenlerin %50'si ve orijinal cevap verenlerin %50'si O.D.A.K. annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Çocuğun yalnız olma nedeni incelendiğinde ilk sırayı %60 ile yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu bu nedenle yalnız kaldığını belirten, ikinci sırayı %18 ile çocuğu evde bıraktıklarını belirten üçüncü sırayı %8,67 ile çocuğun yalnız kalmak istediğini belirten ve son sırayı %2,67 ile anne-babanın doktorda olduğunu belirten A.K. annelere sahip çocuklar oluşturmaktadır. Çocuğun ne düşündüğü ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun düşüncesini algılayışlarına bakıldığında; %47,7 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirten, %37,5 ile çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü belirten, %40 ile çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirten, %46,7 ile çocuğun ağlayıp, üzüldüğünü ve düşündüğünü belirten, %36,7 ile anne-babayı beklediğini belirten, %42,9 ile anne-babaya kızgın olduğunu belirten ve %50 ile orijinal cevap veren A.K. annelere sahip çocuklar bulunmaktadır. Çocuğun ne düşündüğü incelendiğinde; ilk sırada %43,3 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirtenler, ikinci sırada %20 ile çocuğun anne-babayı beklediğini belirtenler, üçüncü sırada %10 ile çocuğun ağladığını, üzgün olduğu ve düşündüğünü belirtenler, dördüncü sırada %9,3 ile çocuğun anne-babaya kızgın olduğunu belirtenler, beşinci sırada %6,7 ile arkadaşına kızmış olduğunu belirtenler ve son sırada %5,3 ile orijinal cevap veren A.K. Annelik tutumunu benimseyen annelerin çocukları yer almaktadır. Çocuğun ne düşündüğünün algılanması ile annenin aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın bulundukları yere bakıldığında; anne-babanın evde olduğunu belirtenlerin %45,1'i ve anne-babanın evde olmadığını (işte-gezmede) belirtenlerin % 36,5'i Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Anne-babanın

doktorda olduğunu belirtenlerin aynı oranlarda (%40) Ç.Y.D.A.K. ve O.D.A.K. annelere sahip oldukları görülmektedir. Anne-babanın bulundukları yer incelendiğinde ilk sırayı %54,67 ile evde olduğunu belirten, ikinci sırayı %42 ile evde olmadığını ve son sırayı da %3,3 aile doktorda olduğunu belirten çocuklar bulunmaktadır. Çocuğun anne-babanın nerede olduğunu algılaması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapının durumuna bakıldığında; kapının kapalı olduğunu belirtenlerin %34,8'i, O.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Kapının kilitli olduğunu belirtenlerin %44,2'si ve kapı hakkında bilgisi olmayanların %75'i Y.D.A.K. annelere, çocuğun dışarıda olduğunu algılayanların %40'ı O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Tablo 6'da kapının durumu incelendiğinde ilk sırayı %63,33 ile kapının kilitli olduğunu belirten, ikinci sırayı %30,7 ile kapalı olduğunu belirten, üçüncü sırayı %3,3 ile çocuğun dışarıda olduğunu belirten ve son sırayı %2,7 ile kapının durumu hakkında bilgisinin olmadığını belirten, çocuklar oluşturmaktadır. Kapının durumunun algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresine bakıldığında; %30,6'sı kısa süre, %45,8'i uzun süre ve %41,4'ü yalnızlık süresini belli olmadığını belirten ,Y.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. İlk sırada %48 ile çocuğun uzun süre yalnız kaldığını, ikinci sırada %32,7 ile kısa süre yalnız kaldığını ve son sırada %19,3 ile yalnızlık süresinin belli olmadığını belirten aşırı koruyucu annelerin çocukları bulunmaktadır. Çocuğun yalnızlık süresinin algılanması ile annenin aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunun iyi bittiğini barıştıklarını belirtenlerin %39,3'ü ve kötü bittiğini, çocuğun yine cezalandırıldığını belirtenlerin %61,1'i Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Hikayenin sonunun belli olmadığını belirtenlerin %40'ı, O.D.A.K. tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonunu algılayışları incelendiğinde; ilk sırayı %81,3 ile iyi bittiğini belirten, ikinci sırayı %12 ile kötü bittiğini belirten ve üçüncü sırayı %6,7 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten çocukların aşırı koruyucu annelere sahip oldukları görülmektedir. Hikayenin sonunun algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız

bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 7 :Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Aşırı Korumacı Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

AŞIRI KORUYUCU ANNELİK BOYUTU												
RESİM 5	Ç.Y.D.A.K. S	%	Y.D.A.K. S	%	O.D.A.K. S	%	D.D.A.K. S	%	TOPLAM S	%	X ²	P
Resimdeki Sahne	23	19,8	45	38,8	38	32,8	10	8,6	116	77,3	1,95	0,58
	6	17,6	15	44,1	8	23,5	5	14,7	34	22,7		
Resimdeki Erkekle Ç'un İlişkisi	12	17,6	27	39,7	24	35,3	5	7,4	68	45,3	3,47	0,48
	5	20	14	56	3	12	3	12	25	16,7		
	2	8	9	36	10	40	4	16	25	16,7		
	0	0	2	66,7	0	0	1	33,3	3	2		
	10	38,5	7	26,9	8	30,8	1	3,8	26	17,3		
	0	0	1	33,3	1	33,3	1	33,3	3	2		
Resimdeki Erkek	21	17,8	44	37,3	41	34,7	12	10,2	118	78,7	4,7	0,09
	3	30	3	30	2	20	2	20	10	6,7		
	5	22,7	13	59,1	3	13,6	1	4,5	22	14,7		
Resimdeki Kadın	28	19,3	59	40,7	43	29,7	15	10,3	145	96,7	Test Uygulanmadı	
	1	25	1	25	2	50	0	0	4	2,7		
	0	0	0	0	1	100	0	0	1	0,6		
Kadın-Erkek İlişkisi	19	21,3	37	41,6	29	32,6	4	4,5	89	59,3	7,37	0,03
	9	18,4	16	32,7	15	30,6	9	18,4	49	32,7		
	1	8,3	7	58,3	2	16,7	2	16,7	12	8		
Hikayenin Sonu	18	20,5	36	40,9	29	33	5	5,7	88	58,7	4,48	0,11
	5	12,5	15	37,5	10	25	10	25	40	26,7		
	25	19,2	54	41,5	38	29,2	13	10	130	86,7	0,994	0,61
	4	20	6	30	8	40	2	10	20	13,3		
Anne-Çocuk İlişkileri												

Resimdeki sahneye bakıldığında; sahnenin tehlikeli olduğunu belirtenlerin %38,8'i ve sahnenin tehlikeli olmadığını belirtenlerin %44,1'i Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki sahneyi; %77,3 ile tehlikeli olarak algılayan çocukların çoğunluğu A.K. annelere sahiptirler. Çocuğun resimdeki sahneyi algılaması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkekle çocuğun ilişkisine bakıldığında, babanın çocukla oynadığını, ilgilendiğini belirtenlerin %39,7'si, babanın çocuğu istemediğini, sevmediğini belirtenlerin %56'sı ve babanın çocuğu öldüreceğini belirtenlerin %66,7'si Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Babanın çocuğu dövdüğünü belirtenlerin %40'ı O.D.A.K., sahnenin tehlikeli ama anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirtenlerin %38,5'i, Ç.Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Bu ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin (müphem) %33,3'ü Y.D.A.K., %33,3'ü O.D.A.K. ve %33,3'ü de D.D.A.K. annelere sahiptirler. Resimdeki erkekle çocuğun ilişkisi incelendiğinde; ilk sırayı; %45,3 ile babanın çocukla, oynadığı ve ilgilendiğini belirten, ikinci sırayı; %17,3 ile sahnenin tehlikeli olduğu ama anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirten, üçüncü sırayı %16,7 ile babanın çocuğu istemediği, sevmediği ve %16,7 ile babanın çocuğu dövdüğünü belirten ve son sırayı %2 ile babanın çocuğu öldüreceğini ve %2 ile ilişkinin niteliğini belirtmeyen (müphem) çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi ve aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; resimdeki erkeği baba olarak algılayanların %37,3'ü ve kötü bir yabancı olarak algılayanların %59,1' Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayanların %30'ü Ç.Y.D.A.K. ve yine %30'u Y.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkek ile ilgili bölümde, ilk sırayı %78,7 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu belirten, ikinci sırayı %14,7 ile kötü bir yabancı olduğunu belirten ve son sırayı %6,7 ile iyi bir yabancı olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki erkeğin algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki kadına bakıldığında; resimdeki kadını anne olarak

algılayanların %40,7'si Y.D.A.K., abla-akraba olarak algılayanların %50'si ve kötü bir yabancı olarak algılayanların (%100'ü) tamamı O.D.A.K. annelere sahiptirler. Çocukların resimdeki kadını algılayışı incelendiğinde; %96,7'lik çoğunluğun resimdeki kadını anne olarak algılayan çocuklardan oluştuğu görülmektedir. Resimdeki kadın bölümünde %96,7'lik çoğunluk, resimdeki kadını anne olarak algıladığı ve yeterli frekansta farklı değişkenler olmadığı için, istatistiksel bir test uygulanması anlamlı bulunmamıştır.

Resimdeki kadın-erkek ilişkisi incelendiğinde, ilişkinin iyi olduğunu belirtenlerin %41,6'sı, kötü olduğunu belirtenlerin %32,7'si ve ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %41,6'sı ve ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %58,3'ü Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Resimdeki kadın-erkek ilişkisine bakıldığında ilk sırada %59,3 ile iyi, ikinci sırada %32,7 ile kötü olduğunu belirten ve son sırada %8 ile ilişkinin niteliğini belirtmeyen çocuklar bulunmaktadır. Y.D.A.K. olan annelerin çocuklarının %41,6 ile diğer A.K.A. düzeyindeki annelerin çocuklarına göre kadın-erkek ilişkisini daha olumlu algılamaktadırlar. Resimdeki kadın-erkek ilişkisinin algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık önemli bulunmuştur ($p < 0,05$). Y.D.A.K. annelerin çocuklarının, diğer A.K. annelik düzeylerdeki annelerin çocuklarına göre kadın-erkek ilişkisini daha iyi olarak algıladıkları söylenebilir. Razon'un (1983) çalışmasında da deney ve kontrol grubundaki çocukların kadın-erkek ilişkisini iyi olarak algıladıkları saptanmıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Razon, 1983:102).

Hikayenin sonu incelendiğinde; hikayenin sonunu iyi bittiğini belirtenlerin %40,9'u, kötü bittiğini belirtenlerin %37,5'i ve hikayenin sonu hakkında fikir belirtmeyenlerin %40,9'u Y.D.A.K. annelere sahiptir. Sonuç olarak hikayenin sonunu; iyi olarak algılayanlar %58,7 ile ilk sırada yer alırken, kötü olarak algılayanlar %26,7 ile ikinci sırada ve hikayenin sonunun belli olmadığını belirtenler %14,7 ile son sırada yer alan A.K. annelerin çocukları bulunmaktadır. Hikayenin sonu ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Anne-çocuk ilişkilerine bakıldığında ilişkilerin olumlu olduğunu belirten çocukların %41,5'i Y.D.A.K. ve olumsuz olduğunu belirtenlerin %40'ı O.D.A.K.

annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Anne-çocuk ilişkilerini %86,7 ile olumlu olarak algılayan çocukların çoğunluğu A.K. annelerin çocuklarıdır. Anne-çocuk ilişkilerinin algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 8:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6'da Anlattıkları Hikayelerin PARI Aşırı Korumacı Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

AŞIRI KORUYUCU ANNELİK														
RESİM 6		Ç.Y.D.A.K. S	%	Y.D.A.K. S	%	O.D.A.K. S	%	D.D.A.K. S	%	TOPLAM S	%	χ ²	P	
Resimdeki Sahne	Tehlikeli	19	17,9	45	42,5	30	28,3	12	11,3	106	70,7	1,23	0,74	
	Tehlikeli değil	10	22,7	15	34,1	16	36,4	3	6,8	44	29,3			
Resimdeki Çocuk	Uslu	14	21,9	21	32,8	20	31,3	9	14,1	64	42,7	5,88	0,11	
	Yaramaz	3	13	10	43,5	6	26,1	4	17,4	23	15,3			
	Bazen uslu,bazen yaramaz	12	19	29	46	20	31,7	2	3,2	63	42			
Resimdeki Erkek	Baba	15	21,1	26	36,6	25	35,2	5	7	71	47,3	3,41	0,49	
	İyi bir yabancı	5	33,3	4	26,7	5	33,3	1	6,7	15	10			
	Kötü bir yabancı	9	14,8	28	45,9	15	24,6	9	14,8	61	40,7			
	Anne	0	0	2	100	0	0	0	0	2	1,3			
	Belli değil	0	0	0	0	1	100	0	0	1	0,7			
Anne	Var	28	20,6	57	41,9	37	27,2	14	10,3	136	90,7	Test Uygulanmadı		
	Yok,öldü	0	0	3	33,3	6	66,7	0	0	9	6			
	Belli değil	1	20	0	0	3	60	1	20	5	3,3			
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	Belli değil	5	41,7	2	16,7	4	33,3	1	8,3	12	8	0,346	0,99	
	Teselli,tasvip eden anne	18	16,7	45	41,7	34	31,5	11	10,2	108	72			
	Tasvip etmeyen anne	5	20	12	48	6	24	2	8	25	16,7			
	Ceza veren anne	1	20	1	20	2	40	1	20	5	3,3			
Hikaye Sonu	İyi	18	20,9	36	41,9	24	27,9	8	9,3	86	57,3	1,03	0,79	
	Kötü	6	12,2	19	38,8	17	34,7	7	14,3	49	32,7			
	Belli değil	5	33,3	5	33,3	5	33,3	0	0	15	10			

Resimdeki sahneye bakıldığında; sahnenin tehlikeli olduğunu belirtenlerin %42,5'i Y.D.A.K. ve sahnenin tehlikeli olmadığını belirtenlerin %36,4'ü O.D.A.K. annelere sahip olan çocuklar olarak saptanmıştır. Resimdeki sahneyi, %70,7 ile tehlikeli olarak algılayan çocukların çoğunluğu A.K. annelere sahip çocuklardan oluşmaktadır. Resimdeki sahnenin algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında; resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %32,8'i, yaramaz olarak algılayanların %43,5'i ve bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %46'sı Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocukla ilgili bu bölümde; ilk sırayı %42,7 ile çocuğun uslu olduğunu belirten, ikinci sırayı %42 ile bazen uslu bazen yaramaz olduğunu belirten ve son sırayı %15,3 ile yaramaz olduğunu belirten, çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirenlerin %36,6'sı kötü bir yabancı olarak algılayanların %45,9'u ve anne olarak algılayanların (%100) tamamı Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki erkeği, yaramaz olarak algılayanların, %33,3'ü Ç.Y.D.A.K. ve yine %33,3 ile O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkeğin, kim olduğunun belli olmadığını belirtenlerin (%100) tamamı O.D.A.K. annelere sahiptirler. Resimdeki erkeğin algılanışı incelendiğinde; ilk sırayı %47,3 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu belirten, ikinci sırayı %40,7 ile kötü bir yabancı olduğunu belirten, üçüncü sırada %10 ile iyi bir yabancı olduğunu belirten, dördüncü sırada %1,3 ile anne olduğunu belirten ve son sırada %0,7 ile kim olduğunun belli olmadığını belirten, A.K. annelerin çocukları oluşturmaktadır. Resimdeki erkeğin algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne ile ilgili bölüme bakıldığında; annenin var olduğunu belirtenlerin %41,9'u Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Annenin öldüğünü, dolayısıyla olmadığını belirtenlerin %66,7'si ve annenin olup olmadığı konusunda fikir belirtmeyenlerin %60'ı O.D.A.K. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Annenin durumu incelendiğinde çoğunluğu, %90,7 ile annenin var olduğunu

belirten, A.K. annelerin çocukları oluşturmaktadır. Anne ile ilgili bölümde %90,7'lik çoğunluğun resimdeki annenin var olduğunu belirttikleri ve yeterli frekansta farklı değişkenler olmadığı için, istatistiksel bir test uygulanması anlamlı bulunmamıştır.

Annenin çocuğa karşı tutumuna bakıldığında; annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını belirtenlerin %41,7'si Ç,Y.D.A.K.'luk tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Annenin "ceza veren anne" olduğunu belirtenlerin %40'ı O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde; ilk sırayı %72 ile annenin teselli, tasvip eden anne olduğunu belirten, ikinci sırayı %16,7 ile annenin tasvip etmeyen anne olduğunu belirten ve en son sırayı %3,3 ile annenin ceza veren anne olduğunu belirten, çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki annenin çocuğa karşı tutumunun algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunun iyi bittiğini belirtenlerin %41,9'u kötü bittiğini belirtenlerin %38,8'i Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Hikayenin sonunun belli olmadığını belirtenlerin %33,3'ü Ç,Y.D.A.K., %33,3'ü Y.D.A.K. ve %33,3'ü O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Sonuç olarak hikayenin sonunu; iyi olarak algılayanlar %57,3 ile ilk sırada yer alırken, ikinci sırada hikayenin sonunu; % 32,7 ile kötü olarak algılayan ve son sırada da %10 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki hikayenin sonunun algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 9:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 7		AŞIRI KORUYUCU ANNELİK BOYUTU											
		Ç.Y.D.A.K.			Y.D.A.K.			O.D.D.K.			D.D.A.K.		
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Anne-Baba Ne Yapıyor?	Kavga ediyorlar	8	14,3	26	46,4	14	25	8	14,3	56	37,3	6,758	0,34
	Konuşuyorlar	9	23,7	15	39,5	10	26,3	4	10,5	38	25,3		
	Tartışıyorlar	12	21,4	19	33,9	22	39,3	3	5,4	56	37,3		
Ne Hakkında?	Genel	12	26,1	15	32,6	13	28,3	6	13	46	30,7	1,37	0,71
	Maddi Durum	1	4,3	11	47,8	8	34,8	3	13	23	15,3		
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	16	19,8	34	42	25	30,9	6	7,4	81	54		
Çocuk Konuşulalı Anılıyor mu?	Anılıyor	26	22,4	45	38,8	34	29,3	11	9,5	116	77,3	0,747	0,69
	Anılmıyor	3	8,8	15	44,1	12	35,3	4	11,8	34	22,7		
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	9	32,1	11	39,3	6	21,4	2	7,1	28	18,7	2,5	0,47
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	0	0	5	62,5	3	37,5	0	0	8	5,3		
	Çocuk çare arıyor	2	9,5	11	52,4	5	23,8	3	14,3	21	14		
	Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	16	25,4	20	31,7	21	33,3	6	9,5	63	42		
	Anılmıyor,konuşulanları merak ediyor	2	6,7	13	43,3	11	36,7	4	13,3	30	20		
Hikayenin Sonu	Olumlu	22	21	43	41	31	29,5	9	8,6	105	70	1,417	0,70
	Olumsuz	3	9,7	13	41,9	9	29	6	19,4	31	20,7		
	Belli değil	4	28,6	4	28,6	6	42,9	0	0	14	9,3		

Anne-babanın ne yaptığına bakıldığında; kavga ettiklerini belirtenlerin %46,4'ü ve konuştuklarını belirtenlerin %39,5'i Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Anne-babanın tartıştığını belirtenlerin %39,3'ü, O.D.A.K. tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın ne yaptığı incelendiğinde ilk sırayı, %37,3 ile kavga ettikleri ve tartıştıklarını belirten ve ikinci sırayı ise, %25,3 ile konuştuklarını belirten, çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki anne-babanın ne yaptıklarının algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-babanın ne hakkında konuştuklarını veya tartıştıkları ile ilgili bölümde; %32,6 'sı genel, %47,8'i maddi durum ve %42'si çocuk hakkında olduğunu belirtmektedirler. Y.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Sonuç olarak; ilk sırayı %54 ile çocuk hakkında tartışma çıktığını belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki anne-babanın ne hakkında konuşup tartıştıklarının algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun konuşulanı anlayıp-anlamadığı ile ilgili bölümde; çocuğun konuşulanları anladığını belirtenlerin %38,8'i ve anlamadığını belirtenlerin %44,1'i Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Sonuç olarak anne-baba arasındaki konuşulanları çocuğun anladığını belirtenlerin, %77,3'si A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamadığı ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun ne yaptığı ile ilgili bölümde; çocuğun endişeli, üzgün bir şekilde anne-babayı düşündüğünü belirtenlerin %39,3'ü, çocuğun ebeveynleri eleştirdiğini belirtenlerin %62,5'i, çare aradığını belirtenlerin %52,4'ü, konuşulanları anlamadığı ve merak ettiğini belirtenlerin %43,3'ü Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Çocuğun konuşulanları dinleyip, düşündüğü ve tepki göstermediğini belirtenlerin %33,3'ü, O.D.A.K. annelik tutumunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Kısaca çocuğun ne yaptığını incelediğimizde; ilk sırada %42 ile çocuğun dinleyip, düşündüğü ve tepki göstermediğini belirten, ikinci sırada %20 ile çocuğun anlamadığı ve konuşulanları merak ettiğini belirten, üçüncü sırada %18,7 ile çocuğun endişeli,

üzgün, anne-babayı düşündüğünü belirten, dördüncü sırada %14 ile çare aradığını ve son sırada %5,33 ile ebeveyni eleştirdiğini belirten çocukların yer aldığı saptanmaktadır. Resimdeki sahne karşısında çocuğun ne yaptığı, ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında, hikayenin olumlu bittiğini belirtenlerin %41'i ve olumsuz bittiğini belirtenlerin %41,9'u Y.D.A.K. annelere sahiptirler. Hikayenin sonunun belli olmadığını belirtenlerin %42,9'u O.D.A.K. annelerin çocuklarıdır. Sonuç olarak hikayenin sonunu olumlu olarak algılayanların %70 ile ilk sırada, olumsuz olarak algılayanların %20,7 ile ikinci sırada ve %9,3 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten çocuklar son sırada bulunmaktadır. Resimdeki hikayenin sonunun algılanması ile A.K. annelik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 10:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağı

DEMOKRATİK TUTUM VE EŞİTLİK TANIMA BOYUTU												
RESİM 1	Ç.Y.D.D.		Y.D.D.		O.D.D.		D.D.D.		TOPLAM		P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		X ²
Resimdeki Anne	12	9	59	44,4	53	39,8	9	6,8	133	88,7	6,79	0,03
Kadın Anne Değil	1	5,9	4	23,5	8	47,1	4	23,5	17	11,3		
Resimdeki Uslu	5	8,1	30	48,4	21	33,9	6	9,7	62	41,3	2,48	0,64
Bebek Yaramaz	4	18,2	7	31,8	10	45,5	1	4,5	22	14,7		
Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	4	6,1	26	39,4	30	45,5	6	9,1	66	44		
Annenin Koriuyucu	3	6	25	50	15	30	7	14	50	33,3	5,82	0,22
Bebeğe Ağlayınca döven	0	0	4	33,3	6	50	2	16,7	12	8		
Karşı Hafif ceza veren	6	10	25	41,7	27	45	2	3,3	60	40		
Tutumu Döven	4	14,3	9	32,1	13	46,4	2	7,1	28	18,7		
Annenin Çok sever	8	9,9	37	45,7	31	38,3	5	6,2	81	54	2,34	0,31
Bebeğe Pek sevmeyiz	3	6,8	15	34,1	19	43,2	7	15,9	44	29,3		
Karşı Sevgisi Usluysa sever	2	8	11	44	11	44	1	4	25	16,7		

Resimdeki kadına bakıldığında ;resimdeki kadını anne olarak algılayanların % 44,4'lük çoğunluğu Y.D.D. annelerin çocukları oldukları görülmektedir. Resimdeki kadının anne olmadığını belirten çocukların %47,1'lik çoğunluğu O.D.D. annelere sahiptirler. Kısaca resimdeki bebeği anne olarak algılayanların %88,7'lik çoğunluğu demokratik annelerin çocuklarıdır. Resimdeki kadının algılanışı ile annelerin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Araştırmaya alınan demokratik annelerin çocuklarının resimdeki kadını anne ile özdeşleştirdikleri düşünülmektedir.

Resimdeki bebeğe bakıldığında;resimdeki bebeği uslu olarak algılayanların %48,4'lük çoğunluğu Y.D.D.,yaramaz olarak algılayanların %45,5'lik çoğunluğu O.D.D. ve bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %45,5'lik çoğunluğu O.D.D. annelere sahiptirler. Bu sonuca göre ilk sırada %44 ile resimdeki bebeği bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayan ve ikinci sırada %41,3 ile resimdeki bebeği uslu olarak algılayan demokratik annelerin çocukları bulunmaktadır. Bebeğin algılanışı ile annelerin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında,anneyi koruyucu anne olarak algılayanların %50'si Y.D.D. ve aynı oranda D.D.D.,anneyi döven anne olarak algılayanların % 46,4'lük çoğunluğu O.D.D. annelere sahiptirler. Anneyi bebek ağladığı zaman döven anne olarak algılayanların %50'si O.D.D. ve hafif ceza veren anne olarak algılayanların %45'i Y.D.D. annelerin çocuklarıdır. Kısaca annelerin %40'ı hafif ceza veren ,%33,3'ü koruyucu,%18,7'si ağlayınca döven demokratik annelere sahiptirler. Annenin bebeğe karşı tutumunun algılanışıyla annelerin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında ;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin %45,7'si Y.D.D. ,annenin bebeği pek sevmediğini belirtenlerin %43,2'si O.D.D. ve çocuk usluysa sevdiğini belirtenlerin %44'ü Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Bu sonuca göre çocuğu çok seven annelerin koruyuculuklarının da yüksek olduğu saptanmaktadır. Koşula bağlı sevginin ,Y.D.D. annelerde daha fazla olduğu gözlenmektedir. Annenin bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;annenin bebeği

çok sevdiğini belirtenlerin %54'ü,pek sevmediğini belirtenlerin %29,3'ü ve
usluysa bebeği sevdiğini belirtenlerin %16,7'si demokratik annelerin
çocuklarından oluşmaktadır. Annenin bebeğe karşı tutumu ve sevgisinin
algılanışıyla annelerin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız
bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 11 :Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 2		DEMOKRATİK TUTUM VE EŞİTLİK TANIMA BOYUTU											
		Ç.Y.D.D.			Y.D.D.			O.D.D.			D.D.D.		
		S	%	S	S	%	S	S	%	S	S	%	TOPLAM
Resimdeki Sahne	Aile (Çocuk Mutlu)	8	7,4	46	42,6	46	42,6	8	7,4	108	72	1,09	0,58
	Aile (Çocuk Mutsuz)	5	12,5	16	40	14	35	5	12,5	40	26,7		
	Orijinal	0	0	1	50	1	50	0	0	2	1,3		
Resimdeki Çocuk	Uslu	1	2	29	58	14	28	6	12	50	33,3	7,99	0,09
	Yaramaz	7	22,6	11	35,5	12	38,7	1	3,2	31	20,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	5	7,2	23	33,3	35	50,7	6	8,7	69	46		
Çocuk Ve Aldığı Cezalar	Uslu	1	2,1	28	58,3	14	29,2	5	10,4	48	32	4,35	0,36
	Yaramazlık,Hafif Ceza	7	12,1	18	31	28	48,3	5	8,6	58	38,7		
	Yaramazlık,Ağır Ceza(Dayak)	5	12,2	15	36,6	19	46,3	2	4,9	41	27,3		
	Yaramazlık,var,ceza belli değil	0	0	2	66,7	0	0	1	33,3	3	2		
Anne,Babanın Çocuğa karşı Sevgisi	Daima severler	8	7	49	42,6	46	40	12	10,4	115	76,7	1,95	0,38
	Pek sevmeyenler	2	14,3	7	50	4	28,6	1	7,1	14	9,3		
	Bazen severler	3	14,3	7	33,3	11	52,4	0	0	21	14		
Çocuğun Anne-Baba Sevgisi	Daima sever	7	6,3	51	45,9	40	36	13	11,7	111	74	7,03	0,03
	Pek sevmeyen	1	9,1	5	45,5	5	45,5	0	0	11	7,3		
	Bazen sever	5	20	7	28	13	52	0	0	25	16,7		
	A-B'dan birini sever	0	0	0	0	3	100	0	0	3	2		
Kapidaki Adam	Arkadaş,akraba,komşu,misafir	8	7,6	42	40	48	45,7	7	6,7	105	70	4,45	0,11
	İyi bir yabancı	4	12,5	14	43,8	9	28,1	5	15,6	32	21,3		
	Kötü bir yabancı	1	7,7	7	53,8	4	30,8	1	7,7	13	8,7		
Adam Ve Ç. İlişkisi	Cevapsız	9	8,9	44	43,6	38	37,6	10	9,9	101	67,3	1,44	0,50
	Ç.adamı,adam Ç'u sever	0	0	9	52,9	8	47,1	0	0	17	11,3		
	Ç.adamı sevmeyen,adam çocuğu sever	4	13,3	10	33,3	14	46,7	2	6,7	30	20		
	Ç. adamı,adam çocuğu sevmeyen	0	0	0	0	1	50	1	50	2	1,3		

Resimdeki sahneye bakıldığında;resimdeki aileyi(çocuğu) mutlu olarak algılayanların %42,6'sı Y.D.D. ve yine aynı oranda O.D.D. annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Aileyi(çocuğu) mutsuz olarak algılayanların %40'ı Y.D.D. annelere sahiptirler. Orijinal cevap verenlerin %50'si ise Y.D.D. ve O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Aileyi (çocuğu)mutlu olarak algılayanlar,demokratik annelerin % 72'lik çoğunluğunu oluşturmaktadır. Resimdeki sahnenin algılanması ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında;resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %58'i Y.D.D. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanların % 38,7'si ve çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayanların % 50,7'si O.D.D. annelere sahiptirler. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı;%46 ile çocuğu bazen uslu bazen yaramaz ,ikinci sırayı %33,3 ile uslu ve son sırayı %20,7 ile yaramaz olarak algılayan demokratik annelerin çocukları oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$). Bu sonuca göre demokratik annelerin çocukların çoğunluğunun ilk sırada kendilerini,bazen uslu ,bazen yaramaz,ikinci sırada uslu olarak algıladıkları belirtilebilir.

Çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde, çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %58,3'ü Y.D.D. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenlerin %48,3'ü ve çocuğun yaramazlık yaptığını ve ağır ceza (dayak) aldığını belirtenlerin %46,3'ü O.D.D. annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını fakat cezasının belli olmadığını belirtenlerin %66,7'si Y.D.D. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk ve aldığı cezalar incelendiğinde;ilk sırada %38,7 ile çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirten,ikinci sırada %32 ile uslu olduğunu belirten,üçüncü sırada %27,3 ile yaramazlık yaptığı için ağır ceza(dayak) aldığını belirten ve son sırada %2 ile yaramazlık yaptığı fakat cezasının belli olmadığını belirten demokratik annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezaların algılanması ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde; anne-babanın çocuğu daima sevdiklerini belirtenlerin %42,6'sı ve pek sevmediklerini belirtenlerin %50'sinin Y.D.D. annelere sahip oldukları tespit edilmiştir. Anne-babanın çocuğu bazen sevdiklerini belirtenlerin %52,4'ü O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde;ilk sırada %76,7 ile anne-babanın çocuğu daima sevdiklerini belirten,ikinci sırada %14 ile bazen sevdiklerini belirten ve son sırada %9,3 ile pek sevmediklerini belirten demokratik annelerin çocukları bulunmaktadır. Anne-babanın çocuğa karşı sevgisinin algılanması ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;çocukların anne-babayı daima sevdiklerini belirtenlerin %45,9'u Y.D.D. annelere sahiptirler. Anne-babayı pek sevmediği belirtenlerin %45,5'i Y.D.D. ve yine aynı oranda O.D.D. annelerden oluşmaktadır. Bazen sevdiğini belirtenlerin % 52'si ve anne-babadan birini sevdiğini söyleyenlerin tamamı(%100) O.D.D. annelerin çocuklarından oluşturmaktadır. Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %74 ile çocuğun anne-babayı daima sevdiğini belirten,ikinci sırayı %16,7 ile bazen sevdiğini belirtenler,üçüncü sırayı %7,3 ile pek sevmediğini ve son sırayı %2 ile çocuğun anne-babadan birini sevdiğini belirten demokratik annelerin çocukları oluşturmaktadır. Çocuğun anne-babaya karşı sevgisinin algılanışı ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p < 0,05$). Aral'a(1991) göre,demokratik tutumun sergilendiği aile ortamında kabul edilen ve edilmeyen davranışların belli sınırları vardır ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür,söz hakkı vardır,sevgi ve şefkat görür (Akt:Mangır,Aral,Haktanır,Baran,Başar,Köksal,1994-95:14). Bu bilgi doğrultusunda , sevgiyle demokratik bir ortamda yetiştikleri için araştırmadaki çocukların anne-babalarını daima sevdiklerini belirttikleri düşünülmektedir.

Kapıdaki adama bakıldığında;kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanların %45,7'si O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Kapıdaki adamı iyi bir yabancı olarak algılayanların %43,8'i ve kötü bir yabancı olarak algılayanların %53,8'i Y.D.D. annelere sahiptirler. Kapıdaki adam incelendiğinde;ilk sırayı %70 ile kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanlar,ikinci sırayı % 21,3 ile iyi bir yabancı olarak

algılayanlar ve son sırayı %8,7 ile kötü bir yabancı olarak algılayan demokratik annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Kapıdaki adamın algılanması ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirtenlerin %43,6'sı ve çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirtenlerin % 52,9'u Y.D.D. annelere sahiptir. Çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini belirtenlerin %46,7'si O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Çocukla adam arasındaki ilişkiden hiç söz etmeyip cevapsız(müphem) bırakanların %50'si O.D.D. ve D.D.D. annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişki incelendiğinde;ilk sırayı %67,3 ile çocuğun adamı,adamın da çocuğu sevdiğini belirten,ikinci sırayı %20 ile çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirten,üçüncü sırayı %11,3 ile çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirten ve son sırayı da %1,3 ile çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini belirten demokratik annelerin çocukları yer almaktadır. Kapıdaki adamla-çocuğun ilişkisinin algılanışı ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 12:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3'de Anlatılan Hikayelerin PARİ Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 3		DEMOKRATİK TUTUM VE EŞİTLİK TANIMA BOYUTU													X ²	P
		Ç.Y.D.D.	Y.D.D.	O.D.D.	D.D.D	TOPLAM										
Çocuğun Hikayesi		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			
Resimdeki	Uslu	6	8,7	34	49,3	24	34,8	5	7,2	69	46	3,84	0,43			
Çocuk	Yaramaz	3	13	8	34,8	9	39,1	3	13	23	15,3					
	Bazen Uslu,bazen yaramaz	4	7	20	35,1	28	49,1	5	8,8	57	38					
	Kötü	0	0	1	100	0	0	0	0	1	0,7					
A –B'nin	Bebeği daha çok severler	5	13,5	12	32,4	14	37,8	6	16,2	37	24,7	1,83	0,77			
Çocuklara	Bebeği daha çok severler ama o küçük	1	6,7	8	53,3	6	40	0	0	15	10					
Karşı	Eşit severler	6	7,1	37	43,5	35	41,2	7	8,2	85	56,7					
Sevgisi	Eşit severler,baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	0	0	1	50	1	50	0	0	2	1,3					
	Anne bebeği,baba çocuğu daha çok sever	1	9,1	5	45,5	5	45,5	0	0	11	7,3					
Çocuğun	Çocuk bebeği sever	6	11,3	22	41,5	18	34	7	13,2	53	35,3	5,65	0,22			
Bebeğe	Çocuk bebeği sevmeyiz,kıskanır	2	14,3	6	42,9	4	28,6	2	14,3	14	9,3					
Karşı	Mühnem	0	0	8	34,8	14	60,9	1	4,3	23	15,3					
Sevgisi	Ç.bebeği sever,kıskanır,üzülür o da küçük olmak ister	3	12	11	44	10	40	1	4	25	16,7					

Resimdeki çocuğa bakıldığında; resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %49,3'ü, çocuğu yaramaz olarak algılayanların %39,1'i çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayanların %49,1'i ve resimdeki çocuğu kötü olarak algılayanların tamamı (%100) Y.D.D. annelere sahiptirler. İlk sırada, %46 ile çocuğu uslu olarak, ikinci sırada %38 ile bazen uslu bazen yaramaz olarak, üçüncü sırada %15,3 ile yaramaz olarak algılayan demokratik annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile demokratiklik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde; anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirtenlerin %37,8'i, O.D.D. annelere sahiptirler. Bebek küçük olduğu için ebeveynlerin onu daha çok sevdiklerini belirtenlerin %53,3'ü Y.D.D. annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın çocukları eşit sevdiğini belirtenlerin %43,5'i Y.D.D. ve annenin bebeği, babanın çocuğu daha çok sevdiğini belirtenlerin %45,5'i Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. annelere sahiptirler. Anne-babanın çocukları eşit sevdiğini fakat babanın bebekle daha çok ilgilendiğini belirtenler aynı oranda (%50) Y.D.D. ve O.D.D. annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Sonuç olarak anne-babanın çocuklara karşı sevgisine baktığımızda; ilk sırayı %56,7 ile anne-babanın çocukları eşit sevdiğini belirten, ikinci sırayı %24,7 ile anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirten, üçüncü sırayı %10 ile anne-babanın bebek küçük olduğu için onu daha çok sevdiğini belirten ve son sırayı %1,3 ile eşit sevdiğini ama babanın bebekle daha çok ilgilendiğini belirten demokratik annelerin çocukları oluşturmaktadır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisinin algılanması ile demokratiklik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde, çocuğun bebeği sevdiğini belirtenlerin %41,5'i Y.D.D. annelere sahiptirler. Çocuğun bebeği sevmediğini, kıskandığını belirtenlerin %42,9'u Y.D.D. annelerin çocuklarıdır. Çocuğun bebeğe karşı sevgisinin niteliğini belirtmeyenlerin (müphem) %60,9'u O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Çocuğun bebeği sevdiğini, kıskandığını, üzülp küçük olmak istediğini belirtenlerin %44'ü Y.D.D. annelere sahiptirler. Çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini düşünenlerin %55,6'sı O.D.D. annelerin

çocuklarından oluşmaktadır. Sonuç olarak çocuğun bebeğe karşı sevgisine bakıldığında; ilk sırayı %35,3 ile çocuğun bebeği sevdiğini belirtenler, ikinci sırayı %16,7 çocuğun bebeği sevdiğini, kıskanıp üzüldüğünü ve küçük olmak istediğini belirtenler, üçüncü sırayı %15,3 ile müphem cevap verenler, son sırayı %9,3'le çocuğun bebeği sevmediğini, kıskandığını belirten demokratik annelerin çocukları oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun,bebeğe karşı sevgisinin algılanması ile demokratiklik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 13:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4'de Anlatılan Hikayelerin PARİ Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre D

RESİM 4

RESİM 4		DEMOKRATİK TUTUM –EŞİTLİK PAYLAŞMA BOYUTU												X ²	P
		Ç.Y.D.D.	%	S	Y.D.D.	%	S	O.D.D.	%	S	D.D.D.	%	S		
Çocuğun Hikayesi		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı,cezalı	8	8,9	38	42,2	38	42,2	6	6,7	9,2	65	43,3	0,11	0,75	
	Onu evde bıraktılar	2	7,4	11	40,7	12	44,4	2	7,4	27	18				
	Evde kimse yok,gocuk kapıda	1	10	7	70	1	10	1	10	10	6,7				
	Çocuk yalnız kalmak istedi	1	7,7	3	23,1	5	38,5	4	30,8	13	8,7				
	Anne-baba doktorda	1	25	2	50	1	25	0	0	4	2,7				
Çocuk Ne Düşünüyor?	Orjinal	0	0	2	33,3	4	66,7	0	0	6	4				
	Yaramazlık yaptı, pişman	6	9,2	26	40	27	41,5	6	9,2	65	43,3	0,11	0,94		
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	0	0	4	50	4	50	0	0	8	5,3				
	Arkadaşına kızmış	1	10	4	40	4	40	1	10	10	66,7				
	Ağlıyor, üzgün,düşünüyor	3	20	6	40	4	26,7	2	13,3	15	10				
Anne-Baba Nerede?	Anne-babayı bekliyor	2	6,7	14	46,7	12	40	2	6,7	30	20				
	Anne-babaya kızgın	1	7,1	6	42,9	6	42,9	1	7,1	14	9,3				
	Orjinal	0	0	3	37,5	4	50	1	12,5	8	5,3				
	Evde	7	8,5	34	41,5	35	42,7	6	7,3	82	54,7	0,58	0,90		
	Evde değil(işte-gezmede)	5	7,9	25	39,7	26	41,3	7	11,1	63	42				
Kapi	Doktorda	1	20	4	80	0	0	0	0	5	3,3				
	Kapalı	4	8,7	21	45,7	16	34,8	5	10,9	46	30,7	1,31	0,79		
	Kilitli	9	9,5	39	41,1	40	42,1	7	7,4	95	66,3				
	Çocuk dışarda	0	0	1	20	3	60	1	20	5	3,3				
	Bilmiyorum	0	0	2	50	2	50	0	0	4	2,7				
Çocuğun Yalnızlık Süresi	Kısa	5	10,2	17	34,7	21	42,9	6	12,2	49	32,7	2,5	0,64		
	Uzun	6	8,3	33	45,8	27	37,5	6	8,3	72	48				
	Belli değil	2	6,9	13	44,8	13	44,8	1	3,4	29	19,3				
Hikayenin Sonu	İyi,barışıyorlar	12	9,8	50	41	51	41,8	9	7,4	122	81,3	1,47	0,48		
	Kötü:Çocuk yine cezalandırılıyor	1	5,6	8	44,4	7	38,9	2	11,1	18	12				
	Belli değil	0	0	5	50	3	30	2	20	10	6,7				

Resimdeki çocuğun yalnız olmasının nedeni incelendiğinde; çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirtenlerin %42,2'si Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. annelere sahiptirler. Çocuğun yalnız olma nedeni ile ilgili bölümde; çocuğu evde bıraktıklarını belirtenlerin %44,4'ü, çocuğun yalnız kalmak istediğini belirtenlerin %38,5'i orijinal cevap verenlerin %66,7'si O.D.D. tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Evde kimsenin olmadığını, çocuğun kapıda olduğunu belirtenlerin %70'i ve anne-babanın doktorda olduğunu belirtenlerin %50'si Y.D.D. annelere sahiptirler. Çocuğun yalnız olmasının nedenine bakıldığında ;%60 ile çocuğun yaramazlık yaptığını, ikinci sırada %18 ile anne-babasının çocuğu evde bıraktığını ve son sırada %2,67 ile anne-babanın doktorda olduğunu bu nedenle çocuğun yalnız olduğunu belirten çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki çocuğun yalnız olma nedeninin algılanması ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun düşüncesine bakıldığında; resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirtenlerin %41,5'i ve orijinal cevap verenlerin %50'si O.D.D. annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü belirtenlerin %50'si Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. tutumu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirtenlerin %40'ı Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun ağladığı, üzgün olduğu ve düşündüğünü belirtenlerin %40'ı ve anne-babayı beklediğini belirtenlerin %46,7'si Y.D.D. annelere sahiptirler. Çocuğun anne-babaya kızgın olduğunu düşünenlerin %42,9'u Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Tabloda resimdeki çocuğun düşüncesinin algılanması incelendiğinde; ilk sırayı %66,7 ile çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirten, ikinci sırayı %43,3 ile yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirten, üçüncü sırayı %20 ile çocuğun anne-babayı beklediğini belirten ve son sırayı % 5,3 ile orijinal cevap veren çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun niye yalnız olduğu, ne düşündüğünün algılanması ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın bulundukları yer incelendiğinde; anne babanın evde

olduğunu belirtenlerin %42,7'si ve evde bulunmadığını belirtenlerin %41,3'ü O.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Ebeveynlerin doktorda olduğunu belirtenlerin %80'i Y.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptir. Anne-babanın bulundukları yere bakıldığında; İlk sırayı %54,6 ile anne-babanın evde olduğunu belirten, ikinci sırayı %42 ile ebeveynlerin evde bulunmadığını belirten ve son sırayı %2,6 ile ebeveynlerin nerede olduğunu bilmediğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun anne-babasının nerede olduğunun algılanması ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapının kapalı veya kilitli olma durumuna bakıldığında; kapının kapalı olduğunu belirtenlerin %45,7'si Y.D.D. ,kapının kilitli olduğunu belirtenlerin %42,1'i ve çocuğun dışarıda olduğunu belirtenlerin %60'ı. O.D.D. annelere sahip olduğu görülmektedir. Kapının kapalı veya kilitli olma durumunu bilmeyenlerin %50'si Y.D.D. ve %50'si O.D.D. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kapının kapalı veya kilitli olma durumu incelendiğinde; ilk sırayı %66,3 ile kapının kilitli olduğunu belirten, ikinci sırayı %30,7 ile kapının kapalı olduğunu belirten ve son sırayı %2,7 ile bilmediğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Kapının kilitli ya da kapalı olma durumunun algılanması ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur. ($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresine bakıldığında; çocuğun yalnızlık süresinin kısa süre olduğunu belirtenlerin %42,9'u O.D.D. ,uzun süre olduğunu belirtenlerin %45,8'i Y.D.D. ve yalnızlık süresinin belli olmadığını belirtenlerin %44,8'i Y.D.D. ve yine aynı oranda O.D.D. annelere sahip olduğu saptanmaktadır. Çocuğun yalnızlık süresi incelendiğinde; ilk sırayı %48 ile uzun süre ,ikinci sırada %32,7 ile kısa olduğunu belirten ve son sırada %19,3 ile çocuğun yalnızlık süresini belirtmeyen çocuklar yer almaktadır. Resimdeki çocuğun, yalnız kalma süresi ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun hikayenin sonunu algılayışına bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %41,8'i O.D.D., hikayenin sonunun kötü bittiğini söyleyenlerin %44,4'ü ve hikayenin sonunu belirtmeyenlerin %50'si Y.D.D.

tutumu benimseyen annelerden oluşmaktadır. Hikayenin sonunu incelediğinde;ilk sırada %81,33 ile iyi bittiğini belirten,ikinci sırada %12 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %6,7 ile hikayenin sonunu belirtmeyen çocuklar bulunmaktadır. Hikayenin sonun algılanması ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

DEMOKRATİK TUTUM VE EŞİTLİK TANIMA

RESİM 5		Ç.Y.D.D S %	Y.D.D. S %	O.D.D S %	D.D.D. S %	TOPLAM S %	X ²	P						
Resimdeki Sahne	Tehlikeli Tehlikeli Değil	11 2	9,5 5,9	49 14	42,2 41,2	48 13	41,4 38,2	8 5	6,9 14,7	116 34	77,3 22,7	2,31	0,51	
Resimdeki E-Ç ilişkisi	B.çocukla oynuyor, ilgileniyor	5	7,4	32	47,1	24	35,3	7	10,3	68	45,3	3,64	0,46	
	B.çocuğu,istemiyor,sevmiyor,almıyor	5	20	8	32	9	36	3	12	25	16,7			
	Baba çocuğu dövüyor	1	4	10	40	13	52	1	4	25	16,7			
	Baba çocuğu öldürecek	0	0	2	66,7	0	0	1	33,3	3	2			
	Sahne tehlikeli ama A-B-Ç ilişkisi iyi	2	7,7	11	42,3	12	46,2	1	3,8	26	17,3			
	Müphem	0	0	0	0	3	100	0	0	3	2			
Resimdeki Erkek	Baba İyi bir yabancı Kötü bir yabancı	9 0 4	7,6 0 18,2	50 6 7	42,4 60 31,8	46 4 11	39 40 50	13 0 0	11 0 0	118 10 22	78,7 6,6 14,7	3,95	0,14	
Resimdeki Kadın	Anne Abla-akraba Kötü bir yabancı	11 2 0	7,6 50 0	63 0 0	43,4 0 0	58 2 1	40 50 100	13 0 0	9 0 0	145 4 1	96,7 2,7 0,7	Test Uygulanmadı		
Kadın-Erkek İlişkisi	İyi Kötü Belli değil	5 8 0	5,6 16,3 0	42 16 5	47,2 32,7 41,7	35 21 5	39,3 42,9 41,7	7 4 2	7,9 8,2 16,7	89 49 12	59,3 32,7 8	0,46	0,8	
	Hikayenin Sonu	İyi Kötü Belli değil	9 3 1	10,2 7,5 4,5	33 22 8	37,5 55 36,4	38 11 12	43,2 27,5 54,5	8 4 1	9,1 10 4,5	88 40 22	58,7 26,7 14,6	0,74	0,69
	Anne-Çocuk İlişkileri	Olumlu Olumsuz	12 1	9,2 5	51 12	39,2 60	54 7	41,5 35	13 0	10 0	130 20	86,7 13,3	3,11	0,21

Resimdeki sahneye bakıldığında, sahnenin tehlikeli olduğunu belirtenlerin %42,2'si ve sahnenin tehlikeli olmadığını belirtenlerin %41,2'si Y.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki sahnenin algılanışı incelendiğinde;%77,3 ile sahnenin tehlikeli olduğunu belirtenler çoğunluğu oluşturmaktadır. Resimdeki sahneyi algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi incelendiğinde;babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini belirtenlerin %47,1'i ve babanın çocuğu öldüreceğini belirtenlerin %66,7'si Y.D.D. annelere sahiptirler. Babanın çocuğu sevmediği istemediğini belirtenlerin %36'sı,babanın çocuğu dövdüğünü belirtenlerin %52'si,sahnenin tehlikeli ama aile ilişkilerinin iyi olduğunu belirtenlerin %46,2'si ve ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin tamamı (%100'ü) O.D.D. tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisine bakıldığında;ilk sırayı %45,3 ile babanın çocukla ilgilendiğini ve oynadığını belirten ,ikinci sırayı %17,3 ile sahnenin tehlikeli olduğu fakat anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirten ve son sırayı %2 ile babanın çocuğu öldüreceğini ve yine %2 ile müphem cevap veren çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki erkek- çocuk ilişkisini algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında, resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirenlerin %42,4'ü ve iyi bir yabancı olarak algılayanların %60'ı Y.D.D., kötü bir yabancı olarak algılayanların %50'si O.D.D. annelere sahiptirler. Tabloda resimdeki erkek incelendiğinde ilk sırada %78,7 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu belirten,ikinci sırada %14,7 ile kötü bir yabancı olduğunu belirten ve son sırada %6,6 ile iyi bir yabancı olduğunu belirten demokratik annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki erkeği algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki kadına bakıldığında; resimdeki kadının anne olduğunu belirtenlerin %43,4'ü Y.D.D ,abla-akraba olduğunu belirtenlerin %50'si Ç.Y.D.D. ve yine aynı oranda O.D.D.,kötü bir yabancı olduğunu belirtenlerin

tamamı O.D.D. annelere sahiptirler. Resimdeki kadın incelendiğinde;%96,7'lik çoğunluğun resimdeki kadını anne olarak algıladıkları görülmektedir. Bu nedenle resimdeki kadınla ilgili; ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan bu bölümde khi-kare analizi uygulanmamıştır.

Kadın-erkek ilişkisine bakıldığında;kadın-erkek ilişkisini iyi (olumlu) olarak algılayanların %42,9'u O.D.D.,kadın-erkek ilişkisini kötü olarak algılayanların %55'i Y.D.D. ve resimdeki kadınla erkek arasındaki ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %41,7'si Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Tabloda kadın-erkek ilişkisi incelendiğinde ilk sırayı %59,3.ile iyi olarak algılayan,ikinci sırayı %32,7 ile kötü ve son sırayı %8 ile ilişki hakkında fikir belirtmeyen çocuklar oluşturmaktadır .Çocukların resimdeki kadın-erkek ilişkisini algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında;hikayenin iyi bittiğini belirtenlerin %43,2'si ve belli olmadığını belirtenlerin %54,5'i O.D.D. annelere sahiptirler. Hikayenin sonunun kötü bittiğini belirtenlerin %55'i Y.D.D tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonu incelendiğinde;ilk sırada %58,7 ile iyi bittiğini belirten,ikinci sırada %26,7 ile hikayenin sonunun kötü bittiğini belirten ve son sırada %14,7 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten çocuklar yer almaktadır. Çocukların hikayenin sonunu algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-çocuk arasındaki ilişkiyi olumlu algılayanların %41,5'i O.D.D. ve olumsuz olarak algılayanların %60'ı Y.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Anne-çocuk arasındaki ilişkiyi %88,7'lik çoğunluğun olumlu algıladıkları görülmektedir. Anne-çocuk ilişkisi ve hikayenin sonunu algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 15: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6'da Anlatıcıkları Hikayelerin PARI Demokratik Tutum ve Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

DEMOKRATİK TUTUM VE EŞİTLİK TANIMA BOYUTU

RESİM 6	Ç.Y.D.D. S	Y.D.D. S	O.D.D. S	D.D.D. S	TOPLAM S	χ^2	P
Resimdeki Sahne	9 4	8,5 9,1	43 20	40,6 45,5	45 16	42,5 36,4	70,7 29,3
Resimdeki Çocuk	5 3	7,8 13	32 9	50 39,1	22 9	34,4 39,1	42,7 15,3
	5	7,9	22	34,9	30	47,6	42
Resimdeki Erkek	7 2	9,9 13,3	28 5	39,4 33,3	31 5	43,7 33,3	47,4 10
	4	6,6	29	47,5	23	37,7	40,6
	0	0	1	50	1	50	1,3
	0	0	0	0	1	100	0,7
Anne	12 0 1	8,8 0 20	60 1 2	44,1 11,1 40	53 6 2	39 66,7 40	90,7 6 3,3
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	2 8 2 1	16,7 7,4 8 20	5 46 11 1	41,7 42,6 44 20	5 43 10 3	41,7 39,8 40 60	8 72 16,7 3,3
Hikaye Sonu	8 2 3	9,3 4,1 20	37 23 3	43 46,9 20	34 20 7	39,5 40,8 46,7	57,3 32,7 10

Resimdeki sahne incelendiğinde; resimdeki sahneyi tehlikeli bulanların %42,5'i O.D.D. ve tehlikeli bulmadıklarını belirtenlerin %45,5'i Y.D.D. annelere sahiptirler. Resimdeki sahneyi tehlikeli bulanlar %70,7'lik çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Resimdeki sahneyi algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuk incelendiğinde resimdeki çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %50'si Y.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun yaramaz olduğunu belirtenlerin %39,1'i Y.D.D. ve yine aynı oranda O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun bazen uslu, bazen yaramaz olduğunu söyleyenlerin %47,6'sı ise O.D.D. annelere sahiptirler. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı %42,7 ile uslu,%42 ile bazen uslu, bazen yaramaz ve son sırada da %15,3 ile yaramaz olarak algılayan çocuklar yer almaktadır. Resimdeki çocuğu algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; resimdeki erkeğin, baba olduğunu belirtenlerin %43,7'si ve kim olduğunu belirtmeyenlerin tamamı(%100'ü)O.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayanların %33,3'ü Y.D.D. ve yine aynı oranda O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algılayanların %47,5'i Y.D.D., anne olarak algılayanların %50'si Y.D.D. ve %50'si O.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki erkek incelendiğinde ;ilk sırada %47,3 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu,%40,7 ile kötü bir yabancı olduğunu,üçüncü sırada %10 ile iyi bir yabancı olduğunu belirten ve son sırada %0,7 ile kim olduğunu belirtmeyen çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki erkeği algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne ile ilgili bölümde, annenin var olduğunu belirtenlerin %44,1'i Y.D.D. ve annenin öldüğünü,dolayısıyla annesinin olmadığını belirtenlerin %66,7'si O.D.D. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Anne hakkında bir fikir belirtmeyenlerin %50'si Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Tabloda anne ile ilgili bölüm incelendiğinde, annenin var olduğunu belirtenlerin %90,7'lik çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Resimdeki anneyi algılamaları

ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin çocuğa karşı tutumuna bakıldığında; annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını belirtenlerin %41,7'si Y.D.D ve aynı oranda O.D.D. annelere sahiptirler. Annenin teselli-tasvip eden bir anne olduğunu belirtenlerin %42,6'sı ve tasvip etmeyen anne olduğunu belirtenlerin %44'ü Y.D.D. ve annenin ceza veren anne olduğunu belirtenlerin %60'ı O.D.D. tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde; anneyi %72 oranında teselli-tasvip eden anne olarak algılayanların çoğunlukta olduğu ve %3,3 oranında ceza veren anne olarak algılayanların ise azınlıktaki oldukları saptanmıştır. Annenin çocuğa karşı tutumunu algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %43'ü ve kötü olarak algılayanların %46,9'u Y.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptir. Hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyenlerin %46,7'si de O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırada hikayenin sonunun %57,3 ile iyi bittiğini, ikinci sırada %32,7 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %10 ile belirten hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyen demokratik annelerin çocukları yer almaktadır. Çocukların hikayenin sonunu algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 16: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7'de Anlattıkları Hikayelerin Pari Demokratik Tutum Ve Eşitlik Tanıma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

DEMOKRATİK TUTUM VE EŞİTLİK TANIMA BOYUTU

RESİM 7		Ç.Y.D.D.		Y.D.D.		O.D.D.		D.D.D.		TOPLAM		χ^2	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Anne-Baba Ne Yapıyor?	Kavga ediyorlar	7	12,5	22	39,3	22	39,3	5	38,5	56	37,3	0,1	0,99
	Konuşuyorlar	3	7,9	16	42,1	16	42,1	3	23,1	38	25,3		
	Tartışıyorlar	3	5,4	25	44,6	23	41,1	5	38,5	56	37,3		
Ne Hakkında?	Genel	6	13	17	37	20	43,5	3	23,1	46	30,7	0,38	0,94
	Maddi Durum	0	0	11	47,8	8	34,8	4	30,8	23	15,3		
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	7	8,6	35	43,2	33	40,7	6	46,2	81	54		
Çocuk Konuşulani Anlıyor mu?	Anlıyor	11	9,5	50	43,1	45	38,8	10	76,9	116	77,3	0,82	0,67
	Anlamıyor	2	5,9	13	38,2	16	47,1	3	23,1	34	22,7		
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	2	7,1	15	53,6	10	35,7	1	7,7	28	18,7	4,64	0,09
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	0	0	4	50	3	37,5	1	7,7	8	5,3		
	Çocuk çare anıyor	0	0	7	33,3	11	52,4	3	23,1	21	14		
	Dinliyor,düşünüyor												
	Tepki yok	9	14,3	26	41,3	22	34,9	6	46,2	63	42		
	Anlamıyor,konuşulanları merak ediyor	2	6,7	11	36,7	15	50	2	15,4	30	20		
Hikayenin Sonu	Olumlu	7	6,7	48	45,7	42	40	8	61,5	105	70	3,25	0,27
	Olumsuz	3	9,7	13	41,9	11	35,5	4	30,8	31	20,7		
	Belli değil	3	21,4	2	14,3	8	57,1	1	7,7	14	9,3		

Tabloda anne-babanın ne yaptığına bakıldığında; anne-babanın, kavga ettiğini belirtenlerin %39,3'ü Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Anne-babanın konuştuklarını belirtenlerin %42,1'i Y.D.D. ve aynı oranda O.D.D. annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın tartışıklarını belirtenlerin %44,6'sı Y.D.D. annelere sahiptirler. Anne-babanın ne yaptığı incelendiğinde; ilk sırada %37,3 ile anne-babanın kavga ettiğini ve aynı oranda tartıştığını belirten, ikinci sırada %25,3 ile anne-babanın konuştuğunu belirten çocuklar bulunmaktadır. Anne-babanın ne yaptığına algılanması ile annenin demokratikliği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıklarına bakıldığında; konunun genel olduğunu belirtenlerin %43,5'i O.D.D. ,maddi durumla ilgili olduğunu belirtenlerin %47,8'i Y.D.D. ve çocuk hakkında olduğunu belirtenlerin %46,2'si D.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Tabloda anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıkları incelendiğinde; ilk sırayı %54 ile çocuk hakkında, ikinci sırayı %30,7 ile genel konular hakkında ve son sırayı %15,3 ile maddi durum hakkında konuşup tartıştıklarını belirten çocuklar oluşturmaktadır. Anne-babanın ne hakkında konuşup tartıştıklarının algılanması ile annenin demokratikliği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığı incelendiğinde; çocuğun konuyu anladığını belirtenlerin %76,9'u D.D.D. ve çocuğun konuşulanları anlamadığını belirtenlerin %47,1'i O.D.D. annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığı incelendiğinde; %77,3'lük çoğunluğun çocuğun konuşulanları anladığını belirten çocuklar olduğu görülmektedir .Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamadığının algılanması ile annenin demokratikliği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Resimdeki çocuğun ne yaptığına bakıldığında; resimdeki çocuğun endişeli, üzgün olduğunu belirtenlerin %53,6'sı ve çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirtenlerin %50'si Y.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Çocuğun çare aradığını belirtenlerin %52,4'ü ve çocuğun konuşulanları anlamadığını, merak ettiğini belirtenlerin %50'si O.D.D. annelerin çocuklarıdır.

Resimdeki çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirtenlerin %46,2 'si D.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Tabloda resimdeki çocuğun ne yaptığı incelendiğinde;ilk sırayı %42 ile çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirten,ikinci sırayı %20 ile çocuğun konuşulanları anlamadığını,merak ettiğini belirten,üçüncü sırayı %18,7 ile çocuğun endişeli, üzgün olduğunu belirten ve en son sırayı %5,3 ile çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Bu sahne karşısında çocuğun ne yaptığıının algılanması ile annenin demokratikliği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında;hikayenin sonunu olumlu (iyi) olarak algılayanların %61,5'i D.D.D. ,olumsuz (kötü) olarak algılayanların %41,9'u Y.D.D. ve hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyenlerin %57,1'i O.D.D. tutumu benimseyen annelere sahiptirler. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırayı %70 ile hikayenin sonunu olumlu olarak algılayan ,ikinci sırayı %20,7 ile olumsuz olarak algılayan ve son sırayı %9,3 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten çocuklar oluşturmaktadır. Hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki kadına bakıldığında ;resimdeki kadını anne olarak algılayanların % 40,1'lik çoğunluğu Y.D.E.K.R. annelere sahiptir. Resimdeki kadının anne olmadığını belirtenlerin %47,6'lık çoğunluğu O.D.E.K.R. annelere sahiptir. Kısaca resimdeki bebeği anne olarak algılayanların %89,3'lük çoğunluğu ev kadınlığını reddeden annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Resimdeki kadının algılanışı ile annelerin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki bebeğe bakıldığında;resimdeki bebeği uslu olarak algılayanların %54,8'lik çoğunluğu Y.D.E.K.R.,yaramaz olarak algılayanların %54,5'lik çoğunluğu O.D.E.K.R. ve bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %46,2'lik çoğunluğu O.D. E.K.R. annelerdir. Bu sonuca göre ilk sırada %43,6 ile resimdeki bebeği bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayan ve ikinci sırada %41,6 ile resimdeki bebeği uslu olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. Bebeğin algılanışı ile annelerin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında,anneyi koruyucu anne olarak algılayanların %56'sı Y.D.E.K.R.,anneyi döven anne olarak algılayanların % 40,7'lik çoğunluğu Y.D. E.K.R. annelerdir. Anneyi bebek ağladığı zaman döven anne olarak algılayanların %41,7'si O.D.E.K.R. ve hafif ceza veren anne olarak algılayanların %55'i Y.D.E.K.R. annelerdir. Kısaca annelerin %40,3'ü hafif ceza veren ,%33,6'sı koruyucu,%18,1'i döven ve %8'i de ağlayınca döven anne olarak algılanmaktadır. Annenin bebeğe karşı tutumu algılanışıyla annelerin E.K.R . boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında;Y.D.E.K.R. annelerin çocukları diğer E.K.R. düzeyindeki annelerin çocuklarına göre daha yüksek oranda(%60,5) annenin bebeği çok sevdiğini belirttikleri saptanmıştır. Ayrıca annenin bebeği pek sevmediğini belirtenlerin %41,9'u Y.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Bebek usluysa sevdiğini belirtenlerin %36'sı Y.D.E.K.R. ve aynı oranda O.D.E.K.R. annelere sahiptir. Bu durum Y.D.E.K.R. annelerin çocuklarının ,daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları şeklinde değerlendirilebilir. Koşula bağlı sevginin ,Y.D.E.K.R. annelerde daha fazla

olduğu gözlenmektedir. Annenin bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin %54,4'ü,pek sevmediğini belirtenlerin %28,9'u ve usluysa bebeği sevdiğini belirtenlerin %16,8'i E.K.R. annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Annenin bebeğe karşı sevgisinin algılanışıyla annelerin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Tablo 18 :Araştırma Grubundaki Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2'de Anlatılan Hikayelerin PARI Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

EV KADINLIĞINI REDDETME BOYUTU

RESİM 2	Ç.Y.D.E.K.R. S %	Y.D.E.K.R. S %	O.D.E.K.R. S %	D.D.E.K.R. S %	TOPLAM S %	X ²	P
Resimdeki Sahne	14 13 9 23,1 0 0	61 61 13 33,3 2 100	27 27 14 14 0 0	25 25 35,9 3 0 0	108 72 39 26,7 2 1,3	1,58	0,45
Resimdeki Çocuk	7 14 6 20 10 14,5	27 54 15 50 34 49,3	11 11 7 7 23 23	5 10 2 6,7 2 2,9	50 33,3 30 20,7 69 46	3,83	0,28
Çocuk Ve Aldığı Cezalar	7 14,6 9 15,8 6 14,6 1 33,3	28 58,3 32 56,1 15 36,6 1 33,3	10 10 13 13 17 17 1 1	3 6,3 3 5,3 3 7,3 0 0	48 32 57 38,7 41 27,3 3 2	6,1	0,19
Anne,Baba Ve Çocuk Sevgisi	17 14,9 1 7,1 5 23,8	59 51,8 7 50 10 47,6	30 30 5 5 6 6	8 26,3 1 35,7 0 28,6	114 76,7 14 9,3 21 14	1,02	1,99
Çocuğun Anne-Baba Sevgisi	16 14,5 2 18,2 4 16 1 33,3	58 52,7 5 45,5 11 44 2 66,7	27 27 4 4 10 10 0 0	9 24,5 0 36,4 0 40 0 0	110 74 11 7,3 25 16,7 3 2	4,58	0,10
Kapıdaki Adam	14 13,5 7 21,9 2 15,4	54 51,9 17 53,1 5 38,5	28 28 7 7 6 6	8 26,9 1 21,9 0 46,2	104 70 32 21,3 13 8,7	1,65	0,44
Adam Ve Çocuk İlişkisi	13 12,9 5 31,3 5 14 0 0	55 54,5 7 43,8 46,7 10 0 0	26 26 3 3 33,3 10 2 2	7 25,7 1 18,8 1 3,3 0 100	101 67,3 16 11,3 20 16,7 2 1,3	0,807	0,67

Resimdeki sahneye bakıldığında;resimdeki aileyi(çocuğu) mutlu olarak algılayanların %56,5'i Y.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Aileyi(çocuğu) mutsuz olarak algılayanların %35,9'u O.D.E.K.R. annelere sahiptir. Orijinal cevap verenlerin %100'lük tamamı ise Y.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Aileyi (çocuğu)mutlu olarak algılayanlar,ev kadınlığını reddetme boyutundaki annelerin % 72'lik çoğunluğunu oluşturmaktadır. Resimdeki sahnenin algılanması ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında;resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %54'ü ve resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanların %50'si Y.D.E.K.R. annelere sahiptirler. Çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayanların %49,3'ü Y.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı;%46 ile çocuğu bazen uslu bazen yaramaz ,ikinci sırayı %33,3 ile uslu ve son sırayı %20,7 ile yaramaz olarak algılayan ev kadınlığını reddeden annelerin çocukları oluşturmaktadır. Bu sonuca göre E.K.R. annelerin çocuklarının çoğunluğunun kendilerini ilk sırada bazen uslu ,bazen yaramaz,ikinci sırada uslu olarak algıladıkları görülmektedir. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde, çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %58,3'ü Y.D.E.K.R. ailelerin çocukları oldukları saptanmaktadır. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenlerin %56,1'i Y.D.E.K.R. tutumu benimseyen annelere sahiptir .Çocuğun yaramazlık yaptığını ve ağır ceza (dayak) aldığını belirtenlerin %41,5'i O.D.E.K.R. annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını fakat cezasının belli olmadığını belirtenlerin %33,3'ü Y.D.E.K.R. aynı oranlarda O.D.E.K.R. ve D.D.E.K.R. tutumu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk ve aldığı cezalar incelendiğinde;ilk sırayı %38,7 ile çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirten,ikinci sırayı % 32 ile uslu olduğunu belirten,üçüncü sırayı %27,3 ile yaramazlık yaptığı için ağır ceza(dayak)aldığını belirten ve son sırayı %2 ile yaramazlık yaptığı fakat cezasının belli olmadığını belirten çocuklar oluşturmaktadır. E.K.R. boyutundaki annelerin çocuklarının ağır cezalar almalarının nedenini,annenin ev işlerindeki bıkkınlığı ve yorgunluğunu

çocuğuna dayak şeklinde yansıtmaları şeklinde düşünebiliriz. Çocukların Resimdeki çocuk ve aldığı cezaların algılanması ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde; anne-babanın çocuğu daima sevdiklerini belirtenlerin %51,8'i ve pek sevmediklerini belirtenlerin %50'si Y.D.E.K.R. annelere sahiptir. Anne-babanın çocuğu bazen sevdiğini belirtenlerin %47,6'sı O.D.E.K.R. tutumu benimseyen annelere sahiptir. Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde;ilk sırada %76,7 ile anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirten,ikinci sırada %14 ile bazen sevdiğini belirten ve son sırada %9,3 ile pek sevmediklerini belirten çocuklar bulunmaktadır. Annelerin E.K.R. boyutunu benimsemelerine karşın çocuklarını daima sevdiklerini belirtmeleri,bu boyuttaki annelerin ev işleri ve diğer sorumluluklarından bıktığını fakat çocuklarının bakımı ve yetiştirilmesi ile ilgili bir rahatsızlıklarının olmadığını düşündürebilir. Anne-babanın çocuğa karşı sevgisinin algılanması ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;çocukların anne-babayı daima sevdiklerini belirtenlerin %52,7'si Y.D.E.K.R. annelere sahiptir. Anne-babayı pek sevmediği belirtenlerin %45,5'i Y.D.E.K.R. ve %44 ile bazen sevdiğini belirtenlerin Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahip oldukları saptanmıştır. Anne-babadan birini sevdiğini söyleyenlerin %66,7'si Y.D.E.K.R. annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %74 ile çocuğun anne-babayı daima sevdiğini belirten,ikinci sırayı %16,7 ile bazen sevdiğini belirtenler,üçüncü sırayı %7,3 ile pek sevmediğini belirten ve son sırayı %2 ile çocuğun anne-babadan birini sevdiğini belirten çocuklar almaktadır. Çocuğun anne-babaya karşı sevgisinin algılanması ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Kapıdaki adama bakıldığında;kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanların %51,9'u Y.D.E.K.R. annelere sahiptir. Kapıdaki adamı iyi bir yabancı olarak algılayanların %53,1'i Y.D.E.K.R. ve kötü

bir yabancı olarak algılayanların %46,2'si O.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptir. Kapıdaki adam incelendiğinde;ilk sırayı %70 ile kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanlar,ikinci sırayı %21,3 ile iyi bir yabancı olarak algılayanlar ve son sırayı %8,7 ile kötü bir yabancı olarak algılayan çocuklar oluşturmaktadır. Kapıdaki adamın algılanması ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirtenlerin %54,5'i Y.D.E.K.R. ve çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirtenlerin % 43,8'i Y.D.E.K.R. annelere sahiptir. Çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini belirtenlerin %46,7'si Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptir. Çocukla adam arasındaki ilişkiden hiç söz etmeyip cevapsız(müphem) bırakanların %100'lük tamamı O.D.E.K.R. annelere sahiptir. Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişki incelendiğinde;ilk sırayı %67,3 ile çocuğun adamı,adamın da çocuğu sevdiğini belirten,ikinci sırayı %16,7 ile çocuğun adamı,adamın da çocuğu sevmediğini belirten,üçüncü sırayı %11,3 ile çocuğun adamı sevmediği ,adamın çocuğu sevdiğini belirten ve son sırayı da %1,3 ile ilişki hakkında fikir belirtmeyen çocuklar almaktadır. Kapıdaki adamla-çocuğun ilişkisinin algılanması ile annenin E.K.R boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 19 :Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3'de Anlatıldıkları Hikayelerin PARI Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre

EV KADINLIĞINI REDDETME BOYUTU																		
RESİM 3		Ç.Y.D.E.K		Y.D.E.K.R..		O.E.K.R.		D.E.K.R.		TOPLAM		X ²	P					
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%							
Resimdeki Çocuk	Uslu	10	14,5	39	56,5	16	23,2	4	5,8	69	46	4,32	0,36					
	Yaramaz	6	27,3	10	45,5	4	18,2	2	9,1	23	15,3							
	Bazen Uslu,bazen yaramaz	6	10,5	27	47,4	21	36,8	3	5,3	57	38							
	Kötü	1	100	0	0	0	0	0	0	1	0,7							
A-B'nin Çocuklara Karşı Sevgisi	Bebeği daha çok severler	6	16,2	12	32,4	16	43,2	3	8,1	37	24,7	6,78	0,07					
	Bebeği daha çok severler ama o küçük	1	6,7	9	60	5	33,3	0	0	15	10							
	Eşit severler	12	14,3	50	59,5	18	21,4	4	4,8	85	56,7							
	Eşit severler,b. bebeğe daha çok ilgi gösterir	0	0	1	50	1	50	0	0	2	1,3							
	Anne bebeği,baba çocuğu daha çok sever	4	36,4	4	36,4	1	9,1	2	18,2	11	7,3							
Çocuğun Bebeğe Karşı Sevgisi	Çocuk bebeği sever	7	13,5	32	61,5	10	19,2	3	5,8	53	35,3	2,66	0,61					
	Çocuk bebeği sevmez,kıskanır	1	7,1	5	35,7	6	42,9	2	14,3	14	9,3							
	Müphem	5	21,7	13	56,5	5	21,7	0	0	23	15,3							
	Çocuk bebeği sever,kıskanır,üzülür	4	16	11	44	9	36	1	4	25	16,7							
	Çocuk sevilmediğini düşünür,üzülür,kıskanır	5	19,2	11	42,3	9	34,6	1	3,8	26	17,3							
	Bebeği sever,ilgilendir	1	11,1	4	44,4	2	22,2	2	22,2	9	6							

Resimdeki çocuğa bakıldığında; çocuğu uslu olarak algılayanların %56,5'i, çocuğu yaramaz olarak algılayanların %45,5'i ve çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %47,4'ü Y.D.E.K.R annelere sahip oldukları görülmektedir. Çocuğu kötü olarak algılayanların tamamı(%100) Ç.Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki çocuk incelendiğinde;ilk sırada %46 ile resimdeki çocuğu uslu olarak algılayan,ikinci sırada %38 ile bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayan,üçüncü sırada %15,3 ile yaramaz olarak algılayan ve son sırada %0,7 ile çocuğu kötü olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde; anne-babanın bebeği daha çok sevdiklerini belirtenlerin %43,2'si O.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahip oldukları görülmektedir. Anne-babanın bebeği küçük olduğu için daha çok sevdiklerini belirtenlerin %60'ı ve çocuk ile bebeği eşit sevdiklerini belirtenlerin %59,5'i Y.D.E.K.R annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın eşit sevdiği fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirtenlerin %50'si Y.D.E.K.R. ve %50'si O.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Annenin bebeği,babanın çocuğu daha çok sevdiğini belirtenlerin %36,4'ü Y.D.E.K.R. ve aynı oranda O.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %56,7 ile anne-babanın çocuğu ve bebeği eşit sevdiklerini belirten,ikinci sırayı %24,7 ile anne-babanın bebeği daha çok sevdiklerini belirten,üçüncü sırayı %10 ile anne-babanın bebeği küçük olduğu için daha çok sevdiklerini ve en son sırayı %1,3 ile anne-babanın eşit sevdiklerini fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki anne-babanın çocuklarına karşı sevgisinin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisini algılamalarına bakıldığında;resimdeki çocuğun bebeği sevdiğini belirtenlerin %61,5'i,resimdeki çocuğun duygularını belirtmediğini (müphem) söyleyenlerin %56,5'i ve çocuğun bebeği sevdiği,ilgilendiğini belirtenlerin %44,4'ü ,resimdeki çocuğun bebeği

sevdiği,kıskandığı,üzüldüğünü belirtenlerin %44'ü ve resimdeki çocuğun sevilmediğini düşünüp ,üzüldüğü ve kıskandığını belirtenlerin %42,3'ü Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun bebeği sevmediği,kıskandığını belirtenlerin %42,9'u O.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %35,3 ile çocuğun bebeği sevdiğini belirten,ikinci sırayı %17,3 ile çocuğun sevilmediğini düşünüp,üzüldüğü ve kıskandığını belirten ve en son sırayı da %6 ile çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini belirten çocuklar almaktadır. Tablodaki yüzdelerden de anlaşıldığı gibi,resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisinin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 20 :Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

EV KADINLIĞINI REDDETME BOYUTU

RESİM 4	Ç.Y.D.E.K.R. Y.D.E.K.R. O.D.E.K.R. D.D.E.K.R. TOPLAM												
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P	
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı,cezalı	17	19,1	47	52,8	21	23,6	4	4,5	90	60	4,17	0,24
	Onu evde bıraktılar	5	18,5	12	44,4	8	29,6	2	7,4	27	18		
	Evde kimse yok,çocuk kapıda	0	0	4	40	6	60	0	0	10	6,7		
	Çocuk yalnız kalmak istedi	0	0	7	53,8	3	23,1	3	23,1	13	8,7		
	Anne-baba doktorda	0	0	3	75	1	25	0	0	4	2,7		
	Orijinal	1	16,7	3	50	2	33,3	0	0	6	4		
Çocuk Ne Düşünüyor?	Yaramazlık yaptı, pişman	13	20,3	31	48,4	17	26,6	3	4,7	65	43,3	0,467	0,79
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	1	12,5	2	25	5	62,5	0	0	8	5,3		
	Arkadaşına kızmış	1	10	7	70	2	20	0	0	10	6,7		
	Ağlıyor,üzgün,düşünüyor	1	6,7	10	66,7	3	20	1	6,7	15	10		
	Anne-babayı bekliyor	2	6,7	16	53,3	9	30	3	10	30	20		
	Anne-babaya kızgın	4	28,6	5	35,7	3	21,4	2	14,3	14	9,3		
Anne-Baba Nerede?	Orijinal	1	12,5	5	62,5	2	25	0	0	8	5,3		
	Evde	13	15,9	45	54,9	19	23,2	5	6,1	82	54,7	1,805	0,61
	Evde değil(işte-gezmede)	10	16,1	27	43,5	21	33,9	4	6,5	63	42		
	Doktorda	0	0	4	80	1	20	0	0	5	3,3		
Kapı	Kapalı	8	17,4	24	52,2	12	26,1	2	4,3	46	30,7	0,404	0,94
	Kilitli	15	16	46	48,9	27	28,7	6	6,4	95	66,3		
	Çocuk dışarıda	0	0	4	80	1	20	0	0	5	3,3		
	Bilmiyorum	0	0	2	50	1	25	1	25	4	2,7		
Çocuğun Yalnızlık Süresi	Kısa	10	20,4	23	46,9	12	24,5	4	8,2	49	32,7	1,11	0,89
	Uzun	9	12,5	39	54,2	21	29,2	3	4,2	72	48		
	Belli değil	4	14,3	14	50	8	28,6	2	7,1	29	19,3		
Hikayenin Sonu	İyi,barışıyorlar	19	15,6	65	53,3	32	26,2	6	4,9	122	81,3	2,397	0,30
	Kötü:Çocuk yine cezalandırılıyor	2	11,8	5	29,4	8	47,1	2	11,8	18	12		
	Belli değil	2	20	6	60	1	10	1	10	10	6,7		

Resimdeki çocuğun yalnız olmasının nedeni incelendiğinde; çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirtenlerin %52,8'i ,onu evde bıraktıklarını belirtenlerin %44,4'ü, çocuğun yalnız kalmak istediğini belirtenlerin %53,8'i, anne-babanın doktorda olduğunu belirtenlerin %75'i ve orijinal cevap verenlerin %50'si Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Evde kimsenin olmadığını, çocuğun kapıda olduğunu belirtenlerin %60'ı O.D.E.K.R. annelere sahiptir. Çocuğun yalnız olmasının nedenine bakıldığında ;ilk sırada %60 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirten, ikinci sırada %18 ile anne-babası evde bıraktığı için çocuğun yalnız kaldığını belirten ve son sırada %4 ile orijinal cevap veren çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki çocuğun yalnız olma nedeninin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun düşüncesine bakıldığında; resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirtenlerin %48,4'ü, çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirtenlerin %70'i, resimdeki çocuğun ağladığı, üzgün olduğu ve düşündüğünü belirtenlerin %6,7'si, anne-babayı beklediğini belirtenlerin %53,3'ü, çocuğun anne-babaya kızgın olduğunu belirtenlerin %35,7'si ve orijinal cevap verenlerin %62,5'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü belirtenlerin %62,5'i O.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun düşüncesi incelendiğinde ilk sırayı %43,3 ile yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirten, ikinci sırayı %20 ile çocuğun anne-babayı beklediğini belirten ve son sırayı % 5,33 ile orijinal cevap veren çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun düşüncesinin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın bulundukları yer incelendiğinde; anne babanın evde olduğunu belirtenlerin %54,9'u ve ebeveynlerin evde bulunmadığını belirtenlerin %43,5'i ve ebeveynlerin doktorda olduğunu belirtenlerin %80'i Y.D.E.K.R. annelere sahip oldukları görülmektedir. Anne-babanın bulundukları yere

bakıldığında; İlk sırayı %54,7 ile anne-babanın evde olduğunu belirten, ikinci sırayı %42 ile ebeveynlerin evde bulunmadığını belirten ve son sırayı %3,3 ile ebeveynlerin doktorda olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. Anne-babanın nerede olduğunun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapının kapalı veya kilitli olma durumuna bakıldığında; kapının kapalı olduğunu belirtenlerin %52,2'si ,kapının kilitli olduğunu belirtenlerin %48,9'u, çocuğun dışarıda olduğunu belirtenlerin %80'i ,kapının kapalı veya kilitli olma durumunu bilmeyenlerin %50'si Y.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Kapının kapalı veya kilitli olma durumu incelendiğinde; ilk sırayı %66,3 ile kapının kilitli olduğunu belirten, ikinci sırayı %30,7 ile kapının kapalı olduğunu belirten ve son sırayı %2,7 ile kapının kapalı veya kilitli olma durumuna bilmediğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki kapının kilitli ya da kapalı olma durumunun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresine bakıldığında; çocuğun yalnızlık süresinin kısa olduğunu belirtenlerin %46,9'u ,çocuğun yalnızlık süresinin uzun olduğunu belirtenlerin %54,2'si ve yalnızlık süresinin belli olmadığını belirtenlerin %50'si Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Çocuğun yalnızlık süresi incelendiğinde; ilk sırada %48 ile uzun süre yalnız kaldığını belirten, ikinci sırada %32,7 ile kısa süre yalnız kaldığını belirten ve son sırada %19,3 ile çocuğun yalnızlık süresini belirtmeyen çocuklar yer almaktadır. Resimdeki çocuğun yalnız kalma süresinin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %53,3'ü ve hikayenin sonunu belirtmeyenlerin %60'ı Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Hikayenin sonunun kötü bittiğini belirtenlerin %47,1'i ve O.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırada %81,3 ile iyi bittiğini belirten, ikinci sırada %12 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %6,7 ile hikayenin sonunu belirtmeyen çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki hikayenin sonunun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 21: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5'de Anlatılan Hikayelerin PARI Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

EV KADINLIĞINI REDDETME BOYUTU													
RESİM 5	Ç.Y.E.K.R.		Y.E.K.R.		O.E.K.R.		D.E.K.R.		TOPLAM		X ²	P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			
Resimdeki Sahne	16	13,8	56	48,3	35	30,2	9	7,8	116	77,3	5,58	6,13	
	7	21,2	20	60,6	6	18,2	0	0	34	22,7			
Resimdeki Erkek ile Çocuğun İlişkisi	11	16,4	35	52,2	18	26,9	3	4,5	68	45,3	0,89	0,93	
	4	16	12	48	6	24	3	12	25	16,7			
	3	12	12	48	9	36	1	4	25	16,7			
	0	0	2	66,7	0	0	1	33,3	3	2			
	5	19,2	14	53,8	6	23,1	1	3,8	26	17,3			
	0	0	1	33,3	2	66,7	0	0	3	2			
Resimdeki Erkek	16	13,7	60	51,3	33	28,2	8	6,8	118	78,7	0,848	0,65	
	1	10	4	40	5	50	0	0	10	6,7			
	6	27,3	12	54,5	3	13,6	1	4,5	22	14,7			
Resimdeki Kadın	22	15,3	74	51,4	39	27,1	9	6,3	145	96,7	Test uygulanmadı		
	1	25	2	50	1	25	0	0	4	2,7			
	0	0	0	0	1	100	0	0	1	0,7			
Kadın-Erkek İlişkisi	15	16,9	51	57,3	22	24,7	1	1,1	89	59,3	11,45	0,01	
	6	12,5	21	43,8	15	31,3	6	12,5	49	32,7			
	2	16,7	4	33,3	4	33,3	2	16,7	12	8			
Hikayenin Sonu	16	18,2	47	53,4	23	26,1	2	2,3	88	58,7	6,06	0,05	
	4	10,3	16	41	14	35,9	5	12,8	40	26,7			
	3	13,6	13	59,1	4	18,2	2	9,1	22	14,7			
Anne-Çocuk İlişkileri	19	14,7	67	51,9	34	26,4	9	7	130	86,7	1,873	0,36	
	4	20	9	45	7	35	0	0	20	13,3			

Resimdeki sahneye bakıldığında, sahnenin tehlikeli olduğunu belirtenlerin %48,3'ü ve sahnenin tehlikeli olmadığını belirtenlerin %60,6'sı Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki sahne incelendiğinde; %77,3 ile sahnenin tehlikeli olduğunu belirten çocuklar çoğunluğu oluşturmaktadır. Resimdeki sahnenin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi incelendiğinde; babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini belirtenlerin %52,2'si, babanın çocuğu sevmediği, istemediğini belirtenlerin %48'i, babanın çocuğu dövdüğünü belirtenlerin %48'i, babanın çocuğu öldüreceğini belirtenlerin %66,7'si ve sahnenin tehlikeli ama aile ilişkilerinin iyi olduğunu belirtenlerin %53,8'i Y.D.E.K.R. tutumundaki annelere sahiptirler. Bu ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %66,7'si O.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisine bakıldığında; ilk sırayı %45,3 ile babanın çocukla ilgilendiğini ve oynadığını belirten, ikinci sırayı %17,3 ile sahnenin tehlikeli olduğu fakat anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirten ve son sırayı %2 ile babanın çocuğu öldüreceğini ve yine %2 ile müphem cevap veren çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki erkekle çocuk ilişkisinin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında, resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirenlerin %51,3'ü ve kötü bir yabancı olarak algılayanların %54,5'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahip olduğu görülmektedir. Resimdeki erkeği, iyi bir yabancı olarak algılayanların %50'si O.D.E.K.R. annelere sahiptirler. Resimdeki erkek incelendiğinde ilk sırada %78,7 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu belirten, ikinci sırada %14,7 ile kötü bir yabancı olduğunu belirten ve son sırada %6,7 ile iyi bir yabancı olduğunu belirten çocuklar yer almaktadırlar. Resimdeki erkeği algılamaları ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki kadına bakıldığında; resimdeki kadının anne olduğunu belirtenlerin %51,4'ü ve abla-akraba olduğunu belirtenlerin %50'si Y.D.E.K.R.

tutumunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Kötü bir yabancı olduğunu belirtenlerin tamamı O.D.E.K.R. annelere sahiptirler. Resimdeki kadın incelendiğinde; %96,67'lik çoğunluğun resimdeki kadını anne olarak algıladıkları görülmektedir. Bu nedenle resimdeki kadınla ilgili; ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan bu bölümde khi-kare analizi uygulanmamıştır.

Kadın-erkek ilişkisine bakıldığında, kadın-erkek ilişkisini iyi (olumlu) olarak algılayanların %57,3'ü ,kadın-erkek ilişkisini kötü olarak algılayanların %43,8'i ve resimdeki kadınla erkek arasındaki ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %33,3'ü Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Kadın-erkek ilişkisi incelendiğinde ilk sırayı %59,3 ile iyi olarak algılayan, ikinci sırayı %32,7 ile kötü ve son sırayı %8 ile belirtmeyen çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki kadın-erkek ilişkisinin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin iyi bittiğini belirtenlerin %53,4'ü ve kötü bittiğini belirtenlerin %41'i hikayenin sonunun belli olmadığını belirtenlerin %59,1'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahip oldukları görülmektedir. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırada %58,7 ile iyi bittiğini belirten, ikinci sırada %26,7 ile hikayenin sonunun kötü bittiğini belirten ve son sırada %14,7 ile belli olmadığını belirten çocuklar yer almaktadır. Resimdeki hikayenin sonunu algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

Anne-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-çocuk arasındaki ilişkiyi olumlu algılayanların %51,9'u ve olumsuz olarak algılayanların %45'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-çocuk arasındaki ilişkiyi çocukların %88,7'lik çoğunluğunun olumlu algıladıkları görülmektedir. Resimdeki anne-çocuk ilişkisinin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 22: Çocukların Aile Tutumları .Testi Resim 6'da Anlattıkları Hikayelerin PARI Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 6	EV KADINLIĞINI REDDETME BOYUTU													
	Ç.Y.D.E.K.R.		Y.D.E.K.R.		O.D.E.K.R.		D.D.E.K.R.		TOPLAM					
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	%	S	P
Resimdeki Sahne	12	11,4	54	51,4	32	30,5	7	6,7	106	70,7	2,34	0,51		
	11	25	22	50	9	20,5	2	4,5	44	29,3				
Resimdeki Çocuk	9	14,1	34	53,1	14	21,9	7	10,9	64	42,7	6	0,11		
	5	21,7	11	47,8	6	26,1	1	4,3	23	15,3				
	9	14,5	31	50	21	33,9	1	1,6	63	42				
Resimdeki Erkek	10	14,3	33	47,1	23	32,9	4	5,7	71	47,3	1,89	0,59		
	3	20	8	53,3	2	13,3	2	13,3	15	10				
	10	16,4	32	52,5	16	26,2	3	4,9	61	40,7				
	0	0	2	100	0	0	0	0	2	1,3				
	0	0	1	100	0	0	0	0	1	0,7				
Anne	20	14,8	74	54,8	33	24,4	8	5,9	136	90,7	Test Uygulanmadı			
	1	11,1	2	22,2	5	55,6	1	11,1	9	6				
	2	40	0	0	3	60	0	0	5	3,3				
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	1	8,3	8	66,7	3	25	0	0	12	8	7,87	0,05		
	13	12,1	55	51,4	30	28	9	8,4	108	72				
	7	28	12	48	6	24	0	0	25	16,7				
	2	40	1	20	2	40	0	0	5	3,3				
Hikaye Sonu	15	17,4	46	53,5	22	25,6	3	3,5	86	57,3	3,24	0,35		
	7	14,6	22	45,8	14	29,2	5	10,4	49	32,7				
	1	6,7	8	53,3	5	33,3	1	6,7	15	10				

Resimdeki sahneye bakıldığında, sahnenin tehlikeli olduğunu belirtenlerin %51,4'ü ve sahnenin tehlikeli olmadığını belirtenlerin %50'si Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki sahne incelendiğinde;çocukların %70,7'lik çoğunluğunun sahnenin tehlikeli olduğunu belirten çocuklardan oluştuğu saptanmaktadır. Resimdeki sahnenin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuk incelendiğinde resimdeki çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %53,1'i ,resimdeki çocuğun yaramaz olduğunu belirtenlerin %47,8'i ve resimdeki çocuğun bazen uslu, bazen yaramaz olduğunu söyleyenlerin %50'si Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı %42,67 ile uslu,%42 ile bazen uslu, bazen yaramaz ve son sırada da %15,3 ile yaramaz olarak algılayan çocuklar yer almaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; resimdeki erkeğin, baba olduğunu belirtenlerin %47,1'i,resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayanların %53,3'ü, kötü bir yabancı olarak algılayanların %52,5'i ,anne olduğunu belirtenlerin ve kim olduğunu belirtmeyenlerin tamamı(%100'ü), Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahip olduğu görülmektedir. Resimdeki erkek incelendiğinde ;ilk sırada %47,3 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu,ikinci sırada %40,7 ile kötü bir yabancı olduğunu,üçüncü sırada %10 ile iyi bir yabancı olduğunu ve son sırada %0,7 ile kim olduğunu belirtmeyen çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki erkeğin algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne ile ilgili bölümde, annenin var olduğunu belirtenlerin %54,8'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptir. Annenin öldüğünü,dolayısıyla olmadığını belirtenlerin %55,6 'sı ve anne hakkında bir fikir belirtmeyenlerin % 60'ı O.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Bu bölüm incelendiğinde, annenin var olduğunu belirtenlerin %90,7'lik çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Resimdeki anne ile ilgili ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerdeki frekans dağılımı beşten küçük olduğundan bu bölümde khi kare testi

uygulanması anlamsız bulunmuştur.

Annenin çocuğa karşı tutumuna bakıldığında; annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını belirtenlerin %66,7'si, annenin "teselli-tasvip eden anne" olduğunu belirtenlerin %51,4'ü ve "tasvip etmeyen anne" olduğunu belirtenlerin %48'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Annenin "ceza veren anne" olduğunu belirtenlerin %40'ı Y.D.E.K.R. ve aynı oranda O.D.E.K.R. annelere sahiptirler. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde; anneyi %72 ile teselli-tasvip eden anne olarak algılayan ev kadınlığını reddeden annelerin çoğunlukta olduğu ve %3,3 ile ceza veren anne olarak algılayanların ise azınlıktaki oldukları saptanmıştır. Resimdeki annenin çocuğa karşı tutumunun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p < 0,05$). Ç.Y.D.E.K.R. düzeyindeki annelerin çocuğa karşı tutumu olumsuzlaştıkça, E.K.R. oranında da bir artış gözlenmektedir. Ç.Y.D.E.K.R. düzeyinde teselli-tasvip eden annelerin oranı %12,1 'ken ceza veren annelerin oranı %40'a kadar yükselmiştir. Bu durum, annenin ev işleri ve çocukların bakımı vb. sorumluluklardan bıkip, ev kadınlığını yüksek düzeyde reddetmesi sonucu çocuğuna karşı da cezalandırıcı bir tutum sergilemesine yol açmaktadır diye düşünülebilir.

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %53,5'i, kötü olarak algılayanların %45,8'i ve hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyenlerin % 53,3'ü Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırada hikayenin sonunun %57,3 ile iyi bittiğini, ikinci sırada %32,7 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %10 ile hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyen çocuklar yer almaktadır. Resimdeki hikayenin sonunun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 23 :Çocukların Aile Tutumları Resim 7'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 7	EV KADINLIĞINI REDDETME BOYUTU													
	Ç.Y.D.E.K.R.	Y.D.E.K.R.	O.D.E.K.R.	D.D.E.K.R.	TOPLAM									
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	χ ²	P
Anne-Baba Ne Yapıyor?	Kavga ediyorlar	8	14,3	28	50	15	26,8	5	8,9	56	37,3	1,95	0,74	
	Konuşuyorlar	3	7,9	23	60,5	10	26,3	2	5,3	38	25,3			
	Tartışıyorlar	12	21,8	25	45,5	16	29,1	2	3,6	55	37,3			
Ne Hakkında?	Genel	8	17,4	24	52,2	12	26,1	2	4,3	46	30,7	2,15	0,54	
	Maddi Durum	1	4,3	10	43,5	8	34,8	4	17,4	23	15,3			
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	14	17,5	42	52,5	21	26,3	3	3,8	80	54			
Çocuk Konuşulani Anlıyor mu?	Anlıyor	17	14,8	61	53	29	25,2	8	7	115	77,3	2,21	0,53	
	Anlamıyor	6	17,6	15	44,1	12	35,3	1	2,9	34	22,7			
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,a-b'yı düşünüyor	3	10,7	19	67,9	5	17,9	1	3,6	28	18,7	4,21	0,12	
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	1	12,5	4	50	2	25	1	12,5	8	5,3			
	Çocuk çare anıyor	2	10	13	65	3	15	2	10	20	14			
	Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	11	17,5	27	42,9	21	33,3	4	6,3	63	42			
	Anlamıyor,konuşulanları merak ediyor	6	20	13	43,3	10	33,3	1	3,3	30	20			
Hikayenin Sonu	Olumlu	16	15,4	58	55,8	25	24	5	4,8	104	70	3,91	0,27	
	Olumsuz	4	12,9	11	35,5	12	38,7	4	12,9	31	20,7			
	Belli değil	3	21,4	7	50	4	28,6	0	0	14	9,3			

Anne-babanın ne yaptığına bakıldığında; anne-babanın, kavga ettiğini belirtenlerin %50'si, anne-babanın konuştuklarını belirtenlerin %60,5'i ve tartışıklarını belirtenlerin %45,5'i Y.D.E.K.R. annelere sahiptirler .Anne-babanın ne yaptığı incelendiğinde; ilk sırada %37,4 ile anne-babanın kavga ettiğini ve %37,3 ile tartıştığını belirten, ikinci sırada %25,3 ile anne-babanın konuştuğunu belirten çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki anne-babanın ne yaptığına algılanması ile ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıklarına bakıldığında; konunun genel olduğunu belirtenlerin %52,2'si, maddi durumla ilgili olduğunu belirtenlerin %43,5'i ve çocuk hakkında olduğunu belirtenlerin %52,5'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıkları incelendiğinde; ilk sırayı %54 ile çocuk hakkında, ikinci sırayı %30,7 ile genel konular hakkında ve son sırayı %15,3 ile maddi durum hakkında konuşup tartıştıklarını belirten çocuklar almaktadır. Resimdeki anne-babanın ne hakkında konuşup tartıştıklarının algılanması ile ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığına bakıldığında; çocuğun konuyu anladığını belirtenlerin %53'ü ve çocuğun konuşulanları anlamadığını belirtenlerin %44,1'i Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığı incelendiğinde; %77,3'lük çoğunluğunun çocuğun konuşulanları anladığını belirttikleri görülmektedir. Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamadığının algılanması ile ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğun ne yaptığına bakıldığında; resimdeki çocuğun endişeli, üzgün ,anne-babayı düşündüğünü belirtenlerin %67,9'u ve çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirtenlerin %50'si, çocuğun çare aradığını belirtenlerin %65'i, resimdeki çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirtenlerin %42,9'u , çocuğun konuşulanları anlamadığını, merak ettiğini

belirtenlerin %43,3'ü Y.D.E.K.R. annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun ne yaptığı incelendiğinde; ilk sırayı %42 ile çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirten, ikinci sırayı %20 ile çocuğun konuşulanları anlamadığını, merak ettiğini belirten, üçüncü sırayı %18,7 ile çocuğun endişeli, üzgün olduğunu, anne-babayı düşündüğünü belirten ve en son sırayı %5,3 ile çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun ne yaptığına algılanması ile ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında; hikayenin sonunu olumlu (iyi) olarak algılayanların %55,8'i ve hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyenlerin %50'si Y.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelere sahiptirler. Hikayenin sonunu olumsuz (kötü) olarak algılayanların %38,7'si O.D.E.K.R. annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırayı %70 ile hikayenin sonunu olumlu olarak algılayan ikinci sırayı %20,7 ile olumsuz olarak algılayan ve son sırayı %9,3 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki hikayenin sonunun algılanması ile annenin ev kadınlığını reddetme boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 24: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

KARI-KOCA GEÇİMSİZLİĞİ BOYUTU

RESİM 1

Ç.Y.D.K.K.G. Y.D.K.K.G. O.D.K.K.G. D.D.Y.K.K.G. TOPLAM

	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P
Resimdeki Anne	58	43,2	51	37,3	20	15,2	4	2,8	125	83,2	Test Uygulanmadı	
Kadın Anne Değil	6	20,6	9	59,1	1	8,3	0	0	25	16,8		
Resimdeki Uslu	13	21	19	30,6	22	35,5	8	12,9	62	41,3	3,21	0,52
Bebek Yaramaz	4	18,2	7	31,8	10	45,5	1	4,5	22	14,7		
Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	15	22,7	24	36,4	23	34,8	4	6,1	66	44		
Annenin Koriyucu	11	22	18	36	16	32	5	10	50	33,3	5,84	0,21
Bebeğe Ağlayınca döven	0	0	3	25	7	58,3	2	16,7	12	8		
Karşı Hafif ceza veren	17	28,3	21	35	21	35	1	1,7	60	40		
Tutumu Döven	4	14,3	8	28,6	11	39,3	5	17,9	28	18,7		
Annenin Çok sever	19	23,5	30	37	28	34,6	4	4,9	81	54	4,13	0,13
Bebeğe Pek sevmez	8	18,2	12	18,2	17	38,6	7	15,9	44	29,3		
Karşı Sevgisi Usluysa sever	5	20	8	32	10	40,6	2	15,4	25	16,7		

Resimdeki kadına bakıldığında ;resimdeki kadını anne olarak algılayanların %43,2'lik çoğunluğu Ç.Y.D.K.K.G. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki kadının anne olmadığını belirtenlerin %59,1'lik çoğunluğu Y.D.K.K.G. olan annelere sahiptirler. Resimdeki kadın incelendiğinde; %83,2'lik çoğunluğun resimdeki kadını anne olarak algıladığı görülmektedir. Bu nedenle bu bölümde khi-kare analizi uygulanması anlamlı bulunmamıştır.

Resimdeki bebeğe bakıldığında;resimdeki bebeği uslu olarak algılayanların %35,5'lik çoğunluğu O.D.K.K.G. ve yaramaz olarak algılayanların %45,5'lik çoğunluğu O.D.K.K.G. ve bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %36,4'lük çoğunluğu Y.D.K.K.G. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Bu sonuca göre ilk sırada %44 ile resimdeki bebeği bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayan ve ikinci sırada %41,3 ile resimdeki bebeği uslu olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. Bebeğin algılanması ile annelerin K.K.G. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında,anneyi koruyucu anne olarak algılayanların %36'sı Y.D.K.K.G.,anneyi döven anne olarak algılayanların % 39,3'lük çoğunluğu O.D.K.K.G. olan annelere sahiptirler. Anneyi bebek ağladığı zaman döven anne olarak algılayanların %58,3'ü O.D.K.K.G. ve hafif ceza veren anne olarak algılayanların %35'i aynı oranda Y.D.K.K.G. ve O.D.K.K.G. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kısaca annelerin %40'ı hafif ceza veren ,%33,3'ü koruyucu,%18,7'si döven ve %8'i de ağlayınca döven anne olarak algılanmaktadır. Annenin bebeğe karşı tutumunun algılanışıyla annelerin K.K.G. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında ;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin %34,6'sı O.D.K.K.G. ,annenin bebeği pek sevmediğini belirtenlerin %38,6'sı O.D.K.K.G. ve çocuk usluysa sevdiğini belirtenlerin %40,6'sı O.D.K.K.G. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Annenin bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin

%54'ü,pek sevmediğini belirtenlerin %29,3'ü ve usluysa bebeği sevdiğini belirtenlerin %16,7'si K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Annenin bebeğe karşı sevgisinin algılanışı ile annelerin K.K.G. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 25: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2'de Anlatıkları Hikayelerin PARI Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 2		KARI-KOCA GEÇİMSİZLİĞİ BOYUTU												X ²	P
Resimdeki Sahne		Ç.Y.D.K.K.G.	Y.D.K.K.G.	O.D.K.K.G.	D.D.K.K.G.	S	%	S	%	S	%	S	%		
Resimdeki Sahne	Aile (Çocuk Mutlu)	24	22,2	38	35,2	38	35,2	8	7,4	108	72	108	72	1,47	0,48
	Aile (Çocuk Mutsuz)	7	17,5	11	27,5	17	42,5	5	12,5	40	26,7	40	26,7		
	Orijinal	1	50	1	50	0	0	0	0	2	1,3	2	1,3		
Resimdeki Çocuk	Uslu	13	26	20	40	12	24	5	10	50	33,3	50	33,3	0,36	0,95
	Yaramaz	5	16,1	8	25,8	16	51,6	2	6,5	31	20,7	31	20,7		
	Bazen Uslu, Bazen Yaramaz	14	20,3	22	31,9	27	39,1	6	8,7	69	46	69	46		
Çocuğun Yaptığı Kötü Şeyler ve Aldığı Cezalar	Zaten uslu, yaramazlık yapmıyor	13	27,1	19	39,6	13	27,1	3	6,3	48	32	48	32	4,58	0,33
	Yaramazlık, Hafif Ceza	12	20,7	18	31	23	39,7	5	8,6	58	38,7	58	38,7		
	Yaramazlık, Ağır Ceza (Dayak)	6	14,6	12	29,3	19	46,3	4	9,8	41	27,3	41	27,3		
	Yaramazlık, var, ceza belli değil	1	33,3	1	33,3	0	0	1	33,3	3	2	3	2		
A-B'nin Ç'a Karşı Sevgisi	Daima severler	27	23,5	34	29,6	43	37,4		9,6	115	76,7	115	76,7	0,77	0,68
	Pek sevmezler	2	14,3	6	42,9	4	28,6	2	14,3	14	9,3	14	9,3		
	Bazen severler	3	14,3	10	47,6	8	38,1	0	0	21	14	21	14		
Ç'un A-B Sevgisi	Daima sever	24	21,6	35	31,5	40	36		10,8	111	74	111	74	2,49	0,29
	Pek sevmez	4	36,4	4	36,4	3	27,3	0	0	11	7,3	11	7,3		
	Bazen sever	3	12	10	40	11	44	1	4	25	16,7	25	16,7		
Kapıdaki Adam	A-B'dan birini sever	1	33,3	1	33,3	1	33,3	0	0	3	2	3	2		
	Arkadaş, akraba, komşu, misafir	22	21	37	35,2	38	36,2	8	7,6	105	70	105	70	0,614	0,74
	İyi bir yabancı	8	25	11	34,4	10	31,3	3	9,4	32	21,3	32	21,3		
Adam Ve Çocuk İlişkisi	Kötü bir yabancı	2	15,4	2	15,4	7	53,8	2	15,4	13	8,7	13	8,7		
	Ç. adamı, adam Ç'u sever	21	20,8	34	33,7	39	38,6	7	6,9	101	67,3	101	67,3	1,397	0,50
	Ç. adamı sevmez, adam Ç'u sever	5	29,4	7	41,2	3	17,6	2	11,8	17	11,3	17	11,3		
	Ç. adamı, adam Ç'u sevmez	6	20	9	30	12	40	3	10	30	20	30	20		
Cevapsız	Cevapsız	0	0	0	0	1	50	1	50	2	1,3	2	1,3		

Resimdeki sahneye bakıldığında;resimdeki aileyi(çocuğu) mutlu olarak algılayanların %35,2'si Y.D.K.K.G. ve yine aynı oranda O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Aileyi(çocuğu) mutsuz olarak algılayanların %42,5'i O.D.K.K.G. ,Orijinal cevap verenlerin %50'si ise Ç.Y.D.K.K.G. ve Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Aileyi (çocuğu)mutlu olarak algılayanlar,karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocuklarının %72'lik çoğunluğunu oluşturmaktadır. Resimdeki sahnenin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında;resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %40'ı Y.D.K.K.G. olan annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanların %51,6'sı ve çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayanların %39,1'i O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı;%46 ile çocuğu bazen uslu bazen yaramaz ,ikinci sırayı %33,3 ile uslu ve son sırayı %20,7 ile yaramaz olarak algılayan karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları almaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde, çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %39,6'sı Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenlerin %39,7'si ve çocuğun yaramazlık yaptığını ve ağır ceza (dayak) aldığını belirtenlerin %46,3'ü O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını fakat cezasının belli olmadığını belirtenlerin %33,3'ü Ç.Y.D.K.K.G. aynı oranda Y.D.K.K.G. ve O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk ve aldığı cezalar incelendiğinde;ilk sırayı %38,7 ile çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirten,ikinci sırayı %32 ile uslu olduğunu belirten,üçüncü sırayı %27,3 ile yaramazlık yaptığı için ağır ceza(dayak) aldığını belirten ve son sırayı %2 ile yaramazlık yaptığı fakat cezasının belli olmadığını belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları almaktadır. Resimdeki çocuğun aldığı cezaların algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki

anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde; anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirtenlerin %37,4'ü O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın çocuğu pek sevmediğini belirtenlerin %42,9'u ve çocuğu bazen sevdiğini belirtenlerin %47,6'sı Y.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde; ilk sırada %76,7 ile anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirten, ikinci sırada %14 ile bazen sevdiğini belirten ve son sırada %9,3 ile pek sevmediklerini belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları bulunmaktadır. Anne-babanın çocuğa karşı sevgisinin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde; çocukların anne-babayı daima sevdiklerini belirtenlerin %36'sı ve bazen sevdiğini belirtenlerin % 44'ü O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-babayı pek sevmediği belirtenlerin %36,4'ü Ç.Y.D.K.K.G. ve yine aynı oranda Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Anne-babadan birini sevdiğini belirtenlerin %33,3'ü Ç.Y.D.K.K.G., aynı oranda Y.D.K.K.G. ve O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde; ilk sırayı %74 ile çocuğun anne-babayı daima sevdiğini belirten, ikinci sırayı %16,7 ile bazen sevdiğini belirtenler, üçüncü sırayı %7,3 ile pek sevmediğini belirten ve son sırayı %2 ile çocuğun anne-babadan birini sevdiğini belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları almaktadır. Resimdeki çocuğun anne-babaya karşı sevgisinin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Kapıdaki adama bakıldığında; kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanların %36,2'si O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kapıdaki adamı iyi bir yabancı olarak algılayanların %34,4'ü Y.D.K.K.G. ve kötü bir yabancı olarak algılayanların %53,8'i O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Kapıdaki adam incelendiğinde; ilk sırayı %70 ile kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanlar, ikinci sırayı % 21,3 ile iyi bir yabancı olarak algılayanlar ve son sırayı %8,7 ile kötü bir yabancı olarak algılayan karı-koca geçimsizliği

boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Kapıdaki adamın algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirtenlerin %38,6'sı, çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirtenlerin % 40'ı ve çocukla adam arasındaki ilişkiden hiç söz etmeyip cevapsız(müphem) bırakanların %50'si O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Çocuğun adamı sevmediği, adamın çocuğu sevdiğini belirtenlerin %41,2'si Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelere sahiptir. Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişki incelendiğinde; ilk sırayı %67,3 ile çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevdiğini belirten, ikinci sırayı %20 ile çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirten, üçüncü sırayı %11,3 ile çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirten ve son sırayı da %1,3 ile çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları almaktadır. Kapıdaki adamla-çocuğun ilişkisinin algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 26:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3'de Anlattıkları Hikayelerinin PARI Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 3		KARI-KOCA GEÇİMSİZLİĞİ BOYUTU											
Resimdeki Çocuk	Çocuğun Hikayesi	Ç.Y.D.K.K.G.		Y.D.K.K.G.		O.D.K.K.G.		D.D.K.K.G.		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Çocuk	Uslu	17	24,6	27	39,1	21	30,4	4	5,8	69	46	6,35	0,17
	Yaramaz	3	13	7	30,4	9	39,1	4	17,4	23	15,3		
	Bazen Uslu,bazen yaramaz	12	21,1	15	26,3	25	43,9	5	8,8	57	38		
	Kötü	0	0	1	100	0	0	0	0	1	0,7		
Anne-Babanın Çocuklara Karşı Sevgisi	Bebeği daha çok severler	8	21,6	9	24,3	15	40,5	5	13,5	37	24,7	0,214	0,96
	Bebeği daha çok severler ama o küçük	3	20	9	60	3	20	0	0	15	10		
	Eşit severler	18	21,2	29	34,1	34	40	4	4,7	85	56,7		
	Eşit severler,baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	0	0	0	0	1	50	1	50	2	1,3		
	Anne bebeği,baba çocuğu daha çok sever	3	27,3	3	27,3	2	18,2	3	27,3	11	7,3		
Çocuğun Bebeğe Karşı Sevgisi	Çocuk bebeği sever	16	30,2	18	34	13	24,5	6	11,3	53	35,3	7,95	0,09
	Çocuk bebeği sevmez,kıskanır	1	7,1	7	50	4	28,6	2	14,3	14	9,3		
	Müphem	4	17,4	6	26,1	12	52,2	1	4,3	23	15,3		
	Çocuk bebeği sever,kıskanır,üzülür o da küçük olmak ister	2	8	10	40	10	40	3	12	25	16,7		
	Çocuk sevmediğini düşünür,üzülür,kıskanır	6	23,1	8	30,8	11	42,3	1	3,8	26	17,3		
	Bebeği sever,ilgilenir	3	33,3	1	11,1	5	55,6	0	0	9	6		

Resimdeki çocuğa bakıldığında; çocuğu uslu olarak algılayanların %39,1'i Y.D.K.K.G., çocuğu yaramaz olarak algılayanların %39,1'i ve. çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %43,9'u O.D.K.K.G. ve çocuğu kötü olarak algılayanların tamamı(%100) Y.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki çocuk incelendiğinde; ilk sırada %46 ile resimdeki çocuğu uslu olarak algılayan, ikinci sırada %38 ile bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayan, üçüncü sırada %15,3 ile yaramaz olarak algılayan ve son sırada %0,7 ile çocuğu kötü olarak algılayan karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelere sahip çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde; anne-babanın bebeği daha çok sevdiklerini belirtenlerin %40,5'ü ile çocuğu ve bebeği eşit sevdiğini belirtenlerin %40'ı Y.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Anne-babanın eşit sevdiği fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirtenlerin %50'si O.D.K.K.G. ve aynı oranda Y.D.K.K.G boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın bebeği küçük olduğu için daha çok sevdiklerini belirtenlerin %60'ı Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Annenin bebeği babanın çocuğu daha çok sevdiğini belirtenlerin %27,3'ü Ç.Y.D.K.K.G. ve aynı oranlarda Y.D.K.K.G., D.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahip çocuklardır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde; ilk sırayı %56,7 ile anne-babanın çocuğu ve bebeği eşit sevdiğini belirten, ikinci sırayı %24,7 ile anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirten, üçüncü sırayı %10 ile anne-babanın bebeği daha küçük olduğu için daha çok sevdiklerini belirten ve en son sırayı %1,3 ile babanın eşit sevdiği fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirten, karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Resimdeki anne-babanın çocuklarına karşı sevgisinin algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisini algılamalarına bakıldığında; resimdeki çocuğun bebeği sevdiğini belirtenlerin %34'ü ve

resimdeki çocuğun bebeği sevmediğini,kıskandığını belirtenlerin %50'si Y.D.K.K.G boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun bebeği sevdiği,kıskandığı,üzüldüğü ve onun da küçük olmak istediğini belirtenlerin %40'ı Y.D.K.K.G. ve aynı oranda O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Çocuğun duygularını açıkça belirtmediğini(müphem) söyleyenlerin %52,2'si O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun sevilmediğini düşünüp ,üzüldüğü ve kıskandığını belirtenlerin %42,3'ü ve çocuğun bebeği sevip ilgilendiğini belirtenlerin %55,6'sı O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %35,3 ile çocuğun bebeği sevdiğini belirten,ikinci sırayı %17,3 ile çocuğun sevilmediğini düşünüp,üzüldüğü ve kıskandığını belirten ve en son sırayı da %6 ile çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisinin algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 27: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4'de Anlatıldıkları Hikayelerin PARI Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

KARI-KOCA GEÇİMSİZLİĞİ BOYUTU

RESİM 4	Ç.Y.D.K.K.G.		Y.D.K.K.G.		O.D.K.K.G.		D.D.K.K.G.		TOPLAM		X ²	P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı, cezalı	21	23,3	28	31,1	35	38,9	6	6,7	90	60	2,09	0,55
	Onu evde bıraktılar	5	18,5	9	33,3	10	37	3	11,1	27	18		
	Evde kimse yok, çocuk kapıda	0	0	4	40	6	60	0	0	10	6,7		
	Çocuk yalnız kalmak istedi	3	23,1	5	38,5	1	7,7	4	30,8	13	8,7		
	Anne-baba doktorda	1	25	2	50	1	25	0	0	4	2,7		
	Orijinal	2	33,3	2	33,3	2	33,3	0	0	6	4		
Çocuk Ne Düşünüyor?	Yaramazlık yaptı, pişman	11	16,9	24	36,9	25	38,5	5	7,7	65	43,3	0,234	0,88
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	0	0	1	12,5	6	75	1	12,5	8	5,3		
	Arkadaşına kızmış	4	40	2	20	4	40	0	0	10	66,7		
	Ağlıyor, üzgün, düşünüyor	4	26,7	7	46,7	3	20	1	6,7	15	10		
	Anne-babayı bekliyor	6	20	10	33,3	11	36,7	3	10	30	20		
	Anne-babaya kızgın	5	35,7	3	21,4	4	28,6	2	14,3	14	9,3		
Anne-Baba Nerede?	Orijinal	2	25	3	37,5	2	25	1	12,5	8	5,3	2,55	0,28
	Evde	19	23,2	30	36,6	28	34,1	5	6,1	82	54,7		
	Evdedeğil(işte-gezmede)	11	17,5	18	28,6	26	41,3	8	12,7	63	42		
	Doktorda	2	40	2	40	1	20	0	0	5	3,3		
Kapı	Kapalı	8	17,4	18	39,1	18	39,1	2	4,3	46	30,7	2,89	0,41
	Kilitli	23	24,2	29	30,5	33	34,7	10	10,5	95	66,3		
	Çocuk dışarıda	1	20	2	40	2	40	0	0	5	3,3		
	Bilmiyorum	0	0	1	25	2	50	1	25	4	2,7		
Çocuğun Yalnızlık Süresi	Kısa	9	18,4	18	36,7	18	36,7	4	8,2	49	32,7	0,65	0,96
	Uzun	18	25	23	31,9	25	34,7	6	8,3	72	48		
	Belli değil	5	17,2	9	31	12	41,4	3	10,3	29	19,3		
Hikayenin Sonu	İyi, barışıyorlar	29	23,8	41	33,6	44	36,1	8	6,6	122	81,3	4,298	0,12
	Kötü: Çocuk yine cezalandırılıyor	2	11,1	5	27,8	9	50	2	11,1	18	12		
	Belli değil	1	10	4	40	2	20	3	30	10	6,7		

Resimdeki çocuğun yalnız olmasının nedeni incelendiğinde; çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirtenlerin %38,9'u , onu evde bıraktıklarını belirtenlerin %37'si ve evde kimsenin olmadığını, çocuğun kapıda olduğunu belirtenlerin %60'ı O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Çocuğun yalnız kalmak istediğini belirtenlerin %38,5'i ve anne-babanın doktorda olduğunu belirtenlerin %50'si Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Orijinal cevap verenlerin %33,3'ü Ç.Y.D.K.K.G., aynı oranda Y.D.K.K.G. ve O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Çocuğun yalnız olmasının nedenine bakıldığında ;ilk sırada %60 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirten, ikinci sırada %18 ile anne-babası evde bıraktığı için çocuğun yalnız kaldığını belirten ve son sırada %4 ile anne-baba doktorda olduğu için çocuğun yalnız olduğunu belirten çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki çocuğun yalnız olma nedeninin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun düşüncesine bakıldığında; resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirtenlerin %38,5'i , çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü belirtenlerin %75'i ve anne-babayı beklediğini belirtenlerin %36,7'si aynı oranda O.D.K.K.G., Ç.Y.D.K.K.G. ve O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirtenlerin %40'ı ağladığı ve çocuğun anne-babaya kızgın olduğunu düşünenlerin %35,7'si, Ç.Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Çocuğun ağlayıp üzüldüğünü ve düşündüğünü belirtenlerin %46,7'si ve orijinal cevap verenlerin % 37,5'i Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun düşüncesi incelendiğinde ilk sırayı %66,7 ile çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirten, ikinci sırayı %43,3 ile yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirten, üçüncü sırayı %20 ile çocuğun anne-babayı beklediğini belirten ve son sırayı % 5,3 ile orijinal cevap veren karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun ne düşündüğünün algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın bulundukları yer incelendiğinde; anne babanın evde olduğunu belirtenlerin %36,6'sı Y.D.K.K.G. boyutunda,ebeveynlerin doktorda olduğunu belirtenlerin %40'ı Ç.Y.D.K.K.G. ve aynı oranda Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Ebeveynlerin evde bulunmadığını belirtenlerin %41,3'ü O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Anne-babanın bulundukları yere bakıldığında;İlk sırayı %54,7 ile anne-babanın evde olduğunu belirten,ikinci sırayı %42 ile ebeveynlerin evde bulunmadığını belirten ve son sırayı %3,3 ile ebeveynlerin doktorda olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun anne-babasının nerede olduğunu algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapının kapalı veya kilitli olma durumuna bakıldığında; kapının kapalı olduğunu belirtenlerin %39,1'i Y.D.K.K.G ve aynı oranda O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelere sahiptir. Kapının kilitli olduğunu belirtenlerin %34,7'si ve kapının kapalı veya kilitli olma durumunu bilmeyenlerin %50'si O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Çocuğun dışarıda olduğunu belirtenlerin %40'ı. Y.D.K.K.G. ve aynı oranda O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Kapının kapalı veya kilitli olma durumu incelendiğinde;ilk sırayı %66,3 ile kapının kilitli olduğunu belirten,ikinci sırayı %30,7 ile kapının kapılı olduğunu belirten ve son sırayı %2,7 ile bilmediğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki kapının kilitli ya da kapalı olma durumunun algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresine bakıldığında; çocuğun yalnızlık süresinin kısa olduğunu belirtenlerin %36,7'si Y.D.K.K.G. ve aynı oranda O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Çocuğun yalnızlık süresinin uzun olduğunu belirtenlerin %34,7'si O.D.K.K.G. ve yalnızlık süresinin belli olmadığını belirtenlerin %41,4'ü O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Çocuğun yalnızlık süresi incelendiğinde;ilk sırayı %48 ile uzun süre çocuğun yalnız kaldığını belirten,ikinci sırada %32,7 ile çocuğun yalnızlık süresinin kısa olduğunu belirten ve son sırada %19,3 ile çocuğun yalnızlık süresini belirtmeyen çocukları yer almaktadır. Resimdeki çocuğun yalnız kalma süresinin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki

anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %36,1'i O.D.K.K.G. ve hikayenin sonunun kötü bittiğini söyleyenlerin %50'si O.D.K.K.G. ve hikayenin sonu hakkında fikir belirtmeyenlerin %40'ı Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırada %81,3 ile iyi bittiğini belirten, ikinci sırada %12 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %6,7 ile hikayenin sonunu belirtmeyen karı-koca geçimsizliği boyutunu benimseyen annelerin çocukları bulunmaktadır. Resimdeki hikayenin sonunun algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 28: Çocukların Resim 5'de Anlatıcılıkları Hikayelerinin PARI Kari-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

KARI-KOCA GEÇİMSİZLİĞİ BOYUTU

RESİM 5		Ç.Y.D.K.K.G.		Y.D.K.K.G.		O.D.K.K.G.		D.D.K.K.G.		TOPLAM		P
Resimdeki	Sahne	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
	Tehlikeli	24	20,7	36	31	46	39,7	10	8,6	116	77,3	0,54
	Tehlikeli Değil	8	23,5	14	41,2	9	26,5	3	8,8	34	22,7	
Resimdeki	B.çocukla oynuyor, ilgileniyor	16	23,5	25	36,8	22	32,4	5	7,4	68	45,3	0,96
Erkek ile	B.çocuğu,istemiyor,sevmiyor,almıyor	5	20	6	24	12	48	2	8	25	16,7	
Çocuğun	Baba çocuğu dövüyor	3	12	10	40	11	44	1	4	25	16,7	2
İlişkisi	Baba çocuğu öldürecek	0	0	1	33,3	0	0	2	66,7	3	2	
	Sahne tehlikeli ama A-B-Ç ilişkisi iyi	7	26,9	7	26,9	10	38,5	2	7,7	26	17,3	2
	Müphem	1	33,3	1	33,3	0	0	1	33,3	3	2	
Resimdeki	Baba	23	19,5	38	32,2	47	39,8	10	8,5	118	78,7	0,29
Erkek	İyi bir yabancı	3	30	1	10	4	40	2	20	10	6,7	
	Kötü bir yabancı	6	27,3	11	50	4	18,2	1	4,5	22	14,6	Test Uygulanmadı
Resimdeki	Anne	32	22,1	48	33,1	52	35,9	13	9	145	96,7	
Kadın	Abla-akraba	0	0	2	50	2	50	0	0	4	2,7	
	Kötü bir yabancı	0	0	0	0	1	100	0	0	1	0,7	0,031
Kadın-Erkek	İyi	23	25,8	32	36	30	33,7	4	4,5	89	59,3	
İlişkisi	Kötü	8	16,3	13	26,5	21	42,9	7	14,3	49	32,7	0,05
	Belli değil	1	8,3	5	41,7	4	33,3	2	16,7	12	8	
Hikayenin	İyi	23	26,1	32	36,4	28	31,8	5	5,7	88	58,7	0,33
Sonu	Kötü	5	12,5	10	25	20	50	5	12,5	40	26,7	
	Belli değil	4	18,2	8	36,4	7	31,8	3	13,6	22	14,7	2,19
Anne-Çocuk	Olumsuz	5	25	7	35	8	40	0	0	20	13,3	
İlişkileri	Olumlu	27	20,8	43	33,1	47	36,2	13	10	130	86,7	

Resimdeki sahneye bakıldığında, sahnenin tehlikeli olduğunu belirtenlerin %39,7'si O.D.K.K.G. ve sahnenin tehlikeli olmadığını belirtenlerin %41,2'si Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocuklarının %77,3'lük çoğunluğu ile sahnenin tehlikeli olduğunu belirtmektedir. Resimdeki sahnenin algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi incelendiğinde; babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini belirtenlerin %36,8'i Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Babanın çocuğu sevmediği, istemediğini belirtenlerin %48'i, babanın çocuğu dövdüğünü belirtenlerin % 44'ü ve sahnenin tehlikeli ama aile ilişkilerinin iyi olduğunu belirtenlerin %38,5'i O.D.K.K.G. boyutunda olan annelerin çocuklarıdır. Babanın çocuğu öldüreceğini belirtenlerin %66,7'si D.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisinin niteliğini belirtmeyenlerin %33,3'ü Ç.Y.D.K.K.G. ve aynı oranlarda Y.D.K.K.G. ile O.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisine bakıldığında; ilk sırayı %45,3 ile babanın çocukla ilgilendiğini ve oynadığını belirten, ikinci sırayı %17,3 ile sahnenin tehlikeli olduğu fakat anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirten ve son sırayı %2 ile babanın çocuğu öldüreceğini ve yine %2 ile müphem cevap veren karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Resimdeki erkekle çocuğun ilişkisinin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında, resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirenlerin %39,8'i ve iyi bir yabancı olarak algılayanların %40'ı O.D.K.K.G., kötü bir yabancı olarak algılayanların %50'si Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkek incelendiğinde ilk sırada %78,7 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu belirten, ikinci sırada %14,6 ile kötü bir yabancı olduğunu belirten ve son sırada %6,7 ile iyi bir yabancı olduğunu belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki erkeğin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki

anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki kadına bakıldığında; resimdeki kadının anne olduğunu belirtenlerin %35,9'u ve kötü bir yabancı olduğunu belirtenlerin tamamı O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki kadının abla-akraba olduğunu belirtenlerin %50'si Y.D.K.K.G. ve yine aynı oranda O.D.K.K.G.,boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki kadın incelendiğinde;%96,7'lik çoğunluğun resimdeki kadını anne olarak algıladıkları görülmektedir. Bu nedenle resimdeki kadınla ilgili; ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan bu bölümde khi-kare analizi uygulanmamıştır.

Kadın-erkek ilişkisine bakıldığında, kadın-erkek ilişkisini iyi (olumlu) olarak algılayanların %36'sı Y.D.K.K.G.,kadın-erkek ilişkisini kötü olarak algılayanların %50'si O.D.K.K.G. ve resimdeki kadınla erkek arasındaki ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %41,7'si Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kadın-erkek ilişkisi incelendiğinde ilk sırada çocukların %59,3'ü ilişkinin iyi olduğunu,ikinci sırada %32,7'sinin ilişkinin kötü olduğunu ve son sırada %8 ile ilişkinin niteliğini belirtmeyen karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları bulunmaktadır. Kadın-erkek ilişkisinin algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Aile içinde gerçekleşen başarılı ilişkiler ,mutlu,arkadaşça,bunalımdan uzak,yapıcı bireylerin oluşumunu sağlarlar. Bunun tersine uyum bozukluğu gösteren çocuklar genellikle başarısız bir anne-baba-çocuk ilişkisinin ürünüdür(Akt: Mangır,Aral,Haktanır,Baran,Başar ve Köksal, 1995:17).Bu görüş ile araştırma bulguları arasında tutarlılık gözlenmektedir.

Hikayenin sonuna bakıldığında;hikayenin iyi bittiğini belirtenlerin %36,4'ü ve belli olmadığını belirtenlerin %36,4'ü Y.D.K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Hikayenin sonunun kötü bittiğini belirtenlerin %50'si O.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Hikayenin sonu incelendiğinde;ilk sırada %58,7.ile iyi bittiğini belirten,ikinci sırada %26,7 ile hikayenin sonunun kötü bittiğini belirten ve son sırada %14,7 ile belli olmadığını belirten karı-koca geçimsizliği boyutunu benimseyen annelerin çocukları yer almaktadır. Hikayenin sonunun algılanması ile karı-koca

geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p=0,05$).

Anne-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-çocuk arasındaki ilişkiyi olumlu algılayanların %40'ı O.D.K.K.G. ve olumsuz olarak algılayanların %36,2'si Y.D.K.K.G. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-çocuk arasındaki ilişkiyi %88,7'lik çoğunluğun olumlu algıladıkları görölmektedir. Anne-çocuk ilişkisinin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 29:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6'da Anlattıkları Hikayelerin PARI Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

KARI-KOCA GEÇİMSİZLİĞİ BOYUTU

RESİM 6		Ç.Y.D.K.K.G.		Y.D.K.K.G.		O.D.K.K.G.		D.D.K.K.G.		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Resimdeki Sahne	Tehlikeli	23	21,7	33	31,1	39	36,8	11	10,4	106	70,7	2,235	0,52
	Tehlikeli değil	9	20,5	17	38,6	16	36,4	2	4,5	44	29,3		
Resimdeki Çocuk	Uslu	14	21,9	23	35,9	19	29,7	8	12,5	64	42,7	3,32	0,34
	Yaramaz	3	13	7	30,4	11	47,8	2	8,7	23	15,3		
	Bazen uslu,bazen yaramaz	15	23,8	20	31,7	25	39,7	3	4,8	63	42		
Resimdeki Erkek	Baba	11	15,5	25	35,2	28	39,4	7	9,9	71	47,3	2,8	0,42
	İyi bir yabancı	8	53,3	2	13,3	4	26,7	1	6,7	15	10		
	Kötü bir yabancı	13	21,3	20	32,8	23	37,7	5	8,2	61	40,7		
	Anne	0	0	2	100	0	0	0	0	2	1,3		
	Belli değil	0	0	1	100	0	0	0	0	1	0,7		
Anne	Var	28	20,6	48	35,3	49	36	11	8,1	136	90,7	1,118	0,57
	Yok,öldü	2	22,2	2	22,2	4	44,4	1	11,1	9	6		
	Belli değil	2	40	0	0	2	40	1	20	5	3,3		
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	Belli değil	6	50	1	8,3	5	41,7	0	0	12	8	2,42	0,49
	Teselli,tasvip eden anne	22	20,4	36	33,3	39	36,1	11	10,2	108	72		
	Tasvip etmeyen anne	2	8	12	48	9	36	2	8	25	16,7		
	Ceza veren anne	2	40	1	20	2	40	0	0	5	3,3		
Hikaye Sonu	İyi	19	22,1	29	33,7	34	39,5	4	4,7	86	57,3	4,26	0,23
	Kötü	8	16,3	16	32,7	19	38,8	6	12,2	49	32,7		
	Belli değil	5	33,3	5	33,3	2	13,3	3	20	15	10		

Resimdeki sahne incelendiğinde; resimdeki sahneyi tehlikeli bulanların %36,8'i O.D.K.K.G. ve tehlikeli bulmadıklarını belirtenlerin %38,6'sı Y.D.K.K.G boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki sahneyi tehlikeli bulanlar %70,7'lik çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Resimdeki sahnenin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuk incelendiğinde resimdeki çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %29,7'si ,yaramaz olduğunu belirtenlerin %47,8'i ve bazen uslu, bazen yaramaz olduğunu söyleyenlerin %39,7'si O.D.K.K.G tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı %42,7 ile uslu,%42 ile bazen uslu, bazen yaramaz ve son sırada da %15,3 ile yaramaz olarak algılayan karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; resimdeki erkeğin, baba olduğunu belirtenlerin %39,4'ü ve kötü bir yabancı olarak algılayanların %37,7'si O.D.K.K.G tutumunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayanların %53,3'ü Ç.Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkeğin kim olduğunu belirtmeyenlerin ve anne olduğunu belirtenlerin tamamı Y.D.K.K.G boyutundaki annelere sahiptir . Resimdeki erkek incelendiğinde;ilk sırada %47,3 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu,%40,7 ile kötü bir yabancı olduğunu,üçüncü sırada %10 ile iyi bir yabancı olduğunu ve son sırada %0,7 ile kim olduğunu belirtmeyen karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları bulunmaktadır. Resimdeki erkeğin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne ile ilgili bölümde; annenin var olduğunu belirtenlerin %36'sı ve annenin öldüğünü,dolayısıyla olmadığını belirtenlerin %44,4'ü O.D.K.K.G boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Anne hakkında bir fikir belirtmeyenlerin %40'ı Ç.Y.D.K.K.G ve aynı oranda O.D.K.K.G. tutumunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Tabloda anne ile ilgili bölüm incelendiğinde, annenin var olduğunu belirtenlerin %90,7'lik çoğunluğu

oluşturduğu görülmektedir. Resimdeki annenin algılanması ile karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin çocuğa karşı tutumuna bakıldığında; annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını belirtenlerin %50'si Ç.Y.D.K.K.G boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Annenin "teselli-tasvip eden anne" olduğunu belirtenlerin %36,1'i O.D.K.K.G. ve "tasvip etmeyen anne" olarak algılayanların %48'i Y.D.K.K.G boyutundaki annelerdir. Annenin "ceza veren anne" olduğunu belirtenlerin %40'ı Ç.Y.D.K.K.G ve aynı oranda O.D.K.K.G. boyutundaki annelerdir. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde; anneyi %72 ile teselli-tasvip eden anne olarak algılayan karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocuklarının çoğunlukta olduğu ve %3,3 ile ceza veren anne olarak algılayanların ise azınlıkta oldukları saptanmaktadır. Annenin çocuğa karşı tutumunun algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %39,5'i ve kötü olarak algılayanların %38,8'i, O.D.K.K.G boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyenlerin %33,3'ü Ç.Y.D.K.K.G ve aynı oranda Y.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahipler. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırada hikayenin sonunun %57,3 ile iyi bittiğini, ikinci sırada %32,67 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %10 ile hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyen çocuklar yer almaktadır. Resimdeki hikayenin sonunun algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 30:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 7		KARI-KOCA GEÇİMSİZLİĞİ BOYUTU											
		Ç.Y.D.K.K.G.		Y.D.K.K.G.		O.D.K.K.G.		D.D.K.K.G		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Anne-Baba Ne Yapıyor?	Kavga ediyorlar	9	16,1	18	32,1	23	41,1	6	10,7	56	37,3	3,137	0,79
	Konuşuyorlar	8	21,1	15	39,5	12	31,6	3	7,9	38	25,3		
	Tartışıyorlar	15	26,8	17	30,4	20	35,7	4	7,1	56	37,3		
Ne Hakkında?	Genel	13	28,3	13	28,3	17	37	3	6,5	46	30,7	3,19	0,36
	Maddi Durum	2	8,7	8	34,8	10	43,5	3	13	23	15,3		
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	17	21	29	35,8	28	34,6	7	8,6	81	54		
Çocuk Konuşulani Anlıyor mu?	Anlıyor	25	21,6	42	36,2	40	34,5	9	7,8	116	77,3	2,43	0,49
	Anlamıyor	7	20,6	8	23,5	15	44,1	4	11,8	34	22,7		
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	9	32,1	8	28,6	9	32,1	2	7,1	28	18,7	0,003	0,99
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	0	0	4	50	3	37,5	1	12,5	8	5,3		
	Çocuk çare anıyor	3	14,3	7	33,3	9	42,9	2	9,5	21	14		
	Dinliyor,düşünüyor,tepkî yok	13	20,6	25	39,7	21	33,3	4	6,3	63	42		
	Anlamıyor,konuşulanları merak ediyor	7	23,3	6	20	13	43,3	4	13,3	30	20		
Hikayenin Sonu	Olumlu	26	24,8	35	33,3	36	34,3	8	7,6	105	70	3,17	0,36
	Olumsuz	3	9,7	9	29	15	48,4	4	12,9	31	20,7		
	Belli değil	3	21,4	6	42,9	4	28,6	1	7,1	14	9,3		

Tablo 30'da anne-babanın ne yaptığına bakıldığında; anne-babanın, kavga ettiğini belirtenlerin %41,1'i ve anne-babanın tartıştıklarını belirtenlerin %35,7'si O.D.K.K.G.,anne-babanın konuştuğunu belirtenlerin %39,5'i Y.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptirler. Tabloda anne-babanın ne yaptığı incelendiğinde;ilk sırada %37,3 ile anne-babanın kavga ettiğini ve aynı oranda tartıştığını belirten ikinci sırada %25,3 ile anne-babanın konuştuğunu belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki anneler bulunmaktadır. Anne-babanın ne yaptığına algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıklarına bakıldığında; konunun genel olduğunu belirtenlerin %37'si ve maddi durumla ilgili olduğunu belirtenlerin %43,5'i O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Konunun çocuk hakkında olduğunu belirtenlerin %35,8'i Y.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptir. Tabloda anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıkları incelendiğinde;ilk sırayı %54 ile çocuk hakkında, ikinci sırayı %30,7 ile genel konular hakkında ve son sırayı %15,3 ile maddi durum hakkında konuşup tartıştıklarını belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Anne-babanın ne hakkında konuşup tartıştıklarının algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığına bakıldığında; çocuğun konuyu anladığını belirtenlerin %36,2'si Y.D.K.K.G ve çocuğun konuşulanları anlamadığını belirtenlerin %44,1'i O.D.K.K.G boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Tabloda resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığı incelendiğinde; %77,3'lük çoğunluğun çocuğun konuşulanları anladığını belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları olduğu görülmektedir Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamadığının algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğun ne yaptığına bakıldığında; resimdeki çocuğun endişeli, üzgün olduğunu belirtenlerin %32,1'i Ç.Y.D.K.K.G ve aynı oranda O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Çocuğun ebeveynini

eleştirdiğini belirtenlerin %50'si ve çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirtenlerin %39,7 'si Y.D.K.K.G boyutundaki annelere sahiptir. Çocuğun çare aradığını belirtenlerin %42,9'u ve çocuğun konuşulanları anlamadığını, merak ettiğini belirtenlerin %43,3'ü O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Tabloda resimdeki çocuğun ne yaptığı incelendiğinde; ilk sırayı %42 ile çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirten, ikinci sırayı %20 ile çocuğun konuşulanları anlamadığını, merak ettiğini belirten, üçüncü sırayı %18,7 ile çocuğun endişeli, üzgün olduğunu belirten ve en son sırayı %5,3 ile çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Anne-babanın konuşup tartıştıkları sırada çocuğun ne yaptığının algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında; hikayenin sonunu olumlu (iyi) olarak algılayanların %34,3'ü ve olumsuz (kötü) olarak algılayanların %48,4'ü O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyenlerin %42,9'u Y.D.K.K.G. boyutundaki annelere sahiptir. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırayı %70 ile hikayenin sonunu olumlu olarak algılayan, ikinci sırayı %20,67 ile olumsuz olarak algılayan ve son sırayı %9,33 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Hikayenin sonunun algılanması ile annenin karı-koca geçimsizliği boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Tablo 31 : Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

BASKI-DİSİPLİN BOYUTU

RESİM 1		Ç.Y.D.B.D..		Y.D.B.D..		O.D.B.D.		D.D.B.D..		TOPLAM		X²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Resimdeki	Anne	59	44,4	50	37,6	19	14,3	5	3,8	133	88,7	Test Uygulanmadı	
Kadın	Anne Değil	5	29,4	10	58,8	2	11,8	0	0	17	11,3		
Resimdeki	Uslu	13	21	18	29	21	33,9	10	16,1	62	41,3	4,297	0,37
Bebek	Yaramaz	4	18,2	9	40,9	6	27,3	3	13,6	22	14,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	12	18,2	33	50	19	28,8	2	3	66	44		
Annenin	Koruyucu	20	40	21	42	9	18	0	0	50	33,3	1,28	0,49
Bebeğe	Ağlayınca döven	4	33,3	6	50	1	8,3	1	8,3	12	8		
Karşı	Hafif ceza veren	34	56,7	21	35	4	6,7	1	1,7	60	40		
Tutumu	Döven	6	9,4	12	42,9	7	25	3	10,7	28	18,7		
Annenin	Çok sever	43	53,1	32	39,5	6	7,4	0	0	81	54	13,43	0,01
Bebeğe	Pek sevmez	9	20,5	19	43,2	13	29,5	3	6,8	44	29,3		
Karşı Sevgisi	Usluysa sever	12	48	9	36	2	8	2	8	25	16,7		

Resimdeki kadına bakıldığında;resimdeki kadını anne olarak algılayanların % 44,4'lük çoğunluğu Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahip çocuklardır. Resimdeki kadının anne olmadığını belirtenlerin %58,8'lik çoğunluğu Y.D.B.D. annelere sahiptirler. Kısaca resimdeki bebeği anne olarak algılayanların %88,7'lik çoğunluğu ev kadınlığını reddeden annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Bu nedenle resimdeki kadının algılanışı ile ilgili olarak test uygulanması anlamsız bulunduğundan istatistik analiz uygulanmamıştır.

Resimdeki bebeğe bakıldığında;resimdeki bebeği uslu olarak algılayanların %33,9'luk çoğunluğu O.D.B.D.,yaramaz olarak algılayanların %40,9'luk çoğunluğu Y.D.B.D. ve bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %50'si Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Bu sonuca göre ilk sırada %44 ile resimdeki bebeği bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayan ve ikinci sırada %41,3 ile resimdeki bebeği uslu olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. Bebeğin algılanışı ile annelerin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında,anneyi koruyucu anne olarak algılayanların %42'si Y.D.B.D.,anneyi döven anne olarak algılayanların %42,9'luk çoğunluğu Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anneyi bebek ağladığı zaman döven anne olarak algılayanların %50'si Y.D.B.D. ve hafif ceza veren anne olarak algılayanların %56,7'si Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Kısaca çocuklarca annelerin %40'ı hafif ceza veren ,%33,3'ü koruyucu,%18,7'si döven ve %8'i de ağlayınca döven anne olarak algılanmaktadır. Annenin bebeğe karşı tutumunun algılanışıyla baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında ;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin %53,1'i Ç.Y.D.B.D. ,annenin bebeği pek sevmediğini belirtenlerin %43,2'si Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler ve çocuk usluysa sevdiğini ,belirtenlerin %48'i Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Bu sonuca göre çocuğu çok seven annelerin baskı-disiplin boyutunun da yüksek olduğu saptanmaktadır. Anne-babanın beklentileri doğrultusunda çocuklarını sevmeleri anlamına gelen ,koşula bağlı

sevginin Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerde daha fazla olduğu görülmektedir. Annenin bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;annenin bebeği çok sevdiğini belirtenlerin %54'ü,pek sevmediğini belirtenlerin %29,3'ü ve usluysa bebeği sevdiğini belirtenlerin %16,7'si baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Annenin bebeğe karşı sevgisinin algılanışıyla baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Annenin bebeği çok sevdiği(%53,1) ve usluysa sevdiğinin(%48) en yüksek oranda belirtildiği satırlarda,annenin baskı-disiplin boyutunu çok yüksek düzeyde benimsediği görülmektedir. Baskı disiplin boyutundaki maddeler bebekten çok çocukla ilgili olduğu için bu sonuç (B.D. arttıkça annenin bebeği sevme oranının da artması) annenin bebeğe karşı tutumunu yansıtmamaktadır.

[illegible]

Resimdeki sahneye bakıldığında;resimdeki aileyi(çocuğu) mutlu olarak algılayanların %42,6'sı Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Aileyi(çocuğu) mutsuz olarak algılayanların %42,5'i ve orijinal cevap verenlerin tamamı Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Aileyi (çocuğu)mutlu olarak algılayanlar, baskı disiplin boyutundaki annelerin çocuklarının %72'lik çoğunluğunu oluşturmaktadır. Resimdeki sahnenin algılanması ile baskı-disiplin arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında;resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanların %52'si Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanların %48,4'ü Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayanların % 40,6'sı Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı;%46 ile çocuğu bazen uslu bazen yaramaz ,ikinci sırayı %33,3 ile uslu ve son sırayı %20,7 ile yaramaz olarak algılayan çocuklar almaktadır. Resimdeki çocuğun algılanışı ile baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde, çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %50'si ve çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenlerin %49,6'sı Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını ve ağır ceza (dayak) aldığını belirtenlerin %43,9'u ve çocuğun yaramazlık yaptığını fakat cezasının belli olmadığını belirtenlerin %66,7'si Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Resimdeki çocuk ve aldığı cezalar incelendiğinde;ilk sırayı %38,7 ile çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirten,ikinci sırayı %32 ile uslu olduğunu belirten,üçüncü sırayı %27,3 ile yaramazlık yaptığı için ağır ceza(dayak)aldığını belirten ve son sırayı %2 ile yaramazlık yaptığı fakat cezasının belli olmadığını belirten çocuklar almaktadır. Resimdeki çocuk ve aldığı cezaların algılanışı ile annenin baskı-disiplin arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde; anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirtenlerin %46,1'i Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen

annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın çocuğu pek sevmediklerini belirtenlerin %50'si ve bazen sevdiğini belirtenlerin %42,9'u Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde;ilk sırada %76,7 ile anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirten,ikinci sırada %14 ile bazen sevdiğini belirten ve son sırada %9,3 ile pek sevmediklerini belirten baskı-disiplin boyutunu benimseyen annelerin çocukları bulunmaktadır. Anne-babanın çocuğa karşı sevgisinin algılanışı ile baskı-disiplin arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;çocukların anne-babayı daima sevdiklerini belirtenlerin %45'i ve anne-babadan birini sevdiğini söyleyenlerin %66,7'si Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Anne-babayı pek sevmediği belirtenlerin %45,5'i ve bazen sevdiğini belirtenlerin %44'ü Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Çocuğun anne-baba sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %74 ile çocuğun anne-babayı daima sevdiğini belirten,ikinci sırayı %16,7 ile bazen sevdiğini belirtenler,üçüncü sırayı %7,3 ile pek sevmediğini belirten ve son sırayı %2 ile çocuğun anne-babadan birini sevdiğini belirten baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Çocuğun anne-babaya karşı sevgisinin algılanışı ile annenin baskı-disiplin arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Kapıdaki adama bakıldığında;kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanların %44,8'i Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kapıdaki adamı iyi bir yabancı olarak algılayanların %46,9'u ve kötü bir yabancı olarak algılayanların %38,5'i Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Kapıdaki adam incelendiğinde;ilk sırayı %70 ile kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılayanlar,ikinci sırayı % 21,3 ile iyi bir yabancı olarak algılayanlar ve son sırayı %8,7 ile kötü bir yabancı olarak algılayan baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Kapıdaki adamın algılanışı ile annenin baskı-disiplin arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirtenlerin %46,5'i Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler .Çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu

sevdiğini belirtenlerin % 52,9'u, çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini belirtenlerin %43,3'ü ve çocukla adam arasındaki ilişkiden hiç söz etmeyip cevapsız(müphem) bırakanların tamamı (%100'ü) Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Kapıdaki adamlar-çocuk arasındaki ilişki incelendiğinde; ilk sırayı %67,3 ile çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevdiğini belirten, ikinci sırayı %20 ile çocuğun adamı sevmediği adamın da çocuğu sevmediğini belirten, üçüncü sırayı %11,3 ile çocuğun adamı sevmediği, adamın çocuğu sevdiğini belirten ve son sırayı da %1,3 ile adam-çocuk ilişkisinin niteliğini belirtmeyen cevapsız bırakan çocuklar oluşturmaktadır. Kapıdaki adamlar-çocuğun ilişkisinin algılanışı ile annenin baskı-disiplin arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 33: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3'e Anlattıkları Hikayelerin PARI Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

BASKI DİSİPLİN BOYUTU

Resimdeki	RESİM 3	Ç.Y.D.B.D.		Y.D.B.D.		O.D.B.D.		D.D.B.D.		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Çocuk	Uslu	35	50,7	28	40,6	6	8,7	0	0	69	46	9,05	0,06
	Yaramaz	6	26,1	10	43,5	5	21,7	2	8,7	23	15,3		
	Bazen Uslu,bazen yaramaz	23	40,4	21	36,8	10	17,5	3	5,3	57	38		
	Kötü	0	0	1	100	0	0	0	0	1	0,7		
A – B'nin	Bebeği daha çok severler	11	29,7	16	43,2	8	21,6	2	5,4	37	24,7	4,8	0,18
Çocuklara	Bebeği daha çok severler ama o küçük	5	33,3	10	66,7	0	0	0	0	15	10		
Karşı	Eşit severler	42	49,4	32	37,6	9	10,6	2	2,4	85	56,7		
Sevgisi	Eşit severler,baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	0	0	1	50	1	50	0	0	2	1,3		
	Anne bebeği,baba çocuğu daha çok sever	6	54,5	1	9,1	3	27,3	1	9,1	11	7,3		
Çocuğun	Çocuk bebeği sever	32	60,4	15	28,3	5	9,4	1	1,9	53	35,3	3,63	0,45
Bebeğe	Çocuk bebeği sevmez,kıskanır	3	21,4	8	57,1	1	7,1	2	14,3	14	9,3		
Karşı	Müphem	7	30,4	13	56,5	3	13	0	0	23	15,3		
Sevgisi	Çocuk bebeği sever,kıskanır,üzülür o da küçük olmak ister	8	32	9	36	7	28	1	4	25	16,7		
	Çocuk sevilmediğini düşünür,üzülür,kıskanır	12	46,2	11	42,3	3	11,5	0	0	26	17,3		
	Bebeği sever,ilgilendir	2	22,2	4	44,4	2	22,2	1	11,1	9	6		

Resimdeki çocuğa bakıldığında; çocuğu uslu olarak algılayanların %50,7'si ve çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanların %40,4'ü Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Çocuğu yaramaz olarak algılayanların %43,5'i ve çocuğu kötü olarak algılayanların tamamı(%100) Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuk incelendiğinde;ilk sırada %46 ile resimdeki çocuğu uslu olarak algılayan,ikinci sırada %38 ile bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayan,üçüncü sırada %15,3 ile yaramaz olarak algılayan ve son sırada %0,7 ile çocuğu kötü olarak algılayan baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları bulunmaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde; anne-babanın bebeği daha çok sevdiklerini belirtenlerin %43,2'si ve anne-babanın bebeği küçük olduğu için daha çok sevdiklerini belirtenlerin %66,7'si Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın eşit sevdiği fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirtenlerin %50'si Y.D.B.D. ve aynı oranda O.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Çocuğu ve bebeği eşit sevdiğini belirtenlerin %49,4'ü ve annenin bebeği babanın çocuğu daha çok sevdiğini belirtenlerin %54,5'i Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %56,7 ile anne-babanın çocuğu ve bebeği eşit sevdiğini belirten,ikinci sırayı %24,7 ile anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirten,üçüncü sırayı %10 ile anne-babanın bebeği daha küçük olduğu için daha çok sevdiklerini belirten ve en son sırayı %1,3 ile babanın eşit sevdiği fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki anne-babanın çocuklardan karşı sevgisinin algılanması ile baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p> 0,05$).

Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisini algılamalarına bakıldığında;resimdeki çocuğun bebeği sevdiğini belirtenlerin %60,4'ü ve resimdeki çocuğun sevilmediğini düşünüp ,üzüldüğü ve kışkırdığını belirtenlerin %46,2'si Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun bebeği sevmediğini,kışkırdığını belirtenlerin

%57,1'i,resimdeki çocuğun duygularını açıkça belirtmediğini (müphem) söyleyenlerin %56,5'i,resimdeki çocuğun bebeği sevdiği,kıskandığı,üzüldüğü ve onun da küçük olmak istediğini belirtenlerin %36'sı ve çocuğun bebeği sevdiği,ilgilendiğini belirtenlerin %44,4'ü Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde;ilk sırayı %35,3 ile çocuğun bebeği sevdiğini belirten,ikinci sırayı %17,3 ile çocuğun sevilmediğini düşünüp,üzüldüğü ve kıskandığını belirten ve en son sırayı da %6 ile çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini belirten baskı-disiplin boyutunu benimseyen annelerin çocukları almaktadır. Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisi ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p > 0,05$).

Tablo 34:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4'e Anlatıklardan Hikayelerin PARI Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 4	BASKI DİSİPLİN BOYUTU														X ²	P
	Ç.Y.D.B.D.		Y.D.B.D.		O.D.B.D.		D.D.B.D.		TOPLAM							
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%						
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı, cezalı	38	42,2	36	40	14	15,6	2	2,2	90	60	1,23	0,74			
	Onu evde bıraktılar	13	48,1	11	40,7	1	3,7	2	7,4	27	18					
	Evde kimse yok, çocuk kapıda	5	50	4	40	1	10	0	0	10	6,7					
	Çocuk yalnız kalmak istedi	6	46,2	4	30,8	2	15,4	1	7,7	13	8,7					
	Anne-baba doktorda	2	50	2	50	0	0	0	0	4	2,7					
	Orijinal	0	0	3	50	3	50	0	0	6	4					
Çocuk Ne Düşünüyor?	Yaramazlık yaptı, pişman	29	44,6	25	38,5	10	15,4	1	1,5	65	43,3	1,26	0,53			
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	3	37,5	4	50	1	12,5	0	0	8	5,3					
	Arkadaşına kızmış	4	40	4	40	2	20	0	0	10	66,8					
	Ağlıyor,üzgün,düşünüyor	5	33,3	8	53,3	2	13,3	0	0	15	10					
	Anne-babayı bekliyor	12	40	13	43,3	1	3,3	4	13,3	30	20					
	Anne-babaya kızgın	7	50	2	14,3	5	35,7	0	0	14	9,3					
Anne-Baba Nerede?	Orijinal	4	50	4	50	0	0	0	0	8	5,3					
	Evde	33	40,2	35	42,7	12	14,6	2	2,4	82	54,7	0,487	0,78			
	Evde değil(işte-gezmede)	29	46	23	36,5	9	14,3	2	3,2	63	42					
	Doktorda	2	40	2	40	0	0	1	20	5	3,3					
	Kapalı	20	43,5	18	39,1	6	13	2	4,3	46	30,7	0,63	0,89			
	Kilitli	40	42,1	40	42,1	13	13,7	2	2,1	95	66,3					
Kapı	Çocuk dışarıda	1	20	2	40	2	40	0	0	5	3,3					
	Bilmiyorum	3	75	0	0	0	0	1	25	4	2,7					
	Kısa	20	40,8	21	42,9	5	10,2	3	6,1	49	32,7	6,28	0,18			
	Uzun	31	43,1	25	34,7	15	20,8	1	1,4	72	48					
	Belli değil	13	44,8	14	48,3	1	3,4	1	3,4	29	19,3					
	Hikayenin Sonu	51	41,8	52	42,6	15	12,3	4	3,3	122	81,3	1,608	0,45			
Hikayenin Sonu	Kötü:Çocuk yine cezalandırılıyor	8	44,4	7	38,9	3	16,7	0	0	18	12					
	Belli değil	5	50	1	10	3	30	1	10	10	6,7					

Çocuğun yalnız olmasının nedeni incelendiğinde; çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirtenlerin %42,2'si ,onu evde bıraktıklarını belirtenlerin %48,1'i, evde kimsenin olmadığını, çocuğun kapıda olduğunu belirtenlerin %50'si ve çocuğun yalnız kalmak istediğini belirtenlerin %46,2'si Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın doktorda olduğunu belirtenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Orijinal cevap verenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Çocuğun yalnız olmasının nedenine bakıldığında ;%60 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu belirten, ikinci sırada %18 ile anne-babası evde bıraktığı için çocuğun yalnız kaldığını belirten ve son sırada %4 ile anne-baba doktorda olduğu için çocuğun yalnız olduğunu belirten çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki çocuğun niye yalnız olduğunun algılanması ile baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun düşüncesine bakıldığında; resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirtenlerin %44,6'sı ve çocuğun anne-babaya kızgın olduğunu düşünenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü belirtenlerin %50'si , çocuğun ağlayıp üzüldüğünü ve düşündüğünü belirtenlerin %53,3'ü ve anne-babasını beklediğini belirtenlerin %43,3'ü Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirtenlerin %40'ı Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Orijinal cevap verenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Tabloda dördüncü resimdeki çocuğun düşüncesi incelendiğinde ilk sırayı %66,8 ile çocuğun arkadaşına kızmış olduğunu belirten, ikinci sırayı %43,3 ile yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirten, üçüncü sırayı %20 ile çocuğun anne-babayı beklediğini belirten ve son sırayı % 5,3 ile orijinal cevap veren çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki çocuğun ne düşündüğünün algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın bulundukları yer incelendiğinde; anne babanın evde olduğunu belirtenlerin %42,7'si Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler.

Ebeveynlerin evde bulunmadığını belirtenlerin %46'sı Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Ebeveynlerin doktorda olduğunu belirtenlerin %40'ı Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Tabloda anne-babanın bulundukları yere bakıldığında; İlk sırayı %54,7 ile anne-babanın evde olduğunu belirten, ikinci sırayı %42 ile ebeveynlerin evde bulunmadığını belirten ve son sırayı %3,3 ile ebeveynlerin doktorda olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. Çocuğun anne-babasının nerede olduğunu algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapının kapalı veya kilitli olma durumuna bakıldığında; kapının kapalı olduğunu belirtenlerin %43,5'i ve kapının kapalı veya kilitli olma durumunu bilmeyenlerin %75'i Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelere sahiptirler. Kapının kilitli olduğunu belirtenlerin %42,1'i Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Çocuğun dışarıda olduğunu belirtenlerin %40'ı Y.D.B.D. ve aynı oranda O.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kapının kapalı veya kilitli olma durumu incelendiğinde; ilk sırayı %66,3 ile kapının kilitli olduğunu belirten, ikinci sırayı %30,7 ile kapının kapalı olduğunu belirten ve son sırayı %2,7 ile bilmediğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki kapının kilitli ya da kapalı olma durumu ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresine bakıldığında; çocuğun yalnızlık süresinin kısa olduğunu belirtenlerin %42,9'u ve çocuğun yalnızlık süresinin belli olmadığını belirtenlerin %48,3'ü Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Çocuğun yalnızlık süresinin uzun olduğunu belirtenlerin %43,1'i Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Çocuğun yalnızlık süresi incelendiğinde; ilk sırayı %48 ile uzun süre çocuğun yalnız kaldığını belirten, ikinci sırada %32,7 ile çocuğun yalnızlık süresinin kısa olduğunu belirten ve son sırada %19,3 ile çocuğun yalnızlık süresini belirtmeyen çocuklar yer almaktadır. Resimdeki çocuğun yalnız kalma süresi ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %42,9'u Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır.

Hikayenin sonunun kötü bittiğini söyleyenlerin %44,4'ü ve hikayenin sonunu belirtmeyenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Hikayenin sonu incelediğinde;ilk sırada %81,3 ile iyi bittiğini belirten,ikinci sırada %12 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %6,7 ile hikayenin sonunu belirtmeyen çocuklar bulunmaktadır. Resimdeki çocuğun hikayenin sonunu algılaması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 35: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5'e Anlattıkları Hikayelerin PARI Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 5		BASKI-DİSİPLİN BOYUTU													
Resimdeki Sahne	Tehlikeli Tehlikeli Değil	Ç.Y.D.B.D.		Y.D.B.D.		O.D.B.D.		D.D.B.D.		TOPLAM		X ²	P		
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%				
Resimdeki Erkek ile Çocuğun İlişkisi	Tehlikeli	47	40,5	48	41,4	16	13,8	5	4,3	116	77,3	2,279	0,52		
	Tehlikeli Değil	17	50	12	35,3	5	14,7	0	0	34	22,7				
	B. çocukla oynuyor, ilgileniyor	30	44,1	29	42,6	7	10,3	2	2,9	68	45,3	1,53	0,47		
	B. çocuğu, istemiyor, sevmiyor, almıyor	12	48	9	36	4	16	0	0	25	16,7				
	Baba çocuğu dövüyor	7	28	11	44	4	16	3	12	25	16,7				
Resimdeki Erkek	Baba çocuğu öldürecek	2	66,7	0	0	1	33,3	0	0	3	2				
	Sahne tehlikeli ama a-b-ç ilişkisi iyi	13	50	9	34,6	4	15,4	0	0	26	17,3				
	Müphem	0	0	2	66,7	1	33,3	0	0	3	2				
	Baba	52	44,1	45	38,1	17	14,4	4	3,4	118	78,7	0,08	0,95		
	İyi bir yabancı	2	20	5	50	2	20	1	10	10	6,7				
Resimdeki Kadın	Kötü bir yabancı	10	45,5	10	45,5	2	9,1	0	0	22	14,7				
	Anne	62	42,8	57	39,3	21	14,5	5	3,4	145	96,7	Test Uygulanmadı			
	Abla-akraba	2	50	2	50	0	0	0	0	4	2,7				
	Kötü bir yabancı	0	0	1	100	0	0	0	0	1	0,7				
	İyi	42	47,2	35	39,3	11	12,4	1	1,1	89	59,3	4,02	0,13		
Kadın-Erkek İlişkisi	Kötü	16	32,7	21	42,9	8	16,3	4	8,2	49	32,7				
	Belli değil	6	50	4	33,3	2	16,7	0	0	12	8				
	İyi	38	43,2	37	42	12	13,6	1	1,1	88	58,7	3,27	0,20		
	Kötü	14	35	15	37,5	7	17,5	4	10	40	26,7				
	Belli değil	12	54,5	8	36,4	2	9,1	0	0	22	14,6				
Hikayenin Sonu	İyi	38	43,2	37	42	12	13,6	1	1,1	88	58,7				
	Kötü	14	35	15	37,5	7	17,5	4	10	40	26,7				
	Belli değil	12	54,5	8	36,4	2	9,1	0	0	22	14,6				
	Olumlu	56	43,1	53	40,8	17	13,1	4	3,1	130	86,7	0,95	0,62		
	Olumsuz	8	40	7	35	4	20	1	5	20	13,3				

Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi incelendiğinde; babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini belirtenlerin %44,1'i, babanın çocuğu sevmediği istemediğini belirtenlerin %48'i, babanın çocuğu öldüreceğini belirtenlerin %66,7'si ve sahnenin tehlikeli ama aile ilişkilerinin iyi olduğunu belirtenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Babanın çocuğu dövdüğünü belirtenlerin %44'ü ve ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %66,7'si Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisine bakıldığında; ilk sırayı %45,3 ile babanın çocukla ilgilendiğini ve oynadığını belirten, ikinci sırayı %17,3 ile sahnenin tehlikeli olduğu fakat anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirten ve son sırayı %2 ile babanın çocuğu öldüreceğini ve yine %2 ile müphem cevap veren çocuklar oluşturmaktadır. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisinin algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında, resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirenlerin %44,1'i Ç.Y.D.B.D. ve iyi bir yabancı olarak algılayanların %50'si Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Kötü bir yabancı olarak algılayanların %45,5'i Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Tabloda resimdeki erkek incelendiğinde ilk sırada %78,7 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu belirten, ikinci sırada %14,7 ile kötü bir yabancı olduğunu belirten ve son sırada %6,7 ile iyi bir yabancı olduğunu belirten çocuklar yer almaktadır. Resimdeki erkeğin algılanması ile, annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki kadına bakıldığında; resimdeki kadının anne olduğunu belirtenlerin %42,8'i Ç.Y.D.B.D. ve kötü bir yabancı olduğunu belirtenlerin %100'lük tamamı Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki kadının abla-akraba olduğunu belirtenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. ve yine aynı oranda Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki kadın incelendiğinde; %96,7'lik çoğunluğun resimdeki kadını anne olarak algıladığı görülmektedir. Resimdeki kadınla ilgili; ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan bu bölümde khi-kare

analizi uygulanmamıştır.

Kadın-erkek ilişkisine bakıldığında, kadın-erkek ilişkisini iyi (olumlu) olarak algılayanların %47,2'si ve resimdeki kadınla erkek arasındaki ilişkinin niteliğini belirtmeyenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Kadın-erkek ilişkisini kötü olarak algılayanların %42,9'u Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Kadın-erkek ilişkisi incelendiğinde ilk sırayı %59,3 ile iyi olarak algılayan, ikinci sırayı %32,7 ile kötü ve son sırayı %8 ile ilişkinin niteliğini belirtmeyen çocuklar oluşturmaktadır. Kadın-erkek ilişkisinin algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin iyi bittiğini belirtenlerin %43,2'si ve belli olmadığını belirtenlerin %54,5'i Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Hikayenin sonunun kötü bittiğini belirtenlerin %37,5'i Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırada %58,7 ile iyi bittiğini belirten, ikinci sırada %26,7 ile hikayenin sonunun kötü bittiğini belirten ve son sırada %14,7 ile belli olmadığını belirten çocuklar yer almaktadır. Hikayenin sonunun algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, anne-çocuk arasındaki ilişkiyi olumlu algılayanların %43,1'i ve olumsuz olarak algılayanların %40'ı Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin çocuklarıdır. Anne-çocuk arasındaki ilişkiyi baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocuklarının, %88,7'lik çoğunluğunun olumlu algıladıkları görülmektedir. Anne-çocuk ilişkisinin algılanması ile baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 36:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6'da Anlattıkları Hikayelerin PARI Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 6		BASKI-DİSİPLİN BOYUTU												P
		Ç.Y.D.B.D.		Y.D.B.D.		O.D.B.D.		D.D.B.D.		TOPLAM		X ²		
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			
Resimdeki	Tehlikeli	41	38,7	46	43,4	16	15,1	3	2,8	106	70,7	0,968	0,81	
Sahne	Tehlikeli değil	23	52,3	14	31,8	5	11,4	2	4,5	44	29,3			
Resimdeki	Uslu	28	43,8	22	34,4	12	18,8	2	3,1	64	42,7	3,59	0,31	
Çocuk	Yaramaz	8	34,8	10	43,5	4	17,4	1	4,3	23	15,3			
	Bazen uslu,bazen yaramaz	28	44,4	28	44,4	5	7,9	2	3,2	63	42			
Resimdeki	Baba	30	42,3	28	39,4	8	11,3	5	7	71	47,3	6,28	0,10	
Erkek	İyi bir yabancı	11	73,3	2	13,3	2	13,3	0	0	15	10			
	Kötü bir yabancı	22	36,1	29	47,5	10	16,4	0	0	61	40,7			
	Anne	1	50	1	50	0	0	0	0	2	1,3			
	Belli değil	0	0	0	0	1	100	0	0	1	0,6			
Anne	Var	60	44,1	54	39,7	18	13,2	4	2,9	136	90,7	Test Uygulanmadı		
	Yok,öldü	3	33,3	3	33,3	3	33,3	0	0	9	6			
	Belli değil	1	20	3	60	0	0	1	20	5	3,3			
Annenin	Belli değil	7	58,3	3	25	1	8,3	1	8,3	12	8	2,42	0,49	
Çocuğa	Teselli,tasvip eden anne	44	40,7	47	43,5	14	13	3	2,8	108	72			
Karşı	Tasvip etmeyen anne	11	44	9	36	4	16	1	4	25	16,7			
Tutumu	Ceza veren anne	2	40	1	20	2	40	0	0	5	3,3			
Hikaye	İyi	41	47,7	33	38,4	12	14	0	0	86	57,3	1,23	0,74	
Sonu	Kötü	15	30,6	22	44,9	7	14,3	5	10,2	49	32,7			
	Belli değil	8	53,3	5	33,3	2	13,3	0	0	15	10			

Resimdeki sahne incelendiğinde; resimdeki sahneyi tehlikeli bulanların %43,4'ü Y.D.B.D. ve tehlikeli bulmadıklarını belirtenlerin %52,3'ü Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki sahneyi tehlikeli bulanlar,%70,67'lik çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Resimdeki sahnenin algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuk incelendiğinde resimdeki çocuğun uslu olduğunu belirtenlerin %43,8'i Ç.Y.D.B.D. ve resimdeki çocuğun yaramaz olduğunu belirtenlerin %43,5'i Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki çocuğun bazen uslu, bazen yaramaz olduğunu söyleyenlerin %44,4'ü Ç.Y.D.B.D. ve yine aynı oranda Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki çocuk incelendiğinde ilk sırayı %42,7 ile uslu,%42 ile bazen uslu, bazen yaramaz ve son sırada da %15,3 ile yaramaz olarak algılayan baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları yer almaktadır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; resimdeki erkeğin, baba olduğunu belirtenlerin %42,3'ü ve resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayanların %73,3'ü Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algılayanların %47,5'i Y.D.B.D. boyutundaki annelerdir. Resimdeki erkeğin anne olduğunu belirtenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. ve %50'si Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki erkeğin kim olduğunu belirtmeyenlerin tamamı(%100'ü)O.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Resimdeki erkek incelendiğinde ;ilk sırada %47,3 ile resimdeki erkeğin baba olduğunu,%40,7 ile kötü bir yabancı olduğunu,üçüncü sırada %10 ile iyi bir yabancı olduğunu ve son sırada %0,7 ile kim olduğunu belirtmeyen baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları bulunmaktadır. Resimdeki erkeğin algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne ile ilgili bölümde, annenin var olduğunu belirtenlerin %44,1'i Ç.Y.D.B.D. ve anne hakkında bir fikir belirtmeyenlerin %60'ı Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Annenin öldüğünü,dolayısıyla olmadığını

belirtenlerin %33,3'ü Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranlarda Y.D.B.D. ile O.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Tabloda anne ile ilgili bölüm incelendiğinde, annenin var olduğunu belirtenlerin %90,7'lik çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Resimdeki anne çocukların çoğu tarafından var olarak algılandığı için istatistiksel test uygulanması anlamsız bulunmuştur .

Annenin çocuğa karşı tutumuna bakıldığında; annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını belirtenlerin %58,3'ü ve "tasvip etmeyen anne" olarak algılayanların %44'ü Ç.Y.D.B.D boyutundaki annelerin çocuklarıdır. .Annenin "teselli-tasvip eden anne" olduğunu belirtenlerin %43,5'i Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Annenin "ceza veren anne" olduğunu belirtenlerin %40'ı Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda O.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarından oluşuğu görülmektedir. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde;anneyi %72 ile teselli-tasvip eden anne olarak algılayan baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocuklarının,çoğunlukta olduğu ve %3,33 ile ceza veren anne olarak algılayanların ise azınlıktaki oldukları saptanmıştır. Annenin çocuğa karşı tutumunun algılanması ile annenin baskı disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonuna bakıldığında; hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların %47,7'si ve hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyenlerin %53,3'ü Ç.Y.D.B.D.,kötü olarak algılayanların %44,9'u Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Hikayenin sonu incelendiğinde;ilk sırada hikayenin sonunun %57,3 ile iyi bittiğini, ikinci sırada %32,7 ile kötü bittiğini belirten ve son sırada %10 ile belirten hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmeyen baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları yer almaktadır. Hikayenin sonunun algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 37 :Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7'de Anlattıkları Hikayelerin PARI Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

RESİM 7		BASKI DISİPLİN BOYUTU											
		Ç.Y.D.B.D.			Y.D.B.D.			O.D.B.D.			D.D.B.D.		
		S	%	S	S	%	S	%	S	%	S	%	P
Anne-	Kavga ediyorlar	21	37,5	26	46,4	7	12,5	2	3,6	56	37,3	2,95	0,57
Baba Ne	Konuşuyorlar	15	39,5	15	39,5	7	18,4	1	2,6	38	25,3		
Yapıyor?	Tartışıyorlar	28	50	19	33,9	7	12,5	2	3,6	56	37,3		
Ne Hakkında?	Genel	24	52,2	12	26,1	7	15,2	3	6,5	46	30,7	4,81	0,19
	Maddi Durum	6	26,1	11	47,8	5	21,7	1	4,3	23	15,3		
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	34	42	37	45,7	9	11,1	1	1,2	81	54		
Çocuk Konuşulalı Anlıyor mu?	Anlıyor	52	44,8	44	37,9	18	15,5	2	1,7	116	77,3	1,89	0,39
	Anlamıyor	12	35,3	16	47,1	3	8,8	3	8,8	34	22,7		
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	15	53,6	10	35,7	3	10,7	0	0	28	18,7	3,54	0,17
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	3	37,5	4	50	1	12,5	0	0	8	5,3		
	Çocuk Çare arıyor	10	47,6	8	38,1	3	14,3	0	0	21	14		
	Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	26	41,3	25	39,7	10	15,9	2	3,2	63	42		
	Anlamıyor,konuşulanları merak ediyor	10	33,3	13	43,3	4	13,3	3	10	30	20		
Hikayenin Sonu	Olumlu	48	45,7	41	39	13	12,4	3	2,9	105	70	1,735	0,63
	Olumsuz	10	32,3	13	41,9	6	19,4	2	6,5	31	20,7		
	Belli değil	6	42,9	6	42,9	2	14,3	0	0	14	9,3		

Anne-babanın ne yaptığına bakıldığında; anne-babanın, kavga ettiğini belirtenlerin %46,4'ü Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Anne-babanın tartıştıklarını belirtenlerin %50'si Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Anne-babanın konuştuğunu belirtenlerin %39,5'i Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Tabloda anne-babanın ne yaptığı incelendiğinde; ilk sırada %37,3 ile anne-babanın kavga ettiğini ve aynı oranda tartıştığını belirten ikinci sırada %25,3 ile anne-babanın konuştuğunu belirten baskı-disiplin boyutundaki anneler bulunmaktadır. Anne-babanın ne yaptığına algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıklarına bakıldığında; konunun genel olduğunu belirtenlerin %52,2'si Ç.Y.D.B.D. ,maddi durumla ilgili olduğunu belirtenlerin %47,8'i ve çocuk hakkında olduğunu belirtenlerin %45,7'si Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Tabloda anne-babanın ne hakkında konuştukları veya tartıştıkları incelendiğinde; ilk sırayı %54 ile çocuk hakkında, ikinci sırayı %30,7 ile genel konular hakkında ve son sırayı %15,3 ile maddi durum hakkında konuşup tartıştıklarını belirten baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Anne-babanın ne hakkında konuşup tartıştıklarının algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığına bakıldığında; çocuğun konuyu anladığını belirtenlerin %44,8'i Ç.Y.D.B.D. ve çocuğun konuşulanları anlamadığını belirtenlerin %47,1'i Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığı incelendiğinde; %77,3'lük çoğunluğun, çocuğun konuşulanları anladığını belirten baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları olduğu görülmektedir. Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamadığının algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki çocuğun ne yaptığına bakıldığında; resimdeki çocuğun endişeli, üzgün olduğunu belirtenlerin %53,6'sı, çocuğun çare aradığını belirtenlerin %47,6'sı ve çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirtenlerin %41,3'ü Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Çocuğun

ebeveynini eleştirdiğini belirtenlerin %50'si ve çocuğun konuşulanları anlamadığını, merak ettiğini belirtenlerin %43,3'ü Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahip olan çocuklardır. Resimdeki çocuğun ne yaptığı incelendiğinde; ilk sırayı %42 ile çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirten, ikinci sırayı %20 ile çocuğun konuşulanları anlamadığını, merak ettiğini belirten, üçüncü sırayı %18,7 ile çocuğun endişeli, üzgün olduğunu belirten ve en son sırayı %5,3 ile çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirten baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocuklarından oluşmaktadır. Resimdeki çocuğun ne yaptığına algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında; hikayenin sonunu olumlu (iyi) olarak algılayanların %45,7'si Ç.Y.D.B.D. ve ,olumsuz (kötü) olarak algılayanların %41,9'u Y.D.B.D. boyutundaki annelerin çocuklarıdır. Hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyenlerin %42,9'u Ç.Y.D.B.D. ve aynı oranda Y.D.B.D. boyutundaki annelere sahiptirler. Hikayenin sonu incelendiğinde; ilk sırayı %70 ile hikayenin sonunu olumlu olarak algılayan , ikinci sırayı %20,7 ile olumsuz olarak algılayan ve son sırayı %9,3 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirten baskı-disiplin boyutundaki annelerin çocukları oluşturmaktadır. Hikayenin sonunun algılanması ile annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

TABLO 38:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

RESİM 1		CİNSİYET						X ²	P
		KIZ		ERKEK		TOPLAM			
		S	%	S	%	S	%		
Çocuğun Hikayesi	Anne	69	86,3	64	91,4	133	88,7	0,996	0,32
	Anne Değil	11	13,8	6	8,6	17	11,3		
Resimdeki Bebek	Uslu	24	30	38	54,3	62	41,3	11,72	0,01
	Yaramaz	17	21,3	5	7,1	22	14,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	39	48,8	27	8,6	66	44		
Annenin Bebeğe Karşı Tutumu	Koruyucu	19	23,8	31	44,3	50	33,3	10,19	0,02
	Ağlayınca döven	7	8,8	5	7,1	12	8		
	Hafif ceza veren	33	41,3	27	38,6	60	40		
	Döven	21	26,3	7	10	28	18,7		
Annenin Bebeğe Karşı Sevgisi	Çok sever	34	42,5	47	67,1	81	54	9,57	0,01
	Pek sevmez	28	35	16	22,9	44	29,3		
	Usluysa sever	18	22,5	7	10	25	16,7		

Tablo 38'de resimdeki kadına bakıldığında; kız çocuklarının %86,3'lük çoğunluğu erkek çocuklarının da %91,4'lük çoğunluğu, resimdeki kadını anne olarak algılamaktadırlar. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki kadını algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki bebek incelendiğinde, kız çocuklarının en büyük grubu (%48,8) resimdeki bebeği bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılarken, erkek çocuklarının en büyük grubu (%54,3) bebeği uslu olarak algılamaktadırlar. Çocukların cinsiyetleri ile çocuğun resimdeki bebeği, algılaması arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Kız ve erkek çocuklarının resimdeki bebeği kendileriyle özdeşleştirdikleri bu nedenle de ,kızların bebeği bazen uslu-bazen yaramaz,erkeklerin ise bebeği uslu olarak algıladıkları düşünülebilir. Razon'un(1983) çalışmasında; resimdeki bebeğin,cinsiyetlere göre algılanmasında kızlar %52,3 erkekler %53,4 oranında resimdeki bebeğin bazen uslu,bazen yaramaz olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla kısmen tutarlılık göstermektedir.(Razon,1983:84).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında, 1.derecede kızların (%41,3) anneyi hafif ceza veren, 2.derecede döven (%26,3), 3.derecede de koruyucu (%23,8) olarak algıladıkları görülmektedir. Erkek çocuklarının, 1.derecede (%44,3) anneyi koruyucu, 2.derecede (%38,6) hafif ceza veren 3.derecede ise döven olarak algıladıkları saptanmaktadır. Annenin; bebeğe karşı tutumu incelendiğinde annelerin kız çocuklarını, erkek çocuklarına göre daha çok dövdükleri görülmektedir. Ayrıca erkek çocukları anneleri kız çocuklarına göre daha çok koruyucu olarak algılamaktadırlar. Çocukların cinsiyetleri ile annenin bebeğe karşı tutumunu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Önceki yıllarda yapılan araştırmalarda ailelerin kız çocuklarına karşı daha cezalandırıcı ve kısıtlayıcı davrandıkları ve kız çocuklarını erkek çocuklarından daha fazla ihmal ve istismar ettikleri görülürken,90'lı yıllarda kız çocuklara uygulanan baskının azaldığı,demokratik tutumların arttığı ,erkek çocuklara karşı ise daha baskıcı ve ilgisiz tutumların sergilendiği gözlenmiştir. Genel olarak erkek çocuklar ile aileleri arasında kız çocuklara göre daha fazla çatışma yaşanmasının ise kız çocuklarının bizim kültürümüzde doğuştan itibaren daha uysal ve kabul edici olarak

yetiştirilmesine ,erkek çocukların daha atılgan–girişken daha içten denetimli olarak yetiştirilmelerinin istenmesine ve erkek çocuklardan ailelerin gelecekle ilgili beklentilerinin daha fazla olmasına bağlı olduğu düşünülmektedir(Onur,1999:335). Elde edilen bulgular bazı noktalarda,araştırma ile tutarlılık gösterirken,bazı noktalarda da tutarlılık göstermemektedir. Haktanır,Baran ve Alisinanoğlu'nun yaptığı bir çalışmaya göre çocukların cinsiyetlerinin annelerin tutumunda anlamlı bir farklılığa neden olmadığı saptanmıştır. (Haktanır,Baran ve Alisinanoğlu,1998:29) Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Annenin bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde; kız çocuklarında %42,5'lik, erkek çocuğunda ise %67,1'lik çoğunluğun, annenin bebeği çok sevdiğini düşündükleri görülmektedir. En düşük yüzde ile; kız çocukları %22,5 ile, erkek çocukları da %10 ile çocuk usluysa annenin sevdiğini belirtmektedirler. Bu sonuca göre kız çocuklarında koşula bağlı sevmenin erkek çocuklarına göre daha çok görüldüğü saptanmıştır. Çocukların cinsiyetleri ile çocuğun, annenin bebeğe karşı sevgisini algılaması arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).A.Altunbaş (1983)'e göre anneler daha koruyucu, daha iyi, daha çok hediye veren olarak betimlenirken, babalar daha güçlü olarak algılanmaktadır (Akt;Altunbaş,1983). Bu sonuç araştırma bulguları ile tutarlık göstermemektedir.

TABLO 39:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

RESİM 2		CİNSİYET							
Çocuğun Hikayesi		KIZ		ERKEK		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%		
Resimdeki Sahne	Alie (Çocuk Mutlu)	55	68,8	53	75,7	108	72	0,636	0,43
	Alie(Çocuk Mutsuz)	24	30	16	22,9	40	26,7		
	Orijinal	1	1,3	1	1,4	2	1,3		
Resimdeki Çocuk	Uslu	22	27,5	28	40	50	33,3	3,36	0,19
	Yaramaz	16	20	15	21,4	31	20,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	42	52,5	27	38,6	69	46		
Aldığı Cezalar	Uslu	21	26,3	27	38,6	48	32	4,83	0,16
	Yaramazlık,Hafif Ceza	31	38,8	27	38,6	58	38,7		
	Yaramazlık,Ağır Ceza(Dayak)	27	33,8	14	20	41	27,3		
Anne,Baba Ve Çocuk Sevgisi	Yaramazlık,var,ceza belli değil	1	1,3	2	2,9	3	2	5,48	0,06
	Daima severler	56	70	59	84,3	115	76,7		
	Pek sevmeyler	8	10	6	8,6	14	9,3		
Çocuğun Anne-Baba Sevgisi	Bazen severler	16	20	5	7,1	21	14	4,41	0,22
	Daima sever	56	70	55	78,6	111	74		
	Pek sevmeyez	5	6,3	6	8,6	11	7,3		
Kapıdaki Adam	Bazen sever	16	20	9	12,9	25	16,7	9,5	0,01
	A-B'dan birini sever	3	3,8	0	0	3	2		
	Arkadaş,akraba,komşu,misafir	48	60	57	81,4	105	70		
Adam Ve Çocuk İlişkisi	İyi bir yabancı	21	26,3	11	15,7	32	21,3	8,44	0,04
	Kötü bir yabancı	11	13,8	2	2,9	13	8,7		
	Çocuk adamı,adam çocuğu sever	46	57,5	55	78,6	101	67,3		
	Ç.adamı sevmeyez,adam çocuğu sever	11	13,8	6	8,6	17	11,3		

Resimdeki sahneye bakıldığında; kız çocuklarının (%68,8) ve erkek çocuklarının çoğunluğunun (%75,7) aileyi ve çocuğu mutlu olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında, kız çocuklarının %52,5'lik çoğunluğunun resimdeki çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz, olarak algıladıkları, erkek çocuklarının ise %40'lık çoğunluğunun, uslu olarak algıladıkları saptanmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde; en büyük grupta kızların (%38,8) çocuğun yaramazlık yaptığında hafif ceza aldığını, 2.sırada (%33,8) yaramazlık yaptığında ağır ceza (dayak) aldığını belirtmektedirler. Erkeklerin, resimdeki çocuğu %38,6 oranında uslu ve aynı oranda yaramazlık yaptığında hafif ceza alan çocuk olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğu ve aldığı cezaları, algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne babanın çocuk sevgisi incelendiğinde, kız çocukları %70 ve erkek çocukları %84,3'lük çoğunlukla, anne-babanın çocuğu daima sevdiğini belirtmektedirler. Çocukların cinsiyetleri ile anne-babanın çocuğa karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocukların cinsiyetleri ile anne-baba sevgisini algılamaları incelendiğinde, kız çocukları %70'lik ve erkek çocukları %78,6'lık çoğunlukla, çocuğun anne-babayı daima sevdiğini belirtmekte oldukları görülmektedir. Çocukların cinsiyetleri ile çocuğun anne-babaya karşı sevgisini, algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun kapıdaki adamı algılayışına bakıldığında, kız (%60) ve erkek çocuklarının (%81,4) çoğunluğunun kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algıladıkları görülmektedir. Kapıdaki adamı bu şekilde algılayan erkeklerin kızlardan daha fazla olduğu görülmektedir. Bu adamı iyi bir yabancı olarak algılayan kızlar (%13,8), erkeklerden (%2,9) daha çoktur. Çocukların cinsiyetleri ile kapıdaki adamı algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre araştırma grubundaki kızların erkek

çocuklarına göre aile dışındaki bireylerle daha çok ve olumlu iletişime girdikleri düşünülebilir. Razon (1983) yaptığı bir çalışmada, çocuğun cinsiyetinin, kapıdaki adamı algılamaları üzerindeki etkisini incelemiş ve kızlarla, erkekler arasında bazı farklılıklar görmüştür. Kızların çoğunluğunun kapıdaki adamı, arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılamalarının erkeklerin çoğunluğuna göre daha fazla olduğunu bulmuştur. Adamı iyi bir yabancı olarak algılayan erkeklerin kızlardan çok olduğunu saptamıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlık göstermemektedir (Razon: 1983, 99).

Kapıdaki adamla çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevdiğini belirten kız(%57,5) ve erkek(%78,6) çocukları çoğunluktadır. Bu ilişkide çocuğun adamı sevmediği ama adamın çocuğu sevdiğini belirten kız çocukları (%13,8), erkek çocuklarından (%8,6) fazladır. Çocuğun adamı, adamında çocuğu sevmediğini belirten kız çocukları %26,3 oranındayken, erkek çocukları %12,9 oranındadır. Bu da babaların kız çocuklarıyla daha uzak bir iletişim içinde olmaları nedeniyle kız çocukları erkeklere göre çocuğun adamı adamın da çocuğu sevmediğini daha fazla oranda belirtmektedirler. Bu ilişkiyi cevapsız bırakan kızlar %2,5 oranındayken, erkeklerin bu ilişkiyi cevapsız bırakmadıkları saptanmıştır. Çocukların cinsiyetleri ile kapıdaki adamla-çocuğun ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Razon (1983)'e göre çocuk-adam ilişkisini, deneklerin çoğunluğu cevapsız bırakmıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermemektedir (Razon: 1983, 90).

TABLO 40:Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3' de Anlattıkları Hikayelerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

RESİM 3

Çocuğun Hikayesi	CİNSİYET							
	KIZ				ERKEK			
	S	%	S	%	S	%	S	%
Resimdeki Çocuk	25	31,3	44	62,9	69	46	18,54	0,00
Uslu								
Yaramaz	19	23,8	4	5,7	23	15,3		
Bazen uslu,bazen yaramaz	35	43,8	22	31,4	57	38		
Kötü	1	1,3	0	0	1	0,7		
Anne –Babanın Çocuklara Karşı Sevgisi	26	32,5	11	15,7	37	24,7	8,903	0,06
Bebeği daha çok severler								
Bebeği daha çok severler ama o küçük	6	7,5	9	12,9	15	10		
Eşit severler	39	48,8	46	65,7	85	56,7		
Eşit severler,baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	1	1,3	1	1,4	2	1,3		
Anne bebeği,baba çocuğu daha çok sever	8	10	3	4,3	11	7,3		
Çocuğun Bebeğe Karşı Sevgisi	26	32,5	27	38,6	53	35,3	9,84	0,08
Çocuk bebeği sever								
Çocuk,bebeği sevmeyiz,kıskanır	10	12,5	4	5,7	14	9,3		
Müphem	17	21,3	6	8,6	23	15,3		
Çocuk bebeği sever,	13	16,3	12	17,1	25	16,7		
Kıskanır,üzülür o da küçük olmak ister.								
Çocuk,sevilmeyişini düşünür,üzülür,kıskanır	9	11,3	17	24,3	26	17,3		
Bebeği sever,ilgilendir	5	6,3	4	5,7	9	6		

Tablo 40'da resimdeki çocuğa bakıldığında; kız çocuklarında en büyük grubu %43,8 ile çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanlar, erkek çocuklarında ise %62,9 ile çocuğu uslu olarak algılayanların bulunduğu görülmektedir. İkinci sırada kız çocuklarda %31,3 ile uslu, erkek çocuklarda %31,4 ile bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. En küçük grubu, kız çocuklarda %1,3 ile çocuğu kötü olarak algılayanlar, erkek çocuklarda ise %5,7 oranında yaramaz olarak algılayanlar oluşturmaktadır. Bu sonuca göre erkek çocukların kendilerini kızlara göre daha uslu gördükleri söylenebilir. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde kız ve erkek çocukların çoğunluğu anne-babanın çocuğu ve bebeği eşit sevdiğini belirtmektedirler (Kızlar %48,8, erkekler %65,7). İkinci sırada kızlarda (%32,5) ve erkeklerde, (%15,7) anne-babanın bebeği daha çok sevdikleri görüşü yer almaktadır. Üçüncü sırada kızlar (%10), annenin bebeği babanın çocuğu sevdiğini, erkekler ise (%12,9) anne-babanın bebeği daha küçük olduğu için sevdiklerini belirtmektedirler. Kız ve erkeklerde en küçük grubu anne-babanın eşit sevdiği fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır (Kızlar %1,3, erkekler %1,4). Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki anne-babanın çocuklarına karşı sevgisini algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisinin cinsiyetlere göre algılanmasının dağılımına bakıldığında; kızlarda (%32,5) ve erkeklerde (%38,6) resimdeki çocuğun bebeği sevdiğini belirten çocuklar en büyük grubu oluşturmaktadır. Kızlarda ikinci büyük grubu; müphem (%21,3) resimdeki çocuğun duygularını açıkça belirtmediğini söyleyen çocuklar, erkeklerde (%24,3) ise resimdeki çocuğun sevilmediğini düşünüp, üzüldüğünü belirtenler bulunmaktadır. En küçük grubu kızlarda (%6,3) ve erkeklerde (% 5,7) çocuğun bebeği sevip, ilgilendiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Erkeklerde aynı yüzde ile (%5,7) çocuğun bebeği sevmediğini ve kıskandığını belirten çocuklar da en küçük grubu oluşturmaktadırlar. Kızlara göre erkeklerin kardeşlerini daha çok sevdikleri ve daha az kıskandıkları söylenebilir. Çocukların cinsiyetleri ile

bebeğe karşı sevgisini algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Razon'a (1983)'e göre kıskançlık belirtileri genellikle kızlarda daha çok görülmüşse de, kardeşler arası sevgi ilişkileri bakımından çalışan ve çalışmayan anne çocukları arasında fark görülmemiştir. Tüm deneklerin çoğunluğu (%32,9) bebeğin ablası ve ağabeyi tarafından sevildiğini belirtmişlerdir. Bebeğin tercih edilmesi karşısında büyük çocuklarda kıskançlık, üzüntü belirtilerine rastlandığı, fakat buna rağmen kardeşlerin %40,9 oranında birbirlerini sevdikleri görülmüştür (Razon, 1983: 219). Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Tabloda kardeşler arası rekabet kıskançlık ve sevgi ilişkileri işlenmiştir. Kızları ve erkekler kardeşlerini sevdiklerini belirtmişlerdir. Erkeklerin (%24,3) kızlara (%11,3) göre daha çok sevilmediklerini düşünüp üzüldükleri gözlenmektedir. Ayrıca kızların (%12,5) erkeklere (%5,7) göre daha fazla kardeşini sevmediği ve kıskandığı saptanmaktadır. Bu da kızların erkeklere göre daha fazla kardeşler arası rekabet ve kıskançlık duygularını taşıdıklarını düşündürmektedir.

TABLO 41: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlattıkları Hikayelerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

RESİM 4	Çocuğun Hikayesi	CİNSİYET									
		KIZ		ERKEK		TOPLAM		X ²	P		
		S	%	S	%	S	%				
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı, cezalı	52	65	38	54,3	90	60	2,43	0,67		
	Onu evde bıraktılar	14	17	13	18,6	27	18				
	Evde kimse yok, çocuk kapıda	4	5	6	8,6	10	6,7				
	Çocuk yalnız kalmak istedi	6	7,5	7	10	13	8,7				
	Anne-baba doktorda	1	1,3	3	4,3	4	2,7				
	Orijinal	3	3,8	3	4,3	6	4				
Çocuk Ne Düşünüyor?	Yaramazlık yaptı, pişman	34	42,5	31	44,3	65	43,3	5,809	0,33		
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	7	8,8	1	1,4	8	5,3				
	Arkadaşına kızmış	6	7,5	4	5,7	10	6,7				
	Ağlıyor, üzgün, düşünüyor	8	10	7	10	15	10				
	Anne-babayı bekliyor	13	16,3	17	24,3	30	20				
	Anne-babaya kızgın	9	11,3	5	7,1	14	9,3				
	Orijinal	3	3,8	5	7,1	8	5,3				
Anne-Baba Nerede?	Evde	41	51,3	41	58,6	82	54,7	1,092	0,29		
	Evde değil (işte-gezmede)	37	46,3	26	37,1	63	42				
	Doktorda	2	2,5	3	4,3	5	3,3				
Kapı	Kapalı	28	35	18	25,7	46	30,7	1,636	0,44		
	Kilitli	48	60	47	67,1	95	63,3				
	Çocuk dışarıda	3	3,8	2	2,9	5	3,3				
	Bilmiyorum	1	1,3	3	4,3	4	2,7				
Çocuğun Yalnızlık Süresi	Kısa	25	31,3	24	34,3	49	32,7	0,781	0,68		
	Uzun	41	51,3	31	44,3	72	48				
	Belli değil	14	17,5	15	21,4	29	19,3				
Hikayenin Sonu	İyi, barışıyorlar	65	81,3	57	81,4	122	81,3	0,259	0,88		
	Kötü: Çocuk, yine cezalandırılıyor	9	11,3	9	12,9	18	12				
	Belli değil	6	7,5	4	5,7	10	6,7				

Tablo 41'deki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce bazı satırlar atılmıştır.

Çocuğun yalnızlık nedeninin sorulduğu bölümde; "orijinal" satırı atılmıştır. "Anne babanın nerede olduğunun sorulduğu bölümde; "Evde değil" ve doktorda" satırları, "Hikayenin Sonu" bölümünde; "belli değil" satırı atılmıştır.

Resimdeki çocuğun yalnızlık nedeni incelendiğinde, kızların (%65) ve erkeklerin (%54,3) en büyük grubunun, çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu, bu nedenle de yalnız kaldığını belirttikleri görülmektedir. Kızlar, erkeklere göre daha çok çocuğun cezalı olduğunu söylemektedirler. İkinci sırayı, anne-babası evde bıraktığı için çocuğun yalnız kaldığını belirten (kızlar %17 ve erkekler %18,6) çocuklar oluşturmaktadır. En küçük grubu da anne-babası doktorda olduğu için çocuğun yalnız olduğunu düşünen çocuklar (kızlar 1,3 ve erkekler %4,3) oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğun niye yalnız olduğunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Razon'un (1983) yapmış olduğu araştırmada erkekler, kızlara göre daha fazla, resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığını, cezalı olduğu için de yalnız kaldığını belirtişlerdir (Razon, 1983; 97) Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlık göstermemektedir. Çünkü Razon'ın elde ettiği sonucun tam tersine araştırmadaki kızların erkeklere göre daha fazla resimdeki çocuğu yaramazlık yaptığı için cezalı olan ve yalnız kalan çocuk olarak algıladıkları saptanmıştır. Torun'un (1986) yaptığı bir araştırmada ailesinin yanında kalan çocuklar, resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için yalnız kaldığını belirtmişlerdir (Torun, 1986:63). Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Çocukların dördüncü resimdeki çocuğun düşüncesini algılamalarına göre dağılımlarına bakıldığında, kızlarda (%42,5) ve erkeklerde (%44,3) en büyük grubu, resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. İkinci sırayı, kızlarda (%16,3) ve erkeklerde (%24,3) resimdeki çocuğu anne-babasını bekliyor şeklinde algılayan çocuklar

almaktadır. En küçük grubu kızlarda (%3,8) orijinal cevap verenler, erkeklerde (%1,4) ise çocuğu yaramazlık yapmayı düşünüyor şeklinde algılayan çocuklar oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğun ne düşündüğünü, algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocukların, anne-babanın bulundukları yeri algılamalarına göre dağılımları incelendiğinde; Kızlar (%51,3) ve erkeklerde (%58,6), en büyük grubu, anne babanın evde olduğunu söyleyen çocuklar oluşturmaktadır. İkinci sırayı kızlar (%46,3) ve erkeklerde (%37,1) ebeveynin evde bulunmadığını belirten çocuklar almaktadır. En küçük grubu kızlar (%2,5) ve erkeklerde (%4,3) ebeveynin doktorda olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğun anne-babasının nerede olduğunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapının durumuna bakıldığında, kızlar (%60) ve erkeklerde (%67,1) en büyük grubu kapının kilitli olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. İkinci sırada kızlar (%35) ve erkeklerden (%25,7), kapının kapalı olduğunu belirten çocuklar yer almaktadır. En küçük grubunu ise; kızlardan (%1,3) kapının kapalı veya kilitli olma durumunu bilmeyenler ve erkeklerden (%2,9) de çocuğun dışarıda kapının önünde olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile kapının kilitli ya da kapalı olma durumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresine bakıldığında, kızlar (%51,3) ve erkeklerden (%44,3) en büyük grubu, çocuğun yalnızlık süresinin uzun olduğunu belirtenlerin oluşturduğu görülmektedir. İkinci sırada kızlar (%31,3) ve erkeklerden (%34,3) çocuğun yalnızlık süresinin kısa olduğunu söyleyenler en küçük grupta ise çocuğun yalnızlık süresini belirtmeyen kız (%17,5) ve erkek çocukları (%21,4) yer almaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğun yalnız kalma süresini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun hikayenin sonunu nasıl algıladığına bakıldığında; kızlar (%81,3) ve erkeklerin (%81,4) büyük çoğunluğunun hikayenin sonunu iyi olarak algıladıkları ve ebeveynle çocuğun barıştığını belirttikleri görülmektedir. İkinci sırada kızlar (%11,3) ve erkeklerden (%12,9) hikayenin sonunun kötü bittiğini

söyleyenler, en son grupta ise hikayenin sonunu belirtmeyen kızlar (%7,5) ve erkekler (%5,7) bulunmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 42: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlattıkları Hikayelerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları
RESİM 5

Çocuğun Hikayesi	CİNSİYET									
	KIZ					ERKEK				
	S	%	S	%	TOPLAM	S	%	S	%	P
Resimdeki Sahne	60	75	56	80	116	77,3	0,532	0,47		
	20	25	14	20	34	22,7				
Resimdeki Erkek İle Çocuğun İlişkisi										
Tehlikeli	37	46,3	31	44,3	68	45,3	5,006	0,44		
Tehlikeli Değil	12	15	13	18,6	25	16,7				
B.çocukla oynuyor, ilgileniyor	16	20	9	12,9	25	16,7				
B.çocuğu,istemiyor,sevmiyor,almıyor	2	2,5	1	1,4	3	2				
Baba çocuğu dövüyor	12	15	14	20	26	17,3				
Baba çocuğu öldürecek	1	1,3	2	2,9	3	2				
Sahne tehlikeli ama A-B-Çocuk ilişkisi iyi										
Müphem	64	80	54	77,1	118	78,7	0,766	0,68		
Baba	6	7,5	4	5,7	10	6,7				
Resimdeki Erkek	10	12,5	12	17,1	22	14,7				
İyi bir yabancı										
Kötü bir yabancı										
Resimdeki Kadın	76	95	69	98,6	145	96,7	Test Uygulanmadı			
Anne	3	3,8	1	1,4	4	2,7				
Abla-akraba	1	1,3	0	0	1	0,7				
Kötü bir yabancı										
Kadın-Erkek İlişkisi	44	55	45	64,3	89	59,3	1,822	0,40		
İyi	30	37,5	19	27,1	49	32,7				
Kötü	6	7,5	6	8,6	12	8				
Belli değil										
Hikayenin Sonu	42	52,5	46	65,7	88	58,7	2,75	0,25		
İyi	25	31,3	15	21,4	40	26,7				
Kötü	13	16,3	9	12,9	22	14,7				
Belli değil										
Anne-Çocuk İlişkileri	67	83,8	63	90	130	86,7	1,26	0,26		
Olumlu	13	16,3	7	10	20	13,3				
Olumsuz										

Tablo 42'deki verilerde, resimdeki erkek ile ilgili bölümde, resimdeki erkeğin kim olduğunu belirtmeyen çocuk olmadığından 4. Satır (belirtilmemiş) atılmıştır, resimdeki kadın ile ilgili bölümde son iki satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan khi-kare testi uygulanmaması uygun görülmüştür.

Çocukların resimdeki sahneyi algılamalarına göre dağılımlarına bakıldığında, kızlar (%75) ve erkeklerin (%80) çoğunluğunu, sahnenin tehlikeli olduğunu belirten grup oluşturmaktadır. Kızlarda örneklemin % 25'ini, erkeklerde ise örneklemin %20'sini, resimdeki sahnenin tehlikeli olmadığını belirten çocuklar bulunmaktadır. Çocukların; cinsiyetleri ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Razon (1983)'a göre beşinci resimdeki sahnenin tehlikeli veya tehlikesiz olarak algılanmasında, cinsiyetin etkisi olmamıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Çocukların erkek ile çocuğun ilişkisini algılamalarına göre dağılımları incelendiğinde, en büyük grubu babanın çocukla ilgilendiğini belirten kızlar (%46,3) ve erkekler (%44,3) oluşturmaktadır. Kızlarda (%20) ikinci sırayı babanın çocuğu dövdüğünü belirten grup alırken, erkeklerde (%20) ikinci sırayı, sahnenin tehlikeli olduğu fakat anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. Üçüncü sırayı kızlarda (%15) babanın çocuğu istemediğini sevmeyi belirtenler ile sahnenin tehlikeli ama anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu söyleyen kızlar (%15) oluştururken, erkeklerde (%18,6) üçüncü sırayı babanın çocuğu istemediğini-sevmeyi belirten çocuklar oluşturmaktadır. Kızlarda (%1,3) en küçük grubu baba-çocuk ilişkisinin niteliğini belirtmeyen (müphem) çocuklar oluştururken erkeklerde (%1,4) babanın çocuğu öldüreceğini belirtenler en küçük grubu oluşturmaktadır. Çocukların; cinsiyetleri ile resimdeki erkekle çocuk ilişkisini, algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Razon (1983)'a göre resimdeki erkek ile çocuğun ilişkilerinin algılanmasında, cinsiyetin etkili olduğunu belirtmiştir. Ayrıcı deneklerin çoğunluğunun resimdeki erkeği baba, resimdeki kadını da anne olarak algıladığını saptamıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermemektedir.

Çocukların resimdeki erkeği algılamalarına bakıldığında, resimdeki erkeği baba ile özdeşleştiren kızlar (%80) ve erkekler (%77,1) örneklerin en büyük grubunu oluşturmaktadır. Resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algılayan kızlar (%12,5) ve erkekler (%17,1) ikinci sırada yer alırken, iyi bir yabancı olarak algılayan kızlar (%7,5) ve erkekler (%5,7) en küçük grubu oluşturmaktadır. Razon'a(1983) göre deneklerin çoğunluğunun resimdeki erkeği baba, resimdeki kadını da anne olarak algıladığını saptamıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir(Razon,1983:111).

Resimdeki kadına bakıldığında, kızların (%95) ve erkeklerin (%98,6) cevaplarının hemen hemen tümü, resimdeki kadının anne ile özdeşleştirildiğini göstermektedir. Tabloda resimdeki kadınla ilgili; ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan bu bölümde khi-kare analizi uygulanmamıştır. Çocukların; cinsiyetleri resimdeki kadını,algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kadın-erkek ilişkisine bakıldığında, örnekleme alınan çocukların çoğunluğunun kadın-erkek ilişkisini iyi (olumlu) olarak algıladıkları görülmektedir (Kızlarda %55, erkeklerde %64,3). Sonuç olarak erkeklerin kadın-erkek ilişkisini kızlara göre daha olumlu algıladıkları düşünülebilir. Kadın-erkek ilişkisini kötü olarak algılayan kızlar (%37,5) ve erkekler (%27,1) ikinci sırada yer almaktadır. Örnekleme alınan çocukların en küçük grubu da (kızlar %7,5, erkekler %8,6) resimdeki kadınla erkek arasındaki ilişkinin niteliğini belirtmemiştir. Çocukların; cinsiyetleri ile kadın-erkek ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında, örnekleme alınan çocuklardan kızlar (%83,8) ve erkeklerin (%90) çoğunluğunun anne-çocuk arasındaki ilişkiyi olumlu algıladıkları görülmektedir. Bu ilişkiyi olumsuz olarak algılayan kızlar (%16,3) ve erkeklerin (%10) azınlıkta olduğu saptanmaktadır. Anne-çocuk arasındaki ilişkiyi erkek çocukların kızlara göre daha olumlu algıladıkları düşünülebilir. Çocukların; cinsiyetleri ile, anne çocuk ilişkisini arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Razon (1983)'a göre anne-çocuk arasındaki ilişkiyi olumlu olarak algılayanların çoğunluğunun erkekler olduğu görülmüştür. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Çocukların hikayenin sonunu nasıl algıladığına bakıldığında, kızlar (%52,5) ve erkeklerin (%65,7) en büyük grubunun, hikayenin iyi bittiğini belirttikleri görülmektedir. İkinci sırada kızlar (%31,3) ve erkekler (%21,4) hikayenin sonunun kötü bittiğini belirtmektedirler. En küçük grup olarak da kızlar (%16,3) ve erkekler (%12,9) hikayenin sonu hakkında fikir belirtmemişlerdir. Çocukların; cinsiyetleri ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Razon (1983)'a göre hikayenin sonunun kızlar ve erkeklerin çoğunluğu tarafından iyi bittiğini söyledikleri belirtilmiştir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. (Razon, 1983:112)

TABLO 43: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6'da Anlattıkları Hikayelerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

RESİM 6		CİNSİYET						
		KIZ		ERKEK		TOPLAM		P
		S	%	S	%	S	%	
Çocuğun Hikayesi	Resimdeki Sahne	51	63,8	55	78,6	106	70,7	0,05
	Tehlikeli	29	36,3	15	21,4	44	29,3	
Resimdeki Çocuk	Tehlikeli değil							
	Uslu	23	28,8	41	58,6	64	42,7	0,00
	Yaramaz	18	22,5	5	7,1	23	15,3	
	Bazen uslu, bazen yaramaz	39	48,8	24	34,3	63	42	
Resimdeki Erkek	Baba	43	53,8	28	40	71	47,3	0,28
	İyi bir yabancı	7	8,8	8	11,4	15	10	
	Kötü-bir yabancı	29	36,3	32	45,7	61	40,7	
	Anne	0	0	2	2,9	2	1,3	
	Belli değil	1	1,3	0	0	1	0,7	
Anne	Var	70	87,5	66	94,3	136	90,7	0,57
	Yok, öldü	5	6,3	4	5,7	9	6	
	Belli değil	5	6,3	0	0	5	3,3	
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	Belli değil	6	7,5	6	8,6	12	8	0,05
	Teselli, tasvip eden anne	53	66,3	55	78,6	108	72	
	Tasvip etmeyen anne	16	20	9	12,9	25	16,7	
	Ceza veren anne	5	6,3	0	0	5	3,3	
Hikaye Sonu	İyi	42	52,5	44	62,90	86	57,3	0,38
	Kötü	30	37,5	19	27,1	49	32,7	
	Belli değil	8	10	7	10	15	10	

Tablo 43'deki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar birleştirilmiş ve bazıları da atılmıştır.

Resimdeki erkek, ile ilgili olan bölümde tablodaki 4."anne" ve 5. "Belli değil" satırlarındaki gözlerde frekans dağılımı 5 den küçük olduğundan, bu satırlar atılmıştır."Resimdeki Anne" ile ilgili bölümde 2. "Yok, öldü" ve 3. "Belli değil" satırları birleştirilmiştir.

Resimdeki sahne incelendiğinde, kızların (%63,8) ve erkeklerin (%78,6) çoğunluğunun resimdeki sahneyi tehlikeli bulduğu saptanmaktadır. Burada erkeklerin sahneyi kızlara göre daha tehlikeli olarak algıladıkları gözlenmektedir. Resimdeki sahneyi "tehlikeli değil" diye belirten kızlar (%36,3) ve erkekler (%21,4) azınlığı oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p < 0,05$).

Çocukların resimdeki çocuğu algılamaları incelendiğinde, birinci sırayı kızlarda %48,8'le çocuğun "bazen uslu bazen yaramaz" diye belirtenler ve erkeklerde %58,6 ile "uslu" olarak belirtenler almaktadır. İkinci sırayı kızlarda %28,8 ile "uslu" erkeklerde %34,3 ile "bazen uslu bazen yaramaz" diye belirtenler oluşturmaktadır. En küçük grubu, kızlarda %22,5 ile erkeklerde ise %7,1 oranıyla resimdeki çocuğu "yaramaz" olarak algılayanlar oluşturmaktadır. Kız çocuklarının ,erkek çocuklarına göre daha fazla oranda yaramaz olarak algılandığı saptanmaktadır. Buna, geleneksel kültür yapımızda erkek çocuklarına kız çocuklarına göre daha az müdahale edilerek,daha çok hoş görülü davranılmasının neden olabileceği düşünülmektedir. Shepherd'e göre yetişkinlerce kız çocukları bağımlı davranışları için ödüllendirilmektedir. Erkek çocuklar ise olumsuz yapılan değerlendirmelerden çok az etkilenmektedirler(Akt;Temel,1991:43). Yetişkinlerin kuralları ve uyarılarına kız çocuklarının erkek çocuklarına göre daha fazla uyması beklenmektedir. Bu nedenle kızların kendilerini daha fazla oranda yaramaz olarak algıladıkları düşünülmektedir. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p < 0,05$).

Çocukların resimdeki erkeği algılamalarına bakıldığında, resimdeki erkeği babayla özdeşleştiren kızlar (%53,8) ve kötü bir yabancı olarak algılayan erkekler(%45,7) örneklemin en büyük grubunu oluşturmaktadır. İkinci sırada resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algılayan kızlar (%36,3) ve baba olarak algılayan erkekler (%40) yer almaktadır. En küçük grupta da, resimdeki erkeğin kim olduğunun belli olmadığını söyleyen kızlar (%1,3) ve resimdeki erkeği anneye benzeten erkekler (%5,7) bulunmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki erkeği, algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Hazzard ve Margolin (1983)'e göre erkek çocukların, özellikle babalar olmak üzere ebeveynlerini kız çocuklarına göre daha fazla olumlu algıladıkları bulunmuştur. (Hazzard ve Margolin, 1983). Bu sonuçlar, araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Anne hakkında çocuklardan bilgi istendiğinde ve annenin nerede olduğu sorulduğunda, deneklerden en büyük grubu kızlar (%87,5) ve erkeklerden (%94,3), annenin var olduğunu belirten çocukların oluşturduğu görülmektedir. Annenin olmadığını, öldüğünü belirten kızlar (%6,3) ve erkekler (%78,6) ikinci sırayı oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki anneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin çocuğa karşı tutumunu algılaması ile ilgili dağılımına bakıldığında; en büyük grubu kızlar (%66,3) ve erkeklerden (%78,6) "teselli, tasvip eden anne" cevabını veren çocuklar oluşturmaktadır. İkinci sırayı, kızlarda (%20) ve erkeklerde (%12,9), resimdeki anneyi "teselli, tasvip etmeyen anne, olarak algılayan çocuklar oluşturmaktadır. En küçük grubu da, resimdeki anneyi ceza veren anne, olarak algılayan kızlarla (%6,3), annenin çocuğa karşı tutumunun "belli olmadığını" söyleyen erkekler (%8,6) oluşturmaktadır. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde, kadın figürünü olumlu bir anne olarak algılayan erkekler kızlardan çoktur. Kadın imajını olumsuz bir anne olarak algılayanlar, kızlarda daha çoktur. Çocukların cinsiyetleri ile annenin çocuğa karşı tutumunu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Alisinanoğlu'nun boşanmış ve tam ailelerin 9-10 yaş grubu çocuklarının aile bireylerini ve ilişkilerini algılamalarını incelediği çalışmasında da çocuklar resimdeki kadını anne ile özdeşleştirerek, onu "çok seven ve

koruyucu anne" olarak algılamaktadırlar. (Alisinanoğlu,1997:33).Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Çocukların hikayenin sonunu algılayışlarını incelediğinde, en büyük grubun kızlar (%52,5) ve erkeklerde (%62,9) hikayenin sonunu iyi olarak algıladıkları görülmektedir. İkinci sırada kötü olarak algılayan kızlar (%37,5) ve erkekler (%27,1) yer almaktadır. En küçük grupta da, hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyen kız (%10) ve erkek çocukları (%10) bulunmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 44: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

RESİM 7

Çocuğun Hikayesi		CİNSİYET									
		KIZ		ERKEK		TOPLAM		S	%	X ²	P
		S	%	S	%	S	%				
Anne-Baba Ne Yapıyor?	Kavga ediyorlar	36	45	20	28,6	56	37,3	4,17	0,11		
	Konuşuyorlar	17	21,3	21	30	38	25,3				
	Tartışıyorlar	27	33,8	29	41,4	56	37,3				
Ne Hakkında?	Genel	26	32,5	20	28,6	46	30,7	0,522	0,77		
	Maddi Durum	13	16,3	10	14,3	23	15,3				
Çocuk Konuşulana Anlıyor mu?	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	41	51,3	40	57,1	81	54				
	Anlıyor	65	81,3	51	72,9	116	77,3	1,5	0,22		
Çocuk Ne Yapıyor?	Anlamıyor	15	18,8	19	27,1	34	22,7				
	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	13	16,3	15	21,4	28	18,7	1,57	0,81		
Çocuk ebeveyni eleştiriyor	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	5	6,3	3	4,3	8	5,3				
	Çocuk çare arıyor	13	16,3	8	11,4	21	14				
Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	34	42,5	29	41,4	63	42				
	Anlamıyor,konuşulanları merak ediyor	15	18,8	15	21,4	30	20				
Hikayenin Sonu	Olumlu	49	61,3	56	80	105	70	6,303	0,04		
	Olumsuz	21	26,3	10	14,3	31	20,7				
	Belli değil	10	12,5	4	5,7	14	9,3				

Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki anne-babanın ne yaptığını algılamaları arasındaki dağılıma bakıldığında; anne-babanın, kavga ettiğini belirten kızlar (%45) ve tartıştıklarını belirten erkekler (%41,4) en büyük grubu oluşturmaktadır. Anne-babanın tartıştığını belirten kızlar (%33,8) ve kavga ettiğini belirten erkekler (%28,6) ikinci sırayı almaktadır. En küçük grupta anne-babanın konuştuğunu belirten kızlar (%21,3) ve anne-babanın kavga ettiğini belirtenler erkekler (%28,6) bulunmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki anne babaların ne yaptığını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-baba arasında geçen konuyu algılamalarına bakıldığında; birinci sırayı anne-babanın çocuk hakkında konuştuğunu belirten kızlar (%51,3) ve erkekler (%57,1) oluşturmaktadır. Kızlar (%32,5) ve erkeklerde (%22,6) ikinci sırayı anne-babanın genel konularda konuştuğunu belirten grup olmaktadır. En küçük grubu anne-baba arasında geçen kanunun maddi durumla ilgili olduğunu belirten kız (%16,3) ve erkekler (%14,3) oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki anne baba arasında geçen konuyu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığını, algılamalarına bakıldığında; kız (%81,3) ve erkeklerin (%72,9) çoğunluğunun çocuğun konuyu anladığını belirttikleri görülmektedir. En küçük grupta da, kız (%18,8) ve erkeklerin (%27,1) çocuğun konuşulanları anlamadığını belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamamasını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun ne yaptığını algılamalarına bakıldığında; kız (%42,5) ve erkeklerin (%41,4) çoğunluğunun, resimdeki çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirttikleri görülmektedir. Kızlarda (%18,8) ikinci sırayı çocuğun konuşulanları merak ettiğini belirten çocuklar oluştururken, erkeklerde (%21,4) resimdeki çocuğun endişeli, üzgün olduğunu ve aynı yüzde ile konuşulanları merak ettiğini belirten çocukların oluşturduğu görülmektedir. Üçüncü sırayı kızlarda (%16,3) çocuğun endişeli, üzgün olduğunu ve çare aradığını belirten denekler oluştururken, erkeklerde (%11,4)

yalnızca çocuğun çare aradığını belirtenler oluşturmaktadır. En son sırayı kızlarda (%6,3) ve erkeklerde (%4,3) çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile resimdeki çocuğun ne yaptığını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında, en büyük grubun kızlar (%61,3) ve erkeklerde (%80) hikayenin sonunu olumlu (iyi) olarak algıladıkları görülmektedir. Erkeklerin kızlara göre hikayenin sonuna daha iyi olumlu algıladıkları saptanmaktadır. İkinci sırada hikayenin sonunu olumsuz (kötü) olarak algılayan kızlar (%26,3) ve erkekler (%14,3) oluşturmaktadır. En küçük grupta da, hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyen kız (%12,5) ve erkekler (%5,7) bulunmaktadır. Çocukların cinsiyetleri ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Araştırmaya alınan çocukların yaşlarının Aile Tutumları Testi'nde anlattıkları hikayelere göre dağılımları Tablo 45 ile Tablo 51 arasında incelenmiştir.

TABLO 45: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları

RESİM 1	Çocuğun Hikayesi	YAŞ							
		5 YAŞ		6 YAŞ		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%		
Resimdeki	Anne	25	89,3	108	88,5	133	88,7	0,013	0,91
Kadın	Anne Değil	3	10,7	14	11,5	17	11,3		
Resimdeki	Uslu	13	46,4	49	40,2	62	41,3	0,992	0,61
Bebek	Yaramaz	5	17,9	17	13,9	22	14,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	10	35,7	56	45,9	66	44		
Annenin	Koruyucu	10	35,7	40	32,8	50	33,3	1,612	0,62
Bebeğe	Ağlayınca döven	1	3,6	11	9	12	8		
Karşı	Hafif ceza veren	13	46,4	47	38,5	60	40		
Tutumu	Döven	4	14,3	24	19,7	28	18,7		
Annenin	Çok sever	16	57,1	65	53,3	81	54	0,313	0,86
Bebeğe	Pek sevmez	7	25	37	30,3	44	29,3		
Karşı Sevgisi	Usluysa sever	5	17,9	20	16,4	25	16,7		

Çocukların yaşı ile resimdeki kadını algılaması arasındaki dağılıma bakıldığında, beş (%89,3) ve altı yaşındaki çocukların (%88,5) çoğunluğunun resimdeki kadını, anne olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların yaşları ile resimdeki kadını algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki bebek incelendiğinde, beş yaşındaki çocukların en büyük grubu (%46,4) resimdeki bebeği uslu olarak algılarken, altı yaşındakilerin en büyük grubu (%45,9) bebeği bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılamaktadırlar. Beş yaş (%17,9) ve altı yaşındaki (%13,9) çocuklardan, resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanlar örneklemin en küçük grubunu oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki bebeği algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında, ilk sırada beş yaş (%46,4) ve altı yaşındakilerin (%38,5) anneyi hafif ceza veren, ikinci sırada da beş yaş (%35,7) ve altı yaşındakilerin (%32,8) anneyi koruyucu anne olarak algıladıkları saptanmaktadır. Üçüncü sırada, beş yaş (%14,3) ve altı yaşındakilerin (%19,7) anneyi döven anne olarak algıladıkları görülmektedir. En son sırayı ise beş yaş (%3,6) ve altı yaşındakilerden (%9) resimdeki anneyi (koşullu olarak) çocuk ağladığında döven anne olarak algılayanlar oluşturmaktadır. Annenin bebeğe karşı tutumu incelendiğinde, altı yaşındaki çocukların, beş yaşındakilere göre anneleri tarafından daha çok dövüldükleri saptanmıştır. Ayrıca erkek çocukların kızlara göre annelerini daha çok koruyucu olarak algıladıkları görülmüştür. Çocukların yaşları ile annenin bebeğe karşı tutumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında, beş yaş (%57,1) ve altı yaşındakilerin (%53,3) çoğunluğunun, annenin bebeği çok sevdiğini düşündükleri görülmektedir. İkinci sırayı beş yaş (%25) ve altı yaşındaki (%30,3) çocuklardan, annenin bebeği pek sevmediğini belirten çocuklar, en küçük grubu ise beş yaş (%17,9) ve altı yaşındakilerden (%16,4) annenin koşula bağlı olarak bebeği usluysa sevdiğini belirtenler oluşturmaktadır. Koşula bağlı sevmenin, kızlarda erkek çocuklarına göre daha fazla görüldüğü saptanmıştır. Çocukların yaşları ile resimdeki annenin bebeğe karşı sevgisini

algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 46: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları

RESİM 2		YAŞ				TOPLAM			
		5 YAŞ		6 YAŞ		S		X² P	
		S	%	S	%	S	%	S	%
Çocuğun Hikayesi Resimdeki Sahne	Aile (Çocuk Mutlu)	20	71,4	88	72,1	108	72	0,02	0,89
	Aile (Çocuk Mutsuz)	7	20	33	27	40	26,7		
	Orijinal	1	3,6	1	0,8	2	1,3		
Resimdeki Çocuk	Uslu	9	32,1	41	33,6	50	33,3	0,026	0,99
	Yaramaz	6	21,4	25	20,5	31	20,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	13	46,4	56	45,9	69	46		
Aldığı Cezalar	Uslu	8	28,6	40	32,8	48	32		
	Yaramazlık,Hafif Ceza	12	42,9	46	37,7	58	38,7	5,27	0,15
	Yaramazlık,Ağır Ceza(Dayak)	6	21,4	35	28,7	41	27,3		
	Yaramazlık,var ceza belli değil	2	7,1	1	0,8	3	2		
Anne,Babanın Çocuk Sevgisi	Daima severler	22	78,6	93	76,2	115	76,7	0,07	0,79
	Pek sevmezler	4	14,3	10	8,2	14	9,3		
	Bazen severler	2	7,1	19	15,6	21	14		
Çocuğun Anne-Baba Sevgisi	Daima sever	21	75	90	73,8	111	74	0,435	0,50
	Pek sevmez	3	10,7	8	6,6	11	7,3		
	Bazen sever	3	10,7	22	18	25	16,7		
	A-B'dan birini sever	1	3,6	2	1,6	3	2		
Kapıdaki Adam	Arkadaş,akraba,komşu,misafir	18	64,3	87	71,30	105	70	1,09	0,58
	İyi bir yabancı	8	28,6	24	19,7	32	21,3		
	Kötü bir yabancı	2	7,1	11	9	13	8,7		
Adam Ve Çocuk İlişkisi	Ç.adamı,adam çocuğu sever	20	71,4	81	66,4	101	67,3	1,15	0,56
	Ç.adamı sevmez,adam çocuğu sever	4	14,3	13	10,7	17	11,3		
	Çocuk,adamı ,adam çocuğu sevmez	3	10,7	27	22,1	30	20		
	Cevapsız	1	3,6	1	0,8	2	1,3		

Tablo 46'daki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar atılmıştır.

Resimdeki sahne ile ilgili bölümde; "orijinal" diye cevaplanan satır resimdeki çocuğun aldığı cezalar bölümünde "yaramazlık var, cezası belli değil" satırı atılmıştır. Anne-babanın çocuk sevgisi ile ilgili bölümde; "bazen severler" satırı, çocuğun anne-baba sevgisi ile ilgili bölümde; "pek sevmez" ve, "bazen sever" ile "anne-babadan birini sever" satırları ,adam-çocuk ilişkisi ile ilgili bölümde "çocuk-adamı sevmez, adam çocuğu sever" ile "çocuk adamı, adam da çocuğu sevmez" satırları atılmıştır.

Resimdeki sahneye bakıldığında, beş yaş çocuklarının (%71,4) ve altı yaş çocuklarının çoğunluğunun (%72,1) aileyi ve çocuğu mutlu olarak algıladıkları görülmektedir. Beş yaş (%20) ve altı yaşındaki (%27) çocuklardan aile ve çocuk mutsuz cevabını verenler, ikinci sırada yer almaktadır. En küçük grubu ise beş yaş (%3,6) ve altı yaşındaki (%0,8) orijinal cevap verenler oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$)

Resimdeki çocuğa bakıldığında, beş yaşındakilerin % 46,4'ü altı yaşındakilerin %45,9'u çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılamaktadır. İkinci sırayı beş yaş (%32,1) ve altı yaşındaki (%33,6) çocuklardan uslu cevabını verenler oluşturmaktadır. En küçük grupta beş yaş (%21,4) ve altı yaşındaki (%20,5) çocuklar yer almaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$)

Çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde, en büyük grupta beş (%42,9) ve altı yaş (%37,7) çocuklarından, çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenler ile ikinci sırada beş yaş (%28,6) ve altı yaş (%32,8) çocuklarında çocuğun uslu olduğunu belirtenler bulunmaktadır. Üçüncü sırada beş yaş (%21,4) ve altı yaşındaki (%28,7) çocuklardan yaramazlık yaptığında ağır ceza (dayak) aldıklarını belirtenler yer almaktadır.

Çocukların yaşları ile resimdeki çocuğun aldığı cezaları algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Alisinanoğlu'nun boşanmış ve tam ailelerin 9-10 yaş grubu çocuklarının, aile bireylerini ve ilişkilerini algılamalarını incelediği çalışmasında, yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde, en büyük grupta beş (%42,9) ve altı yaş (%37,7) çocuklarından, çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenler saptanmıştır. (Alisinanoğlu, 1997:34). Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Anne-babanın çocuk sevgisi incelendiğinde, beş yaş çocukları (%78,6) ve altı yaş (%76,2) çocuklarının çoğunluğu anne-babanın çocuğu daima sevdiklerini belirtmektedirler. En küçük grubu beş yaş (%7,1) çocuklarından "bazen severler" ve altı yaş (%8,2) çocuklarından "pek sevmezler" cevabını verenler oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki anne-babanın çocuk sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun anne-baba sevgisini algılamaları incelendiğinde beş yaş (%75) ve altı yaş (%73,8) çocuklarının çoğunluğunun anne-babayı daima sevdikleri görülmektedir. İkinci sırada, beş yaşındaki çocuklardan (%10,7) anne-babayı pek sevmediği ve bazen sevdiğini belirtenler yer alırken, altı yaşındakilerde (%18) bazen sevdiğini belirtenler yer almaktadır. En küçük grubu da beş yaş (%3,6) ve altı yaşındakilerden (%1,6), çocuğun anne-babadan birini sevdiğini söyleyenler oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki kadını, resimdeki bebeği, annenin bebeğe karşı sevgisini ve tutumunu algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun kapıdaki adamı algılayışına bakıldığında; beş yaş (%64,3) ve altı yaşındaki çocukların (%71,3) çoğunluğun kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algıladıkları görülmektedir. Kapıdaki çekimi bu şekilde algılayan altı yaş çocuklarının, beş yaşındakilerden daha fazla olduğu saptanmıştır. Kapıdaki adamı iyi bir yabancı olarak algılayan beş yaş (%28,6) çocukların altı yaşındakilerden (%19,7) daha çoktur. En küçük grupta da beş yaş (%7,1) ve altı yaşındakilerden (%9) adamı kötü bir yabancı olarak algılayanlar bulunmaktadır. Çocukların yaşları ile kapıdaki adamı algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapıdaki adamla-çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirten çocuklar çoğunluktadır. (Beş yaşındaki %71,4 ve altı yaşındakiler %66,4). Bu ilişkide çocuğun adamı sevmediği adamın çocuğu sevdiğini belirten beş yaş (%14,3) çocukları ve çocuğun adamı adamın da çocuğu sevmediğini belirten altı yaş (%22,1) çocukları ikinci sırayı oluşturmaktadır. En son sırada da bu ilişkiden hiç söz etmeyip cevapsız bırakan çocuklar bulunmaktadır. (Beş yaş %3,6 ve altı yaş %0,8 çocukları oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile çocuğun kapıdaki adamla ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 47: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3' de Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları

RESİM 3		Çocuğun Hikayesi	YAŞ									
			5 YAŞ		6 YAŞ		TOPLAM					
			S	%	S	%	S	%	X²	P		
Resimdeki Çocuk		Uslu	13	46,4	56	45,9	69	46	2,88	0,24		
		Yaramaz	7	25	16	13,1	23	15,3				
		Bazen Uslu, bazen yaramaz	8	28,6	49	40,2	57	38				
A-B'nin Çocuklara Karşı Sevgisi		Kötü	0	0	1	0,8	1	0,7	2,28	0,56		
		Bebeği daha çok severler	5	17,9	32	26,2	37	24,7				
		Bebeği daha çok severler ama o küçük olmak ister	2	7,1	13	10,7	15	10				
		Eşit severler	17	60,7	68	55,7	85	56,7				
		Eşit severler, baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	0	0	2	1,6	2	1,3				
		Anne bebeği, baba çocuğu daha çok sever	4	14,3	7	5,7	11	7,3				
Çocuğun Bebeğe Karşı Sevgisi		Çocuk bebeği sever	11	39,3	42	34,4	53	35,3	2,374	0,67		
		Çocuk bebeği sevmeyiz, kıskanır	4	14,3	10	8,2	14	9,3				
		Müphem	5	17,9	18	14,8	23	15,3				
		Çocuk bebeği sever, kıskanır, üzülür o da küçük olmak ister	3	10,7	22	18	25	16,7				
		Çocuk sevilmediğini düşünür, üzülür, kıskanır	2	7,1	24	19,7	26	17,3				
		Bebeği sever, ilgilenir	3	10,7	6	4,9	9	6				

Tablo 47’de resimdeki çocuğa bakıldığında; 5 yaş çocuklarında en büyük grubu %46,4’le ve 6 yaş çocuklarında %45,9 ile, çocuğu uslu olarak algılayan çocuklar oluşturmaktadır. İkinci sırada ,5 yaş çocuklarında (%28,6) ve 6 yaş çocuklarında %40,2 ile çocuğu bazen uslu, bazen yaramaz olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. En küçük grubu, 5 yaş çocuklarında %25 ve 6 yaş çocuklarında %13,1 yaramaz olarak algılayan çocuklar oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde 5 yaş ve 6 yaş çocuklarının çoğunluğu, anne-babanın çocuğu ve bebeği eşit sevdiğini belirtmektedirler (5 yaş %60,7, 6 yaş %55,7) İkinci sırada 5 yaş (%17,9) ve 6 yaşta, (%26,2) anne-babanın bebeği daha çok sevdikleri görüşü yer alır. Üçüncü sırada 5 yaşta (%14,3), annenin bebeği babanın çocuğu sevdiğini, 6 yaşta ise (%10,3) anne-babanın bebeği daha küçük olduğu için sevdiklerini belirtmektedirler. 5 ve 6 yaşındaki çocuklarda en küçük grubu anne-babanın eşit sevdiği fakat babanın bebeğe karşı çok ilgi gösterdiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır (5 yaş %0 ,6 yaş %1,6). Çocukların yaşları ile resimdeki anne-babanın çocuklarına karşı sevgisini algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisinin algılanmasının yaşlara göre dağılımına bakıldığında; 5 yaşta (%39,3) ve 6 yaşta (%34,4) resimdeki çocuğun bebeği sevdiğini belirten çocuklar en büyük grubu oluşturmaktadır. 5 yaş çocuklarında ikinci büyük grubu; müphem (%17,9) resimdeki çocuğun duygularını açıkça belirtmediğini söyleyen çocuklar, 6 yaş çocuklarında (%19,7) ise resimdeki çocuğun sevilmediğini düşünüp üzüldüğünü onun da küçük olmak istediğini belirten çocuklar bulunmaktadır. En küçük grubu 5 yaşta (%7,1) çocuğun bebeği kıskandığı, çocuk sevilmediğini düşünüp, üzüldüğünü belirtenler ve 6 yaşta (%4,9) çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini belirten çocuklar oluşturmaktadır. 6 yaşa göre 5 yaş çocuklarının kardeşlerini daha çok sevdikleri ve daha az kıskandıkları söylenebilir. Çocukların yaşları ile bebeğe karşı sevgisini algılaması arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Razon’un yapmış olduğu çalışmada da çocukların çoğunluğu, (%32,9)

bebeğin ablası ve ağabeyi tarafından sevildiğini belirtmişlerdir. Bebeğin tercih edilmesi karşısında büyük çocuklarda kıskançlık, üzüntü belirtilerine rastlandığı, fakat buna rağmen kardeşlerin %40,9 oranında birbirlerini sevdikleri görülmüştür (Razon, 1983: 219). Bu görüş araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Tablo 47’de kardeşler arası rekabet kıskançlık ve sevgi ilişkileri işlenmiştir. 5 yaş ve 6 yaş çocukları kardeşlerini sevdiklerini belirtmişlerdir. 6 yaş çocuklarının(%19,7) 5 yaşa(%7,1) göre daha çok sevilmediklerini düşünüp üzüldükleri gözlenmektedir. Bu tablodan elde edilen sonuçlar,6 yaş çocuklarının 5 yaşa göre daha fazla kardeşler arası rekabet ve kıskançlık duygularını taşıdıklarını düşündürmektedir.

TABLO 48: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları

RESİM 4

RESİM 4

Çocuğun Hikayesi	YAŞ										X ²	P
	5 YAŞ		6 YAŞ		TOPLAM							
	S	%	S	%	S	%	S	%				
Çocuk Niye Yalnız?												
Yaramazlık yaptı, cezalı	18	64,3	72	59	90	60	90	60	90	60	0,374	0,83
Onu evde bıraktılar	5	17,9	22	18	27	18	27	18	27	18		
Evde kimse yok, çocuk kapıda	0	0	10	8,2	10	6,7	10	6,7	10	6,7		
Çocuk yalnız kalmak istedi	3	10,7	10	8,2	13	8,7	13	8,7	13	8,7		
Anne-baba doktorda	2	7,1	2	1,6	4	2,7	4	2,7	4	2,7		
Orijinal	0	0	6	4,9	6	4	6	4	6	4		
Çocuk Ne Düşünüyor?												
Yaramazlık yaptı, pişman	13	46,4	52	42,6	65	43,3	65	43,3	65	43,3	0,356	0,84
Yaramazlık yapmayı düşünüyor	3	10,7	5	4,1	8	5,3	8	5,3	8	5,3		
Arkadaşına kızmış	1	3,6	9	7,4	10	6,7	10	6,7	10	6,7		
Ağlıyor, üzgün, düşünüyor	1	3,6	14	11,5	15	10	15	10	15	10		
Anne-babayı bekliyor	4	14,3	26	21,3	30	20	30	20	30	20		
Anne-babaya kızgın	3	10,7	11	9	14	9,3	14	9,3	14	9,3		
Orijinal	3	10,7	5	4,1	8	5,3	8	5,3	8	5,3		
Anne-Baba Nerede?												
Evde	17	60,7	65	53,3	82	54,7	82	54,7	82	54,7	1,006	0,32
Evde değil (işte-gezmede)	9	32,1	54	44,3	63	42	63	42	63	42		
Doktorda	2	7,1	3	2,5	5	3,3	5	3,3	5	3,3		
Kapı												
Kapalı	8	28,6	38	31,1	46	30,7	46	30,7	46	30,7	0,129	0,94
Kilitli	18	64,3	77	63,1	95	63,3	95	63,3	95	63,3		
Çocuk dışarıda	1	3,6	4	3,3	5	3,3	5	3,3	5	3,3		
Bilmiyorum	1	3,6	3	2,5	4	2,7	4	2,7	4	2,7		
Çocuğun Yalnızlık Süresi												
Kısa	13	46,4	36	29,5	49	32,7	49	32,7	49	32,7	5,27	0,07
Uzun	8	28,6	64	52,5	72	48	72	48	72	48		
Belli değil	7	25	22	18	29	19,3	29	19,3	29	19,3		
Hikayenin Sonu												
İyi, barışıyorlar	25	89,3	97	79,5	122	81,3	122	81,3	122	81,3	1,434	0,23
Kötü: Çocuk yine cezalandırılıyor	2	7,1	16	13,1	18	12	18	12	18	12		
Belli değil	1	3,6	9	7,4	10	6,7	10	6,7	10	6,7		

213

Tablodaki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar atılmıştır.;

Çocuğun yalnız olma nedeninin sorulduğu bölümde; "evde kimse yok, çocuk kapıda", "çocuk yalnız kalmak istedi", "anne-baba doktorda" ile "orijinal" satırları, çocuğun ne düşündüğünün sorulduğu bölümde; "yaramazlık yapmayı düşünüyor", "arkadaşına kızmış", "ağlıyor üzgün, düşünüyor", "anne-babaya kızgın" ve "orijinal" satırları atılmıştır. Anne babanın nerede olduğunun sorulduğu bölümde; "doktorda" satırı atılmıştır. Kapının durumu ile ilgili bölümde; "çocuk dışarıda" ve "bilmiyorum" satırları, hikayenin sonu ile ilgili bölümde "kötü, çocuk yine cezalandırılıyor" ve "belli değil" satırları atılmıştır.

Tabloda resimdeki çocuğun yalnız olma nedenine bakıldığında, beş yaş (%64,3) ve altı yaş (%59) çocuklarının en büyük grubunun, çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu bu nedenle de yalnız kaldığını belirttikleri görülmektedir. Beş yaşındakiler yalnız olma nedenini, altı yaşındakilere göre daha çok, çocuğun cezalı olmasına bağlamaktadırlar. İkinci sırayı, anne babası evde bıraktığı için çocuğun yalnız kaldığını belirten beş (%17,9) ve altı yaş (%18) çocukları oluşturmaktadır. En küçük grupta da; anne-babası doktorda olduğu için çocuğun yalnız olduğunu düşünen beş (%7,1) ve altı yaş (%1,6) çocukları bulunmaktadır. Çocuğun yaşı ile resimdeki çocuğun yalnız kalma nedenini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun düşüncesini algılamalarına bakıldığında, beş yaş (%46,4) ve altı yaşındaki (%42,6) çocukların en büyük grubu, resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu söyleyen çocuklardan oluşmaktadır. İkinci sırayı beş yaş (%14,3) ve altı yaşındaki (%21,3) çocuklardan çocuğun anne-babayı beklediğini belirtenler oluşturmaktadır. En küçük grubu beş yaşındakilerden (%3,6) resimdeki çocuğun arkadaşına kızdığını ve ağlayıp, üzülerken düşündüğünü belirtenler ile altı yaşındakilerden (%4,1) yaramazlık yapmayı düşündüğünü ve aynı oranda (%4,1) orijinal fikirler

belirtenler oluşturmaktadır. Çocuğun yaşı ile resimdeki çocuğun düşüncesini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-babanın bulundukları yeri algılamalarına bakıldığında; beş yaş (%60,7) ve altı yaş (%53,3) çocuklarında en büyük grubu anne-babanın evde olduğunu söyleyen çocuklar oluşturmaktadır. İkinci sırayı beş yaş (%32,1) ve altı yaşındakilerden (%44,3) ebeveynin evde bulunmadığını belirten çocuklar almaktadır. En küçük grubu beş yaş (%7,1) ve altı yaşındakilerden (%2,5) ebeveynin doktorda olduğunu söyleyen çocuklar oluşturmaktadır. Çocuğun yaşı ile resimdeki çocuğun anne-babasının bulunduğu yeri algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Kapının durumuna bakıldığında, beş yaş (%64,3) ve altı yaş (%63,1) çocuklarından çoğunluğunun kapının kilitli olduğunu belirttikleri görülmektedir. İkinci sırayı beş yaş (%28,6) ve altı yaşındaki (%31,1) çocuklardan kapının kapalı olduğunu söyleyenler oluşturmaktadır. En küçük grupta ise, beş yaşındakilerden aynı yüzde ile (%3,6) çocuğun dışarıda olduğunu belirten ve nerede olduğunu bilmediklerini belirten çocuklar ve altı yaşındakilerden ise (%2,5) çocuğun nerede olduğunu bilmediklerini söyleyenler yer almaktadır. Çocuğun yaşı ile resimdeki kapının durumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun yalnız kalma süresine bakıldığında en büyük grupta; beş yaşındakilerden (%46,4) çocuğun kısa süre yalnız kaldığını belirtenler ve altı yaşındakilerden (%52,5) çocuğun uzun süre yalnız kaldığını belirtenler bulunmaktadır. İkinci sırada beş yaşındakilerden (%28,6) çocuğun uzun süre yalnız kaldığını belirtenler ve altı yaşındakilerden (%29,5) çocuğun kısa süre yalnız kaldığını belirtenler yer almaktadır. En küçük grupta ise, çocuğun yalnız kalma süresini belirtmeyen beş (%25) ve altı yaşındaki (%18) çocuklar bulunmaktadır. Çocuğun yaşı ile resimdeki çocuğun yalnız kalma süresini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun hikayenin sonunu nasıl algıladığına bakıldığında; beş yaş (%89,3) ve altı yaşındakilerin (%79,5) çoğunluğunun hikayenin sonunu, iyi olarak algıladıkları ve çocuğun ebeveyni ile barıştığını belirttikleri görülmektedir. İkinci sırada beş yaş (%7,1) ve altı yaşındakilerden (%13,1)

hikayenin sonunun kötü gittiğini söyleyenler en küçük grupta da hikayenin sonunu belirtmeyen beş yaş (%3,6) ve altı yaş (%7,4) çocukları bulunmaktadır. Çocuğun yaşı ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 49: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları

Çocuğun Hikayesi	RESİM 5	YAŞ									
		5 YAŞ		6 YAŞ		TOPLAM		S	%	X ²	P
		S	%	S	%	S	%				
Resimdeki Sahne		21	75	95	77,9	116	77,3	0,107	0,74		
	Tehlikeli	7	25	27	22,1	34	22,7				
	Tehlikeli Değil										
Resimdeki Erkek ile Çocuğun İlişkisi		13	46,4	55	45,1	68	45,3	1,943	0,58		
	Baba çocukla oynuyor, ilgileniyor	5	17,9	20	16,4	25	16,7				
	Baba, çocuğu, istemiyor, sevmiyor, almıyor	2	7,1	23	18,9	25	16,7				
	Baba çocuğu dövüyor	2	7,1	1	0,8	3	2				
	Baba çocuğu öldürecek	6	21,4	20	16,4	26	17,3				
	Sahne tehlikeli ama A-B-Ç ilişkisi iyi	0	0	3	2,5	3	2				
	Müphem										
Resimdeki Erkek		21	75	97	79,5	118	78,7	1,627	0,44		
	Baba	1	3,6	9	7,4	10	6,7				
	İyi bir yabancı	6	21,4	16	13,1	22	14,7				
	Kötü bir yabancı										
Resimdeki Kadın		27	96,4	118	96,7	145	96,7	0,04	0,95		
	Anne	1	3,6	3	2,5	4	2,7				
	Abla-akraba	0	0	1	0,8	1	0,7				
	Kötü bir yabancı										
Kadın-Erkek İlişkisi		14	50	75	61,5	89	59,3	2,3	0,32		
	İyi	10	35,7	39	32	49	32,7				
	Kötü	4	14,3	8	6,6	12	8				
	Belli değil										
Anne-Çocuk İlişkileri		23	82,1	107	87,7	130	8,7	0,61	0,44		
	Olumlu	5	17,9	15	12,3	20	13,3				
	Olumsuz										

Tablodaki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar atılmıştır.

Resimdeki erkek ile ilgili bölümde, resimdeki erkeğin kim olduğunu belirtmeyen çocuk olmadığından 4. satır olan "belirtilmemiş" satırı atılmıştır. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi bölümünde "baba çocuğu dövüyor", "baba çocuğu öldürecek" ve "müphem (ilişkinin niteliğinin belirtilmediği)" satırları atılmıştır.

Resimdeki sahneyi algılamalarının dağılımlarına bakıldığında; beş yaşındakiler (%75) ve altı yaşındakilerin (%77,9) en büyük grubu, sahnenin tehlikeli olduğunu belirten çocuklardan oluşmaktadır. En küçük grubu ise beş yaş (%25) ve altı yaşındakilerden (%22,1) sahnenin tehlikeli olmadığını belirten çocuklar meydana getirmektedir. Çocuğun yaşı ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisini algılamalarına göre dağılımları incelendiğinde, en büyük grubu babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini belirten beş yaş (%46,4) ve altı yaşındaki (%45,1) çocuklar oluşturmaktadır. Beş yaşındakilerde (%21,4) ikinci sırayı sahnenin tehlikeli olduğunu ama anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu belirten çocuklar ve altı yaşındakilerde (%18,9) babanın çocuğu dövdüğünü söyleyen çocuklar oluşturmaktadır. Üçüncü sırayı; beş yaş (%17,9) çocuklarında babanın çocuğu istemediğini, sevmediğini belirtenler ile altı yaş çocuklarında babanın çocuğu istemediğini, sevmediğini(%16,4) belirtenler ve sahnenin tehlikeli ama anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu(%16,4) ifade edenler oluşturmaktadır. En küçük grupta; beş yaşındakilerde (%7,1) aynı yüzde ile babanın çocuğu dövdüğünü ve babanın çocuğu öldüreceğini belirtenler ile altı yaşındakilerde (%0,8) babanın çocuğu öldüreceğini belirtenler bulunmaktadır. Altı yaşındaki çocukların (%18,9), beş yaşındakilere (%7,1) göre daha fazla oranda babanın çocuğu döveceğini düşündükleri saptanmıştır. Ayrıca beş yaşındaki çocukların (%21,4) altı yaşındaki çocuklara (%16,4) göre daha fazla, anne-baba-çocuk ilişkisini iyi

olarak algıladıkları gözlenmiştir. Çocuğun yaşı ile resimdeki erkekle çocuk ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki erkeği algılamalarına bakıldığında; resimdeki erkeği baba ile özdeşleştiren, beş yaş (%75) ve altı yaş (%79,5) çocukları en büyük grubu oluşturmaktadır. Altı yaşındakilerin, beş yaşındakilere göre daha fazla oranda resimdeki erkeği, baba ile özdeşleştirdikleri görülmektedir. İkinci sırada, resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algılayanlar beş yaş (%21,4) çocukları, altı yaşa (%13,1) göre daha fazla oranda bulunmaktadır. En küçük grupta da iyi bir yabancı olarak algılayan beş yaş (%3,6) ve altı yaş (%7,4) çocukları bulunmaktadır. Çocuğun yaşı ile resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki kadına bakıldığında, beş yaş (%96,4) ve altı yaşındakilerin (%96,7) en büyük grubu resimdeki kadını anne olarak algılamaktadırlar. Deneklerin hemen hemen tümü resimdeki kadını anne ile özdeşleştirmektedir. En küçük grubu resimdeki kadını kötü bir yabancı olarak algılayan (%0,8) altı yaş çocukları oluştururken, beş yaşındaki (%3,6) çocuklardan, resimdeki kadının abla-akraba olduğunu söyleyenler oluşturmaktadır. Çocuğun yaşı ile resimdeki kadını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Kadın-erkek ilişkisine bakıldığında, beş yaş (%50) ve altı yaşındakilerin (%61,5) çoğunluğunun kadın-erkek ilişkisini iyi (olumlu) algıladığı görülmektedir. Kadın-erkek ilişkisini kötü olarak algılayan beş yaş (%35,7) ve altı yaş (%32) çocukları ikinci sırada yer almaktadır. Deneklerin en küçük grubu da, resimdeki kadın-erkek ilişkisinin niteliğini belirtmeyen beş yaş (%14,3) ve altı yaş (%6,6) çocuklarından oluşmaktadır. Çocukların yaşları ile kadın-erkek ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Hikayenin sonunun nasıl algıladığına bakıldığında; beş yaş (%57,1) ve altı yaşındaki (%59) çocukların çoğunluğunun, hikayenin sonunun iyi bittiğini belirttikleri görülmektedir. İkinci sırada hikayenin sonunun kötü bittiğini belirten beş yaş (%21,4) ve altı yaş (%27,9) çocukları yer almaktadır. Hikayenin sonu hakkında fikir belirtmeyen beş yaş (%21,4) ve altı yaş (%13,1) çocukları en küçük grubu oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne- çocuk arasındaki ilişkiye bakıldığında; beş yaş (%82,1)ve altı yaş (%87,7) çocuklarının çoğunluğunun anne-çocuk arasındaki ilişkiyi olumlu algıladıkları görülmektedir. Bu ilişkiyi olumsuz olarak algılayan beş yaş (%17.9) ve altı yaş (%12,3) çocuklarının azınlıkta olduğu saptanmaktadır. Anne-çocuk arasında ilişkiyi altı yaşındakilerin, beş yaşındakilere göre daha olumlu olarak algıladıkları düşünülebilir. Çocukların yaşları ile anne-çocuk ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

TABLO 50: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6' da Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları

RESİM 6		YAŞ						TOPLAM			
		5 YAŞ		6 YAŞ		S	%	S	%	X ²	P
		S	%	S	%						
Çocuğun Hikayesi	Tehlikeli	20	71,4	86	70,5	106	70,7	106	70,7	0,01	0,92
	Tehlikeli değil	8	28,6	36	29,5	44	29,3	44	29,3		
Resimdeki Çocuk	Uslu	14	50	50	41	64	42,7	64	42,7	1,373	0,50
	Yaramaz	5	17,9	18	14,8	23	15,3	23	15,3		
	Bazen-uslu,bazen yaramaz	9	32,1	54	44,3	63	42	63	42		
Resimdeki Erkek	Baba	13	46,4	58	47,5	71	47,3	71	47,3	0,67	0,72
	İyi bir yabancı	2	7,1	13	10,7	15	10	15	10		
	Kötü bir yabancı	13	46,4	48	39,3	61	40,7	61	40,7		
	Anne	0	0	2	1,6	2	1,3	2	1,3		
	Belli değil	0	0	1	0,8	1	0,7	1	0,7		
Anne	Var	27	96,4	109	89,3	136	90,7	136	90,7	2,196	0,14
	Yok,öldü	0	0	9	7,4	9	6	9	6		
	Belli değil	1	3,6	4	3,3	5	3,3	5	3,3		
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	Belli değil	2	7,1	10	8,2	12	8	12	8	0,063	0,97
	Teselli,tasvip eden anne	21	75	87	71,3	108	72	108	72		
	Tasvip etmeyen anne	5	17,9	20	16,4	25	16,7	25	16,7		
	Ceza veren anne	0	0	5	4,1	5	3,3	5	3,3		
Hikaye Sonu	İyi	16	57,1	70	57,4	86	57,3	86	57,3	0,021	0,99
	Kötü	9	32,1	40	32,8	49	32,7	49	32,7		
	Belli değil	3	10,7	12	9,8	15	10	15	10		

Tablo 50'deki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar atılmıştır:

Resimdeki erkek ile ilgili bölümde 4. (Anne) ve 5. (Belli değil) satırlar, resimdeki anne ile ilgili bölümde 3. (Belli değil) satır, annenin çocuğa karşı tutumu ile ilgili bölümde 4. (Ceza veren anne) satır, gözlerdeki frekans dağılımı beşten küçük olduğundan atılmıştır.

Resimdeki sahne incelendiğinde, beş yaş (%71,4) ve altı yaş (%70,5) çocuklarının çoğunluğunun resimdeki sahneyi tehlikeli bulduğu saptanmaktadır. Burada beş yaşındakilerin altı yaşındakilere göre sahneyi daha tehlikeli olarak algıladıkları gözlenmiştir. Resimdeki sahneyi "tehlikeli değil" diye belirten beş yaş (%28,6) ve altı yaş (%29,5) çocukları azınlığı oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki çocuğu algılamaları incelendiğinde; birinci sırayı resimdeki çocuğun uslu olduğunu belirten beş yaş (%50) ve altı yaş (%44,3) resimdeki çocuğun bazen uslu, bazen yaramaz olduğunu söyleyenler oluştururken, en küçük grubu beş yaş (%17,9) ve altı yaş (%14,8) çocuklarından resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanlar oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeği algılamalarına bakıldığında; resimdeki erkeğin, baba ve kötü bir yabancı olduğunu belirten beş yaş grubu (%46,4) çocuklar, aynı yüzde ile en büyük grubu oluştururken, altı yaş (%47,5) çocukları resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirmektedirler. İkinci sırada resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayan beş yaş (%7,1) çocukları ile resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algılayan altı yaş (%39,3) çocukları bulunmaktadır. En küçük grupta ise resimdeki erkeğin kim olduğunu belirtmeyen altı yaş (%0,8) çocuklarının olduğu saptanmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Anne ile ilgili bölümde, en büyük grubu beş yaş (%96,4) ve altı yaş (%89,3)

yaşındakilerden annenin var olduğunu söyleyenler oluşturmaktadır. Anne hakkında bir fikir belirtmeyen beş yaş (%3,6) ve altı yaş (%3,3) çocukları, en küçük grupta yer almaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki anneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin çocuğa karşı tutumunu algılamalarına bakıldığında; en büyük grupta beş yaş (%75) ve altı yaşındaki (%71,3) çocuklardan, annenin "teselli-tasvip eden anne" olduğunu belirten çocuklar bulunmaktadır. İkinci sırada beş yaş (%17,9) ve altı yaşındakilerden (%16,4) anneyi "tasvip etmeyen anne" olarak algılayan çocuklar yer almaktadır. En küçük grupta da, annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını belirten beş yaş (%7,1) çocukları ile anneyi "ceza veren anne" olarak algılayan altı yaş (%4,1) çocukları bulunmaktadır. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde anneyi olumlu bir anne olarak algılayan beş yaş (%75) çocuklarının, altı yaşındakilerden (%71,3) daha fazla olduğu saptanmaktadır. Anneyi olumsuz bir anne olarak algılayan beş yaş (%17,9) çocukları altı yaş (%16,4) çocuklarından daha fazladır. Çocukların yaşları ile annenin çocuğa karşı tutumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılamalarına bakıldığında; en büyük grubun beş yaş (%57,1) ve altı yaş (%57,4) çocuklarında hikayenin sonunu iyi olarak algılayanların oluşturdukları görülmektedir. İkinci sırada hikayenin sonunu kötü olarak algılayan beş yaş (%32,1) ve altı yaş (%32,8) grubu çocuklar yer almaktadır. En küçük grupta da, hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyen beş yaş (%10,7) ve altı yaş (%9,8) çocukları bulunmaktadır. Çocukların yaşları ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 51: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerin Yaşlarına Göre Dağılımları

RESİM 7	Çocuğun Hikayesi	YAŞ									
		5 YAŞ		6 YAŞ		TOPLAM					
		S	%	S	%	S	%	X ²	P		
Anne-Baba Ne Yapıyor?	Kavga ediyorlar	11	39,3	45	36,9	56	37,3	2,77	0,87		
	Konuşuyorlar	6	21,4	32	26,2	38	25,3				
	Tartışıyorlar	11	39,3	45	36,9	56	37,3				
Ne Hakkında?	Genel	10	35,7	36	29,5	46	30,7	0,794	0,67		
	Maddi Durum	5	17,9	18	14,8	23	15,3				
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	13	46,4	68	55,7	81	54				
Çocuk Konuşulana Anlıyor mu?	Anlıyor	20	71,4	96	78,7	116	77,3	0,685	0,41		
	Anlamıyor	8	28,6	26	21,3	34	22,7				
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	4	14,3	24	19,7	28	18,7	3,46	0,48		
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	0	0	8	6,6	8	5,3				
	Çocuk çare arıyor	4	14,3	17	13,9	21	14				
	Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	12	42,9	51	41,8	63	42				
	Anlamıyor,konuşulanları merak ediyor	8	28,6	22	18	30	20				
Hikayenin Sonu	Olumlu	23	82,1	82	67,2	105	70	3,84	0,15		
	Olumsuz	2	7,1	29	23,8	31	20,7				
	Belli değil	3	10,7	11	9	14	9,3				

Tablo 51'deki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce çocuğun ne yaptığı ile ilgili bölümde 2."çocuk ebeveyni eleştiriyor" satırı atılmıştır.

Çocukların yaşları ile resimdeki anne-babanın ne yaptığını algılamaları arasındaki dağılıma bakıldığında; anne-babanın, kavga ettiğini ve aynı oranlarda tartıştıklarını belirten 5 yaş (%39,3) ve 6 yaş(%36,9) çocukları en büyük grubu oluşturmaktadır. Anne-babanın konuştuğunu belirten 5 yaş(%21,4) ve 6 yaş grubu (%26,2) ikinci sırayı oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki anne babaların ne yaptığını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-baba arasında geçen konuyu algılamalarına bakıldığında; birinci sırayı anne-babanın çocuk hakkında konuştuğunu belirten 5 yaş(%46,4) ve altı yaş (%55,7) çocukları oluşturmaktadır. İkinci sırayı 5 yaş (%35,7) ve 6 yaş (%29,5) çocuklarından anne-babanın genel konularda konuştuğunu belirten grup almaktadır. En küçük grubu anne-baba arasında geçen kanunun maddi durumla ilgili olduğunu belirten 5 yaş (%17,9) ve 6 yaş(%14,8) çocukları oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki anne baba arasında geçen konuyu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp, anlamadığını, algılamalarına bakıldığında; 5 yaş (%71,4) ve 6 yaş çocuklarının (%78,7) çoğunluğunun çocuğun konuyu anladığını belirttikleri görülmektedir. En küçük grupta da, kız (%18,8) ve erkeklerin (%27,1) resimdeki çocuğun konuşulanları anlamadığını belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamamasını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun ne yaptığını algılamalarına bakıldığında;5 yaş (%42,9) ve 6 yaşındakilerin(%41,8) çoğunluğunun, resimdeki çocuğun dinleyip, düşündüğünü ve tepki vermediğini belirttikleri görülmektedir. 5 yaşındakilerde ikinci sırayı %28,6 ile çocuğun konuşulanları anlamadığı ve merak ettiğini belirten çocuklar oluştururken, 6 yaşındakilerde %19,7 ile resimdeki çocuğun

endişeli, üzgün olduğunu belirten çocukların oluşturduğu görülmektedir. Üçüncü sırayı 5 yaşındakilerde %14,3 ile aynı oranlarda çocuğun endişeli, üzgün olduğunu ve çare aradığını belirten denekler oluştururken, 6 yaşındakilerde %18 ile çocuğun konuşulanları anlamadığını, konuşulanları merak ettiğini belirtenler oluşturmaktadır. En son sırayı 5 yaşındakilerde (%0) ve 6 yaşındakilerde (%6,6) çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirtenler oluşturmaktadır. Çocukların yaşları ile resimdeki çocuğun ne yaptığını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$)

Çocukların yaşlarına göre hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında, 5 yaş (%82,1) ve 6 yaşındakilerin (%67,2) çoğunluğunun hikayenin sonunu olumlu (iyi) olarak algıladıkları görülmektedir. 5 yaşındakilerin 6 yaşındakilere göre hikayenin sonuna daha olumlu(iyi) algıladıkları saptanmaktadır. İkinci sırayı hikayenin sonunun 5 yaşındakilerde(%10,7) belli olmadığını ve 6 yaşındakilerde ise (%23,8) olumsuz olduğunu belirten çocuklar oluşturmaktadır. En küçük grupta da, 5 yaşındakilerde(%7,1) hikayenin sonunun olumsuz olduğunu belirten ve 6 yaşındakilerde (%9) hikayenin nasıl bittiğini belirtmeyen çocuklar bulunmaktadır. Çocukların yaşları ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 52: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları

ÇOCUĞUN DOĞUM SIRASI

RESİM 1	Çocuğun Hikayesi	1.Ç.		2.Ç.		3.Ç.		4.Ç.		TOPLAM			
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P
Resimdeki	Anne	59	90,8	6	100	44	84,6	24	88,9	133	88,7	1,115	0,29
Kadın	Anne Değil	6	9,2	0	0	8	15,4	3	11,1	17	11,3		
Resimdeki	Uslu	26	40	3	50	22	42,3	11	40,7	62	41,3	0,074	0,96
Bebek	Yaramaz	9	13,8	1	16,7	9	17,3	3	11,1	22	14,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	30	46,2	2	33,3	21	40,4	13	48,1	66	44		
Annenin	Koruyucu	23	35,4	1	16,7	16	30,8	10	37	50	33,3	1,629	0,65
Bebeğe	Ağlayınca döven	4	6,2	0	0	7	13,5	1	3,7	12	8		
Karşı	Hafif ceza veren	28	43,1	3	50	20	38,5	9	33,3	60	40		
Tutumu	Döven	10	15,4	2	33,3	9	17,3	7	25,9	28	18,7		
Annenin	Çok sever	42	64,6	0	0	24	46,2	15	55,6	81	54	2,003	0,37
Bebeğe	Pek sevmez	11	16,9	6	100	15	28,8	12	44,4	44	29,3		
Karşı Sevgisi	Usluysa sever	12	18,5	0	0	13	25,0	0	0	25	16,7		

Tabloda resimdeki kadına bakıldığında;2.çocuk olarak doğanların tamamı (%100'ü),1.çocukların %90,8'i,3.çocukların %84,6'sı ve 4.çocukların %88,9'luk çoğunluğu resimdeki kadını anne olarak algılamaktadırlar. Resimdeki kadın incelendiğinde ;çocukların %88,7'lik çoğunluğunun resimdeki kadını anne olarak algıladıkları saptanmıştır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki kadını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki bebek incelendiğinde;ilk çocuk olarak doğanların %46,2'si,2.çocuk olarak doğanların %50'si ve 3.çocuk olarak doğanların %42,3'ü,bebeği uslu olarak algılamaktadırlar.4. çocuk olarak doğanların %48,1'i resimdeki bebeği bazen uslu,bazen yaramaz olarak algılamaktadırlar. Resimdeki bebeğe bakıldığında ilk sırada %44 ile resimdeki bebeği bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanlar,2.sırada %41,3 ile uslu olarak ve 3.sırada %14,7 ile yaramaz olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki bebeği algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı tutumuna bakıldığında;4.çocuk olarak doğanların %37'lik çoğunluğu resimdeki anneyi koruyucu anne ve 3.çocuk olarak doğanların %38,5'lik çoğunluğu resimdeki anneyi hafif ceza veren anne olarak algılamaktadırlar. 2.çocuk olarak doğanların %50'lik çoğunluğu hafif ceza veren anne ve yine 2.çocukların %33,3'lük çoğunluğu anneyi döven anne olarak algılamaktadırlar. Annenin bebeğe karşı tutumu incelendiğinde ilk sırada %40 ile anneyi hafif ceza veren anne olarak algılayanlar,ikinci sırada %33,3 ile koruyucu anne olarak algılayanlar ,3.sırada %18,7 ile döven anne olarak algılayanlar ve son sırada %8 ile ağlayınca döven anne olarak algılayan çocuklar yer almaktadır. Çocukların doğum sırası ile annenin bebeğe karşı tutumunun algılanışı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde ,ilk çocuk olarak doğanların %64,6'lık çoğunluğu annenin bebeği çok sevdiğini,2.çocukların tamamı annenin bebeği pek sevmediğini ve 3.çocukların %46,2'si ve 4.çocukların %55,6'sının,annenin bebeği çok sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında ilk sırada %54 ile annenin bebeği çok sevdiğini belirten çocuklar ,ikinci sırada %29,3 ile annenin

bebeği pek sevmediğini ve üçüncü sırada %16,7 ile annenin bebek usluysa (koşullu olarak) bebeği sevdiğini belirten çocuklar yer almaktadır. Çocukların doğum sırası ile annenin bebeğe karşı sevgisi arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

TABLO 53: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları

RESIM 2

ÇOCUĞUN DOĞUM SIRASI

Çocuğun Hikayesi	1.Ç.		2.Ç.		3.Ç.		4.Ç.		TOPLAM		X ²	P	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			
Resimdeki Sahne	Aile (Çocuk Mutlu)	46	70,8	3	50,0	39	75,0	20	74,1	108	72	0,344	0,55
	Aile (Çocuk Mutsuz)	18	27,7	3	50,0	13	25,0	6	22,2	40	26,7		
	Orijinal	1	1,5	0	0,0	0	0	1	3,7	2	1,3		
Resimdeki Çocuk	Uslu	22	33,8	1	16,7	18	25,0	9	33,3	50	33,3	0,344	0,55
	Yaramaz	13	20,0	0	0,0	13	40,4	5	18,5	31	20,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	30	46,2	5	83,3	21	32,7	13	48,1	69	46		
Çocuk Ve Aldığı Cezalar	Uslu	21	32,3	1	16,7	17	32,7	9	33,3	48	32	2,73	0,25
	Yaramazlık,Hafif Ceza	30	46,2	1	16,7	17	32,7	10	37	58	38,7		
	Yaramazlık,Ağır Ceza(Dayak)	11	16,9	4	66,6	18	34,6	8	29,6	41	27,3		
	Yaramazlık,var,ceza belli degil	3	4,6	0	0,0	0	0,0	0	0	3	2		
Anne,Babanın Çocuğa karşı Sevgisi	Daima severler	50	76,9	2	33,3	39	75,0	24	88,9	115	76,7	3,636	0,16
	Pek sevmezler	6	9,2	4	66,7	3	5,8	1	3,7	14	9,3		
	Bazen severler	9	13,8	0	0,0	10	19,2	2	7,4	21	14		
Çocuğun Anne-Baba Sevgisi	Daima sever	49	75,4	4	66,7	36	69,2	22	81,5	111	74	6,089	0,11
	Pek sevmez	7	10,8	1	16,7	3	5,8	0	0	11,0	7,3		
	Bazen sever	9	13,8	1	16,6	10	19,2	5	18,5	25	16,7		
	A-B'dan birini sever	0	0,0	0	0,0	3	5,8	0	0	3	2		
Kapıdaki Adam	Arkadaş,akraba,komşu,misafir	47	72,8	3	50,0	35	67,3	20	74,1	105	70	0,389	0,82
	İyi bir yabancı	12	18,5	2	33,3	15	28,8	3	11,1	32	21,3		
	Kötü bir yabancı	6	9,2	1	16,7	2	3,8	4	14,8	13	8,7		
Adam Ve Çocuk İlişkisi	Ç.adamı,adam Ç'u sever	43	66,2	2	33,3	37	71,2	19	70,4	101	67,3	3,19	0,20
	Ç.adamı sevmez,adam çocuğu sever	9	13,8	2	33,3	4	7,7	2	7,4	17	11,3		
	Ç. adamı sevmez,adam çocuğu sevmez	13	20,0	2	33,4	9	17,3	6	22,2	30	20		
	Cevapsız	0	0,0	0	0,0	2	3,8	0	0	2	1,3		

Tablo 53'deki bulgular, çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı, beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar atılmıştır:

Resimdeki sahne ile ilgili bölümde 3."orijinal" satırı,çocuk ve aldığı cezalar bölümünde 4."yaramazlık var,cezası belli değil" satırı ve adam-çocuk ilişkisi bölümünde 3."çocuk adamı adam çocuğu sevmez" ve "cevapsız" satırları ,çocuğun anne-baba sevgisi bölümünde "anne-babadan birini sever" satırı atılmıştır.

Tabloda resimdeki sahne incelendiğinde;ilk çocuk olarak doğanların %70,8'lik 3.çocuk olarak doğanların %75'lik çoğunluğu resimdeki aileyi ve çocuğu mutlu,2.çocuk olarak doğanların %50'si aile ve çocuğu mutlu olarak algılamakta,%50'sinin mutsuz olarak algıladıkları saptanmaktadır. Genel olarak çocukların çoğunluğu,doğum sırası etki etmeden aile ve çocuğu mutlu olarak algılamaktadırlar. Resimdeki sahnenin algılanışına bakıldığında;çocukların %72'lik çoğunluğunun resimdeki aileyi ve çocuğu mutlu olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların doğum sırası ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında,ilk çocuk olarak doğanların %33,8'lik çoğunluğu resimdeki çocuğu uslu,3.çocukların %40,4'lük çoğunluğu resimdeki çocuğu yaramaz ve 2.çocukların %83,3'lük çoğunluğu resimdeki çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılamaktadırlar. Resimdeki çocuğun algılanışına bakıldığında;ilk sırada %46 ile çocuğu bazen uslu,bazen yaramaz olarak algılayanlar ve üçüncü sırada %20,7 ile çocuğu yaramaz olarak algılayanlar yer almaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde;4.çocuk olarak doğanların %33,3'ü çocuğu uslu olarak algılamakta,ilk çocukların %46,2'si çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını,2.çocukların %66,6'luk çoğunluğu ve 3. çocuk olarak doğanların %34,6'sı çocuğun yaramazlık yaptığında ağır ceza(dayak) aldığını

belirtmektedirler. Resimdeki çocuğun aldığı cezalar incelendiğinde; ilk sırada %38,7 ile çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenler, ikinci sırada %32 ile çocuğun uslu olduğunu belirtenler ve üçüncü sırada %27,3 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için ağır ceza(dayak) aldığını belirtenler ve son sırada %2 ile çocuğun yaramazlık yaptığını fakat cezasının belli olmadığını belirtenler yer almaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğun aldığı cezaları algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-babanın çocuğa karşı sevgisi incelendiğinde; ilk çocuk olarak doğanların %76,9'luk, 3. çocukların %75'lik ve 4. çocuk olarak doğanların %88,9'luk çoğunluğu, anne-babanın çocuğu daima sevdiklerini belirtmektedirler. 2. çocukların %66,7'lik çoğunluğu anne-babanın çocuğu pek sevmediğini ve 3. çocukların %19,2'si ,anne-babanın çocuğu bazen sevdiğini ifade etmektedirler. Anne-babanın çocuğa karşı sevgisine bakıldığında, çocukların %76,7'lik çoğunluğunun anne-babaların çocuğu daima sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Çocukların doğum sırası ile anne-babanın çocuğa karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların anne-babaya karşı sevgisinin algılanmasına bakıldığında; 4. çocuk olarak doğanların %81,5'lik çoğunluğu, çocuğun anne-babasını daima sevdiğini belirtmektedir. 2. çocukların %16,7'lik çoğunluğu çocuğun anne-babayı pek sevmediğini, 3. çocukların %19,2'lik çoğunluğunun çocuğun anne-babayı bazen sevdiğini ve yine 3. çocukların %5,8'inin anne-babadan birini sevdiğini belirttikleri saptanmaktadır. Çocuğun anne-babaya karşı sevgisine bakıldığında %74'lük çoğunluğun anne-babayı daima sevdiğini belirttikleri görülmektedir. İkinci sırada %16,7 ile anne-babayı bazen sevdiğini belirtenler, üçüncü sırada %7,3 ile anne-babayı pek sevmediğini belirten ve son sırada %2 ile anne-babadan birini sevdiğini belirten çocukların olduğu saptanmaktadır. Çocukların ,doğum sırası ile çocuğun anne-babaya karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların kapıdaki adamı algılayışına bakıldığında; ilk çocukların %72,8'lik ,2. çocukların %50'lik ,3. çocukların %67,3'lük ve 4. çocuk olarak doğanların %74,1'lik çoğunluğunun kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu

veya misafir olarak algıladıkları saptanmaktadır. Çocukların kapıdaki adamı algılayışları incelendiğinde ilk sırada %70,'lik çoğunluğun kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılarken, ikinci sırada %21,3 ile iyi bir yabancı ve son sırada %8,7 ile kötü bir yabancı olarak algılamaktadırlar. Çocukların ,doğum sırası ile kapıdaki adamı algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Adam-çocuk ilişkisine bakıldığında 3.çocuk olarak doğanların %71,2'sinin çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevdiğini belirttikleri, 2.çocuk olarak doğanların %33,4'ü çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevmediğini ve 3.çocukların %71,2'lik çoğunluğunun çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Adam-çocuk ilişkisinin algılanması incelendiğinde; çocukların %67,3'lük çoğunluğu çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirtmektedir. İkinci sırada %20'sinin çocuğun adamı adamın da çocuğu sevmediğini belirttikleri, üçüncü sıradaki çocukların %11,3'ünün çocuğun adamı sevmediğini ve adamın çocuğu sevdiğini belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile adam-çocuk arasındaki iletişimi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 54: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 3' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları

RESİM 3 Çocuğun Hikayesi	ÇOCUĞUN DOĞUM SIRASI													
	1.Ç.		2.Ç.		3.Ç.		4.Ç.		TOPLAM		X ²	P		
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%				
Resimdeki Uslu	29	4,6	0	0,0	26	50,0	14	51,9	69	46	2,42	0,29		
Çocuk Yaramaz	9	13,8	2	33,3	8	15,4	4	14,8	23	15,3				
Bazen Uslu,bazen yaramaz	26	0	4	66,7	18	34,6	9	33,3	57	38				
Kötü	1	1,5	0	0,0	0	0,0	0	0	1	0,7				
Anne -Babanın Bebeği daha çok severler	14	21,5	4	66,6	12	23,1	7	25,9	37	24,7	1,468	0,83		
Çocuklara Bebeği daha çok severler ama o küçük	4	6,2	1	16,7	9	17,3	1	3,7	15	10				
Karşı Eşit severler	40	61,5	1	16,7	27	51,9	17	63	85	56,7				
Sevgisi Eşit severler,baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	1	1,5	0	0,0	1	1,9	0	0	2	1,3				
Anne bebeği,baba çocuğu daha çok sever	6	9,2	0	0,0	3	5,8	2	7,4	11	7,3				
Çocuğun Bebeği sever	22	33,8	2	33,3	19	36,5	10	37	53	35,3	3,241	0,66		
Bebeğe Çocuk bebeği sevmez,kıskanır	4	6,2	1	16,7	3	5,8	6	22,2	14	9,3				
Karşı Müphem	11	16,9	0	0,0	11	21,2	1	3,7	23	15,3				
Sevgisi Çocuk bebeği sever,kıskanır,üzülür o da küçük olmak ister.	13	20,0	2	33,3	6	11,5	4	14,8	25	16,7				
Çocuk sevilmediğini düşünür,üzülür,kıskanır	12	18,5	1	16,7	8	15,4	5	18,5	26	17,3				
Bebeği sever,ilgilenir	3	4,6	0	0,0	5	9,6	1	3,7	9	6				

Tablo 54'de resimdeki çocuğa bakıldığında;ilk çocukların %13,8'i resimdeki çocuğu "yaramaz" olarak algılamaktadırlar.3.çocuk olarak doğanların %50'lik ve 4.çocuk olarak doğanların %51,9'luk çoğunluğu resimdeki çocuğu "uslu,2.çocukların %66,7'lik çoğunluğu resimdeki çocuğu "bazen uslu,bazen yaramaz" olarak algılamaktadırlar. Gözlerdeki beklenen frekans 5'den küçük olduğundan 4."kötü" satırı atılmıştır. Resimdeki çocuğun algılanışı incelendiğinde;ilk sırada %46 ile çocuğun "uslu" olduğunu,ikinci sırada %38 ile "bazen uslu,bazen yaramaz" olduğunu,üçüncü sırada %15,3 ile çocuğun yaramaz olduğunu belirten çocuklar yer almaktadırlar. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisinin algılanışına bakıldığında;ilk çocuk olarak doğanların %61,5'inin ,3.çocukların %51,9'unun ve dördüncü çocukların ise %63'ünün anne-babanın çocukları eşit sevdiğini belirttikleri görülmektedir. 2.çocuk olarak doğanların %66,6'sı anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde ;ilk sırada %56,7 ile anne-babanın ,çocukları eşit sevdiğini belirtenler,ikinci sırada %24,7 ile bebeği daha çok sevdiğini belirtenler ve son sırada %1,3 ile anne-babanın eşit sevdiğini fakat bebeğe babanın daha çok ilgi gösterdiğini belirten çocuklar olduğu gözlenmektedir. Çocukların doğum sırası ile anne-babanın çocuklara karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun bebeğe karşı sevgisinin algılanmasına bakıldığında;birinci çocuk olarak doğanların %33,8'i, üçüncü çocuk olarak doğanların %36,5'i ve dördüncü çocuk olarak doğan çocukların %37'si çocuğun bebeği sevdiğini ve %22,2'si çocuğun bebeği sevmediği kışkırdığını belirtmektedirler. İkinci çocuk olarak doğanların %33,3'ü çocuğun bebeği sevdiği,kışkırdığı,üzüldüğü ,küçük olmak istediğini ve aynı oranda çocuğun bebeği sevdiğini belirtmektedirler. Çocuğun bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde ilk sırada %35,3 ile çocuğun bebeği sevdiğini ,ikinci sırada %17,3 ile çocuğun sevilmediğini düşündüğü ve üzülüp kışkırdığını üçüncü sırada %16,7 ile çocuğun bebeği sevdiği,kışkırdığı,üzüldüğü ve küçük olmak istediğini ,son sırada ise % 6 ile

çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini belirten çocuklar yer almaktadırlar. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 55: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları

RESİM 4		ÇOCUĞUN DOĞUM SIRASI											
Çocuğun Hikayesi		1.Ç.		2.Ç.		3.Ç.		4.Ç.		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı, cezalı	40	61,5	2	33,3	32	61,5	16	59,3	90	60	0,07	0,93
	Onu evde bıraktılar	11	16,9	2	33,4	11	21,2	3	11,1	27	18		
	Evde kimse yok, çocuk kapıda	3	4,6	2	33,3	3	5,8	2	7,4	10	6,7		
	Çocuk yalnız kalmak istedi	7	10,8	0	0,0	2	3,8	4	14,8	13	8,7		
	Anne-baba doktorda	2	3,1	0	0,0	2	3,8	0	0	4	2,7		
	Orijinal	2	3,1	0	0,0	2	3,9	2	7,4	6	4		
Çocuk Ne Düşünüyor?	Yaramazlık yaptı, pişman	27	41,5	2	33,3	25	48,1	11	40,7	65	43,3	2,06	0,72
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	2	3,1	1	16,7	4	7,7	1	3,7	8	5,3		
	Arkadaşına kızmış	5	7,7	0	0,0	4	7,7	1	3,7	10	6,7		
	Ağlıyor, üzgün, düşünüyor	7	10,8	0	0,0	4	7,7	4	14,8	15	10		
	Anne-babayı bekliyor	13	20,0	3	50,0	10	19,2	4	14,8	30	20		
	Anne-babaya kızgın	9	13,8	0	0,0	2	3,8	3	11,1	14	9,3		
Anne-Baba Nerede?	Orijinal	2	3,1	0	0,0	3	5,8	3	11,1	8	5,3		
	Evde	37	56,9	1	16,7	29	55,8	15	55,6	82	54,7	0,31	0,86
	Evde değil(işte-gezmede)	26	40,0	5	83,3	20	38,5	12	44,4	63	42		
	Doktorda	2	3,1	0	0,0	3	5,8	0	0	5	3,3		
Kapı	Kapalı	24	36,9	2	33,3	12	23,1	8	29,6	46	30,7	1,42	0,23
	Kilitli	38	58,5	4	66,7	36	69,2	17	63	95	63,3		
	Çocuk dışarıda	3	4,6	0	0,0	1	1,9	1	3,7	5	3,3		
	Bilmiyorum	0	0,0	0	0,0	3	5,8	1	3,7	4	2,7		
Çocuğun Yalnızlık Süresi	Kısa	22	33,8	3	50,0	17	32,7	7	25,9	49	32,7	1,91	0,39
	Uzun	28	43,1	2	33,3	25	48,1	17	63	72	48		
	Belli değil	15	23,1	1	16,7	10	19,2	3	11,1	29	19,3		
Hikayenin Sonu	İyi, barışıyorlar	56	86,2	4	66,7	39	75,0	23	85,2	122	81,3	0,898	0,64
	Kötü:Çocuk yine cezalandırılıyor	5	7,7	2	33,3	8	15,4	3	11,1	18	12		
	Belli değil	4	6,2	0	0,0	5	9,6	1	3,7	10	6,7		

0

Tablo 55'deki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılım 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle ki kare uygulanmadan önce aşağıdaki satırlar atılmıştır.

Çocuğun yalnız olma sebebinin sorulduğu bölümde 5."anne-baba doktorda" ve 6."orijinal" satırları,çocuğun ne düşündüğünün sorulduğu bölümde 2."çocuk yaramazlık yapmayı düşünüyor" ve 7."orijinal" satırları,anne-babanın nerede olduğunun sorulduğu bölümde,3."doktorda" satırı,kapı ile ilgili bölümde 3."çocuk dışarıda" ve 4. "bilmiyorum" satırları atılmıştır.

Çocuğun yalnız olma nedeni incelendiğinde,ilk ve üçüncü çocuk olarak doğan çocukların %61,5'lik ve dördüncü çocukların %59,3'lük çoğunluğunun çocuğun yaramazlık yaptığı için ceza aldığı ve bu nedenle de yalnız kaldığını belirttikleri görülmektedir. İkinci çocuk olarak doğanların %33,4'ü,anne-babası evde bıraktığı için çocuğun yalnız kaldığını belirtmektedir. Çocuğun yalnız olma nedenine bakıldığında ilk sırada %60'lık çoğunlukla çocuğun yaramazlık yaptığı için yalnız kaldığını belirtenler,ikinci sırada %18 ile çocukları evde bıraktıkları ve son sırada %2,7 ile çocuğun anne-babası doktorda olduğu için yalnız kaldığını belirttikleri görülmektedir. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğun yalnız olma nedenini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun düşüncesinin algılanması ile ilgili bölümde;ilk doğan çocukların %41,5'i,üçüncü çocuk olarak doğanların %48,1'i ve dördüncü çocuk olarak doğanların %40,7'si çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu ifade etmektedirler. İkinci çocukların %50'si çocuğun anne-babayı beklediğini belirtmektedirler. Çocuğun düşüncesine bakıldığında;ilk sırada %43,3 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirtenler,ikinci sırada %20 ile çocuğun anne-babayı beklediğini ifade edenler ve son sırada %5,3 ile çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü ve aynı oranda orijinal cevaplar verenler yer almaktadır. Çocuğun doğum sırası ile resimdeki çocuğun düşüncesini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların anne-babanın bulundukları yeri algılamalarına bakıldığında;

ilk çocuk olarak doğanların %56,9'luk ve üçüncü çocuk olarak doğanların %55,8'lik çoğunluğunun anne-babanın evde olduğunu, ikinci çocukların %83,3'lük çoğunluğunun anne-babanın evde olmadığını (işte-gezmede) belirttikleri görülmektedir. Anne ve babanın bulundukları yer incelendiğinde; %54,7'lik en büyük grubun anne-babanın evde olduğunu, ikinci sırada ise %42 ile anne-babanın evde olmadığını belirttikleri ve %3,3'lük en küçük grubun anne-babanın doktorda olduğunu ifade ettikleri saptanmaktadır. Çocuğun doğum sırası ile anne-babanın bulundukları yeri algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Kapının durumuna bakıldığında; ilk çocuk olarak doğanların %58,5'lik, ikinci çocukların %66,7'lik, üçüncü çocukların %69,2'lik ve dördüncü çocukların %63'lük çoğunluğunun kapının kilitli olduğunu belirttikleri görülmektedir. Kapının durumu incelendiğinde çocukların %63,3'lük çoğunluğunun kapının kilitli olduğunu, ikinci sırada ise %30,7 ile kapının kapalı olduğunu belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların, doğum sırası ile kapının durumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresine bakıldığında ikinci çocuk olarak doğanların %50'si çocuğun kısa süre yalnız kaldığını, ilk doğan çocukların %43,1'i, üçüncü çocukların %48,1'i ve dördüncü çocukların %63'ü çocuğun uzun süre yalnız kaldığını belirtmektedirler. Çocuğun yalnızlık süresi incelendiğinde; %48'lik çoğunluğun uzun süre yalnız kaldığını, %32,7'sinin çocuğun kısa süre yalnız kaldığını ve %19,3'ünün ise sürenin belli olmadığını belirttikleri görülmektedir. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğun yalnızlık süresini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocuğun hikayenin sonunu nasıl algıladığına bakıldığında; ilk çocuk olarak doğanların %86,2'lik, ikinci çocukların %66,7'lik, üçüncü çocukların %75'lik ve dördüncü çocuk olarak doğanların %85,2'lik çoğunluğunun hikayenin sonunun iyi bittiğini belirttikleri saptanmaktadır. Hikayenin sonu, çocukların %81,3'lük çoğunluğu tarafından iyi olarak algılanırken %12'si tarafından kötü olarak algılanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 56: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlatılan Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları

RESİM 5		ÇOCUĞUN DOĞUM SIRASI										TOPLAM				X ²	P
Çocuğun Hikayesi		1.Ç.		2.Ç.		3.Ç.		4.Ç.		S	%	S	%				
Resimdeki	Tehlikeli	49	75,4	5	83,3	40	76,9	22	81,5	116	77,3	0,125	0,72				
Sahne	Tehlikeli Değil	16	24,6	1	16,7	12	23,1	5	18,5	34	22,7						
Resimdeki Erkek ile Çocuğun İlişkisi	B.çocukla oynuyor, ilgileniyor	30	46,2	2	33,3	25	48,1	11	40,7	68	45,3	3,45	0,32				
	B.çocuğu istemiyor,sevmiyor,almıyor	7	10,8	1	16,7	13	25,0	4	14,8	25	16,7						
	Baba çocuğu dövüyor	9	13,8	3	50,0	8	15,4	5	18,5	25	16,7						
	Baba çocuğu öldürecek	3	4,6	0	0,0	0	0,0	0	0	3	2						
	Sahne tehlikeli ama A-B-Ç ilişkisi iyi	15	23,1	0	0,0	6	11,5	5	18,5	26	17,3						
	Müphem	1	1,5	0	0,0	0	0,0	2	7,4	3	2						
Resimdeki Erkek	Baba	52	80,0	6	100,0	41	78,8	19	70,4	118	78,7	2,925	0,23				
	İyi bir yabancı	6	9,2	0	0,0	4	7,7	0	0	10	6,7						
	Kötü bir yabancı	7	10,8	0	0,0	7	13,5	8	29,6	22	14,8						
Resimdeki Kadın	Anne	62	95,4	6	100,0	50	96,2	27	100	145	96,7	Test Uygulanmadı					
	Abla-akraba	2	3,1	0	0,0	2	3,8	0	0	4	2,7						
	Kötü bir yabancı	1	1,5	0	0,0	0	0,0	0	0	1	0,7						
Kadın-Erkek ilişkisi	İyi	44	67,7	1	16,7	29	55,8	15	55,6	89	59,3	1,242	0,54				
	Kötü	16	24,6	4	66,7	18	34,6	11	40,7	49	32,7						
	Belli değil	5	7,7	1	16,7	5	9,6	1	3,7	12	8						
Hikayenin Sonu	İyi	40	61,5	1	16,7	29	55,8	18	66,7	88	58,7	0,165	0,92				
	Kötü	15	23,1	5	83,3	14	26,9	6	22,2	40	26,7						
	Belli değil	10	15,4	0	0,0	9	17,3	3	11,1	22	14,7						
Anne-Çocuk	Olumlu	58	90,3	3	50,0	46	90,6	22	85,7	129	86,7	0,006	0,99				

Tablodaki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılım 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir.

Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi bölümünde 4.(Baba ,çocuğu öldürecek) ve 6.(Müphem) satırlar atılmıştır. Resimdeki kadın bölümünde de resimdeki kadın çocukların %96,7'lik çoğunluk tarafından anne olarak algılandığı için test uygulanması anlamsız bulunmuştur. Bu nedenle test uygulanmamıştır.

Çocukların resimdeki sahneyi algılamalarına göre dağılımları incelendiğinde;ilk çocuk olarak doğanların %75,4'lük,ikinci çocuk olarak doğanların %83,3'lük,üçüncü çocukların %76,9'luk ve dördüncü çocuk olarak doğanların%81,5'lik çoğunluğu sahneyi tehlikeli olarak algılamaktadırlar. Resimdeki sahneye bakıldığında çocuğun %77,3'ü sahneyi tehlikeli ve %22,7'si tehlikesiz olarak düşünmektedir. Çocukların doğum sırası ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun resimdeki erkek ile resimdeki çocuğun ilişkisini algılamalarına bakıldığında ;ilk çocuk olarak doğanların %46,2'lik,üçüncü çocuk olarak doğanların %48,1lik ve dördüncü çocuk olarak doğanların %40,7'lik çoğunluğunun, babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini belirttikleri görülmektedir. İkinci çocukların %50'lik çoğunluğu babanın çocuğu dövdüğünü, belirttikleri saptanmaktadır. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi incelendiğinde %45,3'lük çoğunluğun babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini,ikinci sırada %17,3 ile sahnenin tehlikeli ama anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu ve üçüncü sırada %16,7 ile babanın çocuğu istemediği,sevmediği ve aynı oranda dövdüğünü belirtmektedirler. Çocukların doğum sırası ile resimdeki erkekle resimdeki çocuk arasındaki ilişkiyi algılamaları arasındaki fark anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki erkeği algılamalarına bakıldığında ilk çocuk olarak doğanların %80'i,ikinci çocuk olarak doğanların tamamı,üçüncü çocuk olarak doğanların %78,8'i ve dördüncü çocuk olarak doğanların %70,4'ü resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirmektedirler Çocuğun resimdeki erkeği

algılamaları incelendiğinde ilk sırada,%78,7 ile resimdeki erkeği baba olarak,ikinci sırada %14,8 ile kötü bir yabancı ve son sırada %6,7 ile resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayan çocuklar yer almaktadırlar. Çocukların doğum sırası ile resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki kadını algılamalarına bakıldığında,ikinci ve dördüncü çocuk olarak doğanların tamamı(%100'ü),ilk çocukların %95,4'ü ve üçüncü çocukların %96,2'sinin resimdeki kadını anne olarak algıladıkları saptanmaktadır. Çocukların %96,7'lik çoğunluğunun resimdeki kadını anne,%2,7'sinin abla-akraba olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların doğum sırası ile resimdeki kadını algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların kadın-erkek ilişkisini algılamalarına bakıldığında;ilk çocukların %67,7'lik,üçüncü çocukların %55,8'lik ve dördüncü çocukların %55,6'lık çoğunluğunun ilişkiyi iyi olarak nitelendirdiği,ikinci çocukların %66,7'sinin ilişkiyi kötü olarak belirttikleri görülmektedir. Çocukların %59,3'lük çoğunluğu kadın-erkek ilişkisini iyi,%32,2'si kötü olarak ve son sırada %8'inin ilişkinin niteliğini belirtmediği saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile kadın-erkek ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılamalarına bakıldığında;ilk çocuk olarak doğan çocukların %61,5'i,üçüncü çocukların %55,8'i ve dördüncü çocuk olarak doğanların %66,7'sinin hikayenin sonunu iyi,ikinci çocukların %83,3'ünün kötü olarak algıladıkları gözlenmektedir. Üçüncü çocukların %17,3'ünün de hikayenin sonunun belli olmadığını belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların hikayenin sonunu algılamaları incelendiğinde ilk sırada %58,7 ile hikayenin sonunun iyi bittiğini,ikinci sırada %26,7 ile kötü bittiğini ve son sırada %14,7 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirttikleri gözlenmektedir. Çocukların doğum sırası ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-çocuk arasındaki ilişkinin çocuklarca algılanmasına bakıldığında birinci çocuk olarak doğan çocukların %89,2'lik, üçüncü çocukların %88,5'lik ve

dördüncü çocukların %85,2'lik çoğunluğunun ilişkiyi olumlu olarak, ikinci çocukların %50'sinin ise ilişkiyi olumsuz olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların anne-çocuk ilişkisini algılamaları incelendiğinde %86,7'lik çoğunluğunun ilişkiyi olumlu olarak algıladığı %13,3'ünün ilişkiyi olumsuz olarak algıladığı saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki anne-çocuk arasındaki ilişkiyi algılamaları arasındaki fark anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 57: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları

RESİM 6 Çocuğun Hikayesi	ÇOCUĞUN DOĞUM SIRASI											
	1.Ç.		2.Ç.		3.Ç.		4.Ç.		TOPLAM			P
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	
Resimdeki Sahne	41	63,1	4	66,7	40	76,9	21	77,8	106	70,7	3,4	0,06
	24	36,9	2	33,3	12	23,1	6	22,2	44	29,3		
Resimdeki Çocuk	28	43,8	3	50	22	42,3	11	40,7	64	42,7	0,458	0,80
	11	47,8	1	16,7	8	15,4	3	11,1	23	15,3		
	26	41,3	2	33,3	22	42,3	13	48,1	63	42		
Resimdeki Erkek	24	36,9	2	33,3	29	55,8	16	59,3	71	47,3	7,58	0,02
	10	15,4	1	16,7	4	7,7	0	0	15	10		
	28	43,1	3	50	19	36,5	11	40,7	61	40,7		
	2	3,1	0	0	0	0	0	0	2	1,3		
	1	1,5	0	0	0	0	0	0	1	0,7		
Anne	58	89,2	6	100	48	92,3	24	88,9	136	90,7	0,22	0,88
	5	7,7	0	0	2	3,8	2	7,4	9	6		
	2	3,1	0	0	2	3,8	1	3,7	5	3,3		
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	8	12,3	0	0	2	3,8	2	7,4	12	8	2,2	0,37
	42	64,6	6	100	38	73,1	22	81,5	108	72		
	11	16,9	0	0	11	21,2	3	11,1	25	16,7		
	4	6,2	0	0	1	1,9	0	0	5	3,3		
Hikayenin Sonu	41	63,1	3	50	29	55,8	13	48,1	86	57,3	1,222	0,54
	19	29,2	2	33,3	17	32,7	11	40,7	49	32,7		
	5	7,7	1	16,7	6	11,5	3	11,1	15	10		

Tablodaki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılım 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir.

Resimdeki erkek bölümünde 4.(Anne) ve 5.(Belli değil) satırlar resimdeki anne bölümünde 3.(Belli değil) satır ve annenin çocuğa karşı tutumu ile ilgili bölümde 4.(Ceza veren anne) satır atılmıştır.

Resimdeki sahneye bakıldığında; ilk çocuk olarak doğan çocukların %63,1'i, ikinci çocukların %66,7'si, üçüncü çocukların %76,9'u ve dördüncü çocuk olarak doğanların %77,8'lik çoğunluğu resimdeki sahnenin tehlikeli olduğunu belirtmektedirler. Resimdeki sahne incelendiğinde; çocukların %70,7'lik çoğunluğunun resimdeki sahneyi tehlikeli bulduğu saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Çocukların resimdeki çocuğu algılamaları incelendiğinde; ikinci çocuk olarak doğanların %50'sinin resimdeki çocuğu uslu, ilk çocukların %47,8'inin yaramaz ve dördüncü çocukların %48,1'inin resimdeki çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algıladıkları saptanmaktadır. Üçüncü çocuk olarak doğanların %42,3'ü resimdeki çocuğu uslu ve aynı oranda bazen uslu bazen yaramaz olarak algıladıkları görülmektedir. Resimdeki çocuğa bakıldığında; resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanlar %42,7 ile birinci sırada yer alırken, %42 ile çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanlar ikinci sırada yer almakta, %15,3 ile resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanlar da üçüncü sırayı oluşturmaktadırlar. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; üçüncü çocuk olarak doğanların %55,8'i ve dördüncü çocuk olarak doğanların %59,3'ü resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirdikleri saptanmaktadır. İlk doğan çocukların %43,1'i ve ikinci çocukların %50'sinin resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algıladıkları görülmektedir. Resimdeki erkeğin algılanışı incelendiğinde; ilk sırada %47,3 ile resimdeki erkeği baba ile özdeşleştiren çocuklar yer alırken, ikinci sırada %40,7 ile kötü bir yabancı ve üçüncü sırada %10 ile iyi bir yabancı olarak algılayan

çocuklar yer almaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Çocukların anne hakkında bilgi vermeleri istendiğinde;ilk çocuk olarak doğanların %89,2'si ,ikinci çocuk olarak doğanların tamamı, ,üçüncü çocuk olarak doğanların %92,3'ü ve dördüncü çocuk olarak doğanların %88,9'unun annenin var olduğunu belirttikleri görülmektedir. Çocukların anneyi algılayışları incelendiğinde %70,7'lik çoğunluğun annenin var olduğunu belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki anneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların, annenin çocuğa karşı tutumunu algılamalarına bakıldığında;ilk doğan çocukların %64,6'sının annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını,ikinci çocukların tamamının(%100) anneyi teselli,tasvip eden anne olarak,üçüncü çocukların %21,2'sinin tasvip etmeyen anne olarak ve ilk çocukların %6,2'sinin ceza veren anne olarak algıladıkları görülmektedir. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde; birinci sırada %72'lik çoğunluğun anneyi teselli,tasvip eden anne olarak algıladıkları,ikinci sırada %16,7 ile tasvip etmeyen anne ve son sırada %3,3 ile anneyi ceza veren anne olarak algıladıkları saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki annenin çocuğa karşı tutumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında;ilk doğan çocukların %63,1'i hikayenin sonunun iyi olduğunu ,dördüncü çocukların %40,7'si kötü olduğunu ve ikinci çocukların %16,7'si hikayenin sonunun belli olmadığını belirtmektedirler. Hikayenin sonunun algılanışı incelendiğinde;ilk sırada çocukların %57,3'lük çoğunluğunun hikayenin sonunu iyi olarak algılarken,ikinci sırada %32,7'sinin kötü olarak algıladıkları ve %10'unun da hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmediği saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 58: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerin Doğum Sırasına Göre Dağılımları

RESİM 7	Çocuğun Hikayesi	ÇOCUĞUN DOĞUM SIRASI											
		1.Ç.		2.Ç.		3.Ç.		4.Ç.		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
A-B.Ne Yapıyor?	Kavga ediyorlar	24	36,9	4	66,7	23	44,2	5	18,5	56	37,3	0,594	0,74
	Konuşuyorlar	16	24,6	0	0	15	28,8	7	25,9	38	25,3		
	Tartışıyorlar	25	38,5	2	33,3	14	26,9	15	55,6	56	37,3		
Ne Hakkında?	Genel	22	33,8	2	33,3	16	30,8	6	22,2	46	30,7	0,658	0,72
	Maddi Durum	8	12,3	2	33,4	11	21,2	2	7,4	23	15,3		
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	35	53,8	2	33,3	25	48,1	19	70,4	81	54		
Çocuk Konuşulması Anlıyor mu?	Anlıyor	49	75,4	4	66,7	40	76,9	23	85,2	116	77,3	0,555	0,46
	Anlamıyor	16	24,6	2	33,3	12	23,1	4	14,8	34	22,7		
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	17	26,2	1	16,7	6	11,5	4	14,8	28	18,7	6,264	0,18
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	4	6,2	0	0	3	5,8	1	3,7	8	5,3		
	Çocuk çare arıyor	7	10,8	0	0	10	19,2	4	14,8	21	14		
	Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	24	36,9	2	33,3	21	40,4	16	59,3	63	42		
	Anlamıyor,konuşulanları merak ediyor	13	20,0	3	50	12	23,1	2	7,4	30	20		
Hikayenin Sonu	Olumlu	45	69,2	3	50	37	71,2	20	74,1	105	70	0,923	0,63
	Olumsuz	15	23,1	2	33,3	10	19,2	4	14,8	31	20		
	Belli değil	5	7,7	1	16,7	5	9,6	3	11,1	14	9,3		

Çocukların resimdeki anne-babanın ne yaptığını algılayışlarına bakıldığında; ikinci çocuk olarak doğanların %66,7'sinin ve üçüncü çocuk olarak doğanların %44,2'sinin anne-babayı kavga ediyorlar şeklinde algıladıkları saptanmaktadır. İlk doğan çocukların %38,5'inin ve dördüncü çocukların %55,6'sının anne-babayı tartışıyor şeklinde algıladıkları görülmektedir. Çocukların anne-babaların ne yaptıklarını algılayışları incelendiğinde; %37,3'ünün kavga ettiği ve aynı oranda tartıştıkları bulunmaktadır. İkinci sırada ise %25,3 ile anne-babanın konuştuğunu belirten çocuklar yer almaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki anne-babanın ne yaptığını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki anne-baba arasında geçen konuyu algılamalarına bakıldığında; ilk doğan çocukların %33,8'i anne-baba arasındaki konuyu genel konular olarak, ikinci çocukların %33,4'ü maddi durumla ilgili ve dördüncü çocukların %70,4'ü çocuk hakkında (genel, yaramazlık) bir konu olduğunu belirtmektedirler. Anne-baba arasında geçen konunun algılanması incelendiğinde; ilk sırada çocukların %54'lük çoğunluğunun konunun çocuk hakkında (genel, yaramazlık) olduğunu, ikinci sırada %30,7'sinin genel konular hakkında ve son sırada %15,3'ünün maddi durum hakkında olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Çocukların doğum sırası ile resimdeki anne-baba arasında geçen konuyu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamamasını algılayışlarına bakıldığında; ilk çocuk olarak doğanların %75,4'ü, ikinci çocuk olarak doğanların %66,7'si, üçüncü çocuk olarak doğanların %76,9'u ve dördüncü çocuk olarak doğanların %85,2'sinin resimdeki çocuğun konuşulanları anladığını belirttikleri görülmektedir. Sonuçta; çocukların %77,3'lük çoğunluğunun resimdeki çocuğun konuşulanları anladığını ifade ettikleri saptanmaktadır. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamamasını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki çocuğun ne yaptığını algılayışlarına bakıldığında; ilk çocuk olarak doğanların %36,9'unun, üçüncü çocukların %40,4'ünün ve

dördüncü çocuk olarak doğanların %59,3'ünün çocuğun dinleyip düşündüğünü ve tepki göstermediğini belirttikleri görülmektedir. İkinci çocukların %50'lik çoğunluğunun resimdeki çocuğun anlamadığı için konuşulanları merak ettiğini belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların %42'lik çoğunluğu resimdeki çocuğun dinleyip düşündüğünü ve tepki göstermediğini, ikinci sırada çocukların %20'sinin konuşulanları anlamadığı için merak ettiğini, son sırada ise çocukların %5,3'ünün resimdeki çocuğun ebeveyni eleştirdiğini belirttikleri görülmektedir. Çocukların doğum sırası ile resimdeki çocuğun ne yaptığını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında ilk çocuk olarak doğan çocukların %69,2'si, ikinci çocuk olarak doğanların %50'si, üçüncü çocuk olarak doğanların %71,2'si ve dördüncü çocuk olarak doğanların %74,1'i hikayenin sonunu iyi olarak algılamaktadırlar. Hikayenin sonu incelendiğinde çocukların %70'lik çoğunluğunun hikayenin sonunu iyi olarak, %20'lik bölümünün ise hikayenin sonunu kötü olarak algıladıkları saptanmıştır. Çocukların doğum sırası ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 59 ile 65 arasında; çocuğun anaokuluna devam etme süresinin Aile Tutumları Testi'nde anlattığı hikayelere göre dağılımları incelenmiştir.

Tablo 59: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 1' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Süresine Göre Dağılımları

RESİM 1	Çocuğun Hikayesi	ANAOKULUNA DEVAM SÜRESİ									
		1-2 yıl ve ↓		2-3 yıl		3 yıl ve ↑		TOPLAM			
		S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P
Resimdeki Kadın	Anne	54	84,4	46	90,2	33	94,3	133	88,7	2,391	0,30
	Anne Değil	10	15,6	5	9,8	2	5,7	17	11,3		
Resimdeki Bebek	Uslu	29	45,3	22	43,1	11	31,4	62	41,3	2,788	0,59
	Yaramaz	8	12,5	9	17,6	5	14,3	22	14,7		
	Bazen Uslu,Bazen Yaramaz	27	42,2	20	39,2	19	54,3	66	44		
Annenin Bebeğe Karşı Tutumu	Koruyucu	18	28,1	19	37,3	13	37,1	50	33,3	13,711	0,03
	Ağlayınca döven	5	7,8	2	3,9	5	14,3	12	8		
	Hafif ceza veren	22	34,4	22	43,1	16	45,7	60	40		
	Döven	19	29,7	8	15,7	1	2,9	28	18,7		
Annenin Bebeğe Karşı Sevgisi	Çok sever	19	29,7	39	76,5	23	65,7	81	54	32,648	0,00
	Pek sevmez	33	51,6	6	11,8	5	14,3	44	29,3		
	Usluysa sever	12	18,8	6	11,8	7	20	25	16,7		

Tabloda resimdeki kadına bakıldığında; 3 yıl ve daha uzun süredir anaokuluna devam eden çocukların %94,3'ü, 2-3 yıldır devam edenlerin %90,2'si ve 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri devam eden çocukların %84,4'ü resimdeki kadını anne olarak algılamaktadırlar. 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri devam eden çocukların %15,6'sı resimdeki kadının anne olmadığını belirtmektedirler. Resimdeki kadın incelendiğinde ; çocukların %88,7'lik çoğunluğunun resimdeki kadını anne olarak algıladıkları saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki kadını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki bebek incelendiğinde; 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %45,3'lük ve 2-3 yıldır devam edenlerin %43,1'lik çoğunluğu bebeği uslu olarak algılamaktadırlar. 3 yıl ve daha uzun süredir anaokuluna devam eden çocukların %54,3'lük çoğunluğu resimdeki bebeği bazen uslu, bazen yaramaz olarak algıladıkları görülmektedir. Resimdeki bebeğe bakıldığında ilk sırada %44 ile resimdeki bebeği bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanlar, 2.sırada %41,3 ile uslu olarak ve 3.sırada %14,7 ile yaramaz olarak algılayan çocuklar bulunmaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki bebeği algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Annenin bebeği karşı tutumuna bakıldığında; 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri devam eden çocukların %34,4'lük , 2-3 yıldır anaokuluna devam edenlerin %43,1'lik ve 3 yıl ve daha uzun süredir anaokuluna devam eden çocukların %45,7'lik çoğunluğu resimdeki anneyi hafif ceza veren anne ve anneyi döven anne olarak algılamaktadırlar. Annenin bebeği karşı tutumu incelendiğinde ilk sırada %40 ile anneyi hafif ceza veren anne olarak algılayanlar, ikinci sırada %33,3 ile koruyucu anne olarak algılayanlar , 3.sırada %18,7 ile döven anne olarak algılayanlar ve son sırada %8 ile ağlayınca döven anne olarak algılayan çocuklar yer almaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile annenin bebeği karşı tutumunu algılayışları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Annenin bebeği karşı sevgisi incelendiğinde , 2-3 yıldır anaokuluna devam edenlerin %76,5'lik ve 3 yıl ve daha fazla süredir anaokuluna devam edenlerin %65,7'lik çoğunluğu annenin bebeği çok sevdiğini belirtmektedir. 1-2 yıl

ve daha kısa süredir anaokuluna devam eden çocukların %51,6'lık çoğunluğu annenin bebeği pek sevmediğini belirtmektedirler. Annenin bebeğe karşı sevgisine bakıldığında ilk sırada %54 ile annenin bebeği çok sevdiğini belirten çocuklar ,ikinci sırada %29,3 ile annenin bebeği pek sevmediğini ve üçüncü sırada %16,7 ile annenin bebek usluysa (koşullu olarak) bebeği sevdiğini belirten çocuklar yer almaktadır. Çocukların devam etme süresi ile annenin bebeğe karşı sevgisi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Tablo 60: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 2' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Süresine Göre Dağılımları

ANAOKULUNA DEVAM SÜRESİ											
RESİM 2	1-2 yıl ↓	2-3 yıl	3 yıl ve ↓	TOPLAM		X ²		P			
Çocuğun Hikayesi	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	P
Resimdeki Sahne											
Aile (Çocuk Mutlu)	43	67,2	39	76,5	26	74,3	108	72	108	72	0,33
Aile (Çocuk Mutsuz)	21	32,8	10	19,6	9	25,7	40	26,7	40	26,7	
Orijinal	0	0	2	3,9	0	0	2	1,3	2	1,3	
Resimdeki Çocuk											
Uslu	18	28,1	21	41,2	11	31,4	50	33,3	50	33,3	0,35
Yaramaz	11	17,2	12	23,5	8	22,9	31	20,7	31	20,7	
Bazen Uslu, Bazen Yaramaz	35	54,7	18	35,3	16	45,7	69	46	69	46	
Çocuk Ve Aldığı Cezalar											
Uslu	15	23,4	21	41,2	12	34,3	48	32	48	32	0,01
Yaramazlık, Hafif Ceza	20	31,3	20	39,2	18	51,4	58	38,7	58	38,7	
Yaramazlık, Ağır Ceza (Dayak)	27	42,2	10	19,6	4	11,4	41	27,3	41	27,3	
Yaramazlık, var, ceza belli değil	2	3,1	0	0	1	2,9	3	2	3	2	
A-B'nin Çocuğa Karşı Sevgisi											
Daima severler	41	64,1	43	84,3	31	88,6	115	76,7	115	76,7	0,35
Pek sevmezler	12	18,8	2	3,9	0	0	14	9,3	14	9,3	
Bazen severler	11	17,2	6	11,8	4	11,4	21	14,0	21	14,0	
Çocuğun Anne-Baba Sevgisi											
Daima sever	41	64,1	40	78,4	30	85,7	111	74,0	111	74,0	0,04
Pek sevmez	8	12,5	2	3,9	1	2,9	11	7,3	11	7,3	
Bazen sever	15	23,4	8	15,7	2	5,7	25	16,7	25	16,7	
A-B'dan birini sever	0	0	1	2	2	5,7	3	2	3	2	
Kapıdaki Adam											
Arkadaş, akraba, komşu, misafir	40	62,5	36	70,6	29	82,9	105	70	105	70	0,34
İyi bir yabancı	17	26,6	11	21,6	4	11,4	32	21,3	32	21,3	
Kötü bir yabancı	7	10,9	4	7,8	2	5,7	13	8,7	13	8,7	
Adam Ve Çocuk İlişkisi											
Ç. adamı, adam Ç'u sever	35	54,7	38	74,5	28	80	101	67,3	101	67,3	0,09
Ç. adamı sevmez, adam çocuğu sever	9	14,1	6	11,8	2	5,7	17	11,3	17	11,3	
Ç. adamı sevmez, adam çocuğu sevmez	18	28,1	7	13,7	5	14,3	30	20	30	20	
Cevapsız	2	3,1	0	0	0	0	2	1,3	2	1,3	

Tablodaki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılım 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle bazı satırlar atılırken bazı satırlar da birleştirilmiştir.

Resimdeki sahne ile ilgili bölümde;3.satır(orijinal),çocuk ve aldığı cezalar bölümünde;4.satır(yaramazlık var,cezası belli değil),anne-babanın çocuğa karşı sevgisi bölümünde;2.satır(peş sevmeler) ve adam-çocuk ilişkisi bölümünde;4.satır(çocuk adamı,adam çocuğu sevmes) atılmıştır. Ayrıca çocuğun anne-babaya karşı sevgisi bölümünde 2.(peş sevmes),3.(bazen sever) ve 4.(anne-babadan birini sever)satırlar birleştirilmiştir.

Tabloda resimdeki sahne incelendiğinde; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %67,2'lik, 2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %76,5'lik ve 3 yıl ve daha uzun süredir anaokuluna devam edenlerin %74,3'lük çoğunluğunun, resimdeki aileyi ve çocuğu mutlu olarak algıladıkları saptanmaktadır. Genel olarak çocukların çoğunluğu,aile ve çocuğu mutlu olarak algılamaktadırlar. Resimdeki sahnenin algılanışına bakıldığında;çocukların %72'lik çoğunluğunun resimdeki aileyi ve çocuğu mutlu olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğa bakıldığında,2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %41,2'lik çoğunluğu resimdeki çocuğu uslu,3 yıl ve daha uzun süredir anaokuluna devam eden çocukların %45,7'lik çoğunluğu resimdeki çocuğu bazen uslu bazen yaramaz ve 1-2 yıl daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %54,7'lik çoğunluğu resimdeki çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılamaktadırlar. Resimdeki çocuğun algılanışına bakıldığında;ilk sırada %46 ile çocuğun bazen uslu,bazen yaramaz olarak algılayanlar ve üçüncü sırada %20,7 ile çocuğu yaramaz olarak algılayanlar yer almaktadırlar. Çocukların anaokuluna devam süresi ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Resimdeki çocuğun yaptığı yaramazlık ve aldığı cezalar incelendiğinde;2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %41,2'lik çoğunluğu çocuğu uslu olarak algılamak, 3 yıl ve daha uzun süreden beri

anaokuluna devam eden çocukların %51,4'lük çoğunluğu çocuğun yaramazlık yaptığında hafif ceza aldığını ve 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %42,2'lik çoğunluğu çocuğun yaramazlık yaptığında ağır ceza(dayak) aldığını belirtmektedirler. Resimdeki çocuğun aldığı cezalar incelendiğinde; ilk sırada %38,7 ile çocuğun yaramazlık yaptığını ve hafif ceza aldığını belirtenler, ikinci sırada %32 ile çocuğun uslu olduğunu belirtenler ve üçüncü sırada %27,3 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için ağır ceza(dayak) aldığını belirtenler ve son sırada %2 ile çocuğun yaramazlık yaptığını fakat cezasının belli olmadığını belirten çocuklar bulunmaktadır. 1-2 yıl ve daha kısa süredir anaokuluna devam eden çocuklarda yaramazlık karşısında ağır ceza(dayak) ile cezalandırma oranı daha çok görülmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süreleri ile resimdeki çocuğun aldığı cezaları algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Anne-babanın çocuğa karşı sevgisi incelendiğinde; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %64,1'i, 2-3 yıldır devam edenlerin %84,3'ü ve 3 yıl ve daha uzun süredir anaokuluna devam eden çocukların %88,6'lık çoğunluğu, çocuğun anne-babasını daima sevdiğini belirtmektedirler. Anne-babanın çocuğa karşı sevgisine bakıldığında, çocukların %76,7'lik çoğunluğunun anne-babaların çocuğu daima sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile anne-babanın çocuğa karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların anne-babaya karşı sevgisinin algılanmasına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %64,1'i, 2-3 yıldır devam edenlerin %78,4'ü ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam edenlerin 85,7'lik çoğunluğu, çocuğun anne-babasını daima sevdiğini belirtmektedirler. Çocuğun anne-babaya karşı sevgisine bakıldığında %74'lük çoğunluğun anne-babayı daima sevdiğini belirttikleri görülmektedir. İkinci sırada %16,7 ile anne-babayı bazen sevdiğini belirtenler, üçüncü sırada %7,3 ile anne-babayı pek sevmediğini belirten ve son sırada %2 ile anne-babadan birini sevdiğini belirten çocukların olduğu görülmektedir. Anaokuluna uzun süre devam eden çocuklarda anne-babanın çocukları her koşulda daima sevdikleri fikri yaygın olarak görülmektedir. Bunun nedenin de anaokulunda çocuklara verilen eğitimde çocuklarda anne-babalar tarafından her zaman sevidikleri

düşüncesinin yerleştirilmesi ve çocukların uzun süren anaokulu eğitimlerinde bu bilinci kazanmalarından kaynaklandığı şeklinde düşünülebilir. Anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki çocuğun anne-babaya karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Çocukların kapıdaki adamı algılayışına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %62,5'i, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam edenlerin %70,6'sı ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %82,9'luk çoğunluğunun kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algıladıkları saptanmaktadır. Çocukların kapıdaki adamı algılayışları incelendiğinde ilk sırada %70,'lik çoğunluğun kapıdaki adamı arkadaş, akraba, komşu veya misafir olarak algılamakta, ikinci sırada %21,3 ile iyi bir yabancı ve son sıra %8,7 ile kötü bir yabancı olarak algılamaktadırlar. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile kapıdaki adamı algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Adam çocuk ilişkisine bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %57,7'sinin, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam edenlerin %74,5'inin ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %80'inin çocuğun adamı, adamın da çocuğu sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Adam çocuk ilişkisinin algılanması incelendiğinde; çocukların %67,3'lük çoğunluğunun bu ilişkinin niteliğini belirtmediği saptanmıştır. İkinci sırada çocukların %20'lik çoğunluğun çocuğun adamı sevmediği fakat adamın çocuğu sevdiğini belirttiği, üçüncü sırada %11,3 ile çocuğun adamı adamın da çocuğu sevdiğini belirttikleri gözlenmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile kapıdaki adamlar-çocuk arasındaki iletişimi algılamaları arasındaki fark anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 61: Çocukların Alle Tutumları Testi Resim 3' de Anlatıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Süresine Göre Dağılımları

ANAOKULUNA DEVAM SÜRESİ														
RESİM 3	Çocuğun Hikayesi	1-2 yıl ve ↓				2-3 yıl				3 yıl ve ↑			TOPLAM	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P	
Resimdeki	Uslu	22	34,4	31	60,8	16	45,7	69	46	12,63	0,01			
Çocuk	Yaramaz	11	17,2	9	17,6	3	8,6	23	15,3					
	Bazen Uslu, bazen yaramaz	31	48,4	10	19,6	16	45,7	57	38					
	Kötü	0	0	1	2	0	0	1	0,7					
Anne -Babanın	Bebeği daha çok severler	25	39,1	7	13,7	5	14,3	37	24,7	13,6	0,08			
Çocuklara	Bebeği daha çok severler ama o küçük	6	9,4	5	9,8	4	11,4	15	10					
	Eşit severler	27	42,2	34	66,7	24	68,6	85	56,7					
Sevgisi	Eşit severler, baba bebeğe daha çok ilgi gösterir	1	1,6	1	2	0	0	2	1,3					
	Anne bebeği, baba çocuğu daha çok sever	5	7,8	4	7,8	2	5,7	11	7,3					
Çocuğun Bebeğe Karşı Sevgisi	Çocuk bebeği sever	18	28,1	22	43,1	13	37,1	53	35	10,12	0,256			
	Müphem	8	12,5	4	7,8	2	5,7	14	9,3					
	Çocuk bebeği sevmez, kıskanır	6	9,4	10	19,6	7	20,0	23	15,3					
	Çocuk bebeği sever, kıskanır, üzülür o da küçük olmak ister.	15	23,4	5	9,8	5	14,3	25	16,7					
	Çocuk sevmediğini düşünür, üzülür, kıskanır	13	20,3	6	11,8	7	20,0	26	17,3					
	Bebeği sever, ilgilenir	4	6,3	4	7,8	1	2,9	9	6					

Tablodaki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılım 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle bazı satırlar atılmıştır.

Tabloda resimdeki çocuk ile ilgili bölümde;4.satır(kötü),anne-babanın çocuklara karşı sevgisi bölümünde ;4.(eşit severler,baba bebeğe daha çok ilgi gösterir) ve 5. (anne bebeği baba çocuğu daha çok sever) satırlar , çocuğun bebeğe karşı sevgisinde 6.satır(bebeği sever ilgilenir) atılmıştır.

Resimdeki çocuğu algılayışlarına bakıldığında;2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %60,8'i resimdeki çocuğu "uslu" olarak, 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %48,4'ü resimdeki çocuğu "bazen uslu,bazen yaramaz" olarak algılamaktadırlar. 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %45,7'si ise çocuğu "uslu" ve aynı oranda "bazen uslu,bazen yaramaz" olarak algıladıkları saptanmaktadır. Resimdeki çocuğun algılanışı incelendiğinde;ilk sırada %46 ile çocuğun "uslu" olduğunu,ikinci sırada %38 ile "bazen uslu,bazen yaramaz" olduğunu,üçüncü sırada %15,3 ile çocuğun yaramaz olduğunu belirten çocuklar yer almaktadır. Anaokuluna uzun süre devam edenlerde çocuğu yaramaz olarak algılamaya az rastlanırken,kısa süre devam edenlerde daha çok rastlanmaktadır. Bunun da anaokuluna uzun süre devam eden çocukların olumsuz davranışlarında zamanla birlikte anaokulunda verilen eğitimle çocuğun olumlu davranış oranının da artmasından kaynaklandığı şeklinde düşünülebilir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Anne-babanın çocuklara karşı sevgisinin algılanışına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %42,2'si anne-babanın bebeği ve çocuğu eşit sevdiğini ,2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %66,7'sinin ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %68,6'sının anne-babanın çocukları eşit sevdiğini, belirttikleri görülmektedir. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisi incelendiğinde ;ilk sırada %56,7 ile anne-babanın çocukları eşit sevdiğini belirtenler,ikinci sırada %24,7 ile bebeği daha çok sevdiğini belirtenler ,üçüncü sırada %10 ile anne-babanın küçük olduğu için bebeği daha çok sevdiklerini ve son sırada %1,3 ile anne-

babanın eşit sevdiğini fakat bebeğe babanın daha çok ilgi gösterdiğini belirten çocuklar olduğu gözlenmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile anne-babanın çocuklara karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların, resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisini algılamalarına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %28,1'i, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %43,1'i ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %37,1'inin çocuğun bebeği sevdiğini belirttikleri görülmektedir. Çocuğun bebeğe karşı sevgisi incelendiğinde ilk sırada %35 ile çocuğun bebeği sevdiğini ,ikinci sırada %17,3 ile çocuğun sevilmediğini düşündüğü ve üzülüp kıskandığını üçüncü sırada %16,7 ile çocuğun bebeği sevdiği,kıskandığı,üzüldüğü ve küçük olmak istediğini ,son sırada ise % 6 ile çocuğun bebeği sevdiği ve ilgilendiğini belirten çocuklar yer almaktadırlar. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki çocuğun bebeğe karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 62: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 4' de Anlatıldıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Süresine Göre Dağılımları

RESİM 4 Çocuğun Hikayesi	ANAOKULUNA DEVAM SÜRESİ												
	1-2 yıl ve ↓			2-3 yıl			3 yıl ve ↑			TOPLAM			P
	S	%	S	S	%	S	S	%	S	%	S	X ²	
Çocuk Niye Yalnız?	Yaramazlık yaptı, cezalı	38	59,4	34	66,7	18	51,4	60	3,73	0,44			
	Onu evde bıraktılar	14	21,9	7	13,7	6	17,1	27	18				
	Evde kimse yok, çocuk kapıda	4	6,3	4	7,8	2	5,7	10	6,7				
	Çocuk yalnız kalmak istedi	3	4,7	3	5,9	7	20	13	8,7				
	Anne-baba doktorda	2	3,1	1	2,0	1	2,9	4	2,7				
Çocuk Ne Düşünüyor?	Orijinal	3	4,7	2	3,9	1	2,9	6	4				
	Yaramazlık yaptı, pişman	32	50,0	22	43,1	11	31,4	65	43,3	6,74	0,34		
	Yaramazlık yapmayı düşünüyor	4	6,3	3	5,9	1	2,9	8	5,3				
	Arkadaşına kızmış	4	6,3	3	5,9	3	8,6	10	6,7				
	Ağlıyor, üzgün, düşünüyor	4	6,3	5	9,8	6	17,1	15	10				
Anne-Baba Nerede?	Anne-babayı bekliyor	15	23,4	10	19,6	5	14,3	30	20				
	Anne-babaya kızgın	3	4,7	4	7,8	7	20	14	9,3				
	Orijinal	2	3,1	4	7,8	2	5,7	8	5,3				
	Evde	31	48,4	32	62,7	19	54,3	82	54,7	1,951	0,33		
	Evde değil (işte-gezmede)	30	46,9	18	35,3	15	42,9	63	42				
Kapı	Doktorda	3	4,7	1	2	1	2,9	5	3,3				
	Kapalı	18	28,1	18	35,3	10	28,6	46	30,7	0,449	0,8		
	Kilitli	42	65,6	32	62,7	21	60	95	63,3				
	Çocuk dışarıda	3	4,7	0	0	2	5,7	5	3,3				
	Bilmiyorum	1	1,6	1	2	2	5,7	4	2,7				
Çocuğun Yalnızlık Süresi	Kısa	18	28,1	20	39,2	11	31,4	49	32,7	2,822	0,59		
	Uzun	34	53,1	23	45,1	15	42,9	72	48				
	Belli değil	12	18,8	8	15,7	9	25,7	29	19,3				
Hikayenin Sonu	İyi, barışıyorlar	51	79,7	43	84,3	28	80	122	81,3	0,46	0,98		
	Kötü: Çocuk yine cezalandırılıyor	8	12,5	6	11,8	4	11,4	18	12				
	Belli değil	5	7,8	2	3,9	3	8,6	10	6,7				

Tablodaki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılım 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle bazı satırlar atılmış ve bazı satırlar da birleştirilmiştir.

Çocuğun yalnız olma sebebinin sorulduğu bölümde 5.satır(anne-baba doktorda) ve 6.satır(orijinal) atılmış ,2.satır(onu evde bıraktılar) ile 3.satır(evde kimse yok çocuk kapıda) birleştirilmiştir. Çocuğun ne düşündüğünün sorulduğu bölümde 2.satır(çocuk yaramazlık yapmayı düşünüyor),3.satır(arkadaşına kızmış),6.satır(anne-babaya kızgın) ve 7.satır(orijinal),anne-babanın nerede olduğunun sorulduğu bölümde;5.satır(doktorda),kapı ile ilgili bölümde; 3.satır(çocuk dışarıda) ve 4.satır(bilmiyorum),hikayenin sonunun sorulduğu bölümde 3.satır(belli değil) atılmıştır.

Çocuğun yalnız olma nedeni incelendiğinde, 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %59,4'ünün ,2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %66,7'lik ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %51,4'ünün çoğunluğunun çocuğun yaramazlık yaptığı için ceza aldığı ve bu nedenle de yalnız kaldığını belirttikleri görülmektedir. Çocuğun yalnız olma nedenine bakıldığında ilk sırada %60'lık çoğunlukla çocuğun yaramazlık yaptığı için yalnız kaldığını belirtenler,ikinci sırada %18 ile çocukları evde bıraktıkları ve son sırada %2,7 ile çocuğun anne-babası doktorda olduğu için yalnız kaldığını belirttikleri görülmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki çocuğun yalnız olma nedenini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun düşüncesinin algılanmasına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %50'lik,2-3 yıldır devam edenlerin %43,1'lik ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam edenlerin %51,4'lük çoğunluğu çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirttiği görülmektedir. Çocuğun düşüncesine bakıldığında;ilk sırada %43,3 ile çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu belirtenler,ikinci sırada %20 ile çocuğun anne-babayı beklediğini ifade edenler ve son sırada %5,3 ile çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü ve aynı oranda orijinal cevaplar veren çocuklar yer almaktadır. Çocuğun anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki

çocuğun düşüncesini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların anne-babanın bulundukları yeri algılamalarına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam çocukların %48,4'ü, 2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %62,7'si ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam edenlerin %54,3'lük çoğunluğu anne-babanın evde olduğunu belirtmektedirler. Anne ve babanın bulundukları yer incelendiğinde; %54,7'lik en büyük grubun anne-babanın evde olduğunu, ikinci sırada ise %42 ile anne-babanın evde olmadığını belirttikleri ve %3,3'lük en küçük grubun anne-babanın doktorda olduğunu ifade ettikleri saptanmaktadır. Çocuğun anaokuluna devam etme süresi ile anne-babanın bulundukları yeri algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Kapının durumunun algılanışına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %65,6'sının, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %62,7'sinin ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %60'ının kapının kapalı olduğunu, belirttikleri görülmektedir. Kapının durumu incelendiğinde; çocukların %63,3'lük çoğunluğunun kapının kilitli olduğunu, ikinci sırada ise %30,7 ile kapının kapalı olduğunu ve son sırada %2,7 ile kapının ne durumda olduğunu bilmediğini belirten çocukların yer aldığı saptanmaktadır. Çocukların okula devam süresi ile kapının durumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun yalnızlık süresinin algılanmasına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %53,1'i, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %45,1'i ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %42,9'u, çocuğun uzun süre yalnız kaldığını belirtmektedirler. Çocuğun yalnızlık süresi incelendiğinde; %48'lik çoğunluğun uzun süre yalnız kaldığını, %32,7'sinin çocuğun kısa süre yalnız kaldığını ve %19,3'ünün ise sürenin belli olmadığını belirttikleri görülmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki çocuğun yalnızlık süresini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocuğun hikayenin sonunu algılayışına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %79,7'sinin, 2-3 yıldır devam edenlerin %84,3'ünün ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam

eden çocukların %80'lik çoğunluğunun hikayenin sonunun iyi bittiğini belirttikleri saptanmaktadır. Hikayenin sonu, çocukların %81,3'lük çoğunluğu tarafından iyi olarak algılanırken %12'si tarafından kötü olarak algılanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 63: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 5' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Süresine Göre Dağılımları

ANAOKULUNA DEVAM SÜRESİ													
RESİM 5 Çocuğun Hikayesi	1-2 yıl ve↓		2-3 yıl		3 yıl ve ↑		TOPLAM		X²	P			
	S	%	S	%	S	%	S	%					
Resimdeki Sahne	54	84,4	37	72,5	25	71,4	116	77,3	3,137	0,21			
	10	15,6	14	27,5	10	28,6	34	22,7					
	Tehlikeli												
	Tehlikeli Değil												
Resimdeki Erkek ile Ç'un ilişkisi	28	43,8	20	39,2	20	57,1	68	45,3	18,64	0,04			
	6	9,4	11	21,6	8	22,9	25	16,7					
	18	28,1	5	9,8	2	5,7	25	16,7					
	2	3,1	1	2	0	0	3	2					
	8	12,5	14	27,5	4	11,4	26	17,3					
	2	3,1	0	0	1	2,9	3	2					
	Müphem												
Resimdeki Erkek	51	79,7	36	70,6	31	88,6	118	78,7	37,77	0,00			
	5	7,8	5	9,8	0	0	10	6,7					
	8	12,5	10	19,6	4	11,4	22	14,7					
Resimdeki Kadın	62	96,9	49	96,1	34	97,1	145	96,7	Test uygulanmadı				
	2	3,1	1	2	1	2,9	4	2,7					
	0	0	1	2	0	0	1	0,7					
	Anne												
	Abla-akraba												
	Kötü bir yabancı												
Kadın-Erkek ilişkisi	34	53,1	34	66,7	21	60	89	59,3	2,748	0,60			
	23	35,9	14	27,5	12	34,3	49	32,7					
	7	10,9	3	5,9	2	5,7	12	8					
	Belli değil												
Hikayenin Sonu	37	57,8	33	64,7	18	51,4	88	58,7	2,316	0,68			
	19	29,7	11	21,6	10	28,6	40	26,7					
	8	12,5	7	13,7	7	20	22	14,7					
	Belli değil												
Anne-Çocuk ilişkileri	53	82,8	45	88,2	32	91,4	130	86,7	1,618	0,45			
	11	17,2	6	11,8	3	8,6	20	13,3					

Tablodaki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir.

Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi bölümünde 4.satır(baba çocuğu öldürecek) ve 6.satır(müphem) ve resimdeki erkek bölümünde 2.satır(iyi bir yabancı) atılmıştır. Resimdeki kadın bölümünde de resimdeki kadın çocukların %96,7'lik çoğunluğu tarafından anne olarak algılandığı için test uygulanması anlamsız bulunmuştur. Bu nedenle test uygulanmamıştır.

Çocukların resimdeki sahneyi algılamalarına göre dağılımları incelendiğinde, 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %84,4'lük, 2-3 yıldır devam edenlerin %72,5'lik ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %71,4'lük çoğunluğu sahneyi tehlikeli olarak algılamaktadır. Resimdeki sahneye bakıldığında çocuğun %77,3'ü sahneyi tehlikeli ve %22,7'si tehlikesiz olarak düşünmektedirler. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisini algılamalarına bakıldığında ;1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %43,8'i, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %39,2'si ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %57,1'i babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini belirtmektedir. Resimdeki erkek ile çocuğun ilişkisi incelendiğinde %45,3'lük çoğunluğun babanın çocukla oynayıp ilgilendiğini, ikinci sırada %17,3 ile sahnenin tehlikeli ama anne-baba-çocuk ilişkisinin iyi olduğunu ve üçüncü sırada %16,7 ile babanın çocuğu istemediği, sevmediği ve aynı oranda dövdüğünü belirten çocuklar yer almaktadır. 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların diğer çocuklara göre babaları tarafından daha çok dövüldüğünü belirtmekte oldukları görülmektedir. Uzun süre anaokuluna devam eden çocukların babalarının çocuğu dövme oranının daha az olduğu saptanmaktadır. Bunun nedeninin uzun süren anaokulu eğitiminin, çocukla birlikte ailenin de eğitilmesine ve bilinçlendirilmesine, çocuğa karşı tutumlarını düzenlemelerine yardımcı olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Aileler bilinçlendikleri için çocuklarına ağır ceza(dayak) verme konusunda da daha temkinli davranmaktadırlar. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki erkekle çocuk arasındaki ilişkiyi algılamaları arasındaki fark önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Çocukların resimdeki erkeği algılamalarına bakıldığında; 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %79,7'si, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %70,6'sı ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %88,6'sı,resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirmektedir. Çocuğun resimdeki erkeği algılamaları incelendiğinde ilk sırada,%78,7 ile resimdeki erkeği baba olarak,ikinci sırada %14,7 ile kötü bir yabancı ve son sırada %6,6 ile resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algılayan çocuklar yer almaktadır. Çocukların okula devam etme süresi ile resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Çocukların resimdeki kadını algılamaları incelendiğinde; 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %96,9'u, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %96,1'i ile 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %97,1'lik çoğunluğu resimdeki kadını anne olarak algılamaktadırlar. Çocukların %96,7'lik çoğunluğu resimdeki kadını anne,%2,7'sinin ise abla-akraba olarak algılayan çocuklardan oluşmaktadır. Resimdeki kadın bölümünde,ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan test uygulanmamıştır.

Çocukların kadın-erkek ilişkisini algılamalarına bakıldığında; 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %53,1'lik, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %66,7'lik ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %60'lık çoğunluğunun ilişkiyi iyi olarak nitelendirdiği görülmektedir. Çocukların %59,3'lük çoğunluğu kadın-erkek ilişkisini iyi,%32,7'si kötü olarak ve son sırada %8'i ilişkinin niteliğini belirtmemektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile kadın-erkek ilişkisini algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılamalarına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %57,8'inin, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %64,7'sinin ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %51,4'ünün hikayenin sonunu iyi olarak algıladıkları gözlenmektedir. Çocukların hikayenin sonunu algılamaları incelendiğinde; ilk sırada %58,7 ile hikayenin sonunun iyi bittiğini, ikinci sırada %26,6 ile kötü bittiğini ve son sırada %14,7 ile hikayenin sonunun belli olmadığını belirttikleri görülmektedir. Çocukların anaokuluna devam etme süreleri ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Anne-çocuk arasındaki ilişkinin algılanmasına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %82,8'lik, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %88,2'lik , 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %91,4'lük çoğunluğunun ilişkiyi olumlu olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların anne-çocuk ilişkisini algılamaları incelendiğinde %86,7'lik çoğunluğun ilişkiyi olumlu olarak algıladığı %13,3'ünün ilişkiyi olumsuz olarak algıladığı saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam süresi ile resimdeki anne-çocuk arasındaki ilişkiyi algılamaları arasındaki fark anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 64: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 6' da Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Süresine Göre Dağılımları

RESİM 6 Çocuğun Hikayesi		ANAOKULUNA DEVAM SÜRESİ												P
		1-2 yıl ve ↓			2-3 yıl			3 yıl ve ↑			TOPLAM			
		S	%	S	S	%	S	S	%	S	%	X ²		
Resimdeki Sahne	Tehlikeli	51	79,7	34	66,7	21	60	106	70,7	4,827	0,09			
	Tehlikeli değil	13	20,3	17	33,3	14	40	44	29,3					
Resimdeki Çocuk	Uslu	29	45,3	22	43,1	13	37,1	64	42,7	3,622	0,46			
	Yaramaz	8	12,5	11	21,6	4	11,4	23	15,3					
	Bazen uslu,bazen yaramaz	27	42,2	18	35,3	18	51,4	63	42					
Resimdeki Erkek	Baba	30	46,9	26	51	15	42,9	71	47,3	13,895	0,09			
	İyi bir yabancı	2	3,1	5	9,8	8	22,9	15	10					
	Kötü bir yabancı	31	48,4	19	37,3	11	31,4	61	40,7					
	Anne	0	0	1	2	1	2,9	2	1,3					
	Belli değil	1	1,6	0	0	0	0	1	0,7					
Anne	Var	58	90,6	47	92,2	31	88,6	136	90,7	Test uygulanmadı				
	Yok,öldü	4	6,3	1	2	4	11,4	9	6					
	Belli değil	2	3,1	3	5,9	0	0	5	3,3					
Annenin Çocuğa Karşı Tutumu	Belli değil	5	7,8	3	5,9	4	11,4	12	8	0,85	0,65			
	Teselli,tasvip eden anne	49	76,6	36	70,6	23	65,7	108	72					
	Tasvip etmeyen anne	9	14,1	9	17,6	7	20,0	25	16,7					
	Ceza veren anne	1	1,6	3	5,9	1	2,9	5	3,3					
Hikayenin Sonu	İyi	34	53,1	30	58,8	22	62,9	86	57,3	2,678	0,61			
	Kötü	24	37,5	14	27,5	11	31,5	49	32,7					
	Belli değil	6	9,4	7	13,7	2	5,7	15	10					

Tablo 64'deki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle resimdeki anne bölümünde test uygulanmamış, resimdeki erkek bölümünde; 4. satır (anne) ve 5. satır (belli değil), resimdeki anne bölümünde; 3. satır (belli değil) ve annenin çocuğa karşı tutumu ile ilgili bölümde 1. satır (belli değil) ve 4. satır (ceza veren anne) atılmıştır.

Resimdeki sahneye bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %79,7'lik, 2-3 yıldır anaokuluna devam eden çocukların %66,7'lik ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %60'lık çoğunluğu resimdeki sahnenin tehlikeli olduğunu belirtmektedirler. Resimdeki sahne incelendiğinde; çocukların %70,7'lik çoğunluğunun resimdeki sahneyi tehlikeli bulduğu saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki sahneyi algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocukların resimdeki çocuğu algılamaları incelendiğinde; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %45,3'ünün ve 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %43,1'inin uslu, üç yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %51,4'ünün resimdeki çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algıladıkları saptanmıştır. Resimdeki çocuğa bakıldığında; resimdeki çocuğu uslu olarak algılayanlar %42,7 ile birinci sırada yer alırken, %42 ile çocuğu bazen uslu bazen yaramaz olarak algılayanlar ikinci sırada yer almakta, %15,3 ile resimdeki çocuğu yaramaz olarak algılayanlar da üçüncü sırayı oluşturmaktadırlar. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Resimdeki erkeğe bakıldığında; 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %51'i ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %42,9'u resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirmektedirler. 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %48,4'ünün resimdeki erkeği kötü bir yabancı olarak algıladıkları görülmektedir. Resimdeki erkeğin algılanışı incelendiğinde; ilk sırada %47,3 ile resimdeki erkeği baba ile özdeşleştiren çocuklar yer alırken, ikinci sırada %40,7 ile kötü bir yabancı, üçüncü sırada %10 ile iyi bir yabancı ve en son sırada %0,7 ile

resimdeki erkeğin kim olduğunu belli olmadığını belirten çocuklar yer almaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların anne hakkında bilgi vermeleri istendiğinde; 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %92,2'si annenin var olduğunu ve %5,9'unun anne hakkında fikir belirtmedikleri görülmektedir. 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %11,4'ü,annenin öldüğünü bu nedenle olmadığını belirttikleri görülmektedir. Çocukların anneyi algılayışları incelendiğinde %90,7'lik çoğunluğun annenin var olduğunu belirttikleri saptanmaktadır. Anne ile ilgili bölümde,ikinci ve üçüncü satırdaki gözlerin tümünde frekans dağılımı beşten küçük olduğundan test uygulanmamıştır.

Çocukların, annenin çocuğa karşı tutumunu algılamalarına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %76,6'sının, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %70,6'sının 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %65,7'sinin teselli,tasvip eden anne olarak algıladıkları görülmektedir. Annenin çocuğa karşı tutumu incelendiğinde; birinci sırada %72'lik çoğunluğun anneyi teselli,tasvip eden anne olarak algıladıkları,ikinci sırada %16,7 ile tasvip etmeyen anne ve son sırada %3,3 ile anneyi ceza veren anne olarak algıladıkları saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki annenin çocuğa karşı tutumunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında; 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %53,1'inin , 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %58,8'inin ve 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %62,9'unun hikayenin sonunu iyi olarak algıladıkları gözlenmektedir. Hikayenin sonunun algılanışı incelendiğinde;ilk sırada çocukların %57,3'lük çoğunluğunun hikayenin sonunu iyi olarak algılamak,ikinci sırada %32,7'sinin kötü olarak algıladıkları ve %10'unun da hikayenin sonunun nasıl bittiğini belirtmedikleri saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Tablo 65: Çocukların Aile Tutumları Testi Resim 7' de Anlattıkları Hikayelerin Anaokuluna Devam Süresine Göre Dağılımları

ANOKULUNA DEVAM SÜRESİ

RESİM 7 Çocuğun Hikayesi	1-2 yıl ve ↓ 2-3 yıl 3 yıl ve ↑ TOPLAM										X ²	P
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
A-B.Ne Yapıyor?	Kavgı ediyorlar	24	37,5	16	31,4	16	45,7	56	37,3	3,963	0,41	
	Konuşuyorlar	19	29,7	11	21,6	8	22,9	38	25,3			
	Tartışıyorlar	21	32,8	24	47,0	11	31,4	56	37,4			
Ne Hakkında?	Genel	17	26,6	18	35,3	11	31,4	46	30,7	11,047	0,03	
	Maddi Durum	17	26,6	3	5,9	3	8,6	23	15,3			
	Çocuk hakkında (genel,yaramazlık)	30	46,8	30	58,8	21	60	81	54			
Çocuk Konuşulalı	Anılıyor	49	76,6	39	76,5	28	80	116	77,3	0,185	0,91	
Anılıyor mu?	Anılmıyor	15	23,4	12	23,5	7	20	34	22,7			
Çocuk Ne Yapıyor?	Endişeli,üzgün,anne-babayı düşünüyor	10	15,6	10	19,6	8	22,9	28	18,7	10,484	0,1	
	Çocuk ebeveyni eleştiriyor	4	6,3	0	0	4	11,4	8	5,3			
	Çocuk çare arıyor	5	7,8	7	13,7	9	25,7	21	14			
	Dinliyor,düşünüyor,tepki yok	29	45,3	25	49,0	9	25,7	63	42			
	Anılmıyor,konuşulanları merak ediyor	16	25,0	9	17,6	5	14,3	30	20			

Hikayenin Sonu

Olumlu
Olumsuz

42	65,6	39	76,5	24	68,6	105	70	15,601	0,04
15	23,4	7	13,7	9	25,7	31	20,7		

Tablodaki bulgular çok gözlü düzende khi-kare istatistiksel analizi ile değerlendirilmeye alındığında bazı bulgulardaki toplam göze sayısının %20'sinin frekans dağılımı 5'ten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle çocuğun ne yaptığının sorulduğu bölümde "çocuk ebeveyninin eleştiriyor" satırı atılmıştır.

Çocukların resimdeki anne-babanın ne yaptığını algılayışlarına bakıldığında 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %45,7'sinin anne-babayı kavga ediyorlar şeklinde algıladıkları, 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %29,7'sinin anne-babanın konuştuklarını belirttikleri ve 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %47'sinin anne-babayı tartışıyor olarak algıladıkları görülmektedir. Çocukların resimdeki anne-babaların ne yaptıklarını algılayışları incelendiğinde; %37,4'ünün kavga ettiği ve aynı oranda tartıştıkları saptanmaktadır. İkinci sırada ise %25,3 ile anne-babanın konuştuğunu belirten çocuklar yer almaktadır. Çocukların anaokuluna devam süresi ile resimdeki anne-babanın ne yaptığını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Çocukların resimdeki anne-baba arasında geçen konuyu algılamalarına bakıldığında; anne-baba arasındaki konuyu ; 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin %46,8'i, 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %58,8'i , 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %60'ı çocuk hakkında (genel, yaramazlık) bir konu olduğunu belirtmektedirler. Anne-baba arasında geçen konunun algılanması incelendiğinde; ilk sırada çocukların %54'lük çoğunluğunun konunun çocuk hakkında (genel, yaramazlık) olduğunu, ikinci sırada %30,7'sinin genel konular hakkında ve son sırada %15,3'ünün maddi durum hakkında olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Genel olarak anne-babaların konuşma yada tartışma konularının çocuk hakkında olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra anaokuluna 1-2 yıl ve daha kısa süredir devam edenlerin, anaokuluna daha uzun süredir devam edenlere göre %26,6 oranında konunun maddi durumla da ilgili olduğunu belirttikleri görülmektedir. Bunu , çocukların anaokuluna başladıkları ilk yıllarda ailelerin maddi durum açısından zorlanmalarından kaynaklandığını düşünebiliriz. Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile resimdeki anne-

baba arasında geçen konuyu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Çocukların resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamamasını algılayışlarına bakıldığında; 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %80'inin resimdeki çocuğun konuşulanları anladığını ve 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %23,5'inin resimdeki çocuğun konuşulanları anlamadığını belirttikleri görülmektedir. Sonuçta; çocukların %77,3'lük çoğunluğunun resimdeki çocuğun konuşulanları anladığını ifade ettikleri saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam süresi ile resimdeki çocuğun konuşulanları anlayıp anlamamasını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların resimdeki çocuğun ne yaptığını algılayışlarına bakıldığında; 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %22,9'u çocuğun endişeli, üzgün bir şekilde anne-babayı düşündüğünü, %11,4'ü resimdeki çocuğun ebeveynini eleştirdiğini ve %25,7'si çocuğun çare aradığını belirtmektedir. 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %49'u çocuğun dinleyip düşündüğünü ve tepki göstermediğini ve 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %25'inin resimdeki çocuğun, konuşulanları anlamadığı için merak ettiğini söyledikleri görülmektedir. Çocukların %42'lik çoğunluğu resimdeki çocuğun dinleyip düşündüğünü ve tepki göstermediğini, %20'sinin konuşulanları anlamadığı için merak ettiğini ve en son sırada çocuğun ebeveynini eleştirdiğini belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam süresi ile resimdeki çocuğun ne yaptığını algılayışları arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Çocukların hikayenin sonunu algılayışlarına bakıldığında; 2-3 yıldan beri anaokuluna devam eden çocukların %76,5'lik çoğunluğu hikayenin sonunu iyi olarak algımlarken, 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %25,7'si kötü olarak algılamaktadır. 1 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam eden çocukların %10,9'u ise hikayenin nasıl bittiğinin belli olmadığını belirttikleridir. Hikayenin sonu incelendiğinde çocukların %70'lik çoğunluğunun hikayenin sonunu iyi olarak, %20,7'lik bölümünün ise hikayenin sonunu kötü olarak algımlarken, %9,3'ünün ise hikayenin sonunun belli olmadığını belirttikleri saptanmaktadır. Çocukların anaokuluna devam etme

süresi ile hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Tablo 66'dan Tablo 70'e kadar araştırmaya katılan ailelerin demografik özelliklerinin Pari'nin beş boyutuna(aşırı koruyucu annelik ,demokratik tutum-eşitlik paylaşma ,ev kadınlığını reddetme ,karı-koca geçimsizliği ve baskı-disiplin boyutu)göre dağılımları incelenmiştir. Çok gözlü düzende khi-kare analizi ile değerlendirmeye alındığında, bazı bulgulardaki toplam göze sayısının % 20'sinin beklenen frekansları beşten küçük olduğu için istatistiksel bir işlem gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle khi-kare analizi uygulanmadan önce,Tablo 66,67,68,69 ve 70 'de ortak bir şekilde aşağıdaki sütun ve satırlar birleştirilmiştir:

Anne ve baba eğitiminde; orta ve düşük düzeydeki boyut sütunları, baba eğitiminde; ilkokul ve orta-lise satırları, ön lisans ve lisans satırları birleştirilmiştir. Anne ve baba yaşında 20-25 yaş grubu satırı atılmış, 26-30 yaş grubu ile 31-35 yaş grubu, 36-40 yaş ile 41 ve üstü yaş grubunun satırları birleştirilmiştir .Anne mesleğinde, emekli ve ev hanımı satırları, işçi ve memur satırları, öğretim elemanı ve öğretmen satırları birleştirilmiştir. Baba mesleğinde; küçük esnaf ve serbest meslek satırları, işçi-memur ve subay satırları, öğretim elemanı ve öğretmen satırları birleştirilmiştir. Ailedeki birey sayısında "iki kişi" satırı gözlerdeki beklenen frekanslar %20'den küçük olduğu için atılmış,"üç kişi ile dört kişi" ve "beş kişi ile altı kişi"satırları birleştirilmiştir. Ailedeki çocuk sayısında, üç ve dört çocuklu aile satırları birleştirilmiştir.

Tablo 66 ile 70 arasındaki yüzdeler,kolon yüzdesi şeklinde alınmıştır.

TABLO 66:Ailelerin Özelliklerinin PARI Aşırı Koruyucu Annelik Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

erin Özellikleri

Aşırı Koruyucu Annelik Boyutu

		Ç.Y.D.A.K.A.		Y.D.A.K.A.		O.D.A.K.A.		D.D.A.K.A.		TOPLAM		X ²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
İE	İlkokul	2	6,9	10	16,7	20	32,8			32	21,3	19,70	0,00
İTİMİ	Orta-Lise	4	13,8	19	31,7	25	40,9			48	32		
	Ön lisans	4	13,8	8	13,3	8	13,1			20	13,4		
	Lisans	8	27,6	15	25	4	6,6			27	18		
	Yüksek Lisans	11	37,9	8	13,3	4	6,6			23	15,3		
İA	İlk-Orta-Lise	6	20,7	33	55	45	73,8			84	56	22,51	0,00
İTİMİ	Ön lisans-Lisans	15	51,7	19	31,6	8	13,1			42	28		
	Yüksek lisans	8	27,6	8	13,3	8	13,1			24	16		
İE	20-25 yas	0	0	1	1,7	2	4,3	0	0	3	2	0,95	0,81
İSİ	26-30 ve 31-35yas	19	65,5	44	73,5	32	69,6	11	73,4	106	70,7		
	36-40 ve 41 ve ustü	10	34,4	15	25	12	26,1	4	26,7	41	27,3		
İA	20-25 yas	0	0	0	0	1	2,2	0	0	1	0,7	6,69	0,08
İSİ	26-30 ve 31-35 yas	8	27,5	26	43,3	16	34,7	10	66,7	60	40		
	36-40 yas 41 ve ustü	21	72,4	34	56,7	29	63,1	5	33,3	89	59,3		
İE	Emekli ve Ev Hanımı	2	6,9	17	28,3	14	30,4	9	60	42	28	42,4	0,00
İSLEĞİ	İşçi ve Memur	18	62,1	35	58,3	26	56,5	6	40	85	56,7		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	9	31	8	13,4	6	13	0	0	23	15,3		
İA	K. Esnaf ve ve Serbest	13	44,8	35	58,4	20	44,4	6	40	74	69,7	10,37	0,11
İSLEĞİ	Memur,işçi ve subay	7	24,1	18	30	18	40	8	70,3	51	34,2		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	9	31	7	11,7	7	15,5	1	6,7	24	16,1		
EY	2	0	0	0	0	1	2,2	0	0	1	0,7	17,52	0,00
İSİ	3 ve 4	27	93,1	56	93,3	40	87	9	60	132	88		
	5 ve 6	2	6,9	4	6,7	5	10,9	6	40	17	11,3		
İUK	1	16	55,2	27	45	22	47,8	4	26,7	69	46	3,32	0,34
İSİ	2	11	37,9	31	51,7	21	45,7	8	53,3	71	47,3		
	3 ve 4	2	6,9	2	3,3	3	6,5	3	20	10	6,7		

:Anne ve baba eğitimi bölümlerinde O.D.A.K.A. ve D.D.A.K.A. boyutları birleştirilmiştir.

Tabloda anne eğitimine bakıldığında; ilkokul mezunu. annelerin %32,8'lik, ve ortaokul-lise mezunu olanların %40,9'luk çoğunluğunu O.D.A.K. ve D.D.A.K. anneler oluşturmaktadır. Ön lisans mezunu olan annelerin %13,8'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K. anneler olduğu gözlenmektedir. Lisans mezunu olan annelerin %27,6'lık çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K. anneler olduğu saptanmaktadır. Yüksek lisans mezunu olan annelerin %37,9'luk çoğunluğunun da Ç.Y.D.A.K. anneler olduğu görülmektedir. Annenin eğitim durumu incelendiğinde ilk sırada; %32 ile ortaokul –lise mezunu ,ikinci sırada %21,3 ile ilkokul mezunu, üçüncü sırada %18 ile lisans, dördüncü sırada %15,3 ile lisans üstü ve son sırada %13,4 ile ön lisans mezunu olan annelerin olduğu saptanmaktadır. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; annenin eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p < 0,05$). Haktanır, Baran ve Alisinanoğlu'na (1998) göre, ilkokul mezunu olan annelerin, diğerlerine göre daha fazla koruyucu tutumlar sergiledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık sergilemektedir. (Haktanır, Baran ve Alisinanoğlu, 1998:30)

Baba eğitimine bakıldığında, ilkokul-ortaokul ve lise mezunu. babaların %73,8'lik çoğunluğunun O.D.A.K. ve D.D.A.K. babalar olduğu saptanmaktadır. Ön lisans ve lisans mezunu olan babaların %51,7'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K. olduğu gözlenmektedir. Ayrıca yüksek lisans mezunu olan babaların %27,6'lık çoğunluğunun da Ç.Y.D.A.K. babalar olduğu görülmektedir. Babanın eğitim durumu incelendiğinde ilk sırada; %56 ilkokul-ortaokul ve lise mezunu ,ikinci sırada %28 ile ön lisans ve lisans mezunu, üçüncü sırada %16 ile yüksek lisans mezunu olan babaların olduğu saptanmaktadır. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; babanın eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p < 0,05$). Bulguya göre ebeveynlerin eğitim düzeyleri arttıkça aşırı koruyuculuğun azaldığı söylenebilir. Yapılan bazı araştırmalarda ebeveynlerin eğitim durumlarının yükselmesiyle seven ebeveyn tutumunun arttığı, buna karşılık cezalandıran ebeveyn tutumunun ise azaldığı saptanmıştır (Akt; Mangır, Aral, Haktanır, Baran, Başar ve Köksal, 1994-1995:53). Araştırmadan elde edilen bulgu ile yapılan çalışma arasında bir paralellik görülmektedir.

Annenin yaşına bakıldığında; 20-25 yaş grubu arasındaki annelerin %4,3'lük çoğunluğunun O.D.A.K. anne olduğu tespit edilmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki annelerin %73,4'lük çoğunluğunun D.D.A.K. anne olduğu,

görülmektedir. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki annelerin %34,4'lük çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K. anneler olduğu saptanmaktadır. Annenin yaşı incelendiğinde; ilk sırada %70,7 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki anneler, ikinci sırada %27,3 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki anneler ve son sırada %2 ile 20-25 yaş grubu arasındaki anneler yer almaktadır. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla annenin yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Babanın yaşına bakıldığında; 20-25 yaş grubu arasındaki babaların %2,2'lik çoğunluğunun O.D.A.K. babalardan oluştuğu görülmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş grubu arasındaki babaların %66,7'lik çoğunluğunun D.D.A.K. babalar olduğu saptanmaktadır. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki babaların %72,4'lük çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K. babalardan oluşmaktadır. Babanın yaşı incelendiğinde; ilk sırada %59,3 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubundaki babalar, ikinci sırada %40 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki babalar ve son sırada %0,7 ile 20-25 yaş grubu arasındaki babaların bulunduğu görülmektedir. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; babanın yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin mesleğine bakıldığında; emekli ve ev hanımı olan annelerin %58,4'lük çoğunluğunun Y.D.A.K., memur ve işçi annelerin %62,1'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K., öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin %31'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K. annelerden oluştuğu görülmektedir. Annenin mesleği incelendiğinde, ilk sırada %56,7 ile memur ve işçi, ikinci sırada %28 ile emekli ve ev hanımı, üçüncü sırada %15,3 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin yer aldığı saptanmaktadır. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla annenin mesleği arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre memur ve işçi olarak çalışan annelerin, çalışmayan annelere göre daha fazla koruyucu oldukları düşünülmektedir. Çalışmayan ev hanımı olan annelerin koruyuculuklarının daha az olduğu saptanmıştır. Mangır ve Haktanır'a göre, memur olan anneler, öğretim elemanı olan annelere göre daha büyük bir çoğunlukla, aşırı koruyucu annelik boyutunu desteklemektedirler. Gürkaynak ve Kozacıoğlu'nda yaptıkları araştırma sonuçlarında aynı bulguları elde etmişlerdir (Akt: Mangır ve Haktanır, 1990,62). Bu sonuçlar araştırma bulguları ile tutarlılık göstermektedir.

Babanın mesleğine bakıldığında; küçük esnaf ve serbest meslek sahibi olan babaların %58,4'lük çoğunluğunun Y.D.A.K., memur-işçi ve subay olan babaların %70,3'lük çoğunluğunun D.D.A.K. babalar olduğu saptanmaktadır. Öğretim elemanı ve öğretmen olan babaların %31'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K. babalar olduğu görülmektedir. Babanın mesleği incelendiğinde %69,7 ile küçük esnaf ve serbest meslekle uğraşan, ikinci sırada %34,2 ile memur-işçi ve subay olan, üçüncü sırada %16,1 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan babalar bulunduğu gözlenmiştir. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; babanın mesleği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Ailedeki birey sayısına bakıldığında; iki kişilik ailelerin %2,2'lik çoğunluğunun O.D.A.K., üç ve dört kişilik ailelerin %93,3'lük çoğunluğunun Y.D.A.K., beş ve altı kişilik ailelerin %40'lık çoğunluğunun D.D.A.K. aileler olduğu görülmektedir. Ailedeki birey sayısı incelendiğinde; aşırı koruyucu annelik boyutunu benimseyen ailelerin ilk sırasında; %88 ile üç ve dört kişilik aileler, ikinci sırada %11,3 ile beş ve altı kişilik aileler, üçüncü sırada %0,7 ile iki kişilik aileler yer almaktadır. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; ailedeki birey sayısı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Ailedeki birey sayısı 3 ve 4 kişi olan ailelerde ebeveynlerin aşırı koruyuculuğunun çok yoğun olduğu düşünülmektedir.

Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; tek çocuklu ailelerin %55,2'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.A.K., iki çocuklu ailelerin %53,3'lük çoğunluğunun D.D.A.K. olan aileler ve üç ile dört çocuklu ailelerin %20'lik çoğunluğunun D.D.A.K. ailelerden olduğu görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; ilk sırada %47,3 ile iki çocuklu, ikinci sırada %46 ile tek çocuklu olan ve son sırada %6,7 ile üç ve dört çocuklu olan aşırı koruyucu ailelerin bulunduğu saptanmıştır. Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; ailedeki çocuk sayısı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 67:Ailelerin Özelliklerinin PARI Demokratik Tutum Eşitlik-Paylaşma Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

Ailelerin Özellikleri		Demokratik Tutum-Eşitlik-Paylaşma Boyutu												
		Ç.Y.D.D.		Y.D.D.		O.D.D.		D.D.D.		TOPLAM				
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P	
NNE ĞİTİMİ	İlkokul	1	7,7	15	23,8	16	21,6			32	21,3	3,64	0,3	
	Orta-lise	4	30,8	15	23,8	29	39,2			48	32			
	Önlisans	3	23,1	8	12,7	9	12,2			20	13,4			
	Lisans	3	23,1	14	22,2	10	13,5			27	18			
	Yüksek Lisans	2	15,4	11	17,5	10	13,5			23	15,3			
ABA ĞİTİMİ	İlk-Orta-Lise	6	46,2	33	52,3	45	60,8			84	56	1,54	0,46	
	Önlisans-lisans	5	38,5	21	33,4	16	21,6			42	28			
	Yüksek-lisans	2	15,4	9	14,3	13	17,6			24	16			
NNE AŞI	20-25 yas	0	0	2	3,2	1	1,6	0		0	3	2	1,069	0,79
	26-30 ve 31-35yas	11	84,6	43	68,2	43	70,5	9		69,3	106	70,7		
	36-40 ve 41 ve üstü	2	15,4	18	28,5	17	27,9	4		30,8	41	27,3		
ABA AŞI	20-25 yas	2	15,4	9	14,3	4	6,6	3		23,1	18	22	0,216	0,98
	26-30 ve 31-35yas	3	23,1	16	25,4	21	34,4	3		23,1	43	28,7		
	36-40 ve 41 ve üstü	8	61,6	38	60,3	36	59	7		54,9	89	59,4		
NNE ESLEĞİ	Emekli- Ev Hanımı	2	15,4	17	27	19	31,1	4		30,8	42	28	3,54	0,75
	İşçi ve memur	10	76,9	37	58,7	32	52,5	6		46,2	85	56,7		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	1	7,7	9	14,3	10	16,4	3		23,1	23	15,3		
ABA ESLEĞİ	K. Esnaf ve ve Serbest	6	50	34	70,9	30	49,2	4		30,8	74	49,7	3,064	0,81
	İşçi-memur ve subay	4	33,3	20	31,8	20	32,5	7		53,9	51	34,2		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	2	16,7	9	14,1	11	18,1	2		15,4	24	16,1		
İREY AYISI	2	0	0	1	1,6	0	0	0		0	1	0,7	1,138	0,73
	3 ve 4	9	69,3	56	88,9	55	90,1	12		92,4	132	88		
	5 ve 6	4	30,8	6	9,5	6	9,9	1		7,7	17	11,3		
OCUK AYISI	1	5	38,5	29	46	29	47,5	6		46,2	69	46	0,356	0,95
	2	5	38,5	32	50,8	28	45,9	6		46,2	71	47,3		
	3 ve 4	3	23,1	2	3,2	4	6,5	1		7,7	10	6,7		

** :Anne ve baba eğitimi bölümlerinde O.D.D. ve D.D.D. tutum boyutları birleştirilmiştir.

Tabloda anne eğitimine bakıldığında; ilkokul mezunu annelerin %23,8'lik çoğunluğunu Y.D.D.,ortaokul-lise mezunu olanların %39,2'lik çoğunluğunu O.D.D. ve D.D.D. anneler oluşturmaktadır. Ön lisans mezunu olan annelerin %23,1'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.D. anneler olduğu gözlenmektedir. Lisans mezunu olan annelerin %23,1'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.D. anneler olduğu saptanmaktadır. Yüksek lisans mezunu olan annelerin %17,5'lik çoğunluğunun da Y.D.D. anneler olduğu görülmektedir. Annenin eğitim durumu incelendiğinde ilk sırada;%32 ile ortaokul –lise mezunu ,ikinci sırada %21,3 ile ilkokul mezunu,üçüncü sırada %18 ile lisans,dördüncü sırada %15,3 ile yüksek lisans ve son sırada %13,4 ile ön lisans mezunu olan demokratik annelerin olduğu saptanmaktadır. Demokratik annelik boyutuyla; annenin eğitimi arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Baba eğitimine bakıldığında, ilkokul-ortaokul ve lise mezunu babaların %60,8'lik çoğunluğunun O.D.D. ve D.D.D. babalar olduğu saptanmaktadır. Ön lisans ve lisans mezunu olan babaların %38,5'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.D. babalar olduğu gözlenmektedir. Ayrıca yüksek lisans mezunu olan babaların %17,6'lık çoğunluğunun da D.D.D. babalar olduğu görülmektedir. Babanın eğitim durumu incelendiğinde; ilk sırada %56 ilkokul-ortaokul ve lise mezunu,ikinci sırada %28 ile ön lisans ve lisans mezunu,üçüncü sırada %16 ile yüksek lisans mezunu olan babaların olduğu saptanmaktadır. Demokratiklik boyutuyla; babanın eğitimi arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$). Le Compte ve arkadaşlarının (1978), Ömer (1983)'in ve Kozacioğlu (1986)'nın bulguları, ailenin eğitim düzeyi yükseldikçe, çocuk yetiştirmeye ilgili otoriter tutumlarının yerlerini daha demokratik tutumlara bıraktığını göstermektedir (Akt; Mangır ve Haktanır,1990:31). Bu sonuçlar araştırma bulguları ile tutarlık göstermektedir.

Annenin yaşına bakıldığında;20-25 yaş grubu arasındaki annelerin %1,6'lık çoğunluğunun O.D.D. anneler olduğu tespit edilmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki annelerin %84,6'lık çoğunluğunun Ç.Y.D.D. anne olduğu, görülmektedir. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki annelerin %30,8'lik çoğunluğunun D.D.D. anneler olduğu saptanmaktadır. Annenin yaşı incelendiğinde; ilk sırada %70,7 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki anneler,ikinci sırada %27,3 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki anneler ve son sırada %2 ile 20-25 yaş grubu arasındaki anneler yer almaktadır. Demokratik annelik boyutuyla; annenin yaşı arasındaki ilişki

anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Haktanır,Baran ve Alisinanoğlu'nun çalışan annelerin çocuk yetiştirme tutumları üzerine yaptıkları çalışmada anne yaşının çocuk yetiştirme tutumlarına ilişkin boyutlara ait puanlarda farklılık yaratmadığı saptanmıştır. (Haktanır,Baran ve Alisinanoğlu,1998:29).Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Babanın yaşına bakıldığında;20-25 yaş grubu arasındaki babaların %23,1'lik çoğunluğunun D.D.D. babalardan oluştuğu görülmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş grubu arasındaki babaların %34,4'lük çoğunluğunun O.D.D. babalar olduğu saptanmaktadır. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki babaların %61,6'lık çoğunluğu Ç.Y.D.D. babalardan oluşmaktadır. Babanın yaşı incelendiğinde;ilk sırada %59,4 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubundaki babalar,ikinci sırada %28,7 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki babalar ve son sırada %22 ile 20-25 yaş grubu arasındaki babaların bulunduğu görülmektedir. Demokratiklik boyutuyla; babanın yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin mesleğine bakıldığında;emekli ve ev hanımı olan annelerin %31,1'lik çoğunluğunun O.D.D., memur ve işçi annelerin %76,9'luk çoğunluğunun Ç.Y.D.D.,öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin %23,1'lik çoğunluğunun D.D.D. annelerden oluştuğu görülmektedir. Annenin mesleği incelendiğinde ,ilk sırada %56,7 ile memur ve işçi,ikinci sırada%28 ile emekli ve ev hanımı ,üçüncü sırada %15,3 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin yer aldığı saptanmaktadır. Demokratiklik boyutuyla annenin mesleği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Babanın mesleğine bakıldığında;küçük esnaf ve serbest meslek sahibi olan babaların %70,9'luk çoğunluğunun Y.D.D., memur-işçi ve subay olan babaların %53,9'luk çoğunluğunun D.D.D. babalar olduğu saptanmaktadır. Öğretim elemanı ve öğretmen olan babaların %18,1'lik çoğunluğunun O.D.D. babalar olduğu görülmektedir. Babanın mesleği incelendiğinde %49,7 ile küçük esnaf ve serbest meslekle uğraşan,ikinci sırada %34,2 ile memur-işçi ve subay olan, üçüncü sırada %16,1 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan babalar bulunduğu gözlenmektedir. Demokratiklik boyutuyla;babanın mesleği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Ailedeki birey sayısına bakıldığında;iki kişilik ailelerin %1,6'lık çoğunluğunun Y.D.D. ,üç ve dört kişilik. ailelerin %92,4'lük çoğunluğunun D.D.D.,beş ve altı kişilik ailelerin %30,8'lik çoğunluğunun D.D.D. aileler olduğu

görülmektedir. Ailedeki birey sayısı incelendiğinde;demokratiklik boyutunu benimseyen ailelerin ilk sırasında; %88 ile üç ve dört kişilik aileler,ikinci sırada %11,3 ile beş ve altı kişilik aileler,üçüncü sırada %0,7 ile iki kişilik aileler yer almaktadır. Demokratiklik boyutuyla;ailedeki birey sayısı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; tek çocuklu ailelerin %47,5'lik çoğunluğunun O.D.D. ,iki çocuklu ailelerin %50,8'lik çoğunluğunun Y.D.D. olan aileler ve üç ile dört çocuklu ailelerin %23,1'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.D. ailelerden oluştuğu görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında;ilk sırada %47,3 ile iki çocuklu,ikinci sırada %46 ile tek çocuklu olan ve son sırada %6,7 ile üç ve dört çocuklu olan demokratik ailelerin bulunduğu saptanmaktadır. Demokratiklik boyutuyla; ailedeki çocuk sayısı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$). Haktanır,Aral,Alisinanoğlu,Baran,Başar,Köksal ve Bulut'un(1999) yaptıkları bir çalışma sonucunda anne-baba tutumları üzerinde ,sosyo-ekonomik düzey,anne-baba eğitim durumu ve yaşı,ailedeki çocuk sayısı,doğum sırası,çocuk yaşı,annenin çalışma durumu ve aile tipi gibi değişkenlerin etkisinin yıllara göre bir değişim göstermediği belirlenirken cinsiyet değişkeninin etkisinin ise yıllara göre bir değişim gösterdiği gözlenmektedir.(Haktanır,Aral,Alisinanoğlu,Baran,Başar,Köksal ve Bulut,1999: 337-338).

TABLO 68:Ailelerin Özelliklerinin PARI Ev Kadınlığını Reddetme Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

Ailelerin Özellikleri		Ev Kadınlığını Reddetme Boyutu										TOPLAM		X²	P
		Ç.Y.D.E.K.R.		Y.D.E.K.R.		O.D.E.K.R.		D.D.E.K.R.							
		S	%	S	%	S	%	S	%						
ANNE	İlkokul	0	0	14	18,4	17	34			31	20,8	9,49	0,01		
EĞİTİMİ	Orta-Lise	7	30,4	24	31,6	17	34			48	32,2				
**	Önlisans	6	26,1	11	14,5	3	6			20	13,4				
	Lisans	3	13	18	23,7	6	12			27	18,1				
	Yüksek Lisans	7	30,4	9	11,8	7	14			23	15,4				
BABA	İlk-Orta-Lise	9	39,1	43	56,6	31	62			83	55,8	3,62	0,16		
EĞİTİMİ	Önlisans ve Lisans	6	26,1	24	31,5	12	24			42	28,1				
**	Yüksek Lisans	8	34,8	9	11,8	7	14			24	16,1				
ANNE	20-25 yaş	0	0	1	1,3	2	4,9	0	0	3	2	2,068	0,56		
YAŞI	26-30 ve 31-35 yaş	17	73,9	51	67,1	29	70,7	8	88,9	105	70,5				
	36-40 ve 41 ile üstü	6	26,1	24	31,6	10	24,4	1	11,1	41	27,5				
BABA	20-25 Yas	0	0	0	0	1	2,4	0	0	1	0,7	5,84	0,12		
YAŞI	26-30 ve 31-35 yaş	12	52,2	25	32,9	17	41,5	6	66,6	60	40,3				
	36-40 ve 41 ile üstü	11	47,8	51	65,1	23	55,1	3	33,3	88	59				
ANNE	Emekli ve Ev Hanımı	4	17,4	16	21	17	41,5	5	55,6	42	28,2	13,902	0,03		
MESLEĞİ	İşçi ve Memur	13	56,5	51	67,1	17	41,4	3	33,3	84	56,4				
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	6	26	9	11,9	7	17	1	11,1	23	15,4				
BABA	K. Esnaf ve Serbest	9	39,1	40	43,4	19	46,3	5	55,8	73	49,2	5,23	0,51		
MESLEĞİ	İşçi,Memur ve Subay	7	30,4	24	32	17	42,5	3	33,3	51	34,5				
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	7	30,4	11	14,7	5	12,2	1	11,1	24	16,3				
BİREY	2	0	0	1	1,3	0	0	0	0	1	0,7	11,65	0,01		
SAYISI	3 ve 4	22	95,6	67	88,2	34	82,9	8	88,9	131	87,9				
	5 ve 6	1	4,3	8	10,5	7	17	1	11,1	17	11,4				
COCUK	1	15	65,2	37	48,7	13	31,7	4	44,4	69	46,3	7,008	0,07		
SAYISI	2	8	34,8	33	43,4	25	61	4	44,4	70	47				
	3 ve 4	0	0	6	7,9	3	7,3	1	11,1	10	6,7				

** :Anne ve baba eğitimi bölümlerinde O.D.E.K.R. ve D.D.E.K.R. boyutları birleştirilmiştir.

Tablo 68'de anne eğitimine bakıldığında; ilkokul mezunu ve aynı oranda ortaokul-lise mezunu annelerin %34'lük çoğunluğunu O.D.E.K.R. ve D.D.E.K.R. anneler oluşturmaktadır. Ön lisans mezunu olan annelerin %26,1'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.E.K.R. anneler olduğu gözlenmektedir. Lisans mezunu olan annelerin %23,7'lik çoğunluğunun,Y.D.E.K.R. anneler olduğu saptanmaktadır. Yüksek lisans mezunu olan annelerin %30,4'lük çoğunluğunun da Ç.Y.D.E.K.R. anneler olduğu görülmektedir. Annenin eğitim durumu incelendiğinde ilk sırada;%32,2 ile ortaokul –lise mezunu ,ikinci sırada %20,8 ile ilkokul mezunu,üçüncü sırada %18,1 ile lisans,dördüncü sırada %15,4 ile yüksek lisans ve son sırada %13,4 ile ön lisans mezunu olan ev kadınlığını reddeden annelerin olduğu saptanmaktadır. Ev kadınlığını reddetme boyutuyla; annenin eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).). Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul-lise düzeyinde olan annelerin,ev kadınlığını reddetme boyutunun,diğer eğitim düzeyindekilere göre daha yüksek olduğu toplam yüzdeler bölümünde gözlenmektedir. Bu sonuca göre eğitim düzeyi düşük olan annelerin genelde çalışmayan ev hanımları olduğu için,ev işleri ve diğer sorumlulukları daha fazla benimseyerek bu işlerden bıktıkları için ev kadınlığını daha fazla reddettikleri düşünülmektedir. Temel'in(1999) yapmış olduğu bir araştırmaya göre,ilkokul mezunu annelerin kendi rollerini daha çok benimsedikleri ve E.K.R. boyutundan yüksek puan aldıkları saptanmıştır. Temel'e (1999) ,ilkokul mezunu annelerin çocuk eğitimi ve yetiştirme konusunda iyi eğitilmedikleri ve yeterli bilgiye sahip olmadıklarını,bu eğitim şansını da yakalayamadıklarından E.K.R. boyutundan yüksek puan aldıklarını belirtmektedir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir(Temel,1999:20)

Baba eğitimine bakıldığında, ilkokul-ortaokul ve lise mezunu. babaların %62'lik çoğunluğunun O.D.E.K.R. ve D.D.E.K.R. boyutunda babalar olduğu saptanmaktadır. Ön lisans ve lisans mezunu olan babaların %31,5'lik çoğunluğunun Y.D.E.K.R. boyutunda babalar olduğu gözlenmektedir. Ayrıca yüksek lisans mezunu olan babaların %34,8'lik çoğunluğunun da Ç.Y.D.E.K.R. tutumundaki babalar olduğu görülmektedir. Babanın eğitim durumu incelendiğinde; ilk sırada %55,8 ile ilkokul-ortaokul ve lise mezunu,ikinci sırada %28,1 ile ön lisans ve lisans mezunu,üçüncü sırada %16,1 ile yüksek lisans

mezunu olan babaların olduğu saptanmaktadır. Ev kadınlığını reddetme boyutuyla; babanın eğitimi arasındaki ilişki anlamsız ($p>0,05$).

Annenin yaşına bakıldığında;20-25 yaş grubu arasındaki annelerin %4,9'luk çoğunluğunun O.D.E.K.R. anneler olduğu tespit edilmiştir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki annelerin %88,9'luk çoğunluğunun D.D.E.K.R. anne olduğu, görülmektedir. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki annelerin %31,6'lık çoğunluğunun. Y.D.E.K.R. anneler olduğu saptanmaktadır. Annenin yaşı incelendiğinde; ilk sırada %70,5 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki anneler,ikinci sırada %27,5 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki anneler ve son sırada %2 ile 20-25 yaş grubu arasındaki anneler yer almaktadır. Demokratik annelik boyutuyla; annenin yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Babanın yaşına bakıldığında;20-25 yaş grubu arasındaki babaların %2,4'lük çoğunluğunun O.D.E.K.R. tutumundaki babalardan oluştuğu görülmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş grubu arasındaki babaların %66,6'lık çoğunluğunun D.D.E.K.R. tutumundaki babalar olduğu saptanmaktadır. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki babaların %65,1'lik çoğunluğu Y.D.E.K.R. tutumundaki babalardan oluşmaktadır. Babanın yaşı incelendiğinde;ilk sırada %59 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubundaki babalar,ikinci sırada %40,3 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki babalar ve son sırada %0,7 ile 20-25 yaş grubu arasındaki babaların bulunduğu görülmüştür. Ev kadınlığını reddetme boyutuyla; babanın yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annenin mesleğine bakıldığında;emekli ve ev hanımı olan annelerin %55,6'lık çoğunluğunun D.D.E.K.R., memur ve işçi annelerin %67,1'lik çoğunluğunun Y.D.E.K.R.,öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin %26'lık çoğunluğunun Ç.Y.D.E.K.R. annelerden oluştuğu görülmektedir. Annenin mesleği incelendiğinde ,ilk sırada %56,4 ile memur ve işçi,ikinci sırada%28,2 ile emekli ve ev hanımı ,üçüncü sırada %15,4 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin yer aldığı saptanmaktadır. Ev kadınlığını reddetme boyutuyla annenin mesleği arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre çalışan annelerin ,çalışmayan annelere göre daha fazla koruyucu oldukları düşünülmektedir. Çalışmayan ev hanımı olan annelerin koruyuculuklarının daha

az olduğu düşünülmektedir. Temel'in(1999) yapmış olduğu araştırmaya göre, resmi kurumda çalışan annelerin E.K.R. boyutunun en yüksek ve işçi olarak çalışan annelerin E.K.R. boyutunun en düşük olduğu saptanmıştır. Üniversite mezunu olmayı gerektiren işlerde çalışan annelerin ise maddi imkanlarının iyi olması sebebiyle E.K.R. boyutunun düşük düzeyde olduğu belirtilmiştir(Temel,1999:19). Bu sonuçlar araştırma bulguları ile tutarlılık göstermektedir.

Babanın mesleğine bakıldığında; küçük esnaf ve serbest meslek sahibi olan babaların %55,8'lik çoğunluğunun D.D.E.K.R., memur-işçi ve subay olan babaların %42,5'lik çoğunluğunun O.D.E.K.R. tutumundaki babalar olduğu saptanmaktadır. Öğretim elemanı ve öğretmen olan babaların %30,4'lük çoğunluğunun Ç.Y.D.E.K.R. tutumundaki babalar olduğu görülmektedir. Babanın mesleği incelendiğinde; ilk sırada %49,2 ile küçük esnaf ve serbest meslekle uğraşan, ikinci sırada %34,5 ile memur-işçi ve subay olan, üçüncü sırada %16,3 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan babalar bulunduğu gözlenmektedir. Ev kadınlığını reddetme boyutuyla; babanın mesleği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Ailedeki birey sayısına bakıldığında; iki kişilik ailelerin %1,3'lük çoğunluğunun Y.D.E.K.R., üç ve dört kişilik ailelerin %95,6'lık çoğunluğunun Ç.Y.D.E.K.R., beş ve altı kişilik ailelerin %17'lik çoğunluğunun O.D.E.K.R. aileler olduğu görülmektedir. Ailedeki birey sayısı incelendiğinde; ev kadınlığını reddetme boyutunu benimseyen ailelerin ilk sırasında; %87,9 ile üç ve dört kişilik aileler, ikinci sırada %11,4 ile beş ve altı kişilik aileler, üçüncü sırada %0,7 ile iki kişilik aileler yer almaktadır. Ev kadınlığını reddetme boyutuyla; ailedeki birey sayısı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Ailedeki birey sayısı artıkça, annenin ev işleri, çocuk bakımı ve eğitimi gibi sorumlulukları da artacağı fakat ailedeki bireylerin anneye yardım edeceği varsayıp , annenin ev kadınlığını reddetme düzeyinde azalma olacağı düşünülmektedir.

Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; tek çocuklu ailelerin %65,2'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.E.K.R., iki çocuklu ailelerin %44,4'lük çoğunluğunun D.D.E.K.R. boyutunda olan aileler ve üç ile dört çocuklu ailelerin %11,1'lik çoğunluğunun D.D.E.K.R. ailelerden oluştuğu görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; ilk sırada %47 ile iki çocuklu, ikinci sırada %46,3 ile tek

ocuklu olan ve son sırada %6,7 ile üç ve dört çocuklu olan ev kadınılığını reddetme tutumunu benimseyen ailelerin bulunduğu saptanmaktadır. Ev kadınılığını reddetme boyutuyla; ailedeki ocuk sayısı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 69:Ailelerin Özelliklerinin Karı-Koca Geçimsizliği Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

Ailelerin Özellikleri		Karı-Koca Geçimsizliği Boyutu											
		Ç.Y.D.K.K.G.		Y.D.K.K.G.		O.D.K.K.G.		D.D.K.K.G.		TOPLAM			
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	X ²	P
ANNE	İlkokul	5	15,6	9	18	18	26,5			32	21,3	7,174	0,51
EĞİTİMİ	Orta-Lise	8	25	16	32	24	35,3			48	32		
**	Önlisans	4	12,5	7	14	9	13,2			20	13,4		
	Lisans	9	28,1	11	22	7	10,3			27	18		
	Yüksek Lisans	6	18,8	7	14	10	14,7			23	15,3		
BABA	İlk-Orta-Lise	15	46,9	27	54	42	61,8			84	56	2,08	0,35
EĞİTİMİ	Önlisans-Lisans	12	37,6	15	30	15	22			42	28		
**	Yuksek Lisans	5	15,6	8	16	11	16,2			24	16		
ANNE	20-25	0	0	0	0	3	5,5	0	0	3	2	1,29	0,73
YAŞI	26-30 ve 31-35	24	75,1	38	76	34	61,8	10	77	106	68,7		
	36-40 ve 41 ile üstü	8	25	12	24	18	32,7	3	23,1	41	27,3		
BABA	20-25	0	0	0	0	1	1,8	0	0	1	0,7	0,666	0,88
YAŞI	26-30 ve 31-35	12	37,5	22	44	20	36,4	6	46,2	60	39,9		
	36-40 ve 41ile üstü	20	62,5	28	56	34	61,8	7	53,9	89	59,4		
ANNE	Emekli ve Ev Hanımı	8	25	11	22	18	32,7	5	38,5	42	28	2,607	0,86
MESLEĞİ	İşçi ve Memur	19	59,4	30	60	30	54,5	6	46,2	85	56,7		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	5	15,6	9	18	7	12,7	2	15,4	23	15,3		
BABA	K.Esnaf ve Serbest	18	56,2	20	40	30	55,5	6	46,2	74	49,7	4,44	0,62
MESLEĞİ	İşçi,Memur ve Subay	8	25	20	40	18	33,4	5	38,5	51	34,2		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	6	18,7	10	20	6	11,1	2	15,4	24	16,1		
BİREY	2	0	0	0	0	1	1,8	0	0	1	0,7	0,539	0,91
SAYISI	3 ve 4	28	87,5	45	90	50	90,9	9	69,3	122	88		
	5 ve 6	4	12,5	5	10	4	7,3	4	30,8	17	11,3		
COCUK	1	17	53,1	23	46	24	43,6	5	38,5	69	46	1,075	0,78
SAYISI	2	12	37,5	24	48	29	52,7	6	46,2	71	47,3		
	3 ve 4	3	9,4	3	6	2	3,6	2	15,4	10	6,7		

** :Anne ve baba eğitimi bölümlerinde O.D.K.K.G. ve D.D.K.K.G. boyutları birleştirilmiştir.

Tabloda anne eğitimine bakıldığında; ilkokul mezunu olan annelerin %26,5'lik ve ortaokul-lise mezunu annelerin %35,3'lük çoğunluğunu O.D.K.K.G. ve D.D.K.K.G. düzeyindeki anneler oluşturmaktadır. Ön lisans mezunu olan annelerin %14'lük çoğunluğunun Y.D.K.K.G. düzeyindeki anneler olduğu gözlenmektedir. Lisans mezunu olan annelerin %28,1'lik çoğunluğunun, Ç.Y.D.K.K.G. düzeyindeki anneler olduğu saptanmaktadır. Yüksek lisans mezunu olan annelerin %18,8'lik çoğunluğunun da Ç.Y.D.K.K.G. düzeyindeki annelerden oluştuğu görülmektedir. Annenin eğitim durumu incelendiğinde ilk sırada; %32 ile ortaokul –lise mezunu, ikinci sırada %21,3 ile ilkokul mezunu, üçüncü sırada %18 ile lisans, dördüncü sırada %15,3 ile yüksek lisans ve son sırada %13,4 ile ön lisans mezunu olan karı-koca geçimsizliği boyutundaki annelerin olduğu saptanmaktadır. Karı-koca geçimsizliği boyutuyla; annenin eğitimi arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Baba eğitimine bakıldığında, ilkokul-ortaokul ve lise mezunu. babaların %61,8'lik çoğunluğunun O.D.K.K.G. ve D.D.K.K.G. boyutunda babalar olduğu saptanmaktadır. Ön lisans ve lisans mezunu olan babaların %37,6'lık çoğunluğunun Y.D.K.K.G. boyutunda babalar olduğu gözlenmektedir. Ayrıca yüksek lisans mezunu olan babaların %16,2'lik çoğunluğunun da D.D.K.K.G. tutumundaki babalar olduğu görülmektedir. Babanın eğitim durumu incelendiğinde; ilk sırada %56 ile ilkokul-ortaokul ve lise mezunu, ikinci sırada %28 ile ön lisans ve lisans mezunu, üçüncü sırada %16 ile yüksek lisans mezunu olan karı-koca geçimsizliği boyutundaki babaların olduğu saptanmıştır. Karı-koca geçimsizliği boyutuyla; babanın eğitimi arasındaki ilişki anlamsız ($p>0,05$).

Annenin yaşına bakıldığında; 20-25 yaş grubu arasındaki annelerin %5,5'lik çoğunluğunun O.D.K.K.G. tutumundaki anneler olduğu tespit edilmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki annelerin %77'lik çoğunluğunun D.D.K.K.G. düzeyindeki anneler olduğu, görülmektedir. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki annelerin %32,7'lik çoğunluğunun. O.D.K.K.G. düzeyindeki anneler olduğu saptanmaktadır. Annenin yaşı

incelendiğinde; ilk sırada %68,7 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki anneler, ikinci sırada %27,3 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki anneler ve son sırada %2 ile 20-25 yaş grubu arasındaki anneler yer almaktadır. Karı-koca geçimsizliği boyutuyla; annenin yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Babanın yaşına bakıldığında; 20-25 yaş grubu arasındaki babaların %1,8'lik çoğunluğunun O.D.K.K.G. tutumundaki babalardan oluştuğu görülmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş grubu arasındaki babaların %46,2'lik çoğunluğunun D.D.K.K.G. tutumundaki babalar olduğu saptanmaktadır. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki babaların %62,5'lik çoğunluğu Ç.Y.D.K.K.G. tutumundaki babalardan oluşmaktadır. Babanın yaşı incelendiğinde; ilk sırada %59,4 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubundaki babalar, ikinci sırada %39,9 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki babalar ve son sırada %0,7 ile 20-25 yaş grubu arasındaki babaların bulunduğu görülmektedir. Karı-koca geçimsizliği boyutuyla; babanın yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; tek çocuklu ailelerin %53,1'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.K.K.G. ,iki çocuklu ailelerin %52,7'lik çoğunluğunun O.D.K.K.G. boyutunda olan aileler ve üç ile dört çocuklu ailelerin %15,4'lük çoğunluğunun D.D.K.K.G. boyutundaki ailelerden oluştuğu görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; ilk sırada %47,3 ile iki çocuklu, ikinci sırada %46 ile tek çocuklu olan ve son sırada %6,7 ile üç ve dört çocuklu olan karı-koca geçimsizliği boyutundaki ailelerin bulunduğu saptanmaktadır. Karı-koca geçimsizliği boyutuyla; ailedeki çocuk sayısı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

TABLO 70:Ailelerin Özelliklerinin PARI Baskı-Disiplin Boyutundaki Düzeylere Göre Dağılımı

Ailelerin Özellikleri		Baskı-Disiplin Boyutu											
		Ç.Y.B.D.		Y.D.B.D.		O.D.B.D.		D.D.B.D.		TOPLAM		X²	P
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%		
ANNE	İlkokul	6	9,4	13	21,7	13	50			32	21,3	34,88	0,00
EĞİTİMİ	Orta-Lise	15	23,4	22	36,7	11	42,4			48	32		
**	Önlisans	9	14,1	10	16,7	1	3,8			20	13,4		
	Lisans	19	29,7	8	13,3	0	0			27	18		
	Lisansustu	15	23,4	7	11,7	1	3,8			23	15,3		
BABA	İlk-Orta-Lise	24	37,5	37	61,7	23	88,5			84	56	20,79	0,00
EĞİTİMİ	Önlisans ve Lisans	27	42,2	14	23,3	1	3,8			42	28		
**	Yuksek lisans	13	20,3	9	15	2	7,7			24	16		
ANNE	20-25 Yas	1	1,6	0	0	2	9,5	0	0	3	2	3,23	0,36
YAŞI	26-30 ve 31-35	43	67,2	46	76,6	12	57,2	5	100	106	70,7		
	36-40 ve 41 ile üstü	20	31,3	14	23,3	7	33,3	0	0	41	27,5		
BABA	20-25 Yas	0	0	0	0	1	4,8	0	0	1	0,7	10,13	0,02
YAŞI	26-30 ve 31-35	21	32,8	24	40	10	47,6	5	100	60	40		
	36-40 ve 41 ile üstü	43	67,2	36	60	10	47,6	0	0	89	59,3		
ANNE	Emekli ve Ev Hanımı	11	17,2	15	25	11	52,4	5	100	42	28	20,93	0,00
MESLEĞİ	İşçi ve Memur	39	60,9	36	60	10	47,7	0	0	85	56,7		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	14	21,9	9	15	0	0	0	0	23	15,3		
BABA	K.Esnaf ve Serbest	33	51,6	24	40,7	14	66,7	3	60	74	49,7	9,18	0,16
MESLEĞİ	İşçi,Memur ve Subay	17	26,6	26	11,9	6	28,6	2	40	51	34,2		
	Öğr.Elemanı ve Öğretmen	14	21,9	9	15,3	1	4,8	0	0	24	16,1		
BİREY	2	0	0	1	1,7	0	0	0	0	1	0,7	5,01	0,17
SAYISI	3 ve 4	62	96,9	50	82,3	17	80,9	3	60	132	88		
	5 ve 6	2	3,1	9	15	4	19,1	2	40	17	11,3		
COCUK	1	39	60,9	24	40	6	28,6	0	0	69	46	13,44	0,00
SAYISI	2	24	37,5	31	51,7	13	61,9	3	60	71	47,3		
	3 ve 4	1	1,6	5	8,3	2	9,5	2	40	10	6,7		

Tabloda, anne eğitimine bakıldığında; ilkokul mezunu olan annelerin %50'lik ve ortaokul-lise mezunu annelerin %42,4'lük çoğunluğunu O.D.B.D. ve D.D.B.D. düzeyindeki anneler oluşturmaktadır. Ön lisans mezunu olan annelerin %16,7'lik çoğunluğunun Y.D.B.D. düzeyindeki anneler olduğu gözlenmektedir. Lisans mezunu olan annelerin %29,7'lik çoğunluğunun,Ç.Y.D.B.D. düzeyindeki anneler olduğu saptanmaktadır. Yüksek lisans mezunu olan annelerin %23,4'lük çoğunluğunun da Ç.Y.D.B.D. düzeyindeki annelerden oluştuğu görülmektedir. Annenin eğitim durumu incelendiğinde ilk sırada;%32 ile ortaokul–lise mezunu,ikinci sırada %21,3 ile ilkokul mezunu,üçüncü sırada %18 ile lisans,dördüncü sırada %15,3 ile yüksek lisans ve son sırada %13,4 ile ön lisans mezunu olan baskı-disiplin boyutundaki annelerin olduğu saptanmaktadır. Baskı-disiplin boyutuyla; annenin eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). İlkokul,ortaokul-lise mezunu annelerde baskı-disiplin boyutuna yüksek oranda rastlanmaktadır. Bu sonuç annelerdeki öğrenim düzeyi düştükçe baskı-disiplin boyutunun arttığını düşündürmektedir. Haktanır,Baran ve Alisinanoğlu'nun (1998) yapmış oldukları çalışmaya göre,ilkokul mezunu olan annelerin,diğer annelere nazaran daha baskıcı ve disiplinli tutumlar sergiledikleri saptanmıştır. Yüksek okul mezunu olan annelerin ise en az düzeyde müdahaleci ve baskıcı oldukları bulunmuştur. (Haktanır,Baran ve Alisinanoğlu,1998:30). Bu sonuç araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir.

Baba eğitimine bakıldığında, ilkokul-ortaokul ve lise mezunu. babaların %88,5'lik çoğunluğunun O.D.B.D. ve D.D.B.D. boyutunda babalar olduğu saptanmaktadır. Ön lisans ve lisans mezunu olan babaların %42,2'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.B.D. boyutunda babalar olduğu gözlenmektedir. Ayrıca yüksek lisans mezunu olan babaların %20,3'lük çoğunluğunun da Ç.Y.D.B.D. tutumundaki babalar olduğu görülmektedir. Babanın eğitim durumu incelendiğinde; ilk sırada %56 ile ilkokul-ortaokul ve lise mezunu,ikinci sırada %28 ile ön lisans ve lisans mezunu,üçüncü sırada %16 ile yüksek lisans mezunu olan baskı-disiplin boyutundaki babaların bulunduğu gözlenmektedir. Baskı-disiplin boyutunu benimseyen babaların çoğunluğunun ,ilk-orta ve lise

mezunu babalar olduğu saptanmaktadır. Baskı-disiplin boyutuyla; annenin eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuç babalardaki öğrenim düzeyi düştükçe baskı-disiplin boyutunun arttığını düşündürmektedir.

Annenin yaşına bakıldığında;20-25 yaş grubu arasındaki annelerin %9,5'lik çoğunluğunun O.D.B.D. tutumundaki anneler olduğu saptanmaktadır. 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki annelerin tamamının D.D.B.D. düzeyindeki anneler olduğu, görülmektedir. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki annelerin %33,3'lük çoğunluğunun. O.D.B.D. düzeyindeki anneler olduğu saptanmaktadır. Annenin yaşı incelendiğinde; ilk sırada %70,7 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki anneler, ikinci sırada %27,5 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki anneler ve son sırada %2 ile 20-25 yaş grubu arasındaki anneler yer almaktadır. Baskı-disiplin boyutuyla; annenin yaşı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Babanın yaşına bakıldığında;20-25 yaş grubu arasındaki babaların %4,8'lik çoğunluğunun O.D.B.D. tutumundaki babalardan olduğu görülmektedir. 26-30 yaş ve 31-35 yaş grubu arasındaki babaların (%100'lük) tamamının D.D.B.D. tutumundaki babalar olduğu saptanmaktadır. 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubu arasındaki babaların %67,2'lik çoğunluğu Ç.Y.D.B.D. tutumundaki babalardan oluşmaktadır. Babanın yaşı incelendiğinde; ilk sırada %59,3 ile 36-40 yaş ve 41 ile üstü yaş grubundaki babalar, ikinci sırada %40 ile 26-30 yaş ve 31-35 yaş arasındaki babalar ve son sırada %0,7 ile 20-25 yaş grubu arasındaki babaların bulunduğu görülmektedir. Baskı-disiplin boyutuyla;; babanın yaşı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

Annenin mesleğine bakıldığında;emekli ve ev hanımı olan annelerin tamamının(%100'ünün) D.D.B.D., memur ve işçi annelerin %60,9'luk çoğunluğunun Ç.Y.D.B.D.,öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin %21,9'luk çoğunluğunun Ç.Y.D.B.D. düzeyindeki annelerden olduğu görülmektedir. Annenin mesleği incelendiğinde ,ilk sırada %56,7 ile memur ve işçi,ikinci sırada%28 ile emekli ve ev hanımı ,üçüncü sırada %15,3 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin yer aldığı saptanmaktadır .Baskı-disiplin

boyutuyla; annenin mesleği arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre çalışan annelerin toplamının, çalışmayan annelerden daha fazla baskıcı oldukları düşünülmektedir. Mangır ve Haktanır (1990); memur annelerin baskı-disiplin boyutuna birinci derecede önem verirken, öğretim elemanı annelerin baskı ve disiplin birinci derecede önem vermedikleri görülmüştür (Mangır ve Haktanır, 1990:64). Bu sonuç araştırma bulguları ile tutarlık göstermektedir.

Babanın mesleğine bakıldığında; küçük esnaf ve serbest meslek sahibi olan babaların %66,7'lik çoğunluğunun Ç.Y.D.B.D., memur-işçi ve subay olan babaların %40'lık çoğunluğunun D.D.B.D. tutumundaki babalar olduğu saptanmaktadır. Öğretim elemanı ve öğretmen olan babaların %21,9'luk çoğunluğunun Ç.Y.D.B.D. tutumundaki babalar olduğu görülmektedir. Babanın mesleği incelendiğinde; ilk sırada %49,7 ile küçük esnaf ve serbest meslekle uğraşan, ikinci sırada %34,2 ile memur-işçi ve subay olan, üçüncü sırada %16,1 ile öğretim elemanı ve öğretmen olan babalar bulunduğu gözlenmiştir. saptanmıştır .Baskı-disiplin boyutuyla; babanın mesleği arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Ailedeki birey sayısına bakıldığında; iki kişilik ailelerin %1,7'lik çoğunluğunun Y.D.B.D. ,üç ve dört kişilik. ailelerin %96,9'luk çoğunluğunun Ç.Y.D.B.D. ,beş ve altı kişilik ailelerin %40'lık çoğunluğunun D.D.B.D. boyutundaki aileler olduğu görülmektedir. Ailedeki birey sayısı incelendiğinde; baskı-disiplin boyutunu benimseyen ailelerin ilk sırasında; %88 ile üç ve dört kişilik aileler, ikinci sırada %11,3 ile beş ve altı kişilik aileler, üçüncü sırada %0,7 ile iki kişilik aileler yer almaktadır. Baskı-disiplin boyutuyla; ailedeki birey sayısı arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; tek çocuklu ailelerin %60,9'luk çoğunluğunun Ç.Y.D.B.D. ,iki çocuklu ailelerin %61,9'luk çoğunluğunun O.D.B.D. boyutunda olan aileler ve üç ile dört çocuklu ailelerin %40'lık çoğunluğunun D.D.B.D. boyutundaki ailelerden oluştuğu görülmektedir. Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında; ilk sırada %47,3 ile iki çocuklu, ikinci sırada %46 ile

tek çocuklu olan ve son sırada %6,7 ile üç ve dört çocuklu olan baskı-disiplin boyutundaki ailelerin bulunduğu saptanmaktadır. Baskı-disiplin boyutuyla; ailedeki çocuk sayısı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Mangır ve arkadaşlarının (1994-1995) yapmış oldukları bir çalışma sonucunda;kardeş sayısının artmasının çocuğa verilen değerin,ilginin azalmasına ve dolayısıyla özsaygının ya da benlikle ilgili özelliklerin azalmasına neden olduğu tespit edilmiştir (Mangır,Aral,Haktanır,Baran,Başar ve Köksal,1994-95:59). Çocuk sayısı arttığı için ebeveynlerin çocuklarına olan ilgileri azaldığından, daha az düzeyde baskı- disiplin uyguladıkları düşünülebilir. Elde edilen araştırma bulgusu ile çalışma arasında bir tutarlılık gözlenmektedir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1.SONUÇ

Anaokuluna devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların anne-babalarının tutumlarını algılayışları ile ,anne-babalarının kendi tutumlarını algılayışları arasındaki ilişkiyi belirlemek bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklemini oluşturan toplam 150 çocuğa ve ailelerine,"Kişisel Bilgi Formu","Aile Tutumları Testi ","Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Ölçek ve testten elde edilen sonuçlara istatistiksel işlemler uygulanmıştır.

Yapılan khi-kare analizi sonunda çocukların anne-babalarının tutumlarını algılayışları ile ,anne-babalarının kendi tutumlarını algılayışları arasındaki farkın önemli olduğunu gösteren sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Ölçek ve testten elde edilen sonuçlar beş grupta toplanabilir:

4.1.1.Tablo 1'de araştırmaya alınan çocukların,demografik özelliklerine bakıldığında;

Araştırmadaki çocukların cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde;%53,3'ünün erkek ve %46,7'sinin kız çocuğu olduğu görülmüştür.

Araştırmaya alınan çocukların yaş dağılımı incelendiğinde;%18,7'sinin beş yaşında,%81,4'ünün 6 yaşında olduğu saptanmıştır.

Çocukların okul öncesi kuruma devam etme süreleri incelendiğinde;%42,7'sinin bir yıl,%34'ünün iki yıl,%20'sinin üç yıl ve %1,3'ünün dört yıl süreyle okul öncesi kuruma devam ettiği görülmüştür.

Araştırmaya alınan çocukların doğuş sırası incelendiğinde;%43,3'ünün ilk çocuk ,%34,7'sinin üçüncü çocuk ve %18'inin dördüncü çocuk olarak doğduğu görülmüştür.

4.1.2.Tablo 2’de çocuğun ailesine ait özellikler incelendiğinde;

Araştırmaya alınan çocukların annelerinin yaşlarına göre dağılımlarına bakıldığında,%2’sinin 20-25,%22,7’sinin 26-30,%48’inin 31-35,%20,6’sının 36-40 yaş grubundan ve %6,7’sinin, 41 ve üstü yaş grubundan oldukları görülmüştür.

Araştırmaya alınan babaların yaşlarına göre dağılımı incelendiğinde,%0,7’sinin 20-25 yaş grubundan ,%11,3 ‘ünün 26-30 yaş grubundan,%28,7’sinin 31-35 yaş grubundan,%38,7’sinin 36-40 yaş grubundan ve %20,6’sının 41 ve üstü yaş grubundan oldukları görülmüştür.

Araştırma kapsamına alınan annelerin eğitim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde;%21,3’ünün ilkokul,%32’sinin ortaokul-lise,%3,3’ünün ön lisans,%18’inin lisans ve %15,4 ‘ünün yüksek lisans düzeyinden mezun oldukları görülmüştür.

Araştırmaya alınan babaların eğitim düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde;%8,7’sinin ilkokul,%47,3’ünün ortaokul-lise,%6’sının ön lisans,%22’sinin lisans ve %16 ‘sının yüksek lisans düzeyinden mezun oldukları saptanmıştır.

Araştırma kapsamındaki annelerin,mesleklerine göre dağılımı incelendiğinde;%0,7’sinin emekli,%27,4’ünün ev hanımı,%1,3’ünün işçi,%5,3’ünün memur,%11,3’ünün öğretim elemanı,%4’ünün öğretmen olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamındaki babaların mesleklerine göre dağılımı incelendiğinde;%16,8’inin küçük esnaf ,%6’sının işçi,%26,2 sinin memur,%12,1’inin öğretim elemanı,%4’ünün öğretmen,%32,9’unun iş yeri sahibi ve %2’sinin subay olduğu görülmüştür. Araştırmaya alınan ailedeki birey sayısı incelendiğinde ailelerin %0,7’inin iki kişi,%44’ünün dört kişi,%10’unun beş kişi ve %1,3’ünün altı kişi oldukları görülmüştür. Ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı incelendiğinde ;%46’sının tek çocuğa,%47,3’ünün iki çocuğa %6’sının üç çocuğa ve %0,7’sinin dört çocuğa sahip oldukları saptanmıştır.

4.1.3. Tablo 3-37'de arasında Aile Tutumları Testi'nde anlattıkları hikayelerin PARI'nin beş boyutuna göre dağılımlarına bakıldığında;

Y.D.A.K. annelerin %58,3'ünün çocukları tarafından "ağlayınca döven anne" olarak, O.D.A.K. annelerin %39,3'ünün döven anne olarak ve %48,3'ünün "hafif ceza veren anne" olarak algılandığı saptanmıştır. Çocukların annenin bebeğe karşı tutumunu algılayışlarıyla annelerin A.K.A. boyutunu benimsemeleri arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Aşırı koruyucu annelerin genel olarak %54 oranında bebeği çok sevdikleri saptanırken, Y.D.A.K. annelerin %64'ünün bebek usluysa bebeği sevdiği tespit edilmiştir. (anne-babanın beklentisine göre bir koşula bağlı olarak sevmek=koşula bağlı sevgi) Çocukların, annenin bebeğe karşı sevgisini algılayışları ile, annenin A.K. annelik boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Y.D.A.K. annelerin %41,4'ünün çocukları ,yaramazlık yaptıklarında hafif ceza aldıklarını ve %41,5'inin ise ağır ceza(dayak) aldıklarını belirttikleri saptanmıştır. Çocukların yaptıkları yaramazlıklar ile annelerin A.K. annelik boyutunu benimsemeleri arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

A.K.A. boyutundaki annelerin çocuklarının genelde %74 oranında anne-babalarını daima sevdiklerini belirtmiş olmalarına rağmen, Y.D.A.K. annelik boyutundaki anne-babaların %54,5'inin çocukları tarafından pek sevilmediği ve %40'ının ise bazen sevildikleri saptanmıştır. Çocukların anne-babaya karşı sevgilerini algılayışları ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

A.K.A. boyutundaki anne-babaların genelde çocuklarına karşı sevgilerinin çocuklar tarafından algılanışına bakıldığında, anne-babaların %56,7 oranında bebeği ve çocuğu eşit seviyor şeklinde algılandıkları görülmüştür. Çocukların Y.D.A.K. annelik boyutundaki anne-babalarının %60'ının bebek küçük olduğu için bebeği daha çok sevdiklerini ve %54,5'inin de annenin bebeği babanın çocuğu daha çok sevdiğini algıladıklarını belirttikleri saptanmıştır. Anne-babanın

çocuklarına karşı sevgisinin algılanması ile anne-babanın aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

A.K.A. boyutundaki annelerin genel olarak %35,3'ünün çocukları bebeği sevdiklerini belirtmişlerdir. O.D.A.K. annelerin %35,7'sinin çocukları bebeği sevmediklerini, kıskandıklarını belirttikleri görülmüştür. Y.D.A.K. annelerin %47,8'inin çocuğun bebeğe karşı sevgisinin niteliğini belirtmedikleri (müphem) tespit edilmiştir. Y.D.A.K. ve O.D.A.K. annelerin %36'sının, çocuğun bebeği sevdiğini, kıskandığını, üzülp küçük olmak istediğini belirttikleri saptanmıştır. Y.D.A.K. annelerin %50'sinin çocukları sevilmediklerini düşünüp, üzülp bebeği kıskandıklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Ç, Y.D.A.K. ve O.D.A.K. annelerin %33,3'ünün çocukları aynı oranda bebeği sevdikleri ve ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Resimdeki çocuğun, bebeğe karşı sevgisinin algılanması ile annenin aşırı koruyuculuk boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

A.K.A. boyutundaki annelerin %60'ının çocukları, çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu bu nedenle yalnız kaldığını belirtmişlerdir. Y.D.A.K. olan annelerin %42,2'sinin çocukları yaramazlık yaptığı için çocuğun cezalı olduğunu ve %38,5'inin çocukları, çocuğun yalnız kalmak istediği için yalnız olduğunu ifade etmişlerdir. O.D.A.K. olan annelerin %50'sinin çocukları ise anne-babası doktorda olduğu için çocuğun yalnız kaldığını söylemişlerdir. Çocuğun yalnız olma nedeni ile A.K.A. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

A.K.A. boyutundaki annelerin çocuklarının %59,3'lük çoğunluğunun kadın-erkek ilişkisini iyi olarak algıladıkları saptanmıştır. Kadın-erkek ilişkisinin algılanması ile aşırı koruyucu annelik boyutu arasındaki farklılık önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

A.K.A. boyutundaki annelerin genel olarak %86,7'sinin çocukları anne-çocuk ilişkisini olumlu olarak algılamışlardır. Y.D.A.K. annelerin %41,5'inin çocukları anne-çocuk ilişkisini olumlu olarak algılarken, O.D.A.K. olan annelerin %40'ının çocuklarının ise anne-çocuk ilişkisini olumsuz olarak algıladıkları

saptanmıştır. Anne-çocuk ilişkileri ile annelerin aşırı koruyucu annelik boyutunu benimsemeleri arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

A.K.A. boyutundaki annelerin genel olarak %72'sinin çocuklarının annenin çocuğa karşı tutumunu teselli, tasvip eden anne olarak algıladıkları görülmüştür. Y.D.A.K. olan annelerin %41,7'sinin çocukları tarafından "teselli-tasvip eden anne" ve %48'inin "tasvip etmeyen anne" olarak algılandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca O.D.A.K. annelerin %40'ının çocukları tarafından "ceza veren anne" olarak algılandığı saptanmıştır. Annenin çocuğa karşı tutumu ile annelerin A.K.A. boyutunu benimsemeleri arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

A.K.A. boyutundaki annelerin genel olarak %37,3'ünün çocukları anne-babayı tartışıyor veya aynı oranda kavga ediyor olarak algılamışlardır. Y.D.A.K. olan anne-babaların %46,4'ünün çocukları tarafından "kavga ediyorlar" şeklinde algılandıkları görülmüştür. Çocukların anne-babanın ne yaptıklarının algılamaları ile anne-babaların A.K.A. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Annelerin demokratiklik boyutu ile çocukların birinci resimdeki kadını algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Demokratik boyutu benimseyen annelerin çocuklarının %88,7'lik çoğunluğunun resimdeki kadını anne ile özdeşleştirdikleri saptanmıştır.

Demokratik tutumu benimseyen annelerin %40'ının çocukları, annenin bebeğe karşı hafif ceza veren bir tutum sergilediklerini belirtmişlerdir. Y.D.D. annelerin %50'sinin çocukları tarafından, "koruyucu anne" olarak algılandığı saptanmıştır. O.D.D. olan annelerin %50'sinin ise "ağlayınca döven anne", %45'inin "hafif ceza veren anne" ve %46,4'ünün ise "döven anne" olarak algılandığı belirlenmiştir. Çocukların annenin bebeğe karşı tutumunu algılamasıyla annelerin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Demokratik tutumu benimseyen annelerin %38,7'sinin çocukları, annenin çocuğa karşı hafif ceza veren bir tutum sergilediğini belirtmişlerdir. Y.D.D. annelerin %58,3'ünün çocuklarının, uslu olduğu ve %66,7'sinin ise

yaramazlık yaptığı ve cezasının belli olmadığını belirttikleri saptanmıştır. O.D.D. olan annelerin %48,3'ünün yaramazlık yaptığı ve hafif ceza aldığını belirttikleri,%46,3'ünün ise yaramazlık yaptığı ve ağır ceza(dayak) aldığını belirttikleri saptanmıştır. Çocuğun yaptıkları yaramazlıklar ve aldığı cezaların algılanması ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Demokratik boyutu benimseyen annelerin %74'ünün çocukları, anne-babalarını daima sevdiklerini belirtmişlerdir. Y.D.D. olan annelerin %45,9'unun çocukları anne-babalarını daima sevdiklerini ve %45,5'inin çocukları pek sevmediklerini belirtmişlerdir. O.D.D. olan annelerin %52'sinin çocukları anne-babalarını bazen sevdiklerini ifade etmişlerdir. Çocuğun anne-babasına karşı sevgisini algılayışı ile anne-babanın demokratiklik boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p < 0,05$).

Demokratik tutumu benimseyen annelerin %56,7'sinin çocukları anne-babaların çocuklarını eşit sevdiklerini algılamışlardır. Y.D.D. olan anne-babaların %53,3'ünün çocukları,bebek küçük olduğu için anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirttikleri,%43,5'inin ise anne-babanın çocukları eşit sevdiğini düşündükleri saptanmıştır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisinin algılanması ile demokratiklik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Demokratik tutum boyutundaki annelerin %60'ının çocukları, çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu bu nedenle yalnız kaldığını belirtmişlerdir. Y.D.D. ve O.D.D. olan annelerin %42,2'sinin çocukları yaramazlık yaptığı için çocuğun cezalı olduğunu belirtmişlerdir. O.D.D. olan annelerin %44,4'ünün çocukları ,anne-babanın çocuğu evde bıraktıklarını ve %38,5'inin çocuğun yalnız kalmak istediği için yalnız olduğunu ifade etmişlerdir. Y.D.D. olan annelerin %50'sinin çocukları ise anne-babası doktorda olduğunu ve %70'inin de evde kimse olmadığı için çocuğun kapıda olduğunu belirttikleri saptanmıştır. Çocuğun yalnız olma nedeni ile annenin demokratiklik boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur($p > 0,05$).

Demokratik tutum boyutundaki babaların %45,3'ünün çocuklarıyla oynayıp ilgilendikleri saptanmıştır. Y.D.D. babaların %47'inin çocuklarıyla oynayıp ilgilendiğini ve %66,7'sinin babanın çocuğu öldüreceğini belirttikleri tespit edilmiştir. O.D.D. tutumu benimseyen babaların %36'sının çocuğu sevmediği istemediğini, %52'sinin çocuğu dövdüğünü ve %46,2'sinin sahnenin tehlikeli ama aile ilişkilerinin iyi olduğunu belirttikleri görülmüştür. Resimdeki erkek- çocuk ilişkisini algılamaları ile annenin demokratik tutumu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Demokratik tutum boyutundaki annelerin genel olarak %86,7'sinin çocukları anne-çocuk ilişkisini olumlu olarak algılamışlardır. Y.D.D. annelerin %60'ının çocukları anne-çocuk ilişkisini olumsuz olarak algılarken, O.D.D. olan annelerin %41,5'inin çocuklarının ise anne-çocuk ilişkisini olumlu olarak algıladıkları saptanmıştır. Anne-çocuk ilişkileri ile annelerin demokratik tutum boyutunu benimsemeleri arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Demokratik tutum boyutundaki annelerin genel olarak %72'sinin çocuklarının annenin çocuğa karşı tutumunu teselli, tasvip eden anne olarak algıladıkları görülmüştür. Y.D.D. olan annelerin %42,6'sının, çocukları tarafından "teselli-tasvip eden anne" ve %44'ünün "tasvip etmeyen anne" olarak algılandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca O.D.D. annelerin %60'ının çocukları tarafından "ceza veren anne" olarak algılandığı saptanmıştır. Annenin çocuğa karşı tutumu ile demokratik tutum boyutunu benimsemeleri arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Demokratik tutum boyutundaki annelerin genel olarak %37,3'ünün çocukları anne-babayı tartışıyor veya aynı oranda kavga ediyor olarak algılamışlardır. Y.D.D. olan anne-babaların %42,1'inin çocukları tarafından "konuşuyorlar" ve %44,6'sının çocukları tarafından "tartışıyorlar" şeklinde algılandıkları görülmüştür. Çocukların anne-babanın ne yaptıklarının algılamaları ile anne-babaların demokratik tutum boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

E.K.R. boyutunu benimseyen annelerin genel olarak %40,3'ünün çocukları tarafından "hafif ceza veren anne" olarak algılandıkları saptanmıştır. Y.D.E.K.R. annelerin %56'sının çocukları tarafından "koruyucu" ,%55'inin "hafif ceza veren" ve %40,7'sinin "döven" anne olarak algılandıkları belirlenmiştir. O.D.E.K.R. annelerin %41,7'sinin "ağlayınca döven anne" olarak algılandığı saptanmıştır. Çocukların annenin bebeğe karşı tutumunu algılayışlarıyla annelerin ev kadınlığını reddetme boyutunu benimsemeleri arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

E.K.R. boyutunu benimseyen annelerin genel olarak %54,4 oranında bebeği çok sevdikleri saptanmıştır. Y.D.E.K.R. boyutundaki annelerin %60,5'inin bebeği çok sevdikleri ve %41,9'unun bebeği pek sevmedikleri belirlenmiştir. Çocukların, annenin bebeğe karşı sevgisini algılayışları ile,annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin %38,7'sinin çocukları, annenin çocuğa karşı hafif ceza veren bir tutum sergilediğini belirtmişlerdir. Y.D.E.K.R. annelerin %58,3'ünün çocuklarının uslu olduğu ve %48,3'ünün yaramazlık yaptığı - hafif ceza aldığını belirttikleri gözlenmiştir. O.D.E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin %41,5'inin ise yaramazlık yaptığı ve ağır ceza(dayak) aldığını belirttikleri saptanmıştır. Çocuğun yaptıkları yaramazlıklar ve aldığı cezaların algılanması ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

E.K.R. tutumunu benimseyen annelerin %56,7'sinin çocukları anne-babaların çocuklarını eşit sevdiklerini algılamışlardır. O.D.E.K.R. tutumunun benimseyen annelerin %43,2'sinin anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini,Y.D.E.K.R. boyutunda olan anne-babaların %60'ının çocukları,bebek küçük olduğu için anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirttikleri,%59,5'inin ise anne-babanın çocukları eşit sevdiğini düşündükleri saptanmıştır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisinin algılanması ile E.K.R. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

E.K.R. boyutundaki annelerin %60'ının çocukları, çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu bu nedenle yalnız kaldığını belirtmişlerdir. Y.D.E.K.R. annelerin 52,8'sinin çocukları, yaramazlık yaptığı için çocuğun cezalı olduğunu, %44,4'ünün anne-babanın çocuğu evde bıraktıklarını, %53,8'inin çocuğun yalnız kalmak istediği için yalnız olduğunu ifade ettiklerini ve %75'inin çocuklarının ise anne-babasının doktorda olduğunu belirttikleri saptanmıştır. O.D.E.K.R. annelerin %60'ının da evde kimse olmadığı için çocuğun kapıda olduğunu belirttikleri gözlenmiştir. Çocuğun yalnız olma nedeni ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

E.K.R. boyutundaki babaların %45,3'ünün çocuklarıyla oynayıp ilgilendikleri saptanmıştır. Y.D.E.K.R. babaların %52,2'sinin çocuklarıyla oynayıp ilgilendiğini, %48'inin çocuğu sevmediği istemediğini, %48'inin çocuğu dövdüğünü, %66,7'sinin babanın çocuğu öldüreceğini belirttikleri, %53,8'inin sahnenin tehlikeli ama aile ilişkilerinin iyi olduğunu belirttikleri ve O.D.E.K.R. annelerin %66,7'sinin de baba-çocuk ilişkilerinin niteliğini bilinmediklerini (müphem) ifade ettikleri görülmüştür. Resimdeki erkek- çocuk ilişkisini algılamaları ile annenin E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

E.K.R. boyutundaki annelerin çocuklarının %59,3'lük çoğunluğunun kadın-erkek ilişkisini iyi olarak algıladıkları saptanmıştır. Kadın-erkek ilişkisinin algılanması ile E.K.R. boyutu arasındaki farklılık önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

E.K.R. boyutundaki annelerin çocuklarının %58,7'lik çoğunluğunun hikayenin sonunu iyi olarak algıladıkları saptanmıştır. Hikayenin sonunun algılanması ile E.K.R. boyutu arasındaki farklılık önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

E.K.R. boyutundaki annelerin genel olarak %72'sinin çocuklarının annenin çocuğa karşı tutumunu teselli, tasvip eden anne olarak algıladıkları görülmüştür. Y.D.E.K.R. boyutundaki annelerin %66,7'sinin çocukları annenin çocuğa karşı tutumunun belli olmadığını belirttikleri, %51,4'ünün çocukları tarafından "teselli-tasvip eden anne" ve %48'inin "tasvip etmeyen anne" olarak algılandıkları saptanmıştır. O.D.E.K.R. ve Ç.Y.D.E.K.R. boyutlarındaki annelerin

%40'ının çocukları tarafından "ceza veren anne" olarak algılandığı görülmüştür. Annenin çocuğa karşı tutumu ile E.K.R. boyutunu benimsemeleri arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

E.K.R. boyutundaki annelerin genel olarak %37,3'ünün çocukları anne-babayı tartışıyor veya aynı oranda kavga ediyor olarak algılamışlardır. Y.D.E.K.R. anne-babaların %50'sinin çocukları tarafından "kavga ediyorlar", %60,5'inin çocukları tarafından "konuşuyorlar" ve %45,5'inin çocukları tarafından "tartışıyorlar" şeklinde algılandıkları görülmüştür. Çocukların anne-babanın ne yaptıklarının algılamaları ile anne-babaların E.K.R. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin genel olarak %54 oranında bebeği çok sevdikleri saptanmıştır. Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %37'sinin bebeği çok sevdikleri, O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %38,6'sının bebeği pek sevmedikleri ve %40,6'sının da bebek usluysa annenin sevdiğini belirttikleri gözlenmiştir. Çocukların, annenin bebeğe karşı sevgisini algılayışları ile, annenin K.K.G. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. boyutunu benimseyen annelerin %38,7'sinin çocukları, annenin çocuğa karşı hafif ceza veren bir tutum sergilediğini belirtmişlerdir. Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %39,6'sının çocuklarının zaten uslu olduğu ve yaramazlık yapmadığı belirtilmiştir. O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarının %39,7'sinin yaramazlık yaptığı - hafif ceza aldığını belirttikleri ve %46,3'ünün ise yaramazlık yaptığı ve ağır ceza(dayak) aldığını belirttikleri saptanmıştır. Çocuğun yaptıkları yaramazlıklar ve aldığı cezaların algılanması ile annenin K.K.G. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. tutumunu benimseyen annelerin %56,7'sinin çocukları anne-babaların çocuklarını eşit sevdiklerini belirtmişlerdir. O.D.K.K.G. tutumunu benimseyen anne-babaların %40,5'inin çocukları anne-babanın bebeği daha çok sevdiklerini, Y.D.K.K.G. boyutunda olan anne-babaların %60'ının çocukları, bebek küçük olduğu için anne-babanın bebeği daha çok sevdiğini belirttikleri, O.D.K.K.G. boyutundaki anne-babaların %40'ının ise anne-babanın

çocukları eşit sevdiğini belirttikleri saptanmıştır. Anne-babanın çocuklara karşı sevgisinin algılanması ile K.K.G. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. boyutundaki annelerin %81,3'ünün çocukları, hikayenin sonunu iyi olarak algılamışlardır. O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %50'sinin çocukları hikayenin sonunun kötü olduğunu, çocuğun yine cezalandırıldığını belirtmişlerdir. Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %40'ının çocuklarının da hikayenin sonunun belli olmadığını ifade ettikleri saptanmıştır. Hikayenin sonunun algılanması ile annenin K.K.G. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. boyutundaki babaların %45,3'ünün çocuklarıyla oynayıp ilgilendikleri saptanmıştır. Y.D.K.K.G. boyutundaki babaların %36,8'inin çocuklarıyla oynayıp ilgilendiğini, O.D.K.K.G. boyutundaki babaların %48'inin çocuğu sevmediği istemediğini, %44'ünün çocuğu dövdüğünü %38,5'inin sahnenin tehlikeli ama aile ilişkilerinin iyi olduğunu belirttikleri saptanmıştır. D.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %66,7'sinin babanın çocuğu öldüreceğini belirttiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Resimdeki erkek-çocuk ilişkisinin algılanması ile K.K.G. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarının %59,3'lük çoğunluğunun kadın-erkek ilişkisini iyi olarak algıladıkları saptanmıştır. O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %42,9'unun kadın-erkek ilişkisini kötü olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Kadın-erkek ilişkisinin algılanması ile K.K.G. boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarının %58,7'lik çoğunluğunun hikayenin sonunu iyi olarak algıladıkları saptanmıştır. O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %50'sinin hikayenin sonunu kötü olarak algıladıkları belirlenmiştir. Hikayenin sonunun algılanması ile K.K.G. boyutu arasındaki farklılık önemli bulunmuştur ($p<0,05$).

K.K.G. boyutundaki annelerin %70,7'lik çoğunluğunun çocukları tarafından resimdeki sahnenin tehlikeli olarak algılandığı saptanmıştır.

Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %38,6'sının çocukları resimdeki sahneyi tehlikesiz olarak algılamışlardır. Altıncı resimdeki sahnenin algılanması ile K.K.G. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. boyutundaki annelerin %47,3'ünün çocukları tarafından resimdeki altıncı resimdeki erkek baba olarak algılanmıştır. O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %39,4'ünün çocukları tarafından resimdeki erkeğin baba ve %37,7'sinin kötü bir yabancı olarak algılandığı saptanmıştır. Ç.Y.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %53,3'ünün çocuklarının da resimdeki erkeği iyi bir yabancı olarak algıladıkları tespit edilmiştir. Resimdeki erkeğin algılanması ile K.K.G. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

K.K.G. boyutundaki annelerin genel olarak %37,3'ünün çocukları anne-babayı tartışıyor veya aynı oranda kavga ediyor olarak algılamışlardır. Y.D.K.K.G. boyutundaki anne-babaların %39,5'inin çocukları tarafından anne-babanın birbirleriyle konuşuyor oldukları belirtilmiştir. O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %41,1'inin çocukları tarafından anne-babanın kavga ettikleri ve %35,7'sinin ise tartıştıklarını ifade ettikleri saptanmıştır. Anne-babaların ne yaptıklarının algılanması ile anne-babaların K.K.G. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

K.K.G. boyutundaki annelerin çocuklarının %70'lik çoğunluğunun hikayenin sonunu olumlu olarak algıladıkları saptanmıştır. O.D.K.K.G. boyutundaki annelerin %48,4'ünün hikayenin sonunu olumsuz(kötü) olarak algıladıkları belirlenmiştir. Hikayenin sonunun algılanması ile K.K.G. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p>0,05$).

Baskı-Disiplin boyutunu benimseyen annelerin %40'ının çocukları, annenin bebeğe karşı hafif ceza veren bir tutum sergilediklerini belirtmişlerdir. Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %42'sinin çocukları tarafından,"koruyucu anne" %42,9'unun "döven anne" olarak algılandığı belirlenmiştir. Çocukların annenin bebeğe karşı tutumunu algılayışlarıyla annelerin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur($p>0,05$).

Baskı-disiplin boyutunu benimseyen annelerin genel olarak %54 oranında bebeği çok sevdikleri saptanmıştır. Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %48'inin çocukları ,usluysa annenin bebeği sevdiğini belirtmişlerdir. Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %43,2'sinin annenin bebeği pek sevmediğini belirttikleri gözlenmiştir. Çocukların, annenin bebeğe karşı sevgisini algılayışları ile,annenin baskı-disiplin boyutu arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$).

Baskı-disiplin tutumunu benimseyen annelerin %72'sinin çocukları aileyi(çocuğu) mutlu olarak algılamışlardır. Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %42,5'inin çocukları ise aileyi(çocuğu) mutsuz olarak algıladıklarını belirtmişlerdir. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin B.D. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Baskı-disiplin tutumunu benimseyen annelerin %46'sının çocukları ikinci resimdeki çocuğu bazen uslu,bazen yaramaz olarak algılamışlardır. Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin %52'sinin çocukları resimdeki çocuğu uslu olarak algılarken,Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %48,4'ünün çocukları ise çocuğu yaramaz olarak algılamışlardır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin B.D. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Baskı-disiplin tutumunu benimseyen annelerin %38,7'sinin çocukları, annenin çocuğa karşı hafif ceza veren bir tutum sergilediğini belirtmişlerdir. Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %50'sinin çocuklarının uslu olduğu ve %46,6'sının yaramazlık yaptığı-hafif ceza aldığını belirttikleri gözlenmiştir. O.D.B.D. tutumunu benimseyen annelerin %43,9'unun yaramazlık yaptığı ve ağır ceza(dayak) aldığını,%66,7'sinin yaramazlık yaptığı fakat cezasının belli olmadığını belirttikleri saptanmıştır. Çocuğun yaptıkları yaramazlıklar ve aldığı cezaların algılanması ile annenin B.D. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p> 0,05$).

Baskı-disiplin tutumunu benimseyen annelerin %46'sının çocukları üçüncü resimdeki çocuğu uslu olarak algılamışlardır. Ç.Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin %40,4'ünün çocukları resimdeki çocuğu bazen uslu,bazen yaramaz olarak algılarken,Y.D.B.D. boyutundaki annelerin

%43,5'inin çocukları ise çocuğu yaramaz olarak algılamışlardır. Resimdeki çocuğun algılanması ile annenin B.D. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Baskı-disiplin boyutundaki annelerin %60'ının çocukları, çocuğun yaramazlık yaptığı için cezalı olduğunu bu nedenle yalnız kaldığını belirtmişlerdir. Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %42,2'sinin çocukları, yaramazlık yaptığı için çocuğun cezalı olduğunu, %48,1'inin anne-babanın çocuğu evde bıraktıklarını, %46,2'sinin çocuğun yalnız kalmak istediği için yalnız olduğunu ifade ettiklerini ve %50'sinin ise evde kimse olmadığı için çocuğun kapıda olduğunu belirttikleri saptanmıştır. Ç.Y.D.B.D. ve Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %50'sinin çocuklarının ise resimdeki çocuğun anne-babasının doktorda olduğunu belirttikleri saptanmıştır. Çocuğun yalnız olma nedeni ile annenin B.D. boyutu arasındaki farklılık anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Baskı-disiplin tutumunu benimseyen annelerin %66,8'inin çocukları dördüncü resimdeki çocuğu arkadaşına kızmış olarak algılamışlardır. Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %44,6'sının çocukları, dördüncü resimdeki çocuğun yaramazlık yaptığı için pişman olduğunu ve %50 'sinin ise çocuğun anne-babaya kızgın olduğunu belirtmişlerdir. Y.D.B.D. boyutunu benimseyen annelerin %50'sinin çocukları resimdeki çocuğun yaramazlık yapmayı düşündüğünü %53,3'ünün de çocuğun ağladığı ve üzgün bir şekilde düşündüğünü belirttikleri tespit edilmiştir. Resimdeki çocuğun ne düşündüğünün algılanması ile annenin B.D. boyutu arasındaki ilişki anlamsız bulunmuştur ($p > 0,05$).

Baskı-disiplin boyutundaki annelerin genel olarak %86,7'sinin çocukları anne-çocuk ilişkisini olumlu olarak algılamışlardır. Ç.Y.D.B.D. boyutundaki annelerin %40'ının çocukları anne-çocuk ilişkisini olumsuz olarak algılarken, Ç.Y.D.B.D. boyutunda olan annelerin %43,1'inin çocuklarının ise anne-çocuk ilişkisini olumlu olarak algıladıkları saptanmıştır. Anne-çocuk

erkeklerin, kızlardan çok olduğu ve olumsuz bir anne olarak algılayanlarda ise, kızların daha çok olduğu gözlenmiştir.

Çocukların cinsiyetleri ile 7.resimdeki hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Erkeklerin kızlara göre hikayenin sonunu daha olumlu algıladıkları saptanmıştır.

Çocukların doğum sırası ile 6.resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Dördüncü çocuk olarak doğanların çoğunluğunun resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirdiği saptanmıştır.

Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile 1.resimdeki annenin bebeğe karşı tutumunu algılayışları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). İlk sırada 3 yıl ve daha uzun süredir anaokuluna devam eden çocukların çoğunluğu anneyi hafif ceza veren anne ve ikinci sırada 1-2 yıl ve daha kısa süreden beri anaokuluna devam edenlerin, anneyi döven anne olarak algıladıkları tespit edilmiştir.

Çocukların anaokuluna devam etme süreleri ile 2.resimdeki çocuğun aldığı cezaları algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Ana okuluna 1-2 yıl ve daha kısa,2-3 yıl ve 3yıl ve daha uzun süreden beri devam eden çocukların yaramazlık yaptıklarında,anne–baba tarafından hafif bir ceza aldıklarını belirttikleri tespit edilmiştir.

Çocukların,anaokuluna devam etme süresi ile 2.resimdeki çocuğun anne-babaya karşı sevgisini algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Çocukların çoğunluğunun anne-babayı daima sevdikleri belirlenmiştir.

Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile 3.resimdeki çocuğu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Anaokuluna 3 yıl ve daha uzun süredir devam eden çocukların ,resimdeki çocuğu uslu olarak algıladıkları saptanmıştır.

Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile 5.resimdeki erkekle çocuk arasındaki ilişkiyi algılamaları arasındaki fark önemli bulunmuştur($p<0,05$). Anaokuluna 3 yıl ve daha uzun süredir devam eden

çocukların babanın çocukla ilgilendiğini belirttikleri saptanmıştır.

Çocukların okula devam etme süresi ile 5.resimdeki erkeği algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Anaokuluna 3 yıl ve daha uzun süredir devam eden çocukların resimdeki erkeği baba ile özdeşleştirmekte oldukları saptanmıştır.

Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile 7.resimdeki anne-baba arasında geçen konuyu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). 3 yıl ve daha uzun süreden beri anaokuluna devam eden çocukların çoğunluğunun,ilk sırada konunun maddi durumla ilgili olduğunu ve ikinci sırada ise çocuk hakkında olduğunu belirttikleri saptanmıştır.

Çocukların anaokuluna devam etme süresi ile 7.resimdeki hikayenin sonunu algılamaları arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Anaokuluna 3 yıl ve daha uzun süredir devam eden çocukların hikayenin sonunu algılamaları incelendiğinde,çoğunluğun hikayenin sonunun iyi bittiğini belirttikleri saptanmıştır.

4.1.5. Araştırmaya alınan ailelerin özelliklerinin, PARI'nın beş boyutuna göre dağılımlarına Tablo-52-56 arasında bakıldığında;

Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; annenin eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Annenin eğitim düzeyi arttıkça,aşırı koruyuculuk düzeyinde azalma olduğu saptanmıştır. A.K. olan annelerin eğitim düzeyi incelendiğinde, ilk sırada ortaokul,lise ve ikinci sırada ilkokul mezunu annelerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; babanın eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Baba eğitiminde de eğitim düzeyi azaldıkça,aşırı koruyuculuk boyutunda artış olduğu gözlenmiştir. A.K. olan babaların eğitim durumu incelendiğinde, ilk sırada ilkokul-ortaokul ve lise mezunu olan babaların bulunduğu saptanmıştır.

Aşırı koruyucu annelik boyutuyla annenin mesleği arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Bu sonuca göre aşırı koruyucu annelik boyutunda, ilk sırada işçi ve memur olan anneler, ikinci sırada ise emekli ve ev hanımı olan annelerin yer aldığı belirlenmiştir. Öğretim elemanı ve öğretmen olan annelerin diğer iki gruba göre daha az koruyucu oldukları görülmüştür.

Aşırı koruyucu annelik boyutuyla; ailedeki birey sayısı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). 3 ve 4 kişilik ailelerin, Y.D.A.K. ailelerden oluştuğu gözlenmiştir. Bu sonuca göre ailedeki birey sayısının azalmasının, ilgi paylaşımı olmadığından çocuklara gösterilecek aşırı koruyuculuk davranışlarını artırdığı tespit edilmiştir.

Ev kadınlığını reddetme boyutuyla; anne eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul-lise düzeyinde olan annelerin, ev kadınlığını reddetme düzeyinin, diğer eğitim düzeyindekilere göre daha yüksek olduğu toplam yüzdeler bölümünde gözlenmiştir.

Ev Kadınlığını reddetme boyutuyla annenin mesleği arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). İlk sırada işçi ve memur olan annelerin, ikinci sırada ev hanımı ve emekli olan annelerin, öğretim elemanı ve öğretmen olan annelere göre, ev kadınlığını daha çok reddettikleri saptanmıştır.

Ev kadınlığını reddetme boyutuyla; ailedeki birey sayısı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Ailedeki birey sayısının artmasıyla ev kadınlığını reddetme tutumu arasında ters orantılı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Baskı-disiplin boyutuyla annenin eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Baskı-disiplin boyutundaki annelerin çoğunluğunun, eğitim düzeyinin ilkokul ve ortaokul-lise olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre annelerin eğitim düzeyi düştükçe daha fazla baskı-disiplin boyutunu benimsemekte oldukları görülmüştür.

Baskı-disiplin boyutuyla babanın eğitimi arasındaki ilişki önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Baskı-disiplin boyutundaki babaların çoğunluğunun, eğitim düzeyinin İlk-orta-lise düzeyinde olduğu saptanmıştır. Babaların eğitim düzeyi düştükçe daha fazla baskı-disiplin boyutunu benimsedikleri tespit edilmiştir.

Baskı-disiplin boyutuyla babanın yaşı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Baskı-disiplin boyutundaki babaların, 31-35 yaş, 36-40 yaş ile 40 ve üstü yaş grubundaki babalardan oluştuğu gözlenmiştir. Genç babaların daha ileri yaştaki babalara göre, daha az baskı-disiplin boyutunu benimsedikleri tespit edilmiştir.

Baskı-disiplin boyutuyla annenin mesleği arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Baskı-disiplin boyutunu benimseyen anneler arasında ilk sırada işçi ve memur olan anneler, ikinci sırada emekli ve ev hanımı olanlar ve üçüncü sırada öğretim elemanları-öğretmen olan anneler yer almıştır.

Baskı-disiplin boyutuyla ailedeki çocuk sayısı arasındaki ilişki önemli bulunmuştur($p<0,05$). Baskı-disiplin boyutunu benimseyen ailelerin çocuk sayılarına bakıldığında; ilk sırada iki çocuklu olanlar, ikinci sırada tek çocuklu olanlar, üçüncü sırada üç ve dört çocuklu olan ailelerin yer aldığı saptanmıştır. 3-4 çocuk sahibi olan ailelerde ,tek ve iki çocuklu olanlara göre baskı-disiplin boyutunun daha az gözlendiği tespit edilmiştir. Tek veya iki çocuk sahibi olan ailelerin, çok çocuklu ailelere göre baskı-disiplin tutumunu daha fazla benimsedikleri görülmektedir.

4.2.ÖNERİLER

Araştırma sonucunda belirlenen öneriler üç başlık altında toplanmıştır:

A.Okulöncesi dönemdeki çocukların farklı gelişim alanlarında meydana gelen değişimlerin ve öğrenme süreçlerinin faydalı bir yönde değerlendirilmesinde ve çocuklara yaşamlarını şekillendirecek olumlu iletişim becerilerinin kazandırılmasında, anne-baba tutumlarının son derece önemli etkileri vardır. Anne-babalara;sağlıklı,üretici,sorumluluk sahibi,kendi kendine kararlar alabilen,özgüvenli,bağımlı olmadan kendi işini kendi yapabilen,kişilikli bireyler yetiştirebilmeleri konusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

1. Demokratik tutum ve özgür bir aile ortamı oluşturmak için anne-babalar;zaman zaman,kendi duygularını,beklentilerini ve çocuğa karşı tutumlarını gözden geçirip değerlendirmeli,kısaca özeleştiri yapmalıdırlar. Buna göre kendilerinin yanlış davranışlarını düzeltmeye,gerekirse danışmanlarla görüşmeye çaba harcayabilirler.

2. Anne-babalar çocuk sahibi olmadan önce,bir çocuğun yaşlara göre gelişim özellikleri ve ihtiyaçları konusunda bilgilenererek,bu konuda kendilerini geliştirip,anne-babalık konusunda yeterli hazır-bulunuşluk düzeyine ulaşabilirler.

3.Anne-babalar sevgi ve ilgiyle,çocuklarının her dönemdeki ihtiyaçlarını karşılayıp,onların kişiliklerine saygı duyarak,onları desteklediklerini çocuklarına yansıtabilirler. Sevgilerini her hangi bir şarta bağlamadan,çocuğun her koşul altında sevildiğini ona hissettirebilirler .

4.Ebeveynlerin çocuklarıyla iletişim kurarken,iletişim kanallarını açık tutarak,nedenleri belli olan kurallarla,kararlı ve tutarlı bir şekilde çocuklarına yaklaşp,kendi disiplin anlayışlarını belirleyebilirler. Bu yönde çocuklarının olumlu davranışlarını ödüllendirip,olumsuz davranışlarını yine ödül ve ceza teknikleriyle olumlu davranış şekillerine kanalize edebilirler.

5-Çocuklara özgüven kazandırmak için sorumluluklar verip onları başarı için cesaretlendirebilir ve teşvik edebilirler. Çocuğu kapasitesi ve bireysel

özellikleri doğrultusunda değerlendirip,yönlendirirken kardeşleriyle ve başkalarıyla kıyaslamadan iletişim kurabilirler.

B.Çocuk eğitimi konusunda ebeveynlere rehberlik edip yardımcı olabilmeleri için çeşitli kurumlara aşağıdaki öneriler sunulabilir;

1.Çocukların okulöncesi dönemde kişiliklerinin bilinçli olarak şekillendirilmesi için anne-babaların bu dönemde,çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgiler almak için anne-baba eğitimi kurslarından geçmeleri gerekmektedir. Anne-babalar bu eğitim sayesinde kendi anne-babalarının olumsuz çocuk yetiştirme tutumlarından uzaklaşıp daha sağlıklı çocuk yetiştirme tutumlarına sahip olacaklardır. Ülkemizde "anne-baba okulu","aile planlaması-evliliğe hazırlık kursları" gibi herkesin katılabileceği ücretsiz halka açık anne-baba eğitimi kurslarının düzenlenmesi ve aileden sorumlu bakanlıkça kurulmuş aile danışmanlığı birimlerinin,ülke çapında yaygınlaştırılması zorunlu tutulabilir.

2.Ailelerin çocuk gelişimi ve psikolojisi konularında bilinçlendirilmeleri için radyo,televizyon,gazete,dergi vb. gibi kitle iletişim araçlarından daha fazla yararlanıp konunun önemi anlatılarak,olumsuz davranışların değiştirilmesi yönünde ailelere rehberlik yapılıp,çözüm önerilerinde bulunulabilir.

3.Anne-baba ve çocuk eğitimi ile ilgili ülkemizde Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyelerinden oluşan bir ekiple gerçekleştirilen Erken Destek Projesi'nin bir ürünü olan,Anne-Çocuk Eğitim Programı,Gazi Üniversitesi öğretim üyelerinin yürütmekte oldukları AÇEP(Anne-Çocuk Eğitim Programı) ve GEP (Gelişimsel Eğitim Programı),Küçükçekmece'de kurulan Çok Amaçlı Okulöncesi Eğitim Merkezleri,Ülker'in sponsorluğunda açılan Ana-Baba Okulları,Gezici Okulöncesi Eğitim Merkezleri(Gezici Otobüs) gibi eğitim amaçlı program,proje ve merkezlerin;ülkemizin milli eğitim politikaları çerçevesinde,sivil toplum örgütleri,MEB.,SHÇEK. ve üniversitelerin işbirliğiyle ortak projeler geliştirilerek,özel sektörlerin de sponsorluğuyla ülke geneline yaygınlaştırılabilir.

4.Okulöncesi öğretmenlerine,çocukların gelişim dönemleri,onlarla kurulacak ilişkilerde kullanılacak iletişim teknikleri,çocuk psikolojisi ve çocuk

yetiştirme tutumları konusunda ailelere rehberlik yapabilmeleri için, belli dönemlerde kısa süreli hizmet içi eğitim seminerleri verilerek, aileleri bu konuda bilgilendirmeleri sağlanabilir.

5.Gönüllü kurum ve kuruluşlar,vakıf ve dernekler,belediyeler ve halk eğitim merkezleri,rehberlik araştırma merkezleri ;ailelere rehberlik yapabilmeleri için anasınıfı,anaokulu,yuva,kreş ve gündüz-bakım evleri, üniversitelerle birlikte çalışarak anne-baba eğitiminin önemi ve yaygınlaştırılması için seminer programları düzenleyebilirler.

C. Okulöncesi kuruma devam eden 5-6 yaş grubu çocukların anne-babalarını algılamaları ile anne-babaların kendi tutumlarını algılamaları arasındaki ilişki konusundaki bulguların,zenginleştirilmesi ve daha fazla bilgi birikimine sahip olunması için yeni araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu nedenle bundan sonraki araştırmalar için eğitimci ve araştırmacılara şu öneriler sunulabilir;

1. Yapılan çalışma daha geniş bir örneklem grubu üzerinde ve Ankara dışındaki illerde de yapılabilir

2. Aynı konu farklı sosyo-ekonomik düzeydeki geniş bir örneklem grubu üzerinde,çocukların sosyo-ekonomik düzeyleriyle,anne-baba tutumlarını algılamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi şeklinde yapılabilir.

3. Aynı çalışma farklı devlet kurumlarının anaokulları ve yuvalarındaki çocuklar üzerinde yürütülebilir.

4. Araştırma ile ilgili olarak,aynı grup üzerinde uzun yıllar sürecek bir boyamsal çalışma yapılması,örneklem grubundaki çocukların artan yaşlarıyla birlikte,anne-baba tutumlarını algılayışlarında değişiklik olup olmadığının saptanması açısından,faydalı olabilir.

5. Bu çalışma,anaokulu,ilköğretim okulu,lise ve üniversite okullarındaki çocuk ve gençler üzerinde yapılarak,değişik yaş gruplarındaki çocukların anne-baba tutumlarını algılayışları arasındaki farklılık araştırılabilir.

6.Bundan sonra yapılması düşünülen çalışmalarda;yaptığım araştırmada da olduğu gibi,bilgilerin çocuklardan ve bu çocukların

ebeveynlerinden alınarak değerlendirilmesinin,her iki grubun da, anne-baba tutumlarını algılayışlarının belirlenmesi açısından önemlidir. Bu yüzden anne-baba tutumlarına,yönelik farklı yaş grubundan çocuklar ve ebeveynler için yeni ve özgün veri toplama araçlarının geliştirilmesinin,gerekli olduğu düşünülmektedir.

7.Yapılacak çalışmalarda ebeveyn tutum ölçeklerinin yanı sıra, ebeveynlerin kişilik özelliklerini ölçen testlerin kullanılması da sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi için yararlı olacaktır.

8.Araştırmacıların, anne-babaların eğitimi için,yaptıkları araştırmaların sonuçlarıyla ilgili olarak,deneklere geri dönütler vermek amacıyla tartışmalı eğitim konferanslarının düzenlemeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak yaşamımızın amacı olan ve yaşamımıza anlam katan biricik çocuklarımızın hoşgörü,sevgi,saygı ve güven dolu demokratik bir ortamda büyütülerek,sağlıklı kişilik özellikleri geliştirip,kendini gerçekleştiren bireyler olmaları için onlara gerekli önemi göstermeliyiz.

KAYNAKÇA

ALİSİNANOĞLU, Fatma

- 1997 "Tam Ailelerden ve Boşanmış Ailelerden Gelen 9-10 Yaş Grubu Çocukların Aile Bireylerini ve Aile İlişkilerini Algılamalarının İncelenmesi, Çağdaş Eğitim, Tekışık Yayıncılık, Sayı:236, Ankara:31-36.

ALTUNBAŞ, Fitnat

- 1983 "Çocuklarda Sosyal Algının Gelişimi" ,Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara:1,7,9-10,13-14.

ALEN, P.

- 1994 "Working With Parents Just Leave Me Alone " Day Care And Early Education, Vol:21, Spring:47-48.

AMBERT, A.M.

- 1992 The Effect Of Children on Parents, Haworth Press Inc., New York:43.

ANONİMUS

- 1989 "Türk Aile Yapısı, DPT.VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı", Ö.İ.K.Raporu, Ankara:35-48.

ARI ,M.,BAYHAN., P ve ARTAN, İ.

- 1994 "Farklı Ana-Baba Tutumlarının 4-11 Yaş Grubu Çocuklarında Görülen Problem Durumlarına Etkisinin Araştırılması",10.YA-PA Okulöncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri,Ya-Pa Yayınları ,Ankara:35,37.

BAŞAR,Figen

- 1992 "Ankara Çocuk İslahevinde Kalan 15-18 Yaş Grubu Ergenlerin Suça Yönelmelerinde Ailenin Etkisi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma",Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,Ankara:49 -54.

BAUMRIND,Diana

- 1978 "Parental Disciplinary Patterns And Social Competence In Children ",Youth and Society,9:239.

BERK,L. E.

- 1994 "The Family",Child Development, Allyn and Bacon ,Boston-London-Toronto-Sydney-Tokyo-Singapore:563.

BELSKY,J.

- 1984 "The Determinants Of Parenting: A Process Model",Child Development,Vol:55 :83-96.

BİLAL ,Güler

- 1984 "Demokratik ve Otoriter Olarak Algılanan Ana-baba Tutumlarının Çocukların Uyum Düzeylerine Etkisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara:1-63.

CAN,Gürhan

- 1990 "Lise Öğrencilerinin Benlik Tasarımını Etkileyen Etmenler",
Eskişehir Anadolu Üniversitesi
Yayınları, No:392, Eskişehir:81-84.

COLLINS ,R. and S.COLTRANE.

- 1991 "Some Social-Class Differences in Child-Rearing
Styles", Sociology of-Marriage and the Family, Nelson Hall
Inc., Reprinted:586-588.

ÇAKMAKLI,Kemal.

- 1989 "Çocuk ve Gencin Psikososyal Sağlığında Ana-Baba
Tutumu", Yaşadıkça Eğitim , Sayı:8 , 9-11.

DEMİRİZ ,S. ve TURAN ,E.

- 1997 "9-12 Yaşındaki Çocukların Benlik Kavramları İle Ana-Baba
Tutumlarını Algılamaları Arasındaki İlişkinin Yaş Boyutu
Açısından İncelenmesi" I.Ulusal Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi
Kongresi 2:531-533, 1997.

DÖNMEZ,N.B., DİNÇER,Ç.A., DEROBALI,N., GÜMÜŞÇÜ,Ş.,ve PİŞKİN.,Ü.

- 1993 "Dil Gelişiminde Algının Önemi" Okulöncesi dönemde Dil
Gelişimi Etkinlikleri, Sim Matbaası, Ankara:39.

DUNN,John.

- 1989 "The Family as an Educational Environment in The Preschool
Years" In Early Childhood Education, Ed.
CHARLES,W.D, Scottish Acedemic Press.Eddinburg:63.

EKŞİ,Aysel

- 1990 "Çocuğun Ruhsal Gelişiminde Anne-Baba Tutumunun Etkisi",Çocuk, Genç, Ana Babalar ,Bilgi Yayınları,Ankara:11-13,44-52.

ER GAZELOĞLU,Canan

- 2000 "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Psiko-Sosyal Gelişimine Ana-Baba Tutumunun Etkisinin İncelenmesi",Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi,Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Ankara:41-90.

FREEDMAN,J.L.,SEARS, D.O. and J.M.,CARLSMITH.

- 1989 Sosyal Psikoloji, Çev:Ali DÖNMEZ Ara Yayıncılık,İstanbul:267,288.

GANDERS,J.M. and ., GARDNER ,H.W.

- 1993 Çocuk ve Ergen Gelişimi, Çev:Bekir ONUR, İmge Kitapevi Yayınları,Ankara: 282-283.

GARDNER,Howard

- 1982 Developmental Psychology,Little Brown and Company,Boston-Toronto:313-314.

GEÇTAN,Engin

- 1988 Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar,Remzi Kitapevi,İstanbul:51.

GERALD,Y.M., MESS,L.A. and STOLLAK.,G.A.

- 1983 "Seeing Parental Behavior Through Different Eyes:Exploring The Importance Of Person Perception Processes In Parents And Children",Genetic Psychology Monographs, Vol:107,First Half February:1-61.

GÜNEYSU,Sibel

- 1982 "Ana-Babaların Çocuklara Karşı Tutumları Ve Çocuktaki Davranış Problemleri "Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi,Hacettepe.Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara: 94.

GÜNGÖR,Abide

- 1995 Aile İçi Etkileşim,Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları No:7,Ankara: 47.

GÜNGÖRMÜŞ,Oya

- 1986 "Baba Yoksunluğunun Benlik Kavramına Etkisi ve Babasız Öğrencilerin Problemlerinin Hangi Alanlarda Yoğunlaştığının Saptanması",Bilim Uzmanlığı Tezi,İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü,İstanbul:18-19.

HAKTANIR,G. ve BARAN,G

- 1998 "Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri İle Anne-Baba Tutumlarını Algılamalarının İncelenmesi",Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi,Cilt:5,Sayı:3 , 138-140.

HAKTANIR,G., BARAN,G, ve ALİSİNANOĞLU,F.

- 1998 “Çalışan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları”,Eğitim ve Bilim,Cilt:22,Sayı:109, Temmuz:27-31.

HAKTANIR,G.,ARAL,N.,ALİSİNANOĞLU,F.,BARAN,G.,BAŞAR,F.ve KÖKSAL,A.,BULUT,Ş.

- 1999“Türkiye’de Anne-Baba Tutumu Araştırmalarına Genel Bakış”,Cumhuriyet ve Çocuk,II.Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri,Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları:2,Ankara:337-338.

HAZZARD ,A. C. and MARGOLIN,G.

- 1983 “Children’s Perception Of Parental Behavior “Journal Of Abnormal Child Psychology ,Vol:11,No:1, 49-60.

HEALY, M.J.

- 1997 Çocuğunuzun Gelişen Aklı,Çev:Ayşe Bilge DİCLELİ ,BZD Yayıncılık, İstanbul:240-241.

HİLDEBRAND, V.

- 1997 Guiding Young Children ,Fifth Edition,By Mcmillian College Publishing Company,Inc.,Printed In The U.S.A: 78.

JERSİLD,T.Arthur

- 1983 Çocuk Psikolojisi, Çev:Gülseren GÜNCE,Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Araştırma Merkezi, Yayın No:4,Ankara,255-256.

KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem

- 1992 Research In Child Development, Parenting And The Family In A Cross-Cultural Perspective, International Psychological Science: Progress, Problems And Prospects, Ed: M.R. ROSENZWEIG Washington: American Psychological Association : 114.

KARACAN, E., ŞENOL, S. ve ŞENER, Ş.

- 1996 "Çocukluk ve Ergenlik Çağında Sosyal Fobi" 3P Dergisi, Sayı: 4: 28-33.

KARADAYI, Figen

- 1994 "Üniversite Gençlerinin Algılanan Ana-Baba Tutumları Ana-babayla İlişkileri ve Bunların Bazı Kişilik Özellikleri İle Bağlantısı", Türk Psikoloji Dergisi, Sayı: 9, 15-25.

KOPTAGEL, İlal, G.

- 1981 "Ruhsal Etkileşim Açısından Çocuk ve Aile ", Aile ve Çocuk Dergisi, Sayı: 1: 37.

KORKMAZLAR, Ü.

- 1980 "Relationship Between Parental Child-Rearing Attitudes and The Cognitive Styles Of 5 To 6 Year Old Turkish Preschoolers", Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul: 34.

KOZACIOĞLU, Gülsen

- 1986 "Çocukların Anksiyete Düzeyleri İle Annelerin Tutumları Arasındaki İlişki", Psikoloji Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Basımehvi, İstanbul, 40-43.

KOZCU, Şule

- 1984 "Anaokulu Çocuklarında Saldırgan Davranışların Ve Anne Tepkilerinin İncelenmesi",Yayınlanmamış Doktora Tezi ,Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İzmir: 22-28.

KURÇ, Güzin

- 1989 "Cinsiyet,Sınıf,Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Değişkenlerin Lise Öğrencilerinin Uyum Ve Uyum Yöntemlerine Etkisi",Yayınlanmamış Doktora Tezi,Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara: 21.

KUZGUN, Yıldız

- 1972 "Anne-Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi",Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara:16-17.

KÜÇÜK ,Şenay

- 1987 The Validity Of The PARI Subscales II,III,IV Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul:124

LAMANNA M.A. and RIEDMANN,A.

- 1994 "The Impact of The Family:Styles of Parenting"Marriages and Families ,Wadsworth Publishing Company,California:247-248.

LE COMPTE,G., LE COMPTE A.ve ÖZER,S.

- 1978 "Üç Sosyo Ekonomik Düzeyde Ankara'lı Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları-Bir Ölçek Uyarlaması",Psikoloji Dergisi 1:5-8.

LIVESLEY, W.J. and BROMLEY, D.B.

- 1973 Person Perception in Childhood and Adolescence, John Wiley and Sons Ltd., London, New York, Sydney, Toronto: 55-56.

MACCOBY, E.E. and MARTIN, J.A.,

- 1983 "Socialization in the Context of the Family. Parent-Child Interaction", Handbook of Child Psychology, Ed: P.H. MUSEN, Wiley Press, New York: 4:1-101.

MACCOBY, E. Eleanor

- 1984 "Socialization And Developmental Change", Child Development, Vol: 55, No: 2, 317-328.

MC NALLY, S., EISENBERG, N. and HARRIS, J.D.,

- 1991 "Consistency And Change In Maternal Child-Rearing Practices And Values: A Longitudinal Study", Child Development, Vol: 62, 190-191.

MANGIR, M., ARAL, N., HAKTANIR, G., BARAN, G., BAŞAR, F. ve KÖKSAL, A.

- 1995 "Fiziksel İstismara Uğrayan ve Uğramayan Çocukların Bazı Kişilik Özellikleri İle Ana Baba Tutumlarını Algılayış Biçimleri Üzerine Bir Araştırma", Çankaya Rotary Kulübü, Ankara, 14-53.

MANGIR,M. ve HAKTANIR,G.

- 1990 "Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde Çalışan Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumları Üzerinde Bir Araştırma",Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları,No:1177,Bilimsel Araştırma ve İncelemeler:649,Ankara:31-62.

MIZRAKÇI,Şule

- 1994 "Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarına Etki Eden Faktörler:Demografik Özellikleri,Kendi Yetiştiriliş Tarzları,Çocuk Gelişimine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Çocuğun Mizacına İlişkin Algıları", Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi,Ege Üniversitesi,İzmir:53,73.

MORGAN,C.T.

- 1991 "Dil ve İletişim",Psikolojiye Giriş,Çev;H.ARICI ve başkaları.,Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları,Meteksan Matbaası,Ankara:166,265.

NEWCOMBE,N.

- 1996 "Change Over Time",Child Development,Harper Collins College Publishers,New York:208-209.

ONUR,E.Pakel

- 1985 "Çocuklarda Özgüven Ve Ön Koşulları",III.Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları,Ankara:Psikologlar Derneği Yayınları:85-97.

ÖNER, Necla

- 1983 "Does Education Make a Difference In The Child Rearing Attitudes Of Parents In Turkey?", Fourth Mediterranean Congress of Social Psychiatry. Ankara:142.

ÖNER, Necla

- 1984-1985 "Does Education Make a Difference In The Child Rearing Attitudes Of Parents In Turkey?" İstanbul Üniversitesi Dergisi, No:11, 43-54.

PARDECK, J.T. and J.A. PARDECK

- 1989 "Bibliotherapy: A Tool For Helping Preschool Children Deal With Developmental Change Related To Family Relationship", Early Child Developmental Care, Vol:47, 107-129, March.

RAZON, Norma

- 1980 "L.Jackson'un Family Attitudes Testi'nin Annesi Çalışan ve Çalışmayan 9 Yaş Çocuklarına Uygulanması", Pedagoji Dergisi, Sayı:1, 177-190, İstanbul.

RAZON, Norma

- 1983 Çalışan Anne ve Çocuk, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:3091, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul:213-235.

SANTROCK, J.W.

- 1998 "Parenting Styles", Child Development, Mc.Graw Hill Companies Inc.:479.

SAVRAN, Canan

- 1994 "Ana-Babaların Kişilik Özellikleri İle Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler", 10.YA-PA Okulöncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayın Pazarlama, İstanbul:171.

SAYIN, Ömer

- 1990 Aile Sosyolojisi- Ailenin Toplumdaki Yeri, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir:148.

SHAFFER, R.D.

- 1994 Social & Personality Development, Brooks/Cole Publishing Company, Pacific Grove, California:444,446-447,454-458.

SMETANA, G.J.

- 1994 Beliefs About Parenting:Origins and Developmental Implications, Jossey-Bass Publishers ,San Francisco, No:66, 21-49, Winter.

STEINBERG, L. Lamborn, S., DORNBUSCH, S. and DARLING, N.

- 1992 "Impact of Parenting Practices on Adolescent Achievement: Authoritative Parenting, School Involment and Encouragement to Succeed" Child Development, Vol:63, 1266-1281,

STEWART A.C. and FRIEDMAN S.

- 1987 "Infancy Through Adolescence" Child Development, John Wiley and Sons, New York-Chishester-Brisbane-Toronto-Singapore :361-363.

TARİS, T.W. and BOK, I.A.

- 1996 "Parenting Environment And Scholastic Achievement During Adolescence :A Retrospective Study", International Journal Of Adolescence And Youth, Vol:6 :223-244.

TEMEL, Fulya

- 1999 "The Study Of The Effect Of Mother-Child Education Program Over The Mother's Child Reading Attitudes", International School Psychology Association XXII Annual Colloquium, Kreuzlingen-Konstanz, August: 1-20.

TORUN, Fulya

- 1986 "Çocuk Yuvalarında Kalan 9-10 Yaşlarındaki Korunmaya Muhtaç Çocukların Aile Bireylerini Ve Aile İlişkilerini Algılamaları", Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara: 16-78.

TUNA, S.

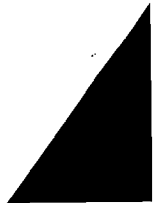
- 1999 "İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinde, Görsel Algılama Ve Öğrenme Bakımından İllüstrasyon Kullanımı", Çağdaş Eğitim, Sayı: 250, Ocak : 39.

VOLLING, L.B. and ELINS L.J.

- 1998 "Family Relationships and Children's Emotional Adjustment As Correlates Of Maternal and Paternal Differential Treatment. A Replication With Toddler and Preschool Siblings", Child Development, Vol: 69, No: 6, 1640-1656.

YILMAZ ,Ayşen

- 1999 “Çocuk Yetiştirme Tutumları:Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar” ,Türk Psikoloji Yazıları,Turkish Psychological Review,Vol:3,Sayı:1,Haziran:99-118.

EK 1

ANKET FORMU

1.BÖLÜM :ÇOCUĞA AİT

- 1-Çocuğun Adı-Soyadı:..... Yaşı:.....
 2-Çocuğun Doğum Tarihi:.....
 3-Cinsiyetini İşaretleyiniz KIZ ERKEK
 4-Devam Ettiği Okulöncesi Kurumun Adı:.....
 5-Okul Öncesi Kuruma Kaç Yıldır Devam Ediyor?
 a-Bir yıl veya daha az
 b-İki
 c-Üç
 d-Dört veya daha fazla

2.BÖLÜM :AİLEYE AİT

- 1-Ailedeki Birey Sayısı:.....
 2-Ailedeki Çocuk Sayısı:.....
 3-Araştırmaya Alınan Çocuk Kaçınıcı Çocuktur?
 a-Tek çocuk
 b-Ortanca çocuk
 c-Son çocuk
 d-İlk çocuk

4-Ebeveynlerin Öğrenim Durumu Nedir?

	Anne	Baba
a-Okur yazar değil		
b-Okur yazar		
c-İlkokul		
d-Ortaokul-Lise		
e-Ön Lisans		
f -Lisans (Yükseköğretim Kurumu veya Fakülte)		
g-Lisans Üstü		

5-Annenin ve Babanın Yaşı Nedir?

	Anne	Baba
a-20-25		
b-26-30		
c-31-35		
d-36-40		
e-40		

6-Anne ve Babanın Mesleği Nedir?

Anne Baba